

**TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE
DUYGU DURUMU BİLDİREN İFADELERİN ÖĞRENİLME
DÜZEYLERİ**

Hatice Arslan

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYAL BİLİMLER VE TÜRKÇE EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS, 2017

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (36) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Hatice

Soyadı : Arslan

Bölümü : Türk Dili ve Edebiyatı

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Öğrenilme Düzeyleri

İngilizce Adı : Levels of Learned of Expressions Indicating Emotions in Teaching Turkish As a Foreign Language

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Hatice ARSLAN

İmza:

Tarih:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Hatice Arslan tarafından hazırlanan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Öğrenilme Düzeyleri adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. İhsan KALENDEROĞLU

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan:

..... Anabilim Dalı, Üniversitesi

Üye:

..... Anabilim Dalı, Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: .../.../...

Bu tezin Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde derin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren değerli danışmanım Doç. Dr. İhsan KALENDEROĞLU başta olmak üzere tezin oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, değerli hocam Doç. Dr. Nezir TEMÜR'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli vakitlerini ayırıp, çalışmama katkı sağlayan Gazi Üniversitesi TÖMER'in Türkçe okutmanlarına ve Dr. Şeyda YEŞİLYURT'a ayrıca teşekkür ederim. Tezin hazırlanması ve yazımı sırasında hiçbir zaman desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen sevgili eşim Mehmet Ali ARSLAN'a çok teşekkür ederim.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE DUYGU DURUMU BİLDİREN İFADELERİN ÖĞRENİLME DÜZEYLERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hatice ARSLAN
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Ağustos, 2017

ÖZ

Duygular bireyin hayatının ayrılmaz parçasını oluşturan içsel rehberlerdir. Dil iç dünyamızı dışarıya yansıtan temel aracımızdır. Her dilde bireylerin öznel yaşantısını oluşturan duygularını aktarabileceği duygu ifadeleri vardır. Bu araştırmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen orta (B1-B2) seviyedeki öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeyini tespit etmek ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan bazı öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığını incelemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada nicel ve nitel araştırma deseninin birlikte kullanıldığı karma desen oluşturulmuştur. Araştırmada öğrencilerin duygu durumu ifadeleri öğrenme düzeyini tespit etmek amacıyla boşluk doldurma, diyaloglu metin ve görsel metin soru tiplerinden oluşan çoktan seçmeli bir başarı testi geliştirilmiştir. Başarı testi Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim Araştırma ve Uygulama Merkezinde [TÖMER] öğrenim gören B1-B2 düzeyindeki 82 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma sonunda B2 seviyesindeki öğrencilerin genel başarı düzeyinin B1 seviyesindeki öğrencilerin başarı düzeyinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Yedi İklim Türkçe, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe ve Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim setlerinin incelenmesi neticesinde en fazla yer verilen duygu durumlarının sırasıyla üzüntü, beğeni ve mutluluk olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmada duygu durumunu bildiren dil araçlarının (ünlem, atasözleri, ikilemeler, deyimler,

birleşikler ve kalıp sözler) yeterli düzeyde öğrenilmesinin yabancı uyruklu öğrencilerin iletişimsel ve kültürel yeterliğini geliştireceği düşünülmüştür. Aynı zamanda duygu bildiriminde dilimizin zenginliğini yansıtan bu yapılara ders kitaplarında daha fazla yer verilmesi ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kültürel içerikli bu yapılardan mutlaka yararlanılması gerektiği belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Duygu ifadeleri, Yabancı Dil Olarak Türkçe, Ders Kitapları

Sayfa Adedi : 171

Danışman : Doç. Dr. İhsan KALENDEROĞLU

LEVELS OF LEARNED OF EXPRESSIONS INDICATING EMOTIONS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

(M.S. Thesis)

Hatice ARSLAN

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCES

August, 2017

ABSTRACT

Emotions are internal guides forming the inseparable part of an individual's life. Language is the tool that reflects our inner world to outside. In every language there are expressions of emotion that can convey the feelings that constitute the subjective life of the individual. In this study, it was aimed to determine the perception level of the emotional state of the students who are learning Turkish as a foreign language (B1-B2) and to examine the frequency of expressing used for emotional state in some teaching as a foreign sets. In this direction, a mixed pattern of quantitative and qualitative research design was formed (crated). A multiple-choice achievement test consisting of space filling, dialogue text and visual text question types was developed to determine the level of learning of students' emotional state expressions in the study. The achievement test 82 students in B1-B2 level studying at Gazi University Turkish Learning Research and Application Center [TÖMER] have been applied. As a result of the research, it was determined that the general achievement level of the students at the B2 level was higher than the achievement level of the B1 level students. Also by using the Yedi İklim Turkish, Yeni Hitit Turkish Textbook For Foreigners, Istanbul Turkish Textbook For Foreigners and Gazi University Turkish Language For Foreigners sets, established that the most frequently used emotions in order of sadness, appreciation and happiness. It is thought that using language tools (exclamation, proverbs, reduplications, idioms, associations and phrases) that informs the

emotional state in the research will improve the communicative and cultural competence of foreign students. At the same time, it is emphasized that these structured textbooks that reflect the richness of our language are given more space and that these structures must be utilized in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords : Emotion expressions, Turkish as a Foreign Language, Course Books

Page Number : 171

Supervisor : Do. Dr. İhsan KALENDEROĞLU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRI ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xix
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Sayıtlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

1.6.1. Dil.....	5
1.6.2. Ana Dil.....	6
1.6.3. Yabancı Dil.....	6
1.6.4. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni.....	6
1.6.5. Ünlem.....	6
1.6.6. Vurgu.....	6
1.6.7. Duygu.....	6
1.6.8. Kalıp İfade.....	7
1.7. İlgili Araştırmalar.....	7
BÖLÜM II.....	14
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	14
2.1. Dil.....	14
2.2. Duygu.....	15
2.2.1. Olumlu Olumsuz Duygular.....	17
2.2.2. Duyguların Oluşumu.....	17
2.3. Dil ve Duygu.....	19
2.4. Duyguların Sınıflandırılması.....	19
2.5. Duyguların Önemi.....	22
2.6. Duygu Bildirimine Eşlik Eden Unsurlar.....	23
2.6.1. Duyguların İfadesinde Beden Dili.....	23
2.6.2. Duyguların İfadesinde Ses.....	24
2.7. Duygu Durumları.....	26
2.7.1. Sevgi.....	27
2.7.2. Mutluluk.....	28
2.7.3. Şaşkınlık.....	29

2.7.4. Öfke.....	29
2.7.5. Üzüntü.....	30
2.7.6. Korku.....	31
2.7.7. Beğeni.....	31
2.7.8. Utanma.....	32
2.7.9. Heyecan.....	33
2.7.10. Merak.....	33
2.7.11. Usanma.....	33
2.7.12. Sitem.....	34
2.7.13. İlgisizlik.....	34
2.7.14. Telaş.....	34
2.7.15. Kaygı.....	35
2.7.16. Yorgunluk.....	35
2.7.17. Teselli.....	35
2.7.18. Kabul Etme.....	36
2.7.19. Reddetme.....	36
2.7.20. Uyarı.....	36
2.7.21. Yalvarma.....	36
2.8. Duyguların Dil Bildirim Araçları.....	37
2.8.1. Duygu Bildiriminde Ünlemler.....	38
2.8.2. Duygu Bildiriminde Kalıplaşmış Dil Birimleri.....	41
2.8.2.1. Birleşikler.....	41
2.8.2.2. Atasözleri.....	42
2.8.2.3. Deyimler.....	43
2.8.2.4. İkilemeler.....	44
2.8.2.5. Kalıp Sözler.....	44

2.9. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni	45
2.9.1. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve Duygu İfadeleri.....	47
2.10. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi.....	49
2.10.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Duygu Durumu Bildiren Dil Araçlarının Önemi.....	50
BÖLÜM III.....	53
YÖNTEM.....	53
3.1. Araştırmanın Modeli.....	53
3.2. Çalışma Grubu.....	54
3.3. Veri Toplama Araçları.....	56
3.3.1. Türkçe Öğretim Setleri.....	56
3.3.2. Başarı Testi	56
3.4. Verilerin Analizi.....	60
BÖLÜM IV.....	63
BULGULAR ve YORUM.....	63
4.1. Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri Nelerdir?.....	63
4.2. Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri Bazı Değişkenlere Göre Anlamli Bir Farklılık Göstermekte midir?.....	64
4.2.1. Seviyeye (B1-B2) Göre	64
4.2.2. Cinsiyete Göre.....	64
4.2.3. Yaş'a Göre.....	65
4.2.4. Türkiye'de Bulunma Süresine Göre.....	66

4.2.5. Eğitim Durumuna Göre.....	66
4.2.6. Bildiği Dil Sayısına Göre.....	67
4.3. Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenme Düzeyi Soru Tiplerine Göre Anamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?.....	67
4.4. Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenmelerine İlişkin Soru Tiplerinde Gösterdikleri Başarı Düzeyleri Bazı Değişkenlere Göre Anamlı Bir Farklılık Göstermekte midir?.....	69
4.4.1. Seviyeye (B1-B2) Göre.....	69
4.4.2. Cinsiyete Göre.....	71
4.4.3. Yaşa Göre.....	72
4.4.4. Türkiye’de Bulunma Süresine Göre.....	74
4.4.5. Eğitim Durumuna Göre.....	76
4.4.6 Bildiği Dil Sayısına Göre.....	78
4.5. Öğrencilerin Duygu Durumu Türlerine İlişkin Başarı Düzeyleri Nelerdir?.....	80
4.6. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yararlanılan Bazı Kitaplarda Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Kullanım Sıklığı Nedir?.....	81
4.6.1. Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2-B1-B2) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?.....	81
4.6.2. Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	82
4.6.3. Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	83
4.6.4. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2-B1-B2) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?.....	84

4.6.5. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	85
4.6.6. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	86
4.6.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2-B1-B2) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?.....	87
4.6.8. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	88
4.6.9. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	89
4.6.10. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2-B1-B2) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?.....	90
4.6.11. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	91
4.6.12. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?.....	92
4.6.13. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yararlanılan Setlerde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Toplam Kullanım Sıklığı Nedir?.....	93
BÖLÜM V.....	95
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	95

5.1. Öneriler.....	98
KAYNAKLAR.....	101
EKLER.....	108
EK 1. Başarı Testi Nihai Form.....	109
EK 2. Türkçe Öğretim Setlerinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Aktarılış Şekli.....	119

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Goleman'ın Temel Duygu Sınıflandırması</i>	20
Tablo 2. <i>Parrot'un Duygu Sınıflaması</i>	21
Tablo 3. <i>Duygu Durumları 1</i>	26
Tablo 4. <i>Duygu Durumları 2</i>	27
Tablo 5. <i>DAOBM'nde Duygu Durumlarının İfadesine İlişkin Sahip Olunması Gereken Yeterlikler</i>	48
Tablo 6. <i>Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri</i>	55
Tablo 7. <i>Türkçe Öğretim Setleri</i>	56
Tablo 8. <i>Duygu Durumu İfadelerine İlişkin Başarı Testi İçerisinde Soru Tiplerinin Dağılımı</i>	57
Tablo 9. <i>Ön Uygulamada Başarı Testinde Yer Alan Maddelerin Güçlük (pij) ve Ayırt Edicilik İndeksleri (rij)</i>	59
Tablo 10. <i>Alt Problemler Doğrultusunda Hesaplanan İstatistikler</i>	61
Tablo 11. <i>Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri</i>	63
Tablo 12. <i>Seviye Değişkenine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (t - testi)</i>	64
Tablo 13. <i>Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (t - testi)</i>	64
Tablo 14. <i>Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)</i>	65

Tablo 15. <i>Türkiye’de Bulunma Süresine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)</i>	66
Tablo 16. <i>Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)</i>	66
Tablo 17. <i>Öğrencilerin Bildiği Dil Sayısına Göre Duygu İfadelerinin Öğrenilmesine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)</i>	67
Tablo 18. <i>Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri</i>	67
Tablo 19. <i>Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri</i>	68
Tablo 20. <i>Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri</i>	68
Tablo 21. <i>Seviye Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)</i>	69
Tablo 22. <i>Seviye Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)</i>	69
Tablo 23. <i>Seviye Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)</i>	70
Tablo 24. <i>Cinsiyet Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)</i>	71
Tablo 25. <i>Cinsiyet Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)</i>	71
Tablo 26. <i>Cinsiyet Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)</i>	72
Tablo 27. <i>Yaş Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)</i>	72

Tablo 28. Yaş Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	73
Tablo 29. Yaş Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	73
Tablo 30. Türkiye’de Bulunma Süresine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	74
Tablo 31. Türkiye’de Bulunma Süresine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	75
Tablo 32. Türkiye’de Bulunma Süresine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	75
Tablo 33. Eğitim Durumuna İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	76
Tablo 34. Eğitim Durumuna İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	76
Tablo 35. Eğitim Durumuna İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	77
Tablo 36. Bildiği Dil Sayısına İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	78
Tablo 37. Bildiği Dil Sayısına İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	78
Tablo 38. Bildiği Dil Sayısına İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi).....	79
Tablo 39. Duygu Türlerine İlişkin Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri.....	80

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Duygu dilinin çeşitleri.....	37
Şekil 2. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde dil düzeyleri.....	47
Şekil 3. Yöntem.....	54
Şekil 4. Başarı testi madde analiz sonuçları.....	58
Şekil 5. Yedi İklim Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2-B1-B2) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	81
Şekil 6. Yedi İklim Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	82
Şekil 7. Yedi İklim Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	83
Şekil 8. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2/B1/B2-C1) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	84
Şekil 9. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	85
Şekil 10. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	86
Şekil 11. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2-B1-B2) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	87
Şekil 12. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	88
Şekil 13. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı	89
Şekil 14. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2-B1-B2) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	90

<i>Şekil 15.</i> Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	91
<i>Şekil 16.</i> Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı.....	92
<i>Şekil 17.</i> Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin toplam kullanım sıklığı	93

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ADP	Avrupa Dil Portfolyosu
DAOBM	Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni
CEFRL	The Common European Framework of Reference for Languages
Ed	Editör
f	Frekans
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
n	Öğrenci Sayısı
p	Anlamlılık Düzeyi
s	Sayfa
SPSS	Statistical Packages for the Social Studies
SS	Standart Sapma
TDK	Türk Dil Kurumu
$\bar{x}$	Ortalama
%	Yüzde
çk	Çalışma Kitabı
dk	Dilbilgisi Kitabı

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmaya ilişkin problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, araştırmadaki sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

İnsan toplumsal bir varlıktır. Bu nedenle insanlar birbirleriyle bildirişim kurmak zorundadırlar. Dil, insanlar arasında bildirişimi en kısa ve kolay yoldan gerçekleştiren en temel araçtır. Bildirişim, düşünce ve bilgi alışverişinin yanında duygu paylaşımını da barındırmaktadır. İnsan bilinci dış dünya ile etkileşiminde duygunun gücüyle iç dünyasına ayna tutmaktadır. Dünyayı zihin süzgecinden geçiren birey duygularını da algılama ve tepki verme yöntemi olarak kullanmaktadır. (Hacızade, 2012, s. 2).

Duygular, insan doğasının ayrılmaz parçasıdır. İnsanın doğuştan sahip olduğu ve karmaşık yapıda olan duygular, tüm yaşam boyunca insanın davranışlarına yön vermektedir. Birey iç dünyasındaki yaşıntıyı duygularla dış dünyaya yansıtmaktadır. Bireyin sosyal etkileşimde duygularını ifade edebileceği en temel araç dildir. Bireyin içinde bulunduğu duygu durumunu betimleyebileceği dil unsurları her dilde bulunmaktadır. Yabancı dil öğretiminde asıl amaç öğrenilen dilde anadil konuşurları gibi yazılı ve sözlü iletişim kurabilmektir. Yeni dil öğrenen yabancıların, hedef kültürün bireyleriyle iletişim kurarken şaşkınlık, mutluluk, üzüntü, kaygı vb. gibi duygu durumlarında kullanacakları sözcük ve sözcük öbeklerini iletişimsel ve kültürel yeterlik kazanmaları açısından öğrenmeleri gerekmektedir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde de Türkçeyi öğrenen her yabancı öğrencinin hedef dildeki sözcük veya sözcük gruplarıyla duygularını bağlam hatasına düşmeden amaçlarına uygun bir şekilde ifade etmesi ve kendisine yansıtılan duygulara uygun tepki vermesi beklenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013).

Dolayısıyla hedef dilin toplumuyla uyum sürecinde çevreyle duygusal yaşantılar geçiren öğrencilerin, hangi duygu durumunda, hangi sözcük veya sözcük grubuyla kime, ne zaman duygusal tepki vereceğinin önemi karşımıza çıkmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde yararlanılan en önemli materyallerinden biri de ders kitaplarıdır. Yeni dil öğrenenler ana dil konuşurlarının duygusal tepkiler verirken kullandıkları dil araçlarıyla ders kitaplarında da karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle kültürel kodlarla donatılmış duygu ifadelerini öğrencilerin çözümleyebilmesinde ve anlamlandırabilmesinde ders kitaplarının rolü büyüktür. Ders kitapları, öğrencilerin hedef kültürün günlük konuşma dilinde sıkça kullanılan duygu ifadelerini algılamaya yönelik iletişimsel yeti kazandıracak nitelikte hazırlanmalıdır. İlgili literatüre bakıldığında dilin psikolojik boyutunun göz ardı edildiği hayatın ayrılmaz bir parçası olan duygular ve duygu ifadelerinin öğrenilmesine yönelik çalışmalara çok az yer verildiği görülmüştür. Bununla birlikte yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında duygu durumu ifadelerine ne düzeyde yer verildiği ile ilgili yapılmış bir çalışma tespit edilmemiştir.

Çalışmada belirtilen noktalardan hareketle yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçede duygu durumu bildiren ifadeleri ne düzeyde öğrenebildikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda örneklem olarak seçilen yabancılar için Türkçe öğretim kitaplarında duygu durumu ifadelerinin kullanım sıklığı araştırılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı yabancı uyruklu öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeyini tespit etmek ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan ders ve çalışma kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığını araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin genel başarı düzeyleri nelerdir?
2. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin genel başarı düzeyleri bazı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

a. Seviye (B1-B2)

b. Cinsiyet

- c. Yaş
- ç. Türkiye’de bulunma süresi
- d. Eğitim durumu
- e. Bildiği dil sayısı

3. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeyi başarı testindeki soru tiplerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

4. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin soru tiplerinde gösterdikleri başarı düzeyleri bazı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

- a. Seviye (B1-B2)
- b. Cinsiyet
- c. Yaş
- ç. Türkiye’de bulunma süresi
- d. Eğitim durumu
- e. Bildiği dil sayısı

5. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin duygu durumu türlerine ilişkin başarı düzeyleri nelerdir?

6. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan bazı Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin seviyelere (A1-A2-B1-B2) göre kullanım sıklığı nedir?

7. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan bazı Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin temel düzeyde (A1-A2) kullanım sıklığı nedir?

8. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan bazı Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin orta düzeyde (B1-B2) kullanım sıklığı nedir?

9. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan bazı Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin toplam kullanım sıklığı nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireyler dış dünyayı algılamada ve kendi mesajını dış dünyaya iletmede temel araç olarak dili kullanmaktadırlar. Günlük yaşantımızda sosyal davranışlarımızın merkezinde iletişim yer almaktadır. Kişiler arası ilişkilerde birey duygularını paylaşarak toplumla uyumlu bir

etkileşim sürdürmektedir. Dolayısıyla insan yaşantısının en temel yönü olan duygular iletişimin ve kişiliğin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Sosyal etkileşim içerisinde duygusal yaşantılar geçiren birey dildeki sözcüklerle kendini ifade etmekte ve çevresine şaşkınlık, üzüntü, öfke, sevinç gibi duygusal tepkiler vermektedir (Ceyhan, 2000, s. 12).

Duygular insan yaşamının bir parçası olarak bütün toplumlarda varlıklarını sürdürmektedir. Bu nedenle duygu ifadeleri her dilin sözcük dağarcığında kültürün damgasını taşımaktadır. Yeni dil öğrenen öğrencilerin duygularını ifade ederken hedef dile özgü dil unsurlarını kullanmaları beklenmektedir. Dolayısıyla yeni bir dil öğrenen kişi için duygu durumlarında kullanacağı sözcük ve sözcük gruplarını bağlama ve amaca uygun olarak öğrenmesi iletişim kadar kültür aktarımı açısından da önem arz etmektedir. Yaşam içerisinde duygu bildiriminde sıkça kullanılan dil unsurları (ünlem, kalıp sözler, deyimler, atasözleri, ikilemeler, birleşikler) toplumun kültürüne ışık tutmakta anlatıma güç katarak iletişime canlılık vermektedir. Bu dil unsurlarının yabancılar tarafından yeterli düzeyde öğrenilmemesi hedeflenen anlam aktarımının gerçekleşmemesine yol açmaktadır. Bu durumun öğrencilerin bildirimsel ve kültürel yeterlik kazanmalarında sorunlara sebep olacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla duygusal yaşantı geçiren öğrencinin hangi duygu durumunda hangi sözcük ya da sözcük gruplarıyla kime ne zaman tepki vereceğinin önemi karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte dil öğretiminde Türkçe öğretim setleri öğrencilerin yararlandığı birincil kaynak olarak görülmektedir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeyleri ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan öğretim setlerinde duygu durumu ifadelerin kullanım sıklığı hususunda kapsamlı bir çalışmanın yapılmış olmaması bu çalışmanın verilerini daha da önemli kılmaktadır. Bu noktadan hareketle araştırmanın; yabancı uyruklu öğrencilerin duygu durumları ifadelerini öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunların çözümü adına bir sonraki çalışmalara yön vereceğine, Türkçe öğretim setlerinde dilin psikolojik boyutunu yansıtan duygu durumlarına yeterli düzeyde yer verilerek, kitapların öğrencilerin sözel etkileşim ve kültürel becerilerini geliştirecek nitelikte hazırlanmasına katkı sağlayacağına inanılmaktadır. Bu önem gereği araştırmada, yabancı öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeyi tespit edilmiş, aynı zamanda yabancılar için Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu ifadelerinin sıklığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma neticesinde elde edilen verilerden hareketle duyguların dil birim araçlarından (atasözleri, deyimler, birleşikler, ikilemeler, kalıp sözler, ünlemler) yararlanmanın öğrencilerin

iletişimsel ve kültürel beceri kazanmasındaki önemi belirtilerek sonraki çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur.

1.4. Sayıtlar

- Öğrencilerin veri toplama etkinliği esnasında samimi davranarak kasıtlı olarak yanlışlıklar yapmadıkları,
- Duygu durumu bildiren dil unsurlarını (ünlem sözcükleri, deyim, atasözü, ikilemeler, birleşikler, kalıp sözler) bulunduğu seviye olarak öğrenmiş oldukları,
- B1 ve B2 (orta düzey) seviyesi yeterliklerine tam olarak sahip oldukları,
- Veri toplama aracının öğrencilerin hatalarını tespit edebilecek nitelikte hazırlandığı,
- Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu ifadelerine yeterli düzeyde yer verildiği varsayılmıştır.

1.5 .Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Gazi Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören B1-B2 düzeyindeki 82 yabancı öğrenci ile,
2. Öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeylerini tespit etmek için araştırmacı tarafından oluşturulan ölçme araçları ile,
3. Duygu durumu bildiren dil araçlarından ünlem, deyim, atasözü, ikilemeler, birleşikler ve kalıp sözler ile,
4. Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yabancılar İçin Türkçe, Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe, İstanbul DİLMER (Dil Merkezi) tarafından hazırlanan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim Türkçe öğretim setlerine ait toplam 28 ders ve çalışma kitabıyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Dil

İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban (Türk Dil Kurumu [TDK] Türkçe Sözlük, 2009, s. 526).

1.6.2. Ana Dil

Bireyin çocuklukta ailesinden veya soyundan öğrendiği dildir (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 93).

1.6.3. Yabancı Dil

1. Ana dilin dışında olan dillerden her biri. 2. Ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık dili (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 2102).

1.6.4. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunma ve yabancı dil öğrenenlerin dil yeterlilik düzeylerini belirleme (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013, s. 1).

1.6.5. Ünlem

Sevinme, kızma, acıma, şaşma, korku vb. duyguları anlatan; çağrı, buyruk, yasaklama gibi özel durumları bildiren; ya da bir doğa sesini yansıtan sözcüklere ünlem denir (Koç, 1990, s.208).

1.6.6.Vurgu

Kelimelerde bazı hecelerin, cümlelerde ise bazı kelime ve kelime gruplarının, diğerlerine göre daha baskılı söylenmesine vurgu denir (Korkmaz, 1992, s. 60).

1.6.7. Duygu

Bir ruhbilim terimi olarak belirli nesne, olay ya da kişilerin, bireyin iç dünyasında uyandırdığı izlenimlerdir (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 62).

1.6.8. Kalıp İfade

Belli durumlarda söylenmesi gelenek olmuş klişe sözlerdir (Güzel ve Barın, 2013, s 132).

1.7. İlgili Araştırmalar

Voltan Acar (1987) “Duygu Yansıtan Sözcüklerin Anlamsal Çözümlemesi” adlı çalışmasında duygu ifade eden sözcük ve deyimler çeşitli Türkçe sözlükler taranarak listelenmiştir. Daha sonra sözlükten bulunan duygu ifade eden sözcük ve deyimler çeşitli uzmanlar tarafından olumlu ve olumsuz iki kategoriye ayrılmıştır. Bu listede toplam 215 duygu ifade eden sözcük ve deyim yer almaktadır. Olumlu duygu ifade eden sözcük ve deyimler yeterlilik ve mutluluk kategorilerine, olumsuz duygu ifade eden sözcük ve deyimler yetersizlik, mutsuzluk, korku, kaygı, kuşku ve saldırganlık kategorilerine ayrılarak sözcüklerin 34 klinikçi 27 anlam bilimciyle anlam çözümlemeleri yapılmıştır. Her bir sözcük ve deyme ilişkin iki grup (klinikçi ve anlam bilimci) arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı belirlenmiştir. Voltan Acar çalışmasıyla psikolojik danışma ilişkilerinde psikolojik danışmanın tepkilerinin oluşturulmasına katkı sağlamış aynı zamanda Türkçede duygu ifade eden sözcüklerle ilgili ilk çalışmalara öncülük etmiştir.

Arslan ve Durukan (2014) “Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi” adlı çalışmalarında yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin söz varlığını deyimler, atasözleri, ikilemeler, ünlemler, ilişki sözleri ve özel isimleri temel alarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmancının veri kaynağını *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe* seti oluşturmaktadır. Ders kitaplarındaki okuma metinleri doküman incelemesi yöntemiyle ve söz konusu metinlerdeki söz varlığı unsurları sınıflama yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmada kelime sıklığını belirlemek için Cibakaya Dizin Programı 2.2 kullanılmıştır. Çalışmada Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin kelime sıklığı ve söz varlığı unsurları (atasözü, deyim, ikileme, özel isimler, ünlemler ve ilişki sözleri) belirlenmiş ve Türkçe öğretim setindeki üç kitap karşılaştırma yapılarak değerlendirilmiştir. *Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı 2'nin* kelime sıklığı ve söz varlığı yönünden üç kitap arasında en zengin olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından kültürümüzü yansıtırıcı özellikler göstermesi gerektiğinin önemi belirtilmiştir.

Aytan ve Kılıçarslan (2015) “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Müzik Klipleriyle Bazı Ünlem Kelimelerinin Öğretimi” adlı makalelerinde Türkçede yer alan

ünlemlerden bazılarının alt yazılı bir şekilde izlettirilip kavratılması amaçlanmıştır. Çalışmada seçilen 9 çeşit ünlem şarkılardaki kullanımıyla sınırlandırılmıştır. Çalışmanın verileri interaktif ortam ve doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir. Çalışma neticesinde yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde, özellikle web tabanlı teknolojilerin kullanımıyla alternatif bir teknik olarak düşünülen müzik klipleriyle kelime öğretiminin Türkçe öğretiminde öğretilmesi güç olan ünlemler konusunu öğrencilerin daha kolay ve etkili bir şekilde öğrenmesine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Uzun, Furtun ve Çelebi (2014) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Öğrencilerin Duygu Değeri Taşıyan Ünlemlerin İşlevlerini Algılama Düzeyleri” adlı makalelerinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin Türkçeye has duygu bildiren ünlem ifadelerini algılama durumlarını tespit etmek, duyguları algılamada ve iletmede parçalar üstü birimlerin önemini vurgulamak amaçlanmıştır. Betimsel yöntem kullanılan çalışmada, farklı duyguları ifade eden ünlemlerin bulunduğu cümleler uzman kişilerce seslendirilerek kaydedilmiştir. Seslendirmelere ilişkin “Yabancı Öğrencilerin Ünlemlerin Duygu Değerlerini Algılama Düzeylerini Belirleme Testi” hazırlanmıştır. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören B2 seviyesinde 20 Gürcü ve 20 Yemenli olmak üzere toplam 40 yabancı öğrenciye ses kayıtları dinletildikten sonra hazırlanan test uygulanmış, yabancı öğrencilerin teste verdikleri cevaplar betimsel istatistik yöntemi ile analiz edilerek ünlemlerin işlevlerini algılama ve tanımlama durumları belirlenmiştir. Sonuç olarak, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin genel olarak ünlemlerin ifade ettiği farklı duygu değerlerini algılayıp tanımlayamadığı; Yemenli öğrencilerin Gürcü öğrencilere göre ünlemleri tanımlama düzeylerinin daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada hem ana dili hem de ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde, öğrencilere parçalar üstü birimlerin işlevlerini fark ettirerek ünlem ifadelerini doğru algılayabilmelerini ve ifade edebilmelerini sağlamak için vurgu ve tonlama çalışmaları yaptırılmasının faydalı olacağı ortaya çıkmıştır.

Gedizli (2015) “Türkçede Ünlemler ve Temel İşlevi” adlı çalışmasında ünlemlere özgü bir imlâ kararlılığının olmadığına dikkat çekmiştir. Aynı zamanda Türkçede ünlemlerin temel işlevinin anlam karşılamak değil anlatım gerçekleştirmek olduğunu belirtmiştir. Çalışma Türkçede ünlemlerle ilgili önemli tespitler ortaya koymuş ve bilim insanlarının konuya yaklaşımları açısından yeni bir bakış açısı sunmuştur.

Çelebi ve Uzun (2015) “TDK Güncel Türkçe Sözlük ile TDK Sesli Türkçe Sözlük’ün Ünlemlerin İşlevleri Bakımından Karşılaştırılması” adlı çalışmalarında Türkçenin söz varlığını bir araya getirmeyi amaçlayan TDK Güncel Türkçe Sözlük ile 2008 yılında elektronik ortamda hizmete sunulan ve dildeki tüm söz varlığının sesletimlerinin yer aldığı TDK Sesli Türkçe Sözlük’ü Türkiye Türkçesindeki ünlemlerin işlevlerini ele almaları yönünden karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmada olayları ve olguları doğal koşulları içinde incelemeyi hedefleyen betimsel yöntem kullanılmıştır. Tarama modelinin uygulandığı çalışmada veriler birden çok duyguyu ifade eden 7 farklı ünlemin TDK Güncel Türkçe Sözlük ve TDK Sesli Türkçe Sözlük’te taranmasıyla elde edilmiştir. Sonuç olarak TDK Güncel Sözlük’ün ünlemleri işlevleri bakımından ele alma, farklı işlevleri cümle ile örneklendirme açısından eksik uygulamalarının olduğu, Sesli Türkçe Sözlük’ün ise işlevleri karşılayan sesletimlere ve örnek cümle sesletimlerine sahip olmadığı tespit edilmiştir.

Yeşilyurt (2016) “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Duygu Durumlarını Yansıtan Kısa Filmlerin Oluşturulması ve Öğrenci Başarısına Etkisi” çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kısa filmlerin duygu bildiren kalıp ifadelerin öğrenilmesinde öğrenci başarısına etkisini araştırmıştır. Bu doğrultuda duygu durumlarının tespitinin ardından duygu durumlarıyla ilgili kalıp ifadeler hakkında uzman görüş anketi uygulanmış, belirlenen duygulara ait kalıp ifadelerin sınıflandırılması yapılmıştır. Belirlenen kalıp ifadelerin yer aldığı 18 kısa film senaryosu yazılmış, Gazi İletişim Fakültesi Stüdyosu’nda filmlerin çekimi gerçekleştirilmiştir. Gazi Üniversitesi TÖMER’de öğrenci olan 40 kişilik deney grubuna kısa filmler izletilmiş, 40 kişilik kontrol grubunda da filmler izletilmeden kalıp ifadelerin öğretimi sağlanmıştır. Her iki gruba da uygulanan ön-test ve son-testler neticesinde kalıp ifadelerin öğretiminde kısa filmleri kullanmanın öğrenci başarısını daha çok arttırdığı tespit edilmiştir. Çalışma neticesinde kısa filmlerden dil öğretiminde yararlanılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Erol (2007) “Türkiye Türkçesinde Kalıp Sözler Üzerine Bir İnceleme” adlı yüksek lisans tezinde Türkiye Türkçesindeki kalıp sözleri incelemiştir. Erol bu araştırmasıyla selamlaşma, doğum, ölüm, okula başlama, evlenme gibi belirli olaylar karşısında kullandığımız kalıp sözleri kapsamlı bir şekilde inceleyerek bir çatı altında toplamıştır.

Özbayrak (2006) “Türkiye Örneğinde Duygular ve Bilişsel-Duygu Değerlendirme Süreci” adlı yüksek lisans tezinde duygu kelimeleri çalışması için değişik anket çalışmaları

uygulamıştır. Bu çalışmalardaki amaç Türkiye örnekleminde en sık ve en yaygın olarak kullanılan duygu kelimelerinin neler olduğunu belirlemek olmuştur. Bu bağlamda; Türkiye örnekleminde en sık kullanılan duyguların hangileri olduğu, bu alanda daha önce yapılan çalışmalarda ortaya çıkan duygu ifadeleriyle Türkiye örnekleminde ortaya çıkan duygu ifadeleri ve kullanılma sıklıkları arasında benzerliklerin veya farklılıkların olup olmadığı ve sık kullanılan duygu ifadelerinde demografik (cinsiyet ve yaş) farklılaşmanın olup olmadığı incelenmiştir. Özbayrak çalışmasıyla Türkiye bağlamında yaygın olarak görülen duyguları belirleyerek duygusal boyutları ortaya koymaya çalışmıştır.

Bozkurt (2014) “Sözlüklerdeki Temel Duygu Kavramlarının Yeniden Tanımlanması: Bir Yöntem Önerisi” adlı çalışmasında, temel duygu kavramları ele alınarak temel duygu kavramlarının genel bir Türkçe sözlük olan TDK Türkçe Sözlük’teki ve Türkçe Sözlük’teki tanımları incelenmiştir. Çalışmada rastlantısal olarak seçilen üniversite öğrencilerinden dokuz temel duygu kavramını Kövecses’in prototipik duygu senaryosuna göre yerleştirmeleri istenmiş, elde edilen verilerdeki benzerlikler ve farklılıklardan yola çıkılarak temel duygu kavramları tanımlanmıştır. Çalışma neticesinde temel duygu kavramlarının bilişsel dilbilimin bakış açısıyla nasıl tanımlanabileceği ile çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Ceyhan (2000) “Üniversite Öğrencilerinin Duygu İfade Eden Sözcük ve Deyimlere Yükledikleri Duygu Yoğunluklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı doktora tezinde temel duyguları ve bu duygu durumlarına uygun kullanılan deyim ve sözcükleri belirlemeye çalışmıştır. Bu doğrultuda, üniversite öğrencilerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, yaşamının yoğunluğunu geçirdiği yerleşim birimi, kendini girişken veya çekingen olarak algılama durumu, sosyal ilişkilerinde kullandığı sözcük ve deyimlerden dolayı iletişim güçlükleri yaşama derecesi ve duygularını çevresine güçlülük veya rahatlıkla ifade etme durumunu içeren niteliklerine göre sözcük ve deyimlere yükledikleri duygu yoğunluğunun değişiklik gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırmaya Eskişehir Anadolu Üniversitesinde örgün eğitim veren fakültelerden 942 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada öğrencilerin her bir duygu ifade eden sözcük ve deyme ilişkin duygu yoğunluklarını saptamak için duygu ifade eden sözcük ve deyimler listesi kullanılmıştır. Listede olumlu duygu kategorilerini oluşturan yeterlilik, mutluluk duygu kategorilerinde ve olumsuz duygu kategorilerini oluşturan yetersizlik, mutsuzluk, korku, kaygı, kuşku ve öfke duygu kategorilerinde toplam 140 duygu ifade eden sözcük ve deyim

yer almıştır. Ceyhan çalışmasıyla Türkçede duygu ifade eden sözcük ve deyimlerin temel duygu kategorilerini ifade etmedeki duygu yoğunluklarının üniversiteli öğrencileri tarafından bilişsel etiketlenmesi ortaya çıkarmıştır.

Göçmenler (2011) “Beden Dilinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde beden dilinin iletişim süreci ve öğretimdeki önemine dikkat çekmektedir. İnsanın hem duyguları hem de psikolojik boyutunun anlaşılmasında beden dilinin başrolü oynadığını, insanın anadili olan beden dilini yeniden keşfetmesinin hem kendi hayatını hem de dil öğretimini kolaylaştıracağını ifade etmiştir. Göçmenler bu çalışmayla beden dilinin iletişimdeki önemini ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde nasıl kullanılması gerektiğini ortaya koymuştur.

Yılmaz ve Ertürk Şenden (2014) ”Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kalıp Sözlerin Etkinliklerle Öğretimi” adlı çalışmalarında kalıp sözlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek yöntemlerden pandomim, film ve resim ele alınmış ve buna bağlı olarak çeşitli etkinlik önerilerine yer verilmiştir. Çalışma bunun yanı sıra istasyon, tanılayıcı dallanmış ağaç, kavramsal karikatür, oyun, drama, gözlem, boşluk doldurma, yapılandırılmış grid gibi öğretim sürecinde uygulanabilecek etkinlikleri de içermektedir. Bu etkinliklerde hedef grup, etkinliklerin gerekçesi, etkinliklerin genel yapısı, işlenişi ve değerlendirmelerden bahsedilmiştir. Araştırmada bu etkinliklerin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı öğrencilerin hem dil gelişimlerine hem de kültür aktarımına katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Akpınar (2010) “Deyim ve Atasözlerinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanımı Üzerine Bir Araştırma” adlı tez çalışmasında deyim ve atasözlerinin öğretim sürecine katkısı birtakım dayanak ve örneklerle açıklanması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Avrupa Dil Gelişim Dosyası’nın, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan Türkiye Türkçesi Öğretim Programı’nın deyim ve atasözlerinin öğretime yaklaşımı irdelenmiş, günümüzde yabancılar Türkçe öğretiminde yaygın olarak kullanılan ve örneklem olarak seçilen kitaplar deyim-atasözü varlığı ve bunların öğretime yaklaşımı bakımından değerlendirilmiştir. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılabilecek deyim ve atasözlerinin belirlenmesinde bir ölçüt oluşturması bakımından örneklem olarak seçilen 6, 7, 8. sınıf Türkçe ders ve çalışma kitapları da atasözleri ve deyim varlığı açısından değerlendirilerek elde edilen bulgular yabancılar Türkçe öğretimi alanına aktarılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda yabancılar Türkçe öğretiminde atasözü ve deyimlerin

kültür aktarımının sağlıklı yapılabilmesi bakımından öğretim sürecine mutlaka alınması gerektiği belirtilmiştir.

Dilek (2015) “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde İkileme Öğretimi: Örnek Alıştırmalar” adlı çalışmasında ikilemelerin yabancı dil olarak Türkçe derslerinde öğretilmesinin gerekliliğini ve yararlarını çeşitli örnekler vererek vurgulamayı amaçlamıştır. Bu doğrultusunda Türkçede ikileme türleri incelenmiş ve örnekler verilmiştir. Ayrıca yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerine bir anket uygulanarak bu konudaki görüşler ortaya konulmuştur. Çalışmada ikilemelerin, kullanım sıklıkları göz önünde bulundurularak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılması gerektiği üzerinde durulmuş, bu bağlamda ikileme öğretimine yönelik birçok örnek sunulmuştur.

Demir (2013) “Yabancı Dil Olarak Türkçede Kalıp sözlerin Öğretimi” adlı yüksek lisans tezinde Türkiye Türkçesindeki kalıp sözlerin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde belirtilen bağlamlara ve bildirişim konularına göre belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Kalıp sözler, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni bağlamında yer alan alt başlıklar altında listelenmiştir. Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında bulunan kalıp sözler saptanmış ve bulunma sayılarıyla birlikte tablolar oluşturulmuştur. Çalışma neticesinde kalıp sözlere yönelik bağlamlara ve temalara yönelik bir görünümün oluşmasını sağlamıştır. Ayrıca bütün hâlinde kalıp ifadelerin görülmesi bunların dil derslerinde konulara göre dağılımlarının yapılabilmesini kolaylaştırmıştır.

Arslan ve Adem (2010) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı” adlı çalışmalarında yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için görsel ve işitsel araçların kullanım yöntemlerini ve bu yöntemleri en verimli şekilde nasıl kullanılabileceklerini örnek etkinliklerle açıklamışlardır. Araştırmada yabancılar Türkçe öğretiminde konuların kolay kavratılmasında ve öğrencilerin isteklendirilmesinde yardımcı görsel ve işitsel materyallerin önemi vurgulanmıştır.

Dimdik (2014) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel Malzeme Kullanımı Akbaba Dergisi Karikatür Örneği” adlı makalesinde görsel eğitim yardımcılarında biri olan karikatürün, yabancı dil öğretimine faydaları örnek etkinliklerle açıklanmıştır. Çalışma sonucunda görsel iletişim materyallerini kullanmanın yabancı dil öğretme ve öğrenme sürecini daha verimli hale getirdiği üzerinde durulmuştur.

Okur ve Keskin (2015) “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği” adlı çalışmalarında yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan ders kitaplarının kültürel aktarım açısından yeri ve önemi sorgulanmış ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretimi seti A1, A2, B1 ve B2 ders kitapları esas alınarak belirli ölçütlere göre incelenerek değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe* öğretim setinde temel seviye kitaplarında kültürel öğelerden az yararlandığı saptanmış orta seviye ders kitaplarında bu öğelere daha fazla yer verilmesine rağmen kültürel öğelerden daha fazla yararlanması gerektiği belirtilmiştir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil

Dil kavramı, insanlık tarihi kadar eskidir ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu yüzden dilin değişik tanımları ve işlevleri bulunmaktadır.

Dilbilimin önemli isimlerinden Sapir'e göre "dil istemli olarak üretilen bir simgeler düzeni aracılığıyla düşünce, duygu ve isteklerin bildirişiminde kullanılan, içgüdüsel olmayan, yalnızca insana özgü bir yöntemdir" (1983, s. 46). Banguoğlu'na göre "dil, insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir. Elle, başla, gözle kaşla işaretler yaparak da bazı duygularımızı, düşüncülerimizi ve dileklerimizi anlatırız. Fakat en mükemmel anlatma vasıtamız dilimizdir" (Banguoğlu, 1986, s. 9). Kaplan (2003)'a göre de "her millet dilini ve kültürünü yüzyıllar boyunca yoğurur. Bu esnada o, akan bir nehir gibi, içinden geçtiği her topraktan bazı unsurları alır. Her medenî milletin konuşma ve yazı dili, karşılaştığı medeniyetlerden alınma kelime ve deyimlerle doludur. Bu bakımdan her milletin dili, o milletin çağlar boyunca yaşadığı tarihin âdeta özetidir. Dile bu gözle bakılırsa mânâ kazanır"(s.152).

İletişim dil ile başlar. Toplumsal bir varlık olan insan, yaşantısında başka insanlarla iletişim kurmak amacıyla sözcük veya sözcük gruplarını sıralayarak tümceler oluşturur. Dil aracılığıyla duygu ve düşüncelerini karşısındakine aktarır. Dil bir taraftan insanın düşüncelerini, hayallerini, duygularını ifade etmesine imkân verirken diğer taraftan da onu, dış dünyaya bağlayan önemli bir unsur olarak fertler arasında ilişkiyi sağlar. İletişimle bireyler aynı olgular, nesneler, sorunlar karşısında benzer yaşam deneyimlerinden kaynaklanan benzer duygular taşıyıp bunları birbirine ifade ederler (Oskay,1992, s. 15). Dilin toplumsal bir varlık karşımızdakiyle iletişime geçebileceğimiz bir anlaşma sistemi

olduğunu belirten Ungan’a göre dil bir iletişim dizgesidir. Dilin kendisi iletişimi desteklemiyorsa bir anlam içermez (2013, s. 15).

2.2. Duygu

Batı’daki tarihsel gelişimine bakıldığında, duygu (*emotion*) kavramı hâlihazırdaki anlamının ilk karşılığını, orta dönem Fransızcasında *fiziksel bir hareket, canlanma, tahrik olma* anlamından almıştır. Kavramın eski Fransızcada “ayaklandırma, kışkırtma” anlamına gelen *emouvoir* ve Latince “çıkarmak, çıkmak, tahrik olmak” anlamına gelen *emovere* kelimesinden türediği düşünülmektedir. Kavram *güçlü duyum algısı* ve *herhangi bir his anlamlarını* da taşımaktadır. Kavramın *güçlü duyum algısı* anlamına ilk olarak 1660’taki, *herhangi bir his* anlamına ise ilk olarak 1808’deki kayıtlarda rastlanmıştır (<http://dictionary.reference.com/browse/emotion>).

Felsefe Sözlüğü’nde duygu, “duyduğumuz, duyumsadığımız her şey; özellikle de tüm tutkularımızın, hafif veya orta şiddetteki heyecanlarımızın, sevgi gibi genel hâllerimizin ve içgüdüsel eğilimlerimizin genel adı” şeklinde tanımlanmaktadır (1999, s. 269).

Duygunun tanımı konusunda yapılan araştırmalara göre tam bir fikir birliği sağlanamamıştır. Duygu ile ilgili çalışma yapan araştırmacıların tanımları ve görüşleri şu şekilde verilmiştir:

Birey herhangi bir ödül, ceza veya bireyi harekete geçiren güdüleyici bir uyarıcı karşısında olumlu veya olumsuz duygu yaşamakta ve bunu ifade etmektedir. Böylece bireyi etkileyen uyarıcı sonucunda mutluluk, korku, şaşkınlık, üzüntü gibi duygular yaşanmaktadır. Bu noktada belirli bir uyarıcıya gösterilen kısa süreli amaçsal tepkiye duygu denmektedir (Özbayrak, 2006, s. 9-14). Salovey ve Mayer (1990)’e göre duygular, fizyolojik, bilişsel, motivasyona dayalı ve deneysel psikolojik sistemleri içeren uyum sağlayıcı organize tepkiler olup bireyin fizyolojik tepkileri, bilişi, şuuru, farkındalığı gibi pek çok psikolojik alt sistemleri koordine eden içsel olaylar olarak etki göstermektedirler. Goleman (2010) duygunun “bir his ve bu hisse özgü belirli düşünceler, psikolojik hâller ve bir dizi hareket eğilimi” anlamına geldiğini ileri sürmüştür (s. 373). Izard (1991)’a göre duygu tanımında yer alması gereken üç temel bileşen vardır. Bunlar, kişinin duyguya yönelik öznel yaşantısını, beyinde ve sinir sisteminde işleyen süreçler ve yüz ifadesi, beden duruşu, davranışlar gibi duygunun gözlenebilir yansımalarını içermektedir. Duygular zihin ile

ilişkisi yönüyle bilişsel, vücut ile ilgili göstergeleri göz önünde bulundurulduğunda biyolojik, duyguların eyleme dönüşmesi bakımından değerlendirildiğinde ise davranışsal özelliklere sahiptir (Langelier, 2006, s. 42).

Duyguların amaca yönelik davranış örüntülerine yön verdiği görülmektedir. Dökmen (2000)'in de belirttiği üzere “duygular, hedeflere yönelik davranışlarımızın itici güç kaynağını oluştururken düşüncelerimiz de hedefe ulaşmak için hangi davranışları sergileyeceğimiz konusunda bireye yardımcı olmaktadır” (s. 94). Bu bilgilerden hareketle hayatın belirli evrelerinde kızgınlık, korku, üzüntü, öfke, neşe, sevgi vb. daha birçok duygunun bireyin gözlemlenebilir davranışlarının göstergesini oluşturduğu görülmektedir. Bununla birlikte duyguların yaşanması ve yoğunluğu kişiden kişiye değişmektedir. Duygu teorisyenleri bu durumun bireye göre farklılık göstermesini bilişsel süreçlerin ve öznel yaşantının her insanda farklı oluşuna bağlamışlardır. Bu anlamda, daha önce bir köpeğin saldırısına uğramış birinin yolda yürürken gördüğü başka bir köpekten duyduğu korkuyla böyle bir deneyim yaşamamış birinin korkusu aynı değildir. Bunun yanı sıra, birinin cep telefonunu kaybettiğinden dolayı hissettiği üzüntünün yoğunluğuyla tüm mal varlığını kaybettiğinden dolayı hissettiği üzüntünün yoğunluğu aynı değildir. Dolayısıyla deneyimleri oluşturan farklı durum, mekân ve zamandaki olayların nedensellik örüntüleri bireylerin belirli bir olay karşısındaki yargı, inanç ve duygu yoğunluklarını şekillendirmektedir. Duygular zihinle hareket ederek bireyin inanç, algı, yorum ve tepkilerini düzenlemektedir. Duyguların zihinle olan ilişkisini irdeleyen Goleman (2010)'a göre “aslında biz iki zihne sahibiz; birisi düşünüyor, diğeri ise hissediyor, çoğu zaman bu iki zihin olağanüstü bir işbirliği içerisinde. Duygu düşünceler için, düşünce ise duygular için vazgeçilmezdir” (s. 35).

Öznel yaşantılar sürecinde bazen duyguların düşüncenin önüne geçtiği görülmektedir. Hacızade (2012)'nin belirttiği üzere “çok güçlü bir duygu yaşandığında akıl ve irade, duygunun hükmü altına geçebilir. Kişi mantığıyla değil, duygularıyla hareket eder, kalbinin sesini dinler” (s. 15). Başka bir deyişle, Pascal'ın “yüreğin, zihnin bilmediği kendi nedenleri vardır” ifadesini ahlak alanına uygulayan Scheler, yüreğin, aklın kendine ait bir alanı, saf bilgi ve mantık alanı olması gibi, kendine ait bir ahlaki değerler alanı olduğunu savunmuştur. Nasıl ki akıl, bilimsel ya da mantıksal ilkeleri biliyorsa, yürek de, mantıksal değerleri, akıl dışı bir yoldan, zihnin katkısı olmadan, duygusal sezgi yoluyla bilir (Felsefe Sözlüğü, 2009, s. 510).

Tüm bu tanımlardan duygunun çevreden ya da içten gelen belirli uyaranlar karşısında bireyin davranışlarını yönlendiren içsel tepkiler olduğu ifade edilebilir.

2.2.1. Olumlu ve Olumsuz Duygular

Duygu araştırmacıları duyguları, hoş olma-hoş olmama ya da olumlu-olumsuz gibi çeşitli boyutlarda değerlendirmişlerdir. Duygular, bireyin iç dünyasında yükselen enerji akımlarıyla davranışları biçimlendirir ve başkalarını etkiler. Bu enerji bireyi gereksinimlerini karşılamak için harekete geçirirse olumlu duygular, enerji gereksinimlerin karşılanmasında etkisi olmayan ya da zararlı etkisi olan unsurlara bireyi yöneltirse olumsuz duygular ortaya çıkmaktadır (Tuğrul, 1999, s. 13).

Carvey ve Scheir (1990) olumlu ve olumsuz duyguyu duyuşsal yaşantıdaki beklentilerin davranışsal sonuçlarına bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu yaklaşıma göre beklentiler uygun olduğu zaman insanlar olumlu duygular oluşturmaya eğilim gösterirken çabalara engel olan veya bozan koşullar olumsuz duygulara sebep olmaktadır. Umut, ilgi, heyecan, sevinç, gurur olumlu duygular kategorisinde; kaygı, hoşnutsuzluk, çaresizlik ve umutsuzluk olumsuz duygu kategorisinde değerlendirilmiştir.

Tarhan (2016)'a göre olumlu duygular sevgi, güven, ümit, iyimserlik, merhamet ve şefkat, mutluluk, estetik duygusu, sorumluluk, vefa, adalet, sabır, sonsuzluk duygusu; olumsuz duygular ise bencillik, gurur, kibir, üstünlük duygusu, utanç, şüphe, kıskançlık, öfke, kin, üzüntü ve nefrettir (s. 65).

2.2.2. Duyguların Oluşumu

Duygu teorisyenleri duygu oluşumunu farklı yaklaşımlarla değerlendirmişlerdir. Ünlü (2001)'ye göre duyguların fizyolojik (kalp atış hızının değişmesi, göz bebeğinin büyümesi gibi), davranışsal ve yaşantısal yönü bulunmaktadır. Fizyolojik tepkilerin büyük bir bölümü kalp atışı, sindirim, iç salgı bezleri gibi bizim kontrolümüz dışındaki faaliyetleri düzenleyen otonom sinir sisteminin kontrolündedir (s. 9). Bedendeki birtakım fizyolojik göstergeler yaşanan duyguyu betimlemektedir. Bazı duygu teorisyenleri fizyolojik değişimler olmadan yaşanan duyguyu tanımlamanın mümkün olmadığını savunmaktadır. “Gözyaşı, hıçkırık, kalp sıkışıklığı, göğüs ağrısı olmadan kederi düşünebilir miyiz? Kabaran bir göğüs, genişlemiş burun delikleri, kenetlenmiş dişler, şevkli bir harekete

geçme dürtüsü yerine gevşemiş kaslar, sakin bir soluma, dümdüz bir yüz ifadesiyle, insanın öfkesini yansıtmayı mümkün müdür?” (James’den aktaran Yazıcı, s.9). Bununla birlikte birey fizyolojik tepkilerin kalp atış hızı, terleme, vb. gibi bedendeki bazı değişimlerini hissederken çeşitli hormon faaliyetlerini hissedememektedir. Örneğin: Korku hissedildiğinde kan kaçmayı kolaylaştırmak için bacaklardaki gibi büyük iskelet kaslarına yönelir ve sanki yüzdeki kan çekilir, bu da kanın donduğu hissi vermektedir. Mutluluk oluştuğunda beyin merkezinde, olumsuz duyguları engelleyip bir enerji artışıyla kaygı verici düşünceleri durduran bir etkinlik yer almaktadır. Sevgi duygusunda *gevşeme tepkisi* denilen parasempatik model, genel bir huzur ve tatmin hâli yaratan beden her yerine yayılmış tepkileri kapsamaktadır. Üzüntü, enerjiyi azaltırken derinleşip depresyona yaklaştıkça da metabolizmayı yavaşlatıp hayatta zevk alınan şeylerden uzaklaşmaya yol açmaktadır (Goleman, 2010, s. 33). Duyguların oluşumunda fizyolojik koşullar aynı olmasına rağmen bireylerin farklı duygular yaşaması duygunun öznel olan yaşantısal yönünün olduğunu göstermektedir (Ünlü, 2001, s. 11).

Uludağ (2008), duygu oluşumunun üç boyutlu olarak öne çıktığını ileri sürmüştür. Birincisi, kişinin duygu hâlini belirleyen, çevresinde oluşan olaydır. İkincisi, fizyolojik olarak ortaya çıkan davranışlarıyla tepkilerdir. Üçüncü ise, duygu hâlinin ortaya çıkmasına neden olan olay ile ilgili bireyde gelişen inançlar, olayla ilgili yorumlar, değerlendirmeler, düşünceler, olaya yüklenen anlamlar, kısaca olayla ilgili bireyin yapmış olduğu monologlar ya da iç konuşmalardır (s. 46).

Duyguların oluşumunu bazı araştırmacılar bilişsel süreçleri temele alarak değerlendirmişlerdir. Bu yaklaşıma göre, duygu, kişinin uyarınları istemli ya da otomatik biçimde değerlendirmesi sonucu ortaya çıkan zihinsel bir durumdur (Oatley ve Jenkins, 1992). Örneğin: Mutluluk, amaca ulaşıldığında, üzüntü, başarısızlık, ya da değer verilen şeyler kaybedildiğinde, korku, hayati duruma yönelik tehditte, öfke, hedeflenen bir plan engellendiğinde, şaşkınlık beklenmedik durumlarda oluşmaktadır.

Duyguların doğrudan gözlemlenmesine eşlik eden yüz ifadelerinin çoğunun kısa sürdüğü bilinmektedir. Bir duygu sırasında oluşan fiziksel değişiklik, duygusal ifadeden uzun sürebilse de genellikle birkaç dakikadan uzun sürmemektedir (Karabekiroğlu, t.y., s. 3). Bu bilgilerden hareketle duyguların oluşumunda, fizyolojik, bilişsel süreçler ve öznel yaşantıların etkisinin olduğu, aynı zamanda duyguların kısa süreli tepkiler olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

2.3. Dil ve Duygu

Yeryüzündeki tüm insanların toplumun bir parçası olduklarını hissetmeleri için iletişim kurmaya ihtiyaçları vardır. En etkili iletişim aracımız dildir. Bireyler çevresiyle kızgınlık, acıma, keder sevinç vb. duygularla sosyal bağlar kurarken dildeki kelime veya kelime gruplarıyla ruhsal tepkilerini açığa vurmaktadırlar. Aynı zamanda, birey kendi iç dünyasını dil yardımıyla tanımlarken başkalarının duygularını da yorumlayabilmektedir. Böylelikle günlük öznel yaşantılara ilişkin konuşmaya aracılık eden dil, bireyin kişisel ve sosyal kimliğinin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır (Özbayrak, 2006, s.10).

Duyguların iletişim için önemini vurgulayan Tarhan (2016)'a göre “vücudumuzda dolaşan kan ne ise iletişimde de duygu o anlama gelir. Duygudan yoksun bir iletişim kalıcı olmayacaktır” (s:70). Dil, iletişim sürecinde düşüncelerimiz kadar ruhumuzda uyanan her türlü duygunun ifade aracıdır. Dildeki sözcükler olmadan, içgüdüsel yaşantımızdan gelen mesajları karşı tarafa etkili bir şekilde iletmek mümkün değildir. Hacızade (2012) kişinin, iç dünyasıyla dış dünya arasındaki ilişkiyi dil aracılığıyla kurduğuna değinerek dilin, insan yaşamını her yönüyle yansıtmaya özelliği ile duyguların da, dünyanın dil manzarasında yerini aldığını belirtmiştir (s. 2).

İnsanlar duygu paylaşımlarını kendi ana dillerindeki sözcüksel kategoriler çerçevesinde algılamakta ve ifade etmektedir. Dolayısıyla her dilin kendi özgü duygu sözcükleri vardır ve kültür insanların hissetme biçimini kendine özgü bir perspektiften yansıtmaktadır (Wierbicka, 1994). Bu düşünceden hareketle dildeki duygu sözcüklerinin toplumun kültürel özellikleri hakkında da bilgi içerdiği anlaşılmaktadır.

2.4. Duyguların Sınıflandırılması

Ekman çeşitli ifadeleri gösteren yüz fotoğraflarını dünyanın ücra köşelerinde tecrit halde yaşayan farklı kültürlerin insanlarına göstermiş ve nerede olurlarsa olsunlar, insanların aynı duyguları tanıdığını görmüştür. Yüz ifadelerine göre duyguları tanımlamaya yönelik deneyimlerle ilgili evrensellik görüşleri *temel duygular* olarak isimlendirilmiştir (1992). Ekman'ın temel duygular olarak tanımladığı duygular şunlardır: Öfke, tiksinti, korku, mutluluk, üzüntü, şaşkınlık, eğlenme, küçük görme, memnuniyet, mahcubiyet, heyecan, suçluluk, başarı sonrası gururlanma, rahatlatma, tatmin, duyumsal zevk ve utanç. Diğer duyguların ise temel duyguların birleşimi ile oluşan ve daha çok kişinin, sosyal etkileşim sürecinde ortaya çıktığı bilinmektedir. Üç temel renkten sonsuz sayıda renk oluştuğu gibi

temel duygulardan da sonsuz sayıda duygu oluşmaktadır (Tarhan, 2016, s. 47). Duyguların hangisinin temel olduğu ve sayısı bilim adam taraflarından tartışılmaktadır.

Izard (1991) insanın motivasyonel sistemini düzenleyen on temel duygu bulunduğu görüşündedir. Bunlar: İlgi, neşe, şaşkınlık, üzüntü, öfke, tiksinti, nefret, korku, utanç ve suçluluktur. İzard bunlarının her birinin organizasyon, motivasyon ve yaşantılama açısından kendisine has özellikler taşıdığını öne sürmüştür. Plutchik (1980)'e göre; öfke, korku, üzüntü, tiksinti, şaşkınlık, merak, kabullenme ve keyif olarak sekiz adet birincil duygu vardır. Weiner ve Graham ise temel duygu olarak sadece mutluluk ve üzüntüyü önermişlerdir (Weiner ve Graham'dan aktaran Ceyhan, 2000, s. 34).

Sartorius (1999)'a göre "bilim adamlarının büyük bir kısmı sekiz birincil duygunun temel olduğunda birleşmişlerdir: *Öfke, keder, korku, sevinç, şaşkınlık, tiksinti ve utanç*. Öte yandan bunların karışım, bileşim, çeşitleme ve nüansları sayılamayacak kadar çoktur"(s. 38).

Goleman (2010) sekiz temel duygu ve bu duyguların bileşenlerini önermiştir (s.373-374). Goleman'ın temel duygu ve alt duygu sınıflaması Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Goleman'ın Temel Duygu Sınıflandırması

Temel Duygular	Alt duygu durumları (Bileşenleri)
Öfke	Hiddet, hakaret, içerleme, gazap, tükenme, kızma, sinirlenme, hınç, hoşnutsuzluk, alınganlık, düşmanlık, en uç noktada patolojik nefret ve şiddet
Üzüntü	Acı, keder, neşesizlik, kasvet, melankoli, kendine acıma, yalnızlık, can sıkıntısı, umutsuzluk ve patolojik olduğunda şiddetli depresyon
Korku	Kaygı, kuruntu, sinirlilik, tasa, hayret, şüphe, uyanıklık, vicdan azabı, huzursuzluk, çekinme, ürkme, dehşet; patolojik olduğunda ise fobi ve panik
Zevk	Mutluluk, coşku, rahatlama, tatmin, haz, sevinç, eğlenme, gurur, tensel zevk, heyecan, vecd hâli, hoşnutluk, kendinden geçme, aşırı zindelik, kapris ve en uç noktada mani
Sevgi	Kabul görme, dostluk, güven, iyilik, yakın ilgi, sadakat, hayranlık, aşırı tutkunluk, muhabbet
Şaşkınlık	Şok, hayret, afallama, merak
İğrenme	Hor görme, aşağılama, küçümseme, tiksini, nefret etme, hoşlanmama, itici bulma
Utanç	Suçluluk, mahcubiyet, hayal kırıklığı, pişmanlık, küçük düşme, üzülme, çile ve nedamet

Parrot (2001) ise duyguları birincil, ikincil ve üçüncül olmak üzere üç dereceli olarak kapsamlı bir şekilde sınıflandırmıştır. Birincil duygular; sevgi, sevinç, şaşkınlık, öfke, üzüntü ve korkudan oluşmaktadır. İkincil ve üçüncül duygular çekirdek duygusal tepkilerin

yansımaları olan birincil duygulardan türetilmiştir. Parrot'un duygu sınıflaması Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Parrot'un Duygu Sınıflaması

Birincil duygular	İkincil duygular	Üçüncül duygular
Sevgi	Düşkünlük-şefkat	Hayranlık, düşkünlük, aşk-sevgi, şefkat-merhamet, ilgi, hoşlanma, çekicilik-cazibe, önemseme-bakım, hassasiyet, sevecenlik, duygusallık- duyarlılık
	Arzulama-şehvet	Arzu etmek-istemek, tutku, sevdalanma-karasevdaya düşme-vurulma
	Özlem-hasret	Özlem-hasret
	Neşe	Mutluluk, keyif, sevinç, eğlenme, bayram etme, coşku, yerinde duramama
Sevinç	Hoşlanma	Heyecan, canlılık, heves, istek, zevk vermek
	Hoşnutluk	Hoşnut olma, memnun olma
	Gurur	Övünmek, zafer kazanmak, başarı elde etmek
	İyimserlik	Can atmak, ümit etmek, ummak istemek
Şaşkınlık	Büyülenme	Mest olma, kendinden geçme
	Ferahlama	Rahatlama, sıkıntıdan kurtulma
	Şaşkınlık	Şaşkınlık, hayret etme, merak
	Sinirlendirme	Çileden çıkarma, kızdırma, tahrik, kışkırtma, hoşnutsuzluk, huysuzluk, suratsızlık, somurtkanlık
Öfke	Hiddet	Öfke, hayal kırıklığı
	Köpürmek	Gazap, hakaret etmek, düşmanlık, gaddarlık
	Nefret	Sertlik, vahşilik, kin, hıncını almak, üzme, zarar vermek, intikamcılık, kızgınlık, dargınlık
	Kıskançlık	İğrenme, bıkkınlık, aşağılama, küçük görme, hoşlanmama
Üzüntü	Acı çekmek	Haset, çekememek
	Acı çekme	Canını yakmak, eziyet etmek
	Üzülmek	İstirap, dertli olma, kırılmak, gücenmek, rencide olmak, incinmek
	Hüsran	Depresyon, bunalma, çöküntü, çaresizlik, hüzn, keder, kasvet, sıkıntı, mutsuzluk, tasa, melankoli
Korku	Ütancı	Umutsuzluk, hayal kırıklığı, kırılma
	İhmal	Suçluluk, ayıp etmek, pişmanlık, kahır, vicdan azabı
	Duygudaşlık	Yabancılaşma, dışlanma, ilgisizlik, yalnızlık, reddedilme, yenilgi, güvensizlik, aşağılanma, hakaret edilme
	Dehşet	Acıma
	Ürkeklik	Telaşlanmak, dehşete düşmek, şok olmak, korkmak, panik olmak
		Huzursuzluk, kaygı, endişe, ürkeklik, gerginlik, kuruntu

Parrott, W. G. (2001). *Emotion by groups*. http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_emotions sayfasından erişilmiştir.

2.5. Duyguların Önemi

İnsan yaşantısının zenginliğinde duyguların önem taşıdığı görülmektedir. Her duygu hayatı renklendiren, zenginleştiren beceri ve yetenekleri barındırmaktadır. Bu bağlamda birey, duygularla komik durumlarda eğlenir, hoşlandığı işle uğraşırken keyif alır, sevdiği birinden haber alamadığında endişe duyar, sınavlardan önce heyecanlanır, birinin ölümünde kederlenir veya gideceği yere bir an önce ulaşmak için telaşlanır. Birey öznel yaşantısını oluşturan olaylar ve durumlar karşısında daha birçok farklı duygu durumlarını deneyimler. Duygular olmasaydı iç dünyamızdaki hareketlilik dış dünyamıza mana kazandırmaz, güç vermezdi.

Goleman (2010)'a göre “yaşamımızın tehlikede olduğu ve durup ne yapabileceğini düşünmenin hayatımıza mal olacağı durumlarda duygu ve sezgilerimizin anlık tepkilerimize rehberlik etmesi çağlar boyu süren bir üstünlük sayılır” (s. 35). Duygular tehlike, acı, kayıp, zorluklara karşın bir hedefe doğru ilerleme ve bir aile kurma gibi yalnızca akla bırakılmayacak durum ve görevlerde yol göstericidirler. Bu açıdan insan davranışını sadece düşüncelere dayandırmanın doğru olmadığı görülmektedir. “İnsan doğasını duyguların gücünden soyutlayarak anlamaya çalışmak, üzücü bir dar görüşlülüktür” (s.18).

Dökmen (2000) duyguların genel işlevinin bireyin doğaya ve topluma uyum sağlamak olduğunu ifade etmiştir. “Uyum sağlayarak hayatta kalma ihtimalimizi artırırız. Örneğin, yırtıcı bir hayvan veya bir araba üzerimize doğru gelse hemen korkar ve kaçırız, böylece hayatta kalma ihtimalimiz artar”(s. 90).

Cooper ve Sawaf (1999)'a göre duygular öğrenmeyi, yaratıcılığı ve yenilikçiliği özendirir, motive eder, muhakemeyi hızlandırır, güven oluşturur, berraklık sağlar, ahlaki değerleri harekete geçirir, geri bildirim sağlar. Aynı zamanda duygular, belirsiz bir geleceği öngörmede ve eylemleri buna göre planlamada yardımcı olan merak ve sezgileri uyandırmaktadır. Kişinin bireysel yaşamına rehberlik eden duygular kişiler arası ilişkilerin düzenlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Frijda (1986)'ya göre duygu, önemli bir psikolojik kategoridir ve bir mekanizmalar bütünüdür uyarı ödüllendirmeler ve cezalandırmalara dönüştürerek arzu ve acıyı oluşturmak, ödüllendirme/cezalandırmaları beklentilere dönüştürmek, ilişkili eylemleri belirlemek ve bu eylemleri kontrol etmek için fonksiyon görür.

Toplum bireylerini birbirine bağlayan olgular arasında duyguların ayrıcalıklı bir yeri olduğunu belirten Cüceloğlu (2000), bireyin her gün deneyimleyip hissettikleri duygular yoluyla ve kendilerini hissedişleriyle toplumlarına bağlandığını belirtirken duygu ve heyecanlardan arınmış bir dünyada toplumun kısa bir zaman içinde çözülerek çökebileceğini dile getirmiştir. “İnsanı yaşamaya değer kılan şey, duygulardır; duygular olmadan yaşamak için bir neden olmaz” (s, 262).

2.6. Duygu Bildirimine Eşlik Eden Unsurlar

İnsanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araç dildir. Bunun yanında duygu ve düşüncelerin etkili bir şekilde ifade edilmesinde beden dili ve ses özellikleri dile eşlik etmektedir. “Günlük yaşamımızdaki ilişkilerde en önemli görevi yazılı ve sözlü dil değil, duygu ve heyecanlarımızı ifade eden sözsüz iletişim yüklenir. Yüz ifadelerimiz, bedenimizin duruşu, konuşma tarzımız, el- kol hareketlerimiz, sesimizin tonu bir kimseye karşı nasıl duygular içinde olduğumuzu ifade eder” (Cüceloğlu, 2000, s. 272).

2.6.1. Duyguların İfadesinde Beden Dili

Duygular çoğu kez mimiklerle ayırt edilebilir ifadeler ortaya çıkarmaktadır. Yüz kasları yardımıyla duygu ve düşüncemizi ifade ettiğimiz yüz hareketleri mimikleri; baş, el, kol yani bedenin bölümlerinin ya da tamamının yardımıyla duygu ve düşüncemizi ifade ettiğimiz beden hareketlerimiz ise jestleri oluşturmaktadır (Çalışkan vd., 2006, s. 46).

Bir duygunun şiddeti arttıkça, bu duygunun ortaya çıkardığı yüz ifadesi de daha belirgin ve daha ayırt edilebilir hale gelmektedir. Örneğin; öfkelendiğimiz zaman, yüz kasları gerilir, kaşlarımız çatılır, dilimiz kenetlenir (Ünlü, 2001, s. 10). Tiksinmenin yüz ifadesi üst dudağı yana doğru kıvrıp burnu hafifçe kırıştırmaktır (Goleman, 2010, s. 33). Kişiler arası iletişim sırasında ya da bir gruba hitaben yapılan konuşmalarda dinleyicilerden birinin başını desteklemek için elini kullanması, parmaklarını masaya vurma, ayaklarını sallanması ya da yere vurulması sıkıldığının göstergesidir. Göz bebeklerinin büyümesi ilgi, heyecan göstergesiyken, küçülmesi kızgınlık, tahammülsüzlük, nefret işaretidir. Gülen gözler iyi niyet ya da mutluluğun, gözlerin kızarması ya da göz yaşı üzüntünün ipuçlarını vermektedir. Gözlerin yere bakması ise, suçluluk ve pişmanlığın göstergesidir. Bununla

birlikte bir elin, diğ er elin parmak uçlarına vurması rahatsızlık, endiş e, korku, heyecan göstergesidir (Uluyağ cı vd., 2013).

Yüz ifadeleri ve duygular birbirine bağlıdır. Sadece mimik hareketleriyle bir duygu tanımlanabilmektedir. Beyin mimiklere göre bireyin kızgın,  zg n ya da mutlu olduğunu algılamaktadır (McLaren, 2011, s. 61). Örneğin: Mutluluk ifadesinde, gözlerin ve yüzün alt kısmındaki bölgede değişimler gözlenmektedir. Gülme durumunda dişlerin görünüşü ile ağzın duruşu değişmektedir. Bununla birlikte yanakların da yukarıya doğru çekildiği, gözaltındaki çizgilerin belirginleştiği görülmektedir.  z nt  ifadesinde kaşların ve göz kapaklarının i teki kısımları yukarıya, ağzın iki ucu ise aşağıya dönüktür. G z kısmındaki değişimler özellikle de gözyaşı bu ifadenin en belirgin yanısıdır. şaşkınlık duygusunda kaşlar kavisli bir biçimde yukarıdadır ve alında kırışıklıklar meydana gelir. Bu değişimlerle birlikte gözler ve ağız açıktır ve çene aşağıya iner (Ekman ve Friesen'den aktaran, Adaklı, 2013, s.21).

Sözsüz bildirilişimin duygu bildiriminde bazen çok daha etkili olduğu düşünülmektedir. Lupton yüz ifadeleri veya bedensel hareketlerin kişinin duygusal hâlini sözcüklere kıyasla daha iyi aktardığını ifade etmiştir. “Bu tensel dışavurumlar, birey üzerlerini örtmeye veya dili kullanarak ink ar etmeye kalkışsa bile, duygusal h lleri sık sık ele verir” (Lupton, 2002, s. 57). Bu bilgilerden hareketle dile eşlik eden araçlar arasında vücut dilinin önemi ortaya çıkmaktadır. Birey iletişime girdiği insanı gözlemlerken onun beden duruşu, yüz ifadesi ve bakışlarındaki ruhsal durumu yorumlayarak kendi tepkilerini düzenlemektedir.

Jest ve mimiklere dayalı duyguları yansıtan betimlemelerin dil göstergeleri Türkçede özellikle deyimlerde kendini göstermektedir: Ağzı kulaklarına varmak, gözlerinin içi g lmek, ağzı bir karış a ık kalmak, yüzü kıpkırmızı olmak, kaşlarını  atmak, eli ayağına dolaşmak vb. gibi.

2.6.2. Duyguların İfadesinde Ses

İnsanın düşünce, bilgi ve duygularını aktarmasını sağlayan sözcükler ses özelliklerinden oluşmaktadır. Beden dilimiz kadar duygularımızı ifade etmemize eşlik eden diğ er önemli bir unsur da sestir. “İ  benliğimizi yansıtan ögeler arasında sesimiz en önde gelir” (Gencan, 2001, s. 94). Bildirilişimde vurgu, ton, hız, şiddet, ezgi, uzunluk gibi nitelikler ses

öğelerini oluşturmaktadır. Bu öğeler kişilerin yaş, cinsiyet, karakter gibi özellikleri ile birlikte duygu durumlarını da yansıtmaktadır.

İletişim esnasında kullanılan ses tonu, sesin hızı, şiddeti, hangi sözcüklerin vurgulandığı, duraklamalar ve benzeri özellikler bireyin duygu durumu ile ilgili bilgi edinmemize olanak tanırken diğer yandan da söylenen sözün anlamını büyük ölçü de etkilemektedir. “Sözcüklere sözcüklerin örgülerine sinen bu değişik vurgu, ton, ezgi sözcüklerde sözlük anlamlarında bulunmayan sayısız duygu çeşitlerinin en dokunaklı anlatımı olur. Böylece tümcelerde bir değil; birçok, kimi kez de birbirine karşıt duygular canlandırılır”(Gencan, 2001, s. 111). Duyguların ses bildirim özellikleri birbirinden farklılık arz etmektedir. Kahkaha keyifli oluşun, derinden bir iç çekme veya alçalan bir tonla sesin titremesi (of!, aah! vb.) üzüntünün, acı bir çığlık korkunun göstergesi olabilmektedir.

Vurgu, “sözcükte ya da sözcük öbeğindeki hecelerden birinin daha belirgin bir soluk baskısıyla sesletilmesi olayıdır”(Aksan, 2002, s. 64). Hacızade her sözcüğün bir vurgu taşıdığını ifade etmiştir. “Duygu yoğunluğunun bulunduğu bir bağlamda sözcük parçalara ayrılabilir, her hecenin kendi vurgusu varmış gibi bir izlenim oluşur. Hecelerin baskıyla uzatılması anlatıma duygu değeri katar ”(2012, s. 61). Örneğin; Türkçede “*sorma ya!*” söz öbeğinde üçüncü hecede vurgu olursa ve beklenmeyen bir durum karşısında *üzüntüyü* ifade etmektedir. Eğer bu öbekte vurgu değişikliği yapılarak vurgu birinci heceye kaydırılırsa, “*sorma ya!*” öbek içeriğindeki duygu anlamı değişmektedir. Bu durumda sözcük öbeği, emir kipinde “eylem + ünlem” yapısına sahip olur ve yapılan eylemin durdurulmasını bildiren ve kızgınlık ifade eden bir anlama dönüşmektedir.

Tonlama, bireyin duyguları ve düşüncelerinin gereğine göre bir uyum içinde olması sonucu, sesin yüksekliği ya da alçaklığıyla ilişkili bir olgudur (Shakin, 2012, s. 175). Tonlama söyleme uyum ve ahenk katmakta, duygu durumlarında anlam farklılığını yaratabilmektedir. Kişilerin duygu ve bilinç durumuna bağlı olarak, mutluluk, kızgınlık ve heyecan hisleri sesin yükselmesine neden olurken, moral bozukluğu ve yorgunluk ses tonunun alçalmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla konuşan kişinin sesindeki ton ve vurgu konuşma dilini renklendirip zenginleştirirken taşıdığı duygu değeriyle anlamı değiştirebilmektedir. Bu noktadan hareketle ses özelliklerinin, bildirişimi etkilediği, dinleyen kişinin, konuşan kişinin sesindeki ezgiye göre ruh hâlini (sevinçli, üzgün, şaşkın vb.) tahmin edebildiği görülmektedir.

2.7. Duygu Durumları

Çalışmada duygu durumları Parrot (2001)'un psikolojide ele aldığı sınıflama esas alınarak ve uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir. Bu noktadan hareketle Parrot'un duyguları ele alış şekliyle Tablo 3'teki gibi bir sınıflama yapılmıştır. Parrot'un duygu sınıflamasına göre çalışmada incelenen duygular şu şekilde toplanmıştır:

Birincil duygular: sevgi, mutluluk ,şaşkınlık, öfke, üzüntü, korku

İkincil duygular: beğeni, utanma

Üçüncül duygular: heyecan, merak, usanma, sitem, ilgisizlik, telaş, kaygı, yorgunluk

Tablo 3

Duygu Durumları 1

1.	Sevgi
2.	Mutluluk
3.	Şaşkınlık
4.	Öfke
5.	Üzüntü
6.	Korku
7.	Beğeni
8.	Utanma
9.	Heyecan
10.	Merak
11.	Usanma
12.	Sitem
13.	İlgisizlik
14.	Telaş
15.	Kaygı
16.	Yorgunluk

ADP (Avrupa Dil Portfolyosu) kazanımlarında sadece duygu durumları ve ifadelerinin öğretimi değil bu duygulara uygun karşılıklar verme de yer almaktadır.

1.Davranış: Teselli etmekle ilgili duyguları karşısındakine ifade eder.

2. Davranış: Kabul etmekle ilgili duyguları karşısındakine ifade eder.

3.Davranış: Reddetmekle ilgili duyguları karşısındakine ifade eder.

4.Davranış: Uyarıyla ilgili duyguları karşısındakine ifade eder.

5.Davranış: Yalvarmayla ilgili duyguları karşısındakine ifade eder (Yeşilyurt, 2016, s. 42).

Çalışmada böylelikle ADP'deki kazanımlar da göz önünde bulundurularak toplamda 21 duygu durumu ele alınmıştır. İncelenen duygu durumları Tablo 4'te sunulmuştur. Duyguların tanımları duygu araştırmacılarının görüşlerinden ve bazı sözlüklerden yararlanılarak yapılmıştır. Bununla birlikte ilgili duygu durumlarına ilişkin Türkçede sık kullanılan ifadelerden bazı örnekler verilmiştir.

Tablo 4

Duygu Durumları 2

1.	Sevgi
2.	Mutluluk
3.	Şaşkınlık
4.	Öfke
5.	Üzüntü
6.	Korku
7.	Beğeni
8.	Utanma
9.	Heyecan
10.	Merak
11.	Usanma
12.	Sitem
13.	İlgisizlik
14.	Telaş
15.	Kaygı
16.	Yorgunluk
17.	Teselli
18.	Kabul etme
19.	Reddetme
20.	Uyarı
21.	Yalvarma

2.7.1. Sevgi

Sevgi, İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygudur (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1742). Sevgi Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük'te "İnsanı karşılık beklemeden yakın ilgi, dostluk, şefkat, bağlılık göstermeye yönelten ve fedakârlıkları göze aldırarak kadar güçlü olabilen duygu, sevme duygusu, muhabbet" şeklinde tanımlanmaktadır (2005).

Sevgi, Tarhan (2016)’a göre “insanları birbirine yakınlaştıran görünmez bağ denilecek bir duygudur. Nasıl ki, atomun içinde nötron, proton ve elektron varsa ve bunları birbirine bağlayan şey çekim kuvveti ise; canlılar arasında çekimi sağlayan şey de, sevgi duygusudur” (s. 65). Arık, sevgi duygusu için sosyal çevrenin etkilerini vurgulayarak, bu duygunun temel bir itici güç olarak doğuştan getirildiğini fakat bunun ifade şekillerinin büyük ölçüde öğrenmeye dayandığını belirtmektedir (Arık, 1996, s. 368). İzard (1991), sevgi için çeşitli türlerinin olması açısından bir duygu olarak tek bir tanımlama yapmanın mümkün olmadığı ve diğer temel duygulardan daha karmaşık olduğu görüşündedir. Anne-baba ve çocuklar arasındaki sevgi, kardeş sevgisi, karşı cinsten olan insanlar arasındaki sevgi, dost, arkadaş sevgisi, vatan sevgisi, değerlere, ideallere olan sevgi, Allah sevgisi birbirinin aynı olmayan sevgi türleridir (s.411). Temel sayılan ve en güçlü duygulardan biri olan sevgi olumlu duygular arasında bulunmaktadır.

Türkçe sevgi duygu durumunu bildiren ifadeler yönüyle zengindir:

Aşkıyla yanıp tutuşuyorum, senin için ölebilirim, çılgınlar gibi âşık oldum, deliler gibi seviyorum, seni çok seviyorum, iyi ki varsın (canım arkadaşım/annem/....), biricik (eşim/arkadaşı/kardeşim..), bir tanem vb. gibi ifadeler bunlardan bazılarıdır.

2.7.2. Mutluluk

Mutluluk: Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1425). Genel çerçevesi formal anlamı içinde insan eylemlerinin ve çabalarının nihai ve en yüksek amaç olan hâl yaşamdaki en yüksek değeri yada hedefe ulaşma durumu. Acının yokluğu ya da haz hâli; bütün bir insan varlığının uyumlu olması durumu; insanın kendi potansiyel güçlerini gerçekleştirmesinin, ödevlerin yapmasının, erdemli oluşunun, doğa yasalarına uygun yaşamasının, kendi yazgısını özgürce belirlemesinin sonucu olan yetkinlik hâli (Felsefe Sözlüğü, 1999, s.1130)

Mutluluk, insanın bilincini olumlu yönde etkileyen, insanı belli bir süre için bile olsa, endişelerden, sorunlardan uzaklaştıran olumlu bir duygudur. İzard (1991) *mutluluk* duygusunu betimlerken insanın çok mutlu olma durumda sıra dışı bir hafiflik hissettiğini, enerji dolu olduğunu, uçmak istediğini, sanki kanatlandığını belirtmektedir (s.153).

Mutluluk bir şeylerin eğlenceli ve tatmin edici olduğunu tanımlamamıza yarayan anlık bir duygudur (McLaren, 2011, s.61). Çeşitli sebepler insanda mutluluk hissini ortaya çıkarabilmektedir. Örneğin, bedensel bir acının sona ermesi, bir sıkıntının giderilmesi, arkadaşlık ilişkileri, başarı, ödül kazanımı, onaylanma, güzel bir haber gibi durumlar mutluluk hissini uyandırabilmektedir.

Türkçede mutluluk duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Ağzı kulaklarına varıyor, yüzünde güller açıyor, gözün aydın, keyfim yerinde, mutluluktan havalara uçabilirim, sevinçten bayram ediyor, keyfim yerinde vb.*

2.7.3. Şaşkınlık

Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık taaccüp (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, s. 998). Şaşırmak Türkçe sözlükte “umulmayan, beklenmeyen veya olağanüstü bir olay, bir olgu karşısında şaşkın duruma gelmek, hayret etmek” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1852). Şaşkınlık duygusunun başlıca işlevi, insanı yeni, beklenmedik olay ve onun sonuçlarıyla etkin bir karşılıklı eyleme hazırlamaktır (İzard, 1991, s.193). Bu duygunun sık sık temel duygu listelerinde yer almasına rağmen bir duygu olduğu açık değildir (Ceyhan, 2000, s. 40). “Hayretin duygular arasındaki yerinin belirsizliği onun kısa süreli oluşuna bağlıdır. Birden ortaya çıkıp insanı etkisi altına alan hayret, aynı hızla da geçmektedir” (Hacıözade, 2012, s.190).

Türkçede şaşkınlık duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Aaa! Gözlerine inanamıyorum, kulaklarıma inanamıyorum, gerçekten mi!, Allah Allah!, öyle mi!, hayret içindeyim, daha neler!, gözleri fal taşı gibi açıldı vb.*

2.7.4. Öfke

Engellenme, incinme veya gözdağı karşısında gösterilen saldırganlık tepkisi, kızgınlık, hışım, hiddet, gazap (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1531). Öfke, “haksızlık, incinme, karşı koyma vb. duyguların doğurduğu, insanı saldırganlığa götürebilen şiddetli duygu, hiddet, hışım, gazap, tehevvür” olarak da tanımlanabilmektedir (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s. 824). Duygu araştırmacılarına göre *öfke*, kişinin yapmaya çalıştığı herhangi bir şey engellendiğinde fiziksel veya ruhsal özgürlüğünün kısıtlandığı durumlardır. Bireyin belirli

bir amaca doğru eyleminde yapılan engellemelerde, bir hata ve haksızlıkta oluşmaktadır (İzard, 1991, s. 240). Öfke, incindiğimiz, haklarımızın ihlal edildiği, gereksinimlerimizin ve isteklerimizin doğru şekilde karşılanmadığı ya da işlerin yolunda gitmediği mesajını vermektedir (Lerner,1999, s. 5). İnsan psikolojisi ile ilgili araştırma yapanlar öfkeyi kısa süreli delilik şeklinde tanımlamaktadırlar. “Öfke akıl kontrolünün belli bir müddet yok olmasıdır”(Tarhan, 2016, s.183).

Öfke sözcüğüne eş anlamlı olarak kullanılan *hiddet, kızgınlık, hışım, gazap, gayz* gibi sözcükler öfke duygusunun bildirimine yardım etmektedir. Türkçede öfke duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Küplere bindi, öfkeden deliye döndüm!, cinlerim tepeme çıktı!, kan beynime sıçradı!, yeteer!, yeter artık!, def ol git başımdan!, şeytan görsün yüzünü!* vb.

2.7.5. Üzüntü

Üzüntü: Olması istenilmeyen olaylardan doğan ruh tedirginliği, teessür (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 2071) Acıklı, hoş gitmeyen veya olması istenmeyen bir şeyin insanda bıraktığı can sıkıcı duygu, ruhi tedirginlik, teessür, yeis (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s.1116).

Tarhan (2016)’a göre üzüntü herhangi bir travmatik olay karşısında kişinin kendini çökkün, depresif hissetmesi, hayattan zevk alma duygusunun azalması ile birlikte gerçekleşen duygudur (s.192-194). Olumsuz duygular arasında yer alan üzüntü, genel olarak insanların kaçındığı bir duygudur. Bununla birlikte bu duygunun bireyin biyolojik ve psikolojik durumuna olumlu etkileri olduğu bilinmektedir. Üzüntü duygusunun temelinde bir kayıp vardır. Bu kaybın verdiği acı, fiziksel bir acı kadar güçlü olabilir fakat *üzüntü* duygusu insana değer vermeyi öğretir. “Eğer *üzüntü* duygusu olmasaydı, kaybettiklerimizin bizim için hiçbir önemi olmayacaktı” (Fromm, 2004, s. 28-29). Bunun yanı sıra “üzüntü ruhumuzun sucusudur. Gözyaşları gözleri ve sinüsleri temizler, toksinleri ve aşırı gerginliği bedenden dışarı atmayı sağlar. Aynı zamanda bireye kayıplarını hissettirerek artan enerjiyle sorun üzerinde çözüm üretme gücü verir” (McLaren, 2011, s. 436).

Sevdiğimiz birinin ölümü, umutların yıkılması, hedeflenen amaca ulaşamama gibi durumlar üzüntünün evrensel nedenleri arasında sayılmaktadır. Ayrıca, insanın dışında

gelişen ve kişinin olumsuz olarak değerlendirdiği hastalık gibi birçok olay *üzüntüye* neden olabilmektedir (İzard, 1991, s.196-197). Türkçe üzüntü duygusu ve çeşitli nüanslarını bildiren deyim ve sözcükler yönüyle oldukça zengindir. *Üzüntü, acı, tasa, sıkıntı, keder, hüznün, ıstırap, elem, dert, azap, kahır, gam* gibi sözcükler üzüntünün tanımlanmasında eş anlamlı olarak görev yapmaktadır. *Hüngür hüngür ağladı, gözyaşları dinmedi, yas tuttu, içi kan ağladı, gün yüzü görmedi, yüreğim yanıyor, ağlamaktan gözleri kan çanağına döndü, ooof!, aaaah ahh! yazık!, vah vah!* gibi ifadeler dilimizde üzüntü bildirmektedirler.

2.7.6. Korku

Korku :1. Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında uyanan kaygı duygusu. 2. Kaygı, üzüntü 3. Kötülük gelme ihtimali, tehlike, muhatara 4. Gerçek veya beklenen bir tehlike ile yoğun bir acı karşısında uyanan ve coşku, beniz sararması, ağız kuruması, kalp solunum hızlanması vb. belirtileri olan veya daha karmaşık fizyolojik değişmelerle kendini gösteren duygu (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1217).

Kaçınılan ve olumsuz duygulardan biri olan korku, insan kişisel olarak kendini bir tehdit, bir tehlikeyle karşı karşıya hissettiği zaman ortaya çıkmaktadır. “Evrimde, korkunun özel bir önemi vardır, çünkü hayatta kalabilmek için belki de diğer tüm duygulardan daha hayatidir” (Goleman, 2010, s. 369). Fiziksel ve psikolojik bir tehdit, acı, yalnızlık, bireyin yaşam deneyimleri, ölüm, felaket, sevdiklerini kaybetme gibi nedenler korku oluşturabilmektedir (Morgan, 1981, s. 227). Bununla birlikte gerçek ya da imgelenen korkular insanları birbirine bağlamakta, cezalandırma ya da karşılık görme korkusu insanları bir çok durumda birbirine zarar vermekten alıkoymaktadır (Ünlü, 2001, s. 12).

Türkçede korku duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Korkudan ölüyorum, yüreğim ağzıma geldi, ödüm koptu, donakaldım, elim ayağım titredi, tir tir titredim, aklım çıktı vallahi!* vb.

2.7.7. Beğeni

Beğeni: 1.Güzel veya çirkin yargısını verdiren duygu, zevk 2. Herhangi bir konuda güzeli çirkinden ayırma yetisi, gusto (TDK Türkçe Sözlük, s. 233). Hayran olma durumu, çok güzel olan veya insanda büyüklük ve takdir hissi uyandıran şey karşısında duyulan şaşkınlıkla karışık beğenme duygusu (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s.120).

Türkçede beğeni duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Ooo! Bayıldım vallahi!, vay be!, ayy, ne kadar güzel!, aman Allah'ım müthiş!, mis gibi kokuyor!, hayran kaldım!, gözlerim kamaştı!, parmaklarımı yiyebilirim! vb.*

2.7.8. Utanma

Türkçe Sözlük'te utanmak sözcüğü şöyle açıklanmaktadır: “1. Onursuz sayılacak veya gülünç olacak bir duruma düşmekten üzüntü duymak, korkmak, mahcup olmak 2. Sıkılmak 3. Çekinmek” (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 2040). Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük'te de ise “1. Kusurlu duruma düşmekten veya kendisi öyle görmekten ileri bir eziklik duygusuna kapılmak, mahcup olmak, arlanmak 2. Böyle bir duruma düşme korkusuyla rahat hareket edememek, sıkılmak 3. Saygı, edep, çekinme vb. duyguların tesiriyle ölçülü hareket etmek, bir şeyi yapmaktan kaçınmak, hayâ etmek” şeklinde tanımlanmaktadır (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s.1101).

Beynin ön bölgesinde, sosyal becerileri kapsayan alana kaydedilmiş olan utanma, suçluluk ve pişmanlıktan oluşmaktadır ve insanın olgunluğuna katkıda bulunan, yapıcı olumsuz duygulara dâhildir (Tarhan, 2016, s.166). Utanma duygusu, aynı zamanda “insani ilişkilerde ölçü ve dengenin göstergesidir. Dozunda mahcubiyet insanı sevimli kılar. Mahcup olmak, empati duymakla eş değer bir duygudur” (s.167).

Utanma duygusu insanı kendi davranışı üzerinde yoğunlaştırmaktadır. Bireyin ahlaki davranışı ve eylemiyle toplumsal yaşam kurallarını ihlal ettiğini düşündüğü durumlar, insanın kendi yetersizliğinin bilincinde olması, başarısızlık, suç, günah, yenilgi gibi durumlar utanç duygusu nedeni olabilir. *Utanç, mahcubiyet* ve *suç* duyguları ile beraber ele alınmaktadır (İzard, 1991, s. 342). McLaren (2011)'e göre utanç suçlu olmanın ve yanlış yapmanın doğal sonucudur. Olduğumuz yere çakılmak, kıpkırmızı olmak, söyleyecek söz bulamadan kalakalmak bu duygunun bedensel göstergelerindendir (s.292).

Türkçede utanma duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Utançtan kıpkırmızı oldum, utancından söyleyecek söz bulamadı, utancından tek kelime edemedi, mahcup oldum, kusura bakmayın vb.*

2.7.9. Heyecan

Heyecan: 1. Sevinç, korku, kızgınlık, üzüntü, kıskançlık, sevgi vb. sebeplerle ortaya çıkan güçlü ve geçici duygu durumu 2. Coşku (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 882).

Heyecan:(Ar. i.) 1. Ani ve beklenmeyen değişiklikler ve duygulanmalar sebebiyle hislerde meydana gelen şiddetlenme, aşırı hareketlilik ve telâş 2. Ruhi coşkunluk, duygulardaki coşup taşma 3. İstek, arzu, şevk (Kubbealtı Lugatı Türkçe sözlük, 2005, s. 456).

Heyecan: Bilincin analiz edilemeyen başka bir şeye indirgenemeyen yalnızca yaşanmak suretiyle bilinebilen bir niteliği olarak, iç ve dış uyaranların etkisiyle ortaya çıkan güçlü duygusal tepki. İnsanın duygularında meydana gelen şiddetlenme. Organizmada içten ya da dışardan gelen ani değişiklikle birlikte ortaya çıkan, hoş yada tatsız bilinç hâli. Heyecana yol açan değişikliğin ani ve beklenmedik olması durumunda, sarsıntılara yol açabilen duygu. Organizmanın sinir sisteminin beklenmedik değişim ve uyaranlara damarlara genişleme ve büzülme, kalp atışının hızlanması, ağız kuruluğu gibi yollarla tepki vermesi durumu. İrادی olmayan fakat her koşulda bilinebilen duygu (Felsefe Sözlüğü, 1999, s. 415).

Türkçede heyecan duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Kalbim yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyor, kalbim küt küt atıyor, yüreğim hop hop ediyor, yerimde duramıyorum, şimdi düşüp bayılacağım vb.*

2.7.10. Merak

Merak: (Ar. i.) 1. Bir şeyin özünü, esasını anlama, kavrama isteği, öğrenme arzusu 2. Bir şeyi elde etme, yapma veya bir şeyle uğraşma hevesi 3. Heves, düşkünlük, iptila 4. Kaygı, tasa, kuruntu, endişe 5. Kara sevda (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s. 723).

Türkçede merak duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Meraktan çatladım, eee?, eee sonra ne oldu?, hadi çatlatma söyle artık!, merak ediyorum, hayırdır ne oldu?*

2.7.11. Usanma

Usanmak, tekrarlanması, uzun sürmesi dolayısıyla bir şeyden hoşlanmaz veya sıkılır duruma gelmek, bıkmak (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 2037) anlamlarını taşımaktadır. Bununla birlikte “bir kimse veya şeyden sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez

duruma gelmek, bıkmak, bezmek, bizar olmak, gına gelmek” olarak da tanımlanmaktadır (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük 2005, s.1099).

Türkçede usanma duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Sıkıntıdan patladım, off! Çok sıkıldım, canım sıkılıyor, ruhum daraldı, içime fenalık geldi, bıktım usandım artık!* vb.

2.7.12. Sitem

Sitem, Türkçe Sözlük’te “bir kimseye, yaptığı bir hareketin veya söylediği sözün üzüntü, alınganlık, kırgınlık vb. duygular uyandırdığını öfkelenmeden belirtme” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1778).

Türkçede sitem duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Aşk olsun!, bu bana yapılır mı! çok kırıldım sana, beni çok üzdün, sen de mi!* vb.

2.7.13. İlgisizlik

İlgisizlik Türkçe Sözlük’te “1. İlgisiz olma durumu, aldırmazlık, alakasızlık, kayıtsızlık, lakaytlık, bigânelik, soğukluk 2. İlgi gösterilmeme durumu 3. Gönün sevgi, nefret vb. duygulardan soyutlanmış olması durumu, kayıtsızlık, lakaydi” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 955).

Türkçede ilgisizlik duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Bana ne!, beni ilgilendirmez!, umurumda değil!, boş ver her şeye!* vb.

2.7.14. Telaş

Telaş: (*Fars. İ.*) 1. Belli bir sebepten meydana gelen, heyecanla karışık acele, telâşe 2. Sıkıntı, tasa, endişe, kaygı 3. Acelecilikten doğan kargaşa, gidip gelme, hızlı hareket etme. (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s.1048).

Telaş: 1. Herhangi bir sebeple acelecilik 2. Kaygı, tasa, sıkıntı, endişe 3. Şaşkınlıktan doğan karışıklık, kargaşa (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1941).

Türkçede telaş duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Acilen çıkmam lazım, acilen... -ya,- ye yetişmem gerekiyor, çabuk ol!, haydi acele et!* vb.

2.7.15. Kaygı

Endişeyle karışık tasa, bir isteğin amacına ulaşmayacak gibi görüldüğü durumlarda ortaya çıkan tedirginlik hâli. Kaygının korkudan en önemli farklılığı, korkuda her zaman kendisinden korkulan bir nesnenin, kişi ya da olayın var olduğu halde, kaygının çoğunluk bir nesnenin olmaması, kendisine yol açan somut bir nesne ya da durumun bulunmamasıdır (Felsefe Sözlüğü, 1999, s. 929). Üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa. (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1115). Üzücü bir şey olacak korkusundan doğan endişe, gam, keder, tasa (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s. 583).

Kaygı durumu içten içe gizlenmiş bir yerlerde bir yanlışlık olduğu hissi uyandırmaktadır. Aile üyelerinin ya da arkadaşların güvende olup olmadıkları, maddi sıkıntılar ya da hayatın geneli anksiyete hissettirmektedir. Örneğin; birinin sesindeki tonlama, arabanın çıkardığı sese dair bir şeyler, bir koku bu hissi vermektedir. Dolayısıyla bu duygu birtakım huzursuz hisler ve örtük ipuçları şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Endişe ve anksiyete genellikle fiziksel anlamda tehlike altında olmaya bağlı olmasalar da genellikle bireyin dikkatini hayati konulara çekmeye çalışmaktadırlar (McLaren, 2011, s. 376).

Türkçede kaygı duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Allah Allah kim bu saatte?, ya kötü bir şey olursa?, tedirgin oldum, ya başına kötü bir şey geldiyse!, eyvah ! vb.*

2.7.16. Yorgunluk

Çalışma vb. sebeplerle bireyin ruh ve beden etkinlikleri açısından verimlilik düzeyinin azalması, bitaplık, yorgun olma vücutta hissedilen güç azalması durumu (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 2193).

Türkçede yorgunluk duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Yorgunluktan öliyorum, ayaklarıma kara sular indi, off! Çok yorulдум, canım çıktı, hiç hâlim yok, adım atacak hâlim kalmadı vb.*

2.7.17. Teselli

Teselli (Ar. Teselli):1. Sıkıntısını veya acısını unutturmaya çalışma, avutma 2. Avutan söz veya davranış, avuntu (Kubbealtı Lugatı Türkçe Sözlük, 2005, s. 1059).

Türkçede teselli duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Sen canını sıkma, Allah bir kapıyı kapatırsa ötekini açar, üzme kendini, hayırlısı böyleymiş, bu da geçer yahu, takma kafana vb.*

2.7.18. Kabul Etme

Kabul etme:1. Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olma 2. Konukları veya işi olanları yanına, katına alma 3. Sunulan bir şeyi, armağanı alma 4. Bir öneriyi uygun bulma, onaylama 5. Bir yere alınma (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1029).

Türkçede kabul etme durumunu bildiren bazı ifadeler: *Hay hay, tabiki, elbette, neden olmasın!, tamam sen nasıl istersen, kabul ediyorum vb.*

2.7.19. Reddetme

Reddetme: (Ar: redd+ T:etmek) 1. Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek, geri çevirmek 2. -den aileden olan birini aileden bir kişi olarak saymamak, tanımamak 3. yalanlamak, çürütmek (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 1648).

Türkçede reddetme durumunu bildiren bazı ifadeler: *Hayır, olmaz!, mümkün değil!, hayatta olmaz!, başka sefere!, kabul etmiyorum!, razı değilim! vb.*

2.7.20. Uyarı

Uyarı: 1. Herhangi bir konu, sorun üzerine ilgi çekme, ikaz, ihtar, tembih 2. Organizmada uyarım yaratan güç (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 2041).

Türkçede uyarı duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Dikkat!, bak bu son olsun!, sakın!, sakın bir daha! vb.*

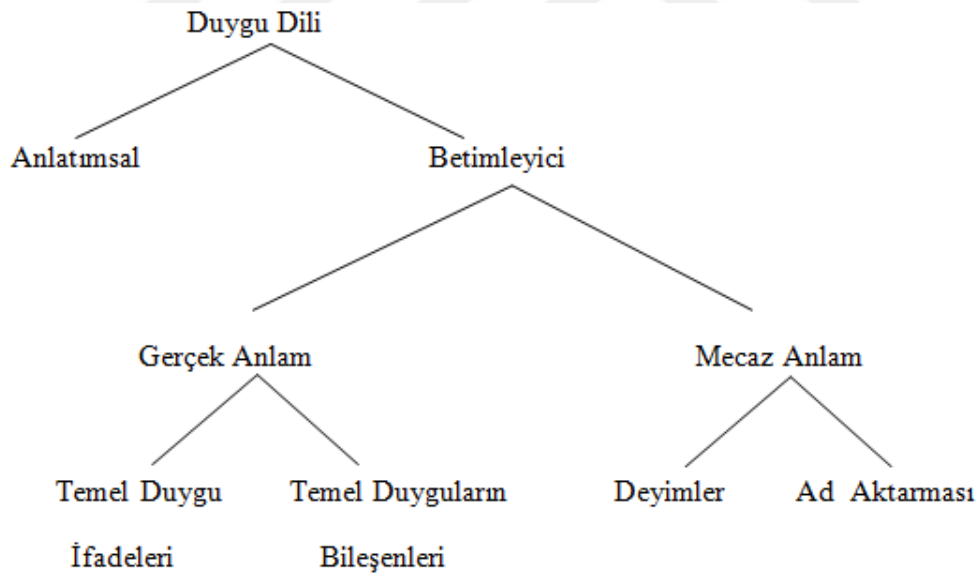
2.7.21. Yalvarma

Yalvarmak: Birinden ısrarla, kendine acındıracak sözlerle, saygılı biçimde bir şey istemek (TDK Türkçe Sözlük, 2009, s. 2119). Birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak, saygılı bir ısrarla istediğini söylemek, yakarmak, istirham etmek (Kubbealtı Lugatı Türkçe 2005, s.1141).

Türkçede yalvarma duygu durumunu bildiren bazı ifadeler: *Ne olur!, lütfen!, ayaklarına kapanırım!, yalvarırım!, Allah rızası için!* vb.

2.8. Duyguların Dil Bildirim Araçları

Her dilde söze dökülmüş duygu göstergeleri vardır. İnsanın dünyayla ve kendisiyle olan duygusal ilişkisini yansıtan birimler halkın kültür özelliklerini yansıtmaktadır. “Diller, duygu bildirim yollarıyla birbirinden ayrılmaktadır. Her dilde insanın duygu durumunu betimleyeceği dil araçları bulunmaktadır” (Hacızade, 2012, s. 9). Uyar’a göre “her dilin, öfkesini, sevincini, korkusunu, sevgisini, tasasını, saygısını ifade tarzı, bu konularla ilgili dil yapılarının zenginliği farklıdır” (2007, s. 65). Wierzbicka (1999) da duygu ifadelerinin kültürle ilişkisine dikkat çekmiştir. “Duygular, sözcüklerin yardımı olmadan özdeş kılınmaz, sözcükler ise herhangi bir somut kültüre aittir ve kendilerinde kültürel olarak özgün bir bakış açısı taşırlar”(s. 41). Bildirişim aracı olarak dildeki sözcüklerle duygular aktarılmakta ve sözcüklerin toplumsal açıdan kültürle yakın ilişkisi bulunmaktadır.

Şekil 1. Duygu dilinin çeşitleri (Kövecses, 2000, s. 6). *Metaphor and emotion*. Cambridge: Cambridge University.

Şekil 1’de görüldüğü gibi Kövecses (2000), duyguların dil bildirim araçlarını anlatımsal ve betimleyici olarak ikiye ayırmıştır (s.6). Ah!, aaa! ,tüh!, eyvah!, oh ya! gibi bildirişimde sık kullandığımız ünlemleri anlatımsal bildirim araçları kapsamında değerlendirmiştir. Korku, öfke, mutluluk, şaşkınlık, üzüntü, acıma vb. temel duygu ve onların bileşenlerini ifade eden ikilemeler, deyimler, kalıp sözler de betimsel dil birim araçları kapsamında

incelenmiştir. Betimsel dil bildirim araçları da kendi içinde ikiye ayrılarak duygu ifadelerinin temel (gerçek) anlamlarıyla ve mecaz anlamlarıyla ifade edilebileceği açıklanmıştır. Hiddet, sevinç, üzüntü, korku gibi kelimeler gerçek anlamlılar arasında yer alırken, havalara uçmak (sevinç duygusu için), buz kesilmek, donakalmak (korku için), küplere binmek (hiddet için) gibi ifadeler mecaz anlamlılar arasında yer almaktadır (Kövecses, 2000, s. 3).

Duygu bildirimini başlıca olarak bildirişimde, konuşma dilinde kendini bulmaktadır. Konuşmada anlatımsallık duygu yoğunludur. Bu durum ünlemler ve tonlamayla doğrudan gerçekleşmektedir. (Hacızade, 2012, s. 13). Dolayısıyla Türkçede anlatımsal duygu bildirimine ünlemler doğrudan hizmet ederken betimsel duygu bildirimini de kalıp sözler, deyimler, atasözleri, birleşikler, ikilemelerle sağlanmaktadır.

2.8.1. Duygu Bildiriminde Ünlemler

Ünlemlerin temel içeriği ve işlevsel görevi duygu bildirimiyile doğrudan ilgilidir (Hacızade, 2012, s. 33). Ünlemlerin duygularla olan bağlantısı Türkçede hemen hemen tüm tanımlamalarda görülmektedir. Ünlemler “sevinme, üzülme, kızma, korku, şaşkınlık gibi duyguları belirten, doğa seslerini yansıtan ve bir kimseyi çağırmak için kullanılan sözcüklerdir” (Hengirmen, 1995, s. 118). Ergin (1983), ünlemlerin his ve heyecanı, sevinç, keder, ızdırap, nefret, hayıflanma, coşku vs. gibi ruh hâllerini; tabiat seslerini, seslenmeleri, tasdik, ret, sorma, gösterme gibi beyan şekillerini ifade eden edatlar olduğunu belirtmiştir (s. 258).

Gencan (2001)’ın ünlem tanımlaması şöyledir: “Sert, dokunaklı etkilerle, duygular birden uyanır, coşkulaşır. Coşkunun söze dönüşmesiyle, yani bir coşkunun etkisiyle içten kopup gelen; sevinç, korku, üzüntü, acı, şaşma duygularını canlı canlı anlatmaya yarayan sözcüklere ünlem diyoruz”(s. 516). Gencan’a göre “duyulan bir acının, bir coşkunun etkisiyle ağızdan çıkıveren a! o! ah! oh! gibi asıl ünlemler, az çok değişmelerle birçok dilde bulunmaktadır”(s. 27).

Koç (1990) da sevinme, kızma, acıma, şaşma, korku vb. duyguları anlatan; çağrı, buyruk, yasaklama gibi özel durumları bildiren; ya da bir doğa sesini yansıtan sözcükleri ünlem olarak tanımlamaktadır.

Ünlemleri birçok yönden ele alan Korkmaz, onları nitelikleri ve görevleri bakımından;

A) İe dönük nlemler

B) Dışa dönük nlemler olarak iki gruba ayırmaktadır.

Duygu bildirimi, araştırmacının tanımlamasına göre, ie dönük önlemlerde görülür: “Bu gruptaki nlemler, insanın iç dünyasındaki türlü duygu ve heyecanları dışa vuran önlemlerdir”(Korkmaz, 2003, s.1148). İe dönük nlemler işlevlerine göre on dokuz alt başlık altında incelenmiş fakat bu başlıkların daha da arttırılabileceği ifade edilmiştir (Korkmaz, 2003, s. 1173).

İe dönük nlemler şöyle sıralanmıştır:

1. Acı duyma, acıma işlevi olan: *aa, abe, vay zavallı, ah, hey, vire, ya, oy oy oy, uy, vah vah vah, vay vay vay, yazık vb.*
2. Alay etme, küçümseme işlevinde olan: *a, ah, be, cart, eh, ha, hey, hıh, vah, oh, oho, o, puf, vah vah, vay vay, vış, ya vb.*
3. Beğenme, takdir işlevinde olan: *aferin, ah, aho, bravo, bre, breh breh, eh, ha şöyle, hah, hay, hele, hey gidi hey, him, işte, o, oh, ohoo, peh peh, vallahi, ya, yahu vb.*
4. Sevgi, şefkat, sevinç, mutluluk bildirenler: *ah, be, eee, hay, hey, he, hele, işte, oh, oh be, var ol, yaşa, yaşasın, yeesh vb.*
5. Beğenmeme bildirenler: *hımm, ph, ya, yazık, yuh vb.*
6. Bıkkınlık, usanma, can sıkıntısı, karamsarlık, memnuniyetsizlik bildirenler: *ah, aman, aman be, f, f be, uf, uh, vış, oof off, a, abe, be, e, vb.*
7. Hatırlama, hatırlatma, hayret, ihtimal, tahmin, imrenme, merak bildirenler: *aaa, ah, ha, hi, him, vay be, ay, hay Allah, hele vb.*
8. Özlem, istek, arzu, ısrar, itiraz bildirenler: *ah, e, eh, hey gidi, hey gidi hey, keşke, hay Allah, inşallah, of be, aa, yahu vb.*
9. Kızgınlık, sitem, öfke, nefret bildirenler: *aa, abe, aferin, ah, Allah Allah, aşk olsun, ayol, bre, e, eh, ha, hay Allah, hay, hayda, hele, hey, hoppala, işte, lan, ulan, tu, t, th, tövbe tövbe, tövbe Yarabbi, vay, vire, ya, yahu, be yahu, yallah, yeter, yeter bee vb.*
10. Korku, heyecan, uyarı, çekinme bildirenler: *ah, aha, aman aman, ay, eyvah, hey, hihh, hop, oha, hst, tövbe tövbe, sakın ha, şşşt, uy, uyh, ya, vb.*
11. Abartma, haykırma, övünme bildirenler: *ohhoooo, ehheeyyyt, eee vb.*

12. Şaşkınlık duygusunu bildirenler: *aa, abo, ah, aha, Allah Allah, aman Allah'im, aman Yarabbi, hay Allah hay Allah'im, hele bak, hiç, hoppala, ne, o, ooo, oh, ohhooo, vay, vay canına, vere, ya vb.*
13. Pişmanlık, özür, bildirme, rica, yalvarma, rahatlatma, sakinleştirme bildirenler: *Allah aşkına, ooo, yahu, haahh, ah tövbe, hele, oh, oh be, Allah'im vb.*
14. Süreklilik bildirenler: *bre, ha, ha babam, ha bire vb.*
15. Karşı çıkma, tehdit bildirenler: *ha, hele, vay, ya vb.*
16. Telaş bildirenler: *hay Allah, eyvah, hıh vb.*
17. Yöneltilme, teşvik bildirenler: *be, e, hadi, vire, haydi, yallah vb.*
18. Üzüntü bildirenler: *eyvah, hay Allah, heyhat, of, vah vah, vay, vay vay vb.*
19. Pekiştirme işlevinde ünlemler: *aha, da, ha, ya, işte, vallahi, billahi vb.* (Korkmaz, 2003, s.1149-1186).

Cümledeki mesajın daha kolay anlaşılmasını sağlayan ünlemler, sözü oluşturan kişinin duygularını ifade ederek anlatıya söylem değeri katarlar. Ünlemlerin bu işlevleri dilin parçalar üstü öğeleri olan vurgu, tonlama, ezgi ile ortaya çıkar; sınırlı sayıdaki ünlem ile pek çok duygu iletimi sağlamak mümkündür. Çoğu zaman aynı ünlem birbirinden farklı pek çok duyguyu yani işlevi dile getirmek için kullanılır. Aynı seslerden oluşmuş ünlemlerin işlevleri yazılı metinlerde bağlamdan hareketle çözülebilir, kullanılan ünlemden sonra, ona, belirtilmek istenen duygu ve dileği açıklayan bir ibare veya cümle eklenir. Bir ünlem çoğu kez bir tümce yerini tutabilir (Korkmaz, 2003, s. 1141-1142).

Ünlemlerin anlamlandırılmasının içerikle yakından bağlantısı bulunmaktadır. Örneğin; Türkçede “Aaa!” ünlemi, “Aaa! Çok sevindim” cümlesinde sevinç ve memnuniyet ifade etmektedir. “Aaa” ünleminin bu anlamını “çok sevindim” söz öbeği sağlamaktadır. “Aaa, inanılır gibi değil!” cümlesinde ise “Aaa” ünlemi, şaşkınlık ifade etmektedir. “Aaa” ünlemine bu anlamı kazandıran ise “inanılır gibi değil” söz öbeğidir. Verilmiş örneklerden ünlemlerin bağlama dayalı olarak kolaylıkla anlam değiştirebildikleri ve açıklayıcı sözcük bileşenleri yardımıyla anlam açıklığına kavuştukları görülmektedir.

Sözel bildirişimde önemli bir rolü olan ünlemlerin anlatım araçları ses özellikleri, mimikler ve bağlamdan oluşmaktadır. Konuşan kişi sesi, mimik, beden dili ve ünlemlerin ses özellikleri ile konuşmasını daha renkli bir hâle getirebilmekte karşısındaki kişiye duygu yükünü aktarabilmektedir. Dolayısıyla aynı ünlem sözcüğü tonlama değişimiyle bambaşka anlamlar yüklenmektedir. Örneğin: eee! ünlemi tonlama ezgi, uzunluk gibi ses özellikleri ile kızgınlık ve merak gibi birbirinden farklı duyguları karşılamaktadır.

Çok anlamlı olan ünlemlerin ana dili konuşucuları tarafından anlaşılmasında herhangi bir sorun görülmemektedir. Anadili konuşucularına ait dil kullanımları beyin tarafından organik bir işlem olarak kabul edilmektedir. Oysa dili yeni öğrenenler için beyin hedef dili mutlaka mevcut ana dilin prizmasından geçirmek durumundadır; bu durum yabancı dilin algısının bütünüyle mevcut ana dil sistemi üzerinden gerçekleşmesi demektir (Shakin, 2012, s. 236). Dolayısıyla yeni dil öğrenenlerin polisemik (çok anlamlı) yapıya sahip ünlem sözcüklerini amaca uygun anlamlandırmaları güç bir beceri olarak görülmektedir.

Ünlemler duygu bildiriminin sadece kişisel değil aynı zamanda toplumsal göstergeleri sayılmaktadır. Her dilin kendine özgü ünlemleri olabilir. Ünlemler, sözcük biçimi alırken kullanıldıkları toplumun dil özelliklerine, ses sistemine uyar ve konuşma dilinde yaşarlar. Ünlemler, farklı dillerde millî-kültürel özgünlüğe sahiptir (Hacızade, 2012, s. 37).

Dilimizde duygu bildiren asıl ünlemlerin tek heceli olduğu bilinmektedir (aaa!, ah!, of!, öf!, ay!, ooo!). Bununla birlikte ikilemeler ve bazı birleşik sözcükler de ünlemlerin yapısını oluşturmaktadır: Vah vah!, ooy oy!, aman aman!, vay anasını!, vay canına, of aman! vb. gibi.

2.8.2. Duygu Bildiriminde Kalıplaşmış Dil Birimleri

Kalıplaşma, bir veya birden fazla dil biriminin yaygınlık ve kullanım sıklığı sonucunda belirli bir biçime bürünüp yeni girdiği biçimiyle, anlamı pek dikkate alınmadan uygun bağlamda belli bir işlevi yerine getirmek üzere aynı biçimde kullanılmasını içermektedir. (Gökdayı, 2011, s. 26). Gökdayı, söz varlığında yer alan kalıplaşmış dil birimlerini bir grup olarak kabul ederek atasözleri, deyimler, ikilemeler, birleşikler ve kalıp sözleri bu grubun içinde değerlendirmiştir (2011, s. 33).

2.8.2.1. Birleşikler

Birleşikler, sözcük öbeklerinin özel bir kavramı karşılamak üzere bitişik ya da ayrı yazılmasıyla oluşan kalıplaşmış yapılardır (Demir ve Yılmaz, 2010, s. 240-242).

Birleşikler yapısal olarak ad öbekleri, (dağ keçisi, kuşüzümü, açıkgöz) sıfat öbekleri (cana yakın kişi, eli açık insan) ve eylem öbeklerinin (çıtkırıldım, gecekondü) kalıplaşmasıyla oluşmaktadır (Gökdayı, 2011, s. 50). Belirtisiz isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, isnat

grupları, birleşik fiiller, ikilemeler, kısaltma grupları ve kalıplaşmış çekimli fiillerden oluşan ifadeler, yeni bir kavramı karşıladıkları zaman birleşik kelime olurlar. Birleşik kelimeler belirli kurallar çerçevesinde bitişik veya ayrı olarak yazılır (TDK Yazım Kılavuzu, 2012, s. 18). Birleşikler en az iki sözcükten oluşsalar da tek sözcük gibi işlev görmektedirler.

Birleşiklerin anlamları çeşitlilik göstermektedir. Bir bölümü varlıkları ve kavramları (bilgisayar, hanımeli, baş ağrısı), bir bölümü nitelikleri (vurdumduymaz, açık göz, ayak üstü (konuş-), bir bölümü duygu, heyecan ve seslenmeyi (vay be, vay canına vb.) bir bölümü belirsiz bir biçimde kavramları (birazı, bir çoğu vb.) bir bölümü de iş, oluş, kılış ve hareketleri (kabul et-, gülüver-, çare bul-) bildirmektedir (Gökdayı, 2011, s. 51). Bunun yanında Gökdayı (2011) birleşik sözcüklerin hem gerçek hem de değişmece anlamlı olabildiğini, değişmece anlamlı birleşiklerin bitişik yazılırken (imambayıldı, keçi boynuzu vb.) deyimlerin ayrı yazıldığını ifade etmiştir (kulak kabartmak, göz atmak, gönül vermek) (s. 55).

2.8.2.2. Atasözleri

Bir toplumun bilgeliğini, deneyimlerini, dünya görüşünü yansıtan atasözleri kalıplaşmış dil birimlerindendir. Sertel (2006)'e göre atasözleri, Türkçenin gücünün, güzelliğinin, kıvraklığının en güzel örneği olmakla birlikte geçmiş ile bugün arasında köprüler kurarak kültür aktarımı yapmaktadır (s. 11).

Atasözleri, ait oldukları ulusunun damgasını taşımaktadır. Atasözlerinde bir ulusun düşünceleri, yaşayışları, inanışları, gelenekleri görülmektedir. Aksoy (1988)'a göre "atasözleri, ulusların zekâlarındaki keskinliği, hayallerindeki genişliği, duygularındaki inceliği belirten en değerli örneklerdir. Bu sözler, derin felsefelerden başka güzel buluşlarla, parlak nüktelerle, ince alaylarla, sert taşlamalarla doludur" (s.27).

Atasözlerinde dostluk, iyilik, sabır, azim, bağışlama, fedakârlık, aşk, temkin, başkalarını düşünmek, hayata bağlılık gibi konular yüceltilirken cimrilik, yalancılık, öfke, nankörlük gibi konular yerilmiştir. Toplum yaşamını oluşturan öğeler, kader düşüncesi, Allah anlayışı, eğitim, ekonomi gibi çok geniş bir alan atasözlerinin konusudur (Aksan, 2005, s. 43). Atasözlerinin bir kısmı, toplumsal olayların oluşunu anlatırken insanlara ders de

vermektedir: *Öfke ile kalkan ziyan ile oturur, acele giden ecele gider* vb. Atasözlerinin temel özellikleri şu şekildedir:

Toplumun ortak malıdır. Uzun bir gözlem sonucu, sosyal ve toplumsal olayların yanı sıra doğa olaylarının nasıl olageldiklerini belirtirler. Genel bir hüküm ya da mutlaka uyulması gereken bir kural bildirirler. Kısa ve özlüdürler. Bütün bir tümceden oluşurlar. Kalıplaşmış sözler olup, sözcükler ve söz dizimi değiştirilemez. Söz sanatlarına sıkça rastlanır (Sağlam, 2004, s. 27) .

2.8.2.3. Deyimler

Deyimler kendine özgü anlatım biçimi olan, toplumun geçmişi, yaşam biçimi ve gelenekleri hakkında ipuçları veren dil göstergelerdir. Deyim ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmaktadır. Hengirmen (2007)'e göre “genellikle gerçek anlamının dışında kullanılan, anlatımı daha güzel ve etkileyici yapan, toplum tarafından ortak olarak benimsenen kalıplaşmış sözlerdir”(s.7). Çotuksöken (1988)'e göre de “deyim en az iki sözcükle kurulan, konuşmada ve yazıda anlatım gücünü artıran, anlam yönünden yer yer mantık dışına taşan bölümleri olabilen, yapısındaki kimi sözcükleri anlam değişmesine uğrayan, kalıplaşmış söz öbekleridir”(s. 7).

Elçin deyimleri “asıl anlamlarından uzaklaşarak yeni kavramlar meydana getiren kalıplaşmış sözlerdir. İki veya daha çok kelimeden kurulu bir çeşit dil ifadesi olan bu sözler, duygu ve düşüncelerimizi, dikkati çekecek biçimde anlatan isim, sıfat, zarf, basit ve birleşik fiil görünüşlü gramer unsurları” şeklinde tanımlamaktadır (Elçin, 1986, s. 642).

Deyimler genellikle bir durumu karşılayan olayların özelliklerini, insan karakter ve davranışlarını, insanların çeşitli fiziksel ve ruhsal niteliklerini betimlemek üzere oluşturulmuş, kendi anlamları dışında kullanılan söz ögeleridir (Aksan, 2002, s.95). Aksoy (1988) da deyimlerin çoğunun mecaz anlamlı olduğunu, bir kavramı, bir durumu, çekici bir anlatım güzelliği ve özgünlüğü içinde ifade ettiğini belirtmiştir (s.52).

Deyimler, ister sözcük öbeği, ister cümle biçiminde olsun, cümle içinde ad, sıfat, belirteç, ünlem, eylem görevi yapmaktadır (Akpınar, 2010, s. 289). Örneğin; suya sabuna dokunmadan işi bitirdi (zarf görevinde), adam sen de! (ünlem görevinde) kuş uçmaz kervan geçmez yerler (sıfat görevinde), zavallı elden ayaktan düşmüş (eylem görevinde), dik kafalının biridir (ad görevinde), anlatırken kendinden geçiyor (eylem görevinde).

İletişim sırasında anlamı ve süreci daha ilgi çekici hâle getiren deyimler az sayıda sözcükle kapsamlı anlam içeriğini iletmeyi sağlar ve kültürle ilişkili olduklarından toplumun yaşam biçimi, dünya görüşü gibi özellikleri yansıtırlar (Gökdayı, 2011, s. 44).

2.8.2.4. İkilemeler

Anlatımı güçlendiren ikilemelerin kullanımı Türkçede çok yaygın olarak görülmektedir. Korkmaz ikilemeyi “iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yan yana gelmesi” (Korkmaz, 1992, s. 82) şeklinde tanımlamıştır. Banguoğlu da “iki kelimenin türlü ilişkilerle basitçe yan yana gelip farklı bir kavram kazanması” şeklinde ifade etmiştir (Banguoğlu, 1986, s. 510). “Aynı cinsten iki kelimenin tekrarıyla hasıl olan gruplar” (Bilgegil, 1964, s. 162). Demir ve Yılmaz (2010) “aynı sözcüğün eş, yakın ya da karşıt anlamlı sözcüklerin tekrarıyla oluştuğunu belirtmiştir (s. 236). İkileme tanımlarında iki kelimenin yan yana dizilişinin ortak nokta olduğu görülmektedir.

“İkilemeler, Türkçenin vazgeçilemeyecek, çok kullanılan varlıkları, anlatım gücü ve zenginliğidir” (Hatipoğlu, 1981, s. 85). “İkilemeyi oluşturan sözcüklerin yerleri değişmez, birinci ve ikinci sözcüğün yeri bellidir (irili ufaklı, doğru dürüst), sözcüklerin biri (yırtık pırtık) ya da her ikisi (abur cubur) tek başına kullanılamaz” (Dilek, 2015, s. 4). Dolayısıyla ikilemeler sözcük seçimi ve dizimi yönünden kalıplaşma özelliği taşımaktadır. İkilemeler çeşitli sözcük türleriyle oluşmaktadır. Sözcüğün yinelenmesi (derin derin, sabah sabah), eş anlamlıların bir araya getirilmesi (kılık kıyafet, ev bark, yatak döşek), karşıt ve ayrı anlamdaki öğelerle (iyi kötü, yerli yabancı, dost düşman, belli belirsiz) yinelenmiş ve yansımalarla (tıkır tıkır, şırıl şırıl) değişik ikilemeler oluştuğu görülmektedir (Aksan, 2002, s. 119). Dilimizde ikilemeler konuşanın duygularını yansıtmaktadır: Ağlaya ağlaya (üzüntü), mutlu mesut (mutluluk), şaşkın şaşkın (şaşkınlık) tir tir titre-mek (korku), utana sıkıla (mahcubiyet), oflaya puflaya (sıkılma) vb. gibi.

2.8.2.5. Kalıp Sözler

Kalıp sözler, bir toplumun bireyleri arasında belirli iletişim durumlarında geleneksel olarak kullanılan, duyguları, düşünceleri ve dilekleri açığa vuran, en az iki sözcükten oluşan, tek bir kavramı mecazsız olarak karşılayan, zaman ve kişiyi gösteren ekler dışında biçim olarak hep aynı kalan, kullanım yerleri sınırlı kalıplaşmış sözcük dizileridir (Gökdayı,

2011, s.69). Kişiler arası etkili iletişim için her dilde öğrenilmesi gerekli ve faydalı olan kalıp sözler, toplumların hayata sosyokültürel pencereden bakış açılarını yansıtır. Kalıp sözler sayesinde o toplumda yaşayan insanlar, içinde bulundukları zor durumlarda kendilerini etkili bir biçimde ifade ederler (Aksan, 1996, s. 163).

Kalıp sözlerin, atasözleri ve bazı deyimler gibi değiştirilemeyecek, ekleme veya çıkarma yapılamayacak bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Örneğin; *Allah mesut eylesin/etsin* kalıp sözü *Allah mesut kılsın* biçimine dönüştürülememektedir.

Dilbilimde, *kalıp sözler* ya da *ilişki sözleri* adı verilen ögeler, tıpkı deyimler ve atasözleri gibi, bir dili konuşan toplumun kültürüne ışık tutmakta, onun inançlarını, insan ilişkilerindeki ayrıntıları, gelenek ve göreneklerini yansıtmaktadır. Bugün dil öğretiminde bu ögelere özel bir önem verilmesi bir yandan bu türlü ögelerin her dilde, her an insan ilişkilerinde gerekli olmalarından, bir yandan da dili öğrenilen toplumun kültürü içine girebilmek için öğrenilmesi gerekli sözler sayılmalarından kaynaklanmaktadır (Aksan, 1996, s.190).

Kalıp sözler toplumsal ilişkilerde bireylerin duygu, düşünce ve kültürünü yansıtmaktadır. Her toplumun belirli durum ve olaylarda söylenmesi gelenek olmuş sözleri duyguları açığa vuran kalıplaşmış sözcükleri vardır. Örneğin; dilimizde, evlenme (Allah mesut etsin, bir yastıkta kocayın), doğum (gözünüz aydın, analı babalı büyüsün), ölüm (başınız sağ olsun, Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun, nur içinde yatsın), vedalaşma (Allahımsarladık, hoşça kalın, eyvallah, güle güle, yolunuz açık olsun), yardım (Allah razı olsun, çok zahmet oldu) gibi farklı durumlarda ifade edilen pek çok kalıp söz vardır.

Kalıp sözler konuşan kişinin ruhsal durumunu, duygularını, olaylarla ilgili, değerlendirmelerini, duygusal tepkilerini dinleyiciye aktarmaktadır. (Gökdayı, 2011, s. 83). Türkçede; *aşk olsun!*, *Allah aşkına!*, *aman Allah'ım!*, *umurumda değil!*, *içime dert oldu*, *perişan oldum* vb. kalıp sözler konuşanın duygularını yansıtmaktadır.

2.9. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

Avrupa Konseyi, Avrupa'daki çeşitli dilleri ve kültürleri, geliştirilmesi ve korunması gereken ortak bir miras olarak görmektedir. Bu doğrultuda, birden fazla yabancı dil bilen, kültürlerarası yetiye sahip bireylerin yetiştirilmesi konusunda ortak bir dil öğretim anlayışı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Türkiye'nin de 1950 yılından beri üyesi olduğu Avrupa Konseyi uzun süreli çalışmalar sonucunda ve Konsey'in belirlediği hedefler doğrultusunda 2001 yılında Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (The Common European Framework of Reference for Languages) yayınlarak yabancı dil öğretiminin nasıl düzenleneceği ile ilgili bir öneri sunmuştur.

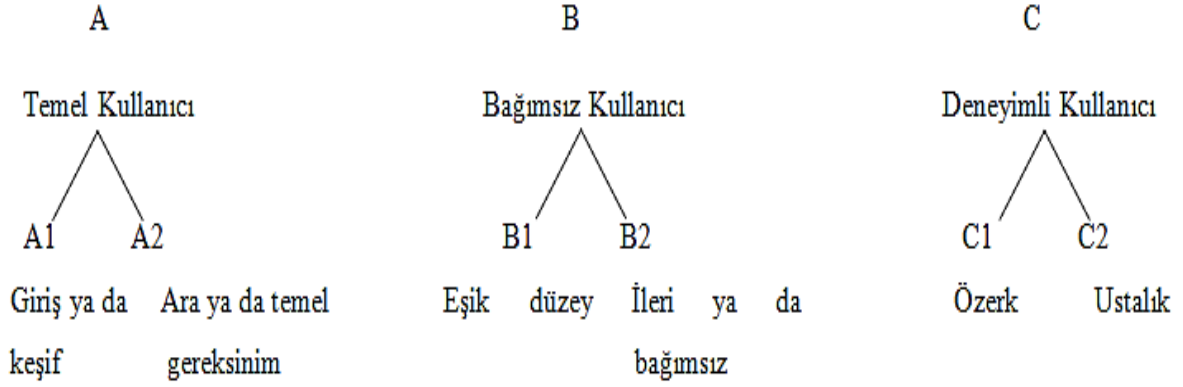
Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (DAOBM), Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerde hedef dillere yönelik öğretim programlarının, program yönergelerinin, sınav ve ders kitaplarının vb. hazırlanması için temel oluşturur. Dil öğrenenlerin, hedef dilde bilişimsel gereksinimlerini karşılamak için neler yapmaları ve öğrenmeleri gerektiğini, bilişimsel açıdan başarılı olabilmeleri için hangi bilgi ve yeterliklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı olarak betimler (MEB, 2013, s.11).

Avrupa Konseyi'nin dil öğretimi üzerinde yaptığı çalışmalar üç temel ilkeye dayanmaktadır:

- Avrupa'daki dil ve kültür çeşitliliği, korunması ve geliştirilmesi gereken ortak ve değerli bir hazinedir; bu dil ve kültür çeşitliliğinin, bir engel olmaktan çıkıp, karşılıklı anlaşmayı sağlayabilecek zenginleştirici bir kaynak hâline getirilmesi, eğitim alanında çok çaba gerektirir.
- Farklı anadillerine sahip olan Avrupalılar arasında, iletişim ve etkileşimi kolaylaştırmak, Avrupa'daki hareketliliği artırmak, ortak anlayış ve iş birliğini teşvik etmek, önyargı ve ayrımcılığın üstesinden gelebilmek, modern Avrupa dillerini daha iyi bilmekle mümkündür.
- Üye ülkeler, modern dil öğretim ve öğrenimindeki ulusal ilkelerini saptayıp geliştirerek, Avrupa genelinde sürekli iş birliği ve eş güdüme ilişkin sözleşmelerle politik önlemler açısından daha çok yaklaşma sağlayabilirler (MEB, 2013, s. 12).

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni dil kullanan ve öğrenenleri öncelikle sosyal aktörler yani, belli koşullarda, belirli çevrelerde ve eylem alanlarında, salt dilsel olmayan, bilişimsel görevleri üstlenen toplum üyeleri olarak ele aldığı için genel anlamda *eylem odaklıdır*. Eylem odaklı yaklaşım, bireylerin bilişsel ve duygusal olanak ve niyetlerini, sahip oldukları ve sosyal aktör olarak kullandıkları tüm yeteneklerini kapsar (MEB, 2013, s. 18).

Avrupa Konseyi farklı ülkelerdeki eğitim kurumları arasındaki iş birliğini desteklemek, dil niteliklerinin karşılıklı olarak tanınması, öğrenenlere, öğretenlere, ders programı ve sınav hazırlayanlara destek vermek amacıyla ortak referans düzeyleri önermiştir (MEB, 2013, s. 21). DAOBM'de temel, bağımsız ve yetkin dil kullanım adını alan düzeyler kendi içinde iki alt düzeye ayrılmaktadır. DAOBM'de yer alan dil düzeyleri Şekil 2'de yer almaktadır. DAOBM'de aynı zamanda dil kullanıcısının her bir düzey için sahip olduğu dilsel yeterliğe ilişkin bir ölçek sunulmaktadır (CEFR, 2002, s. 23).

Şekil 2 Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde dil düzeyleri (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment Case Studies, Council of Europe, Strasbourg, 2002, s. 23).

2.9.1. Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni ve Duygu İfadeleri

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (DAOBM), yabancı dil öğrenenlerin dili en iyi biçimde kullanabilmeleri ve hedef dilde etkinlik kazanabilmeleri için dil becerilerine uygun şekilde sahip olunması gereken yeterlik ve ölçütleri kapsamlı olarak açıklamaktadır. DAOBM'deki kazanımlar doğrultusunda öğrencilerin hedef dildeki sözcüklerle duygularını ifade edebilmesi ve kendisine yansıtılan duygulara uygun tepkiler verebilmesi beklenmektedir.

DAOBM'de duyguların ifadesine ilişkin yeni dil öğrenenlerin sahip olması gereken yeterlikler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

DAOBM’de Duygu Durumlarının İfadesine İlişkin Sahip Olunması Gereken Yeterlikler

Özellik	Kategori
İşlevsel Yeterlik	Belirtilen konulara ilişkin görüşlerini dile getirmek: Duygular:(sevinç/üzüntü, beğenmek/beğenmemek, memnuniyet, ilgi, sürpriz, umut, hayal kırıklığı, korku, endişe, şükran duygusu), ahlaki davranış (özür dileme, uygun bulma, acıma, merhamet) (MEB, 2013, s.129).
Toplum dilbilgisel Yeterlikler	Haykırış, küfür, (<i>Aman Tanrım! Lanet olsun!</i>) üzüntüsünü dile getirmek, hayranlık, yakınlık, şükran vs. durumlarını ifade etmek, azar ve öfkesini belli etmek (MEB, 2013, s.121-122).
Sözcük Dağarcığı Yeterliği	Kalıp cümleler:(<i>gözün aydın</i>),Deyimler: <i>yelkenleri indirdi (sakinleşmek) etekleri tutuştu (heyecanlanmak)</i> (MEB, 2013, s.111-112).
Dil ötesi Araçlar	Ünlem kullanımı: <i>yuh! (Hoşnutsuzluk ya da öfkeyi dile getirmek için)</i> <i>Bürünsel araçlar</i> : Ses uzunluk, tonlama ve vurgulama gibi özellikler. Beden dili: (yumruğunu göstererek protesto etme gibi) Yüz ifadesi: mimik (gülümseme ya da somurtkanlık gibi). Duruş: (çaresizliğin göstergesi olan bükülgen durmak gibi) (MEB, 2013, s. 90-91).
Yazışma	B2: Mektuplarında çeşitli yoğunluktaki duyguları ifade edebilir. B1: Özel bir mektup yazabilir; duygu, olay ve deneyimler hakkında ayrıntılı bilgiler verebilir (MEB, 2013, s.85).
Sohbet	B2: Çeşitli yoğunluktaki duygularını dile getirebilir, olayların ve deneyimlerin kişisel önemini vurgulayabilir. B1: Sürpriz, sevinç, üzüntü, ilgi ve ilgisizlik gibi duyguları dile getirebilir ve benzeri duygulara karşılık verebilir (MEB, 2013, s. 78).
Yazışmaları Okuma Anlama	B1: Bir mektup arkadaşıyla devamlı yazışabilmek için, özel mektuplardaki olay, duygu ve istekler hakkında yapılan betimlemeleri yeterince anlayabilir (MEB, 2013, s.72).
Radyo Yayınlarını ve Ses Kayıtlarını Anlama	B2: Dilin kullanıldığı belgesel radyo yayınlarının çoğunu anlayabilir; konuşanların ses tonuna yansıyan ruh hallerini doğru olarak kavrayabilir (MEB, 2013, s. 71).
Yaratıcı Yazma	B1: Deneyimlerini yazabilir; duygu ve tepkilerini basit ama bağlantılı bir metinle dile getirebilir (MEB, 2013, s. 65).
Bağlantılı Tekli Konuşma: Deneyimleri Anlatma	B1: Kendi deneyimleri hakkında ayrıntılı bilgi verebilir ve bu arada duygu ve tepkilerini belirtebilir (MEB, 2013, s. 62).

2.10. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Küreselleşmeyle birlikte dünyadaki sınırlar yavaş yavaş ortadan kalkmış, bu da yeni diller öğrenmeyi gerekli kılmıştır. Gerek Türkiye’de gerekse dünyadaki hızlı gelişmeler bunu daha da zorunlu hâle getirmiştir. Türkiye’nin Avrupa Konseyi’ne üye bir ülke olması Türkçenin Avrupa’da yaşanan dil hareketliliği içinde yer almasını sağlamıştır. Bununla birlikte Türkiye’nin Orta Asya, Kafkaslar ve diğer bölgelerle tarihî ve coğrafi yakınlığı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine önem kazandırarak onu dünyada konuşulan diller arasında öne çıkarmıştır (Güzel ve Barın, 2013, s. 13).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi yüzyıllar öncesine dayandığı bilinmekle birlikte bu alandaki ilk ve en temel eser Kaşgarlı Mahmut’un Divân-ü Lügât-it Türk (1072) adlı Türkçenin bilinen ilk sözlüğüdür. Araplara Türkçe öğretmeyi amaçlayan bu eserde Türkçenin söz dizimsel, biçim bilimsel ve anlam bilimsel özellikleri belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, Türkçe deyimler, atasözleri ve kalıp sözlerle örnek cümle birimlerine yer verilerek Türk kültürü hakkında bilgi verilmiştir (Onan, 2003, s. 443). Bu alandaki en önemli ikinci eser, 15.yüzyılda kaleme alınmış olan Ali Şir Nevâî’nin Muhâkemetü’l Lügâteyn adlı eseridir. Nevaî, bu eserini Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu belirtme düşüncesiyle yazmıştır. Kaşgarlı ve Nevaî’nin eserleri dışında Türkçenin öğretilmesinde çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

1991’ de Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin dağılması ve beş Türk cumhuriyetinin kurulması Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesine farklı bir ivme kazandırmıştır. Bu bağlamda ortaya çıkan yeni devletlerle Türkiye’nin aynı dili konuşuyor olması, bu ülkelerle Türkiye arasında siyasi, ekonomik, kültürel anlamda yakın ilişkiler kurulmasını sağlamıştır (Güzel ve Barın , 2013, s. 17).

Dünyada uluslararası ilişkilerde ve teknolojik gelişmelerde yaşanan hızlı değişim meselenin daha kurumsal bir şekilde ele alınmasını gerektirmiştir. Türkçenin yabancılara öğretimini konusunda 1984 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde ilk TÖMER kurulmuştur. Ardından pek çok üniversite bünyesinde TÖMER’ler kurularak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi daha nitelikli bir şekilde ele alınmaya başlanmıştır. Yurt dışında ise son yıllarda açılan Yunus Emre Enstitüsü’ne bağlı kültür merkezleri bu görevi yürütmektedir.

2.10.1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Duygu Durumu Bildiren Dil Araçlarının Önemi

Duyguların içine girmediği sözcük bir anlatımı etkili, renkli, uyumlu ve güçlü kılmamaktadır. Dilimizde duygu bildirimine canlılık veren dil araçları arasında ünlemler ve kalıp sözler, ikilemeler, birleşikler, deyimler ve atasözleri gibi kalıplaşmış dil birimleri yer almaktadır. Dil kültür ilişkisini yansıtan bu yapılar dil öğretiminde hedef dili konuşan toplumun bireylerin inançlarını yansıtmaktadır. Örneğin; dilimizde burs başvurusu kabul edilmeyen birinin üzüntüsünü paylaşmak için *Allah bir kapıyı kapatırsa ötekini açar*, bir yakını ölen kişiyi teskin etmek için *Allah mekânını cennet eylesin, nur içinde yatsın* vb. ifadeler toplumun inancını yansıtmaktadır. Aynı zamanda bu dil unsurları bireyin hayatının ayrılmaz parçası olan ruhsal durumunu, olaylarla ilgili yorumlarını, deneyimlerini, duygusal tepkilerini dinleyiciye aktarırken konuşmayı süsler, konuşanın yoğun duygularına anlatım gücü katar. Örneğin; Türkçede *gözleri kan çanağına dönmek* (çok ağlamak yerine), *yüzünde güller açmak* (birinin sevinçli olma durumunda), *içi parçalanmak*, *vah vah!* (acımak yerine) *yüzünden düşen bin parça* (birinin morali bozuk olduğunda), *abayı yakmak* (âşık olmak yerine), *of ya! fenalık geldi* (çok sıkıldım yerine) gibi ifadeler anlatımı çekici hâle getirmektedir. Bunun yanı sıra bazen tek bir ünlem sözcüğü vurgu ton, ezgi, uzunluk gibi ses özelliği ile yoğun duygu aktarımı sağlamaktadır: *Yazınık!*, *aaaaah!*, *ooof!*, *tüh!*, *eyvaaah!* vb. Dolayısıyla iç dünyamızı aktarırken dil öğretiminde bu yapıların gücünden yararlanmak gerekmektedir.

Bireyler gün içinde deneyimledikleri öznel yaşantılarının bir parçası olan duygularını başkalarıyla paylaşarak veya başkasının duygularına uygun tepki vererek kişiler arası ilişkilerde uyumlu olur ve topluma bağlanırlar. Yabancı dil öğreniminde amaç hedef dilin toplumuyla ana dil konuşurları gibi iletişim kurmaktır Duygu ifadelerinin öğrenilmesi yabancı kültürle yeni tanışan öğrencilerin bildirişimde yanlış anlaşılma durumlarını engeller ve hedef dilin toplumuna uyum sağlama sürecini hızlandırır. Bunun yanı sıra öğrencilerin toplumun yetkin bir bireyi gibi hissetmelerine yardımcı olur. Öğrencilere duygu durumlarında bağlama uygun kullanıma hazır ifadeler sunarak öğretim sürecinde zaman kazanılmasını sağlar (Gökdayı, 2011). Konuşmanın kesintisiz sürdürülmesi ve hedef toplumun bireyleri arasında iletişimin canlı kalmasında duygu bildiren araçların önemi büyüktür.

Türk kültürü, insan ilişkilerinde inceliği, duygusallığı, saygılı olmayı ve yakınlığı öne çıkarmaktadır (Aksan, 2002, s. 202). Toplumumuzda doğum, evlenme, yeni bir işe başlama vb. sevinçli; ölüm, ayrılık veya başarısızlık gibi üzüntülü zamanları bireyler birlikte paylaşarak toplumsal bağlarını kuvvetlendirmektedir. Kimin, kime karşı ne zaman ne söyleyeceğini belirleyen kalıplaşmış dil birimleri anlamları ve işlevleriyle millî kültürel özellik içermektedir (Gökdayı, 2011). Örneğin; yabancı bir öğrenciden sınavdan düşük not almış bir arkadaşına *sıkma canını, takma kafana arkadaşım* gibi teselli sözcükleriyle veya *oh ya! Sevinçten düğün bayram edesim geliyor* sözleriyle yeni bir işe kabulünün sevincini paylaşan bir arkadaşına *gözün aydın! Senin adına çok sevindim* gibi ifadelerle bağlama uygun duygusal tepkiler vermesi beklenir. Söz konusu durumlara uygun duygusal tepkiler verilmemesi hedeflenen anlam aktarımının gerçekleşmemesine, karışıklığa, iletişim kopukluklarına veya yanlış anlaşılmalara sebep olmaktadır. (Yakını hasta olan birine *geçmiş olsun yerine başınız sağ olsun* veya yeni evlenen birine *Allah mesut etsin yerine Allah bereket versin* denilmesi gibi). Bununla birlikte yabancı bir dili konuşurken orijinal kalıpları doğru ve yerinde kullanmak o dile ne kadar hâkim olunduğunu gösterir (Ertürk, 2014, s. 11). Bu noktadan hareketle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin şaşkınlık, mutluluk, üzüntü vb. gibi içsel durumlarda duyguların dil bildirim araçlarını (ünlem ve kalıplaşmış ifadeler) kullanarak dile hâkim olacakları düşünülmektedir.

İnsanların ve toplumun belli durumlar karşısındaki ruh durumlarını doğrudan yansıtan ünlemler dil öğretiminde ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Ünlemler yaşadığımız duyguları ve heyecanlarımıza en kısa ve keskin bir biçimde ifade eden, dilimize canlılık ve uyum katan, günlük konuşmalarımızın belki de en vazgeçilmez kültürel içerikli dil unsurlarındandır.

Yabancı dil öğrenimi dilbilgisel yeterliğin yanında iletişimsel ve kültürel yeterliğe ulaşmayı da gerektirmektedir (Gökdayı, 2011, s. 144). Duygu ifade eden dil araçlarının öğrenilmesiyle hedef toplumun davranış biçimlerini, farklı olaylar karşısında verdiği duygusal tepkileri fark eden yabancı öğrencilerin toplumla bütünleşmeleri sağlanmaktadır. Aynı zamanda duygu ifadelerine eşlik eden jest, mimikler ve ses özellikleri Türk insanının sevinç, şaşkınlık, üzüntü vb. gibi duygu durumlarında bu unsurların kullanım biçimleri hakkında öğrencilere ipucu vermektedir.

Duygu ifade eden dil araçlarının (ünlem, atasözleri, deyim, ikileme, birleşik, kalıp sözler) kültüre özgü olması, iletişimin sürdürülmesini sağlaması, kullanıma hazır ifadeler olmasından dolayı kısa yoldan anlamı aktarması, anlatımı güçlendirmeleri ve kişiler arası

ilişkileri düzenlemesi Türkçenin öğretiminde bu yapılardan mutlaka yararlanmayı ve bu yapıları yeterli düzeyde öğrenmeyi gerektirmektedir. Tüm bu hususlar değerlendirildiğinde; yabancı öğrencilerin sevinç, öfke, üzüntü vb. duygularını paylaşırken Türk milletinin nesilden nesile aktardığı ünlem, deyim, atasözleri, birleşik, ikilemeler ve kalıp sözler gibi dil araçlarından yararlanmaları iletişimsel ve kültürel yeterliğe ulaşabilmeleri için önem arz etmektedir.

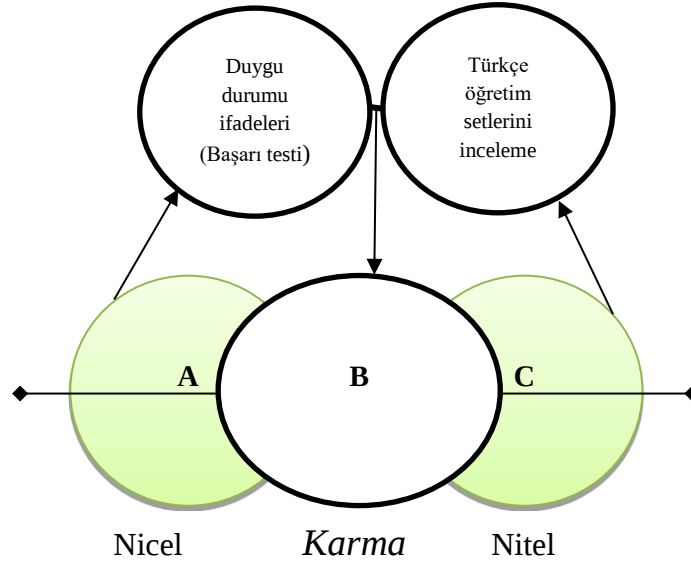
BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi sürecine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1-B2 düzeyindeki öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeylerini tespit etmeyi ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan bazı Türkçe öğretim setlerindeki duygu bildiren ifadelerin kullanım sıklığını belirlemeyi amaçlayan bu çalışma, karma modelde tasarlanan bir araştırmadır. Araştırmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde duygu durumu bildiren ifadelerin öğrenilme düzeyini ölçen başarı testi, araştırmanın nicel boyutunu, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan öğretim setlerindeki duygu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı da araştırmanın nitel boyutunu oluşturmaktadır .

Şekil 3. Yöntem

Nitel ve nicel yöntemler, farklı sayıtlılara dayanır ve araştırmanın amacı, araştırmacılar tarafından yararlanılan yöntemler araştırmanın rolü açısından farklılık gösterir (Büyüköztürk vd., 2009). Araştırmada, duygu ifadelerinin öğrenilme düzeyini tespit etmeyi amaçlayan nicel veriler tarama modeli kullanılarak elde edilmiştir. Tarama modeli konu olan olay ya da nesnenin kendi koşulları içinde belirlenme süreci olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2007, s. 77). Nitel veriler ise Türkçe öğretim setlerindeki duygu ifadelerinin kullanım sıklığını tespit etmek amaçlandığı için doküman analizi yöntemi ile elde edilmiştir. Nitel ve nicel verileri toplamayı amaçlayan araştırmalar karma yöntem olarak anılmaktadır. Karma yöntem araştırmalar, araştırmacının araştırmanın bir aşamasında ya da araştırma süreçlerinin iki ya da daha fazla aşaması boyunca hem nicel hem de nitel araştırma yaklaşımlarını birleştirmesi olarak ifade edilebilir (Balcı, 2009, s. 49).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Ankara'da Türkçe Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde yabancı dil öğrenen öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Gazi Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören, B1-B2 düzeyindeki 82 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Özellik	Kategori	n	%
Seviye	B1	42	51,2
	B2	40	48,8
Cinsiyet	Kadın	35	42,7
	Erkek	47	57,3
Yaş	15-20 yaş	19	23,2
	21-25	42	51,2
	26-30	16	19,5
	31-35	5	6,1
Türkiye’de bulunma Süresi	1-3ay	1	1,2
	4-6ay	56	68,3
	7-9ay	6	7,3
	10-12ay	3	3,7
	1 yıl ve üzeri	16	19,5
Eğitim durumu	Lise	25	30,5
	Lisans	30	36,6
	Y.Lisans	23	28,0
	Doktora	4	4,9
	2	25	30,5
Bildiği dil sayısı	3	34	41,5
	4	19	23,2
	5	2	2,4
	6 ve üzeri	2	2,4

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin %51,2’si (n=42) B1 ve %48,8’i (n=40) B2 düzeyindedir. 82 öğrencinin %57,3’ünü (n=47) erkek %42,7’sini (n=35) kadın öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaşlarına göre dağılımları incelendiğinde %23,2’sinin (n=19) 15-20 yaş grubunda, %51,2’sinin (n=42) 21-25 yaş grubu, %19,5’inin (n=16) 26-30,% 6,1’inin ise (n=5) 31-35 yaş grubunda olduğu belirlenmiştir. Türkiye’de bulunma süresi incelendiğinde öğrencilerin %1,2’sinin (n=1) 1-3 aydır, %68,3’ünün (n=56) 4-6 aydır %7,3’ünün (n=6) 7-9 aydır, % 3,7’sinin (n=3) 10-12 aydır ve %19,5’inin (n=16) ise 1 yıldan fazla süredir Türkiye’de bulundukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %30,5’inin (n=25) lise, %36,6’sının (n=25) lisans, %28,0’ın (n=23) yüksek lisans, %4,9’unun (n=4)

ise doktora mezunu olduğu belirlenmiştir. Çalışma grubundaki öğrencilerin %30,5'i (n=25) 2 dil, % 41,5'i (n=34) 3 dil, %23,2'si (n= 19) 4 dil, %2,4'ü (n=4) ise 5 ve 6 dil bilmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Türkçe Öğretim Setleri

Araştırmada duygu durumu bildiren ifadelerin sıklığını belirlemek amacıyla Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temel ve orta düzeyde yararlanılan dört Türkçe öğretim setine ait toplam 28 ders ve çalışma kitabı incelenmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda kullanılan Türkçe öğretim setleri ve bilgileri Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7

Türkçe Öğretim Setleri

Seviye		Temel Düzey		Orta Düzey		Kitap sayısı
Türkçe Öğretim Setleri (Yabancılar için Türkçe)		A1	A2	B1	B2	28
Yedi İklim	Ders kitabı	✓	✓	✓	✓	4
	Çalışma Kitabı	✓	✓	✓	✓	4
Yeni Hitit	Ders kitabı	✓	✓	✓	✓	3
	Çalışma Kitabı	✓	✓	✓	✓	3
İstanbul	Ders kitabı	✓	✓	✓	✓	4
	Çalışma Kitabı	✓	✓	✓	✓	4
Gazi	Ders kitabı	✓	✓	✓	✓	4
	Dilbilgisi Kitabı	✓	✓	✓	✓	2

3.3.2. Başarı Testi

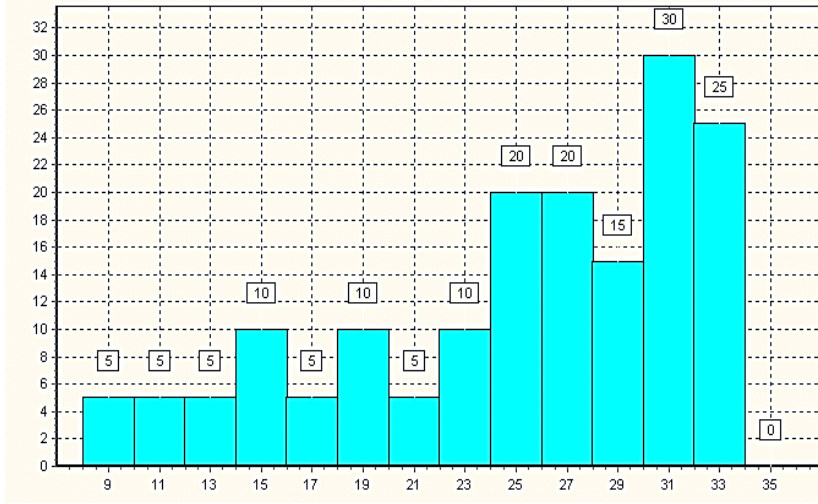
Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeyini tespit etmek amacıyla çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir başarı testi geliştirilmiştir. Başarı testinde boşluk doldurma, diyaloglu metin ve görsel metin soru tipleri yer almaktadır. Testin geliştirilme aşamasında öncelikle çalışmada belirlenen 21 duygu durumuna ilişkin 62 maddelik bir soru havuzu oluşturulmuştur. Maddelerin güvenilirlik ve geçerliği için 2 Türkçe öğretim uzmanı, 1 ölçme ve değerlendirme uzmanından görüş alınmıştır. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda birtakım düzeltmeler yapılarak ön uygulamadan önce başarı testine son hâli verilmiştir. Gazi

Üniversitesi TÖMER’de B1 ve B2 düzeyindeki 33 öğrenciyle ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Ön uygulamada elde edilen veriler neticesinde 21 duygu durumunun boşluk doldurma, diyaloglu metin ve görsel metin soru tiplerine uygun dağılımı yapılmıştır. Sonra da madde analizi uygulanarak her bir maddenin güçlük ve ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Başarı testindeki soru tiplerinin dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Duygu Durumu İfadelerine İlişkin Başarı Testi İçerisinde Soru Tiplerinin Dağılımı

Duygu durumu	Soru tipi		
	Boşluk doldurma	Diyaloglu metin	Görsel metin
1. Sevgi	-	✓	-
2. Mutluluk	✓	-	✓
3. Şaşkınlık	-	-	✓
4. Öfke	-	✓	✓
5. Üzüntü	-	✓	✓
6. Korku	✓	-	✓
7. Beğeni	✓	-	✓
8. Utanma	-	✓	-
9. Heyecan	✓	✓	-
10. Merak	✓	-	✓
11. Usanma	-	✓	-
12. Sitem	-	✓	-
13. İlgisizlik	-	✓	✓
14. Telaş	✓	✓	-
15. Kaygı	✓	✓	-
16. yorgunluk	-	✓	✓
17. Teselli	✓	-	-
18. kabul etme	-	-	✓
19. Reddetme	✓	-	-
20. uyarı	✓	✓	-
21. yalvarma	✓	-	-
Σ (toplam=33)	11	12	10

Şekil 4. Başarı testi madde analiz sonuçları

Şekil 4'e göre testin güçlük indekslerinin 0,42 ile 0,88 arasında değiştiği, testin ortalama madde güçlüğü'nün 0,74, ayırt edicilik indekslerinin 0,27 ile 0,89 arasında değiştiği ve testin ortalama ayırt edicilik indeksinin 0,50 olduğu görülmektedir. Ayrıca 3 maddenin ayırt ediciliklerinin düşük olduğu sonucundan hareketle bu maddelerin seçenek dağılımları incelenerek düzeltme yapılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda başarı testinin zorluk derecesinin *orta* düzeyde olduğu saptanmıştır. Diğer taraftan, test maddelerin ayırtıcılık gücü -1 ile +1 arasında değişmektedir. Madde ayırt ediciliğinin yüksek olması testin geçerliliğinin yüksek olduğu anlamını taşımaktadır. Ayırt edicilik indeksi 19'un altında olan 29 madde testten çıkarılmıştır. Bu işlemler sonucunda 62 maddeden geriye kalan 33 madde ile asıl başarı testi oluşturularak uygulamaya hazır hâle getirilmiştir. Ayrıca ön uygulama testinin KR_{20} güvenirlik katsayısı madde kovaryanslarından yararlanılarak hesaplanmış ve KR_{20} güvenirlik katsayısı 90 (yüksek) düzeyinde değer elde edilmiştir. KR_{20} güvenirlik katsayısı aynı özelliği ölçmek için yazılan maddeler arasındaki benzerliğin bir derecesini ifade etmektedir. KR_{20} güvenirlik katsayısı bir defa uygulanan bir ölçme aracının iç tutarlık ölçüsünü veren bir güvenirlik katsayısıdır. Sonuç olarak geliştirilen başarı testinin asıl uygulaması, B1 düzeyinde 42, B2 düzeyinde 40 toplam 82 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir.

Tablo 9

Ön Uygulamada Başarı Testinde Yer Alan Maddelerin Güçlük (pij) ve Ayırt Edicilik İndeksleri (rij)

Nihai hal	Madde havuzu	Madde güçlük indeksi (pij)	Madde ayırtıcılık indeksi (rij)	Nokta Çift Serili Korelasyon
m1	m2	0,67	0,67	0,61
m2	m3	0,70	0,89	0,61
m3	m5	0,64	0,56	0,46
m4	m6	0,85	0,44	0,58
m5	m7	0,82	0,33	0,55
m6	m8	0,79	0,44	0,55
m7	m10	0,42	0,78	0,47
m8	m12	0,73	0,67	0,57
m9	m15	0,82	0,44	0,52
m10	m16	0,67	0,44	0,45
m11	m17	0,76	0,56	0,59
m12	m18	0,73	0,67	0,65
m13	m20	0,76	0,67	0,54
m14	m21	0,64	0,89	0,72
m15	m25	0,79	0,44	0,58
m16	m28	0,88	0,33	0,51
m17	m30	0,85	0,44	0,50
m18	m31	0,85	0,44	0,44
m19	m32	0,85	0,56	0,69
m20	m33	0,79	0,29	0,32
m21	m34	0,73	0,33	0,45
m22	m36	0,67	0,67	0,60
m23	m37	0,85	0,44	0,56
m24	m38	0,79	0,44	0,45
m25	m39	0,85	0,44	0,50
m26	m41	0,58	0,56	0,52
m27	m42	0,82	0,56	0,60
m28	m44	0,82	0,44	0,56
m29	m47	0,70	0,56	0,41
m30	m48	0,79	0,33	0,33
m31	m52	0,79	0,28	0,31
m32	m56	0,58	0,27	0,30
m33	m60	0,79	0,33	0,28

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın nitel ve nicel verileri olmak üzere iki analiz aşaması bulunmaktadır. Nitel boyutta duygu bildiren ifadelerin kullanım sıklığını tespit etmek amacıyla örneklem olarak seçilen 4 Türkçe öğretim seti incelenmiştir. Bu aşamada 21 duygu durumuna ilişkin ifadelerin kullanım sıklığı frekans (f) yoluyla belirlenmiştir. İnceleme sonucunda Türkçe öğretim setlerindeki duygu ifadelerinin sıklık düzeyleri temel ve orta düzey bazında ayrı ayrı grafikler hâlinde sunulmuştur. Nicel boyutta elde edilen verilerin çözümlenmesi SPSS 15 paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Duygu ifadeleri başarı testinde 33 madde bulunmaktadır. Öğrencilerin başarı düzeyinin daha iyi yorumlanabilmesi amacıyla her soruya 3,33 puan değeri verilmiştir ve yanlış cevaplar doğru cevapları etkilemeyecek şekilde bir puanlama gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin 100 üzerinden aldığı min-max puanlar için ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (SS) değer analizleri kullanılmıştır. Başarı düzeylerinin seviye ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılığı bağımsız gruplar t-testi ile test edilmiştir. Diğer taraftan yaş, Türkiye’de bulunma süresi, eğitim durumu ve bildiği dil sayısı değişkenleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Alt problemler için hesaplanan istatistikler/ kullanılan yöntemler Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Alt Problemler Doğrultusunda Hesaplanan İstatistikler

Alt problemler	Hesaplanan istatistiki testler
1. Öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin genel başarı düzeyleri nelerdir?	Betimsel istatistik (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum)
2. Öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin genel başarı düzeyleri bazı değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?	Bağımsız gruplar t-testi tek yönlü varyans analizi (ANOVA)
3. Öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeyi başarı testindeki soru tiplerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?	Betimsel istatistik (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum)
4. Öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadelerine ilişkin soru tiplerinde gösterdikleri başarı düzeyleri bazı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?	Bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA)
5. Öğrencilerin duygu durumu türlerine ilişkin başarı düzeyleri nelerdir?	Yüzde-frekans,
6. Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin seviyelere (A1-A2-B1-B2) göre kullanım sıklığı nedir?	Yüzde-frekans,
7. Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin temel düzeyde (A1-A2) kullanım sıklığı nedir?	Yüzde-frekans,
8. Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin orta düzeyde (B1-B2) kullanım sıklığı nedir?	Yüzde-frekans
9. Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin toplam kullanım sıklığı nedir?	Yüzde-frekans

Çalışmada kullanılan istatistiki tekniklere göre yüzde-frekans, gerçekleşen ya da gözlenen bir olayın araştırmacının birim zamanında hangi sıklıkla veya kaç kez tekrarlandığının ölçümü olarak ifade edilmektedir. Min ve Max, belirlenmeye çalışılan olgu ile ilgili en az ve az fazla gözlemlenen değerleri ifade etmektedir. Ortalama değer ise, araştırılan unsurun birim zamanında hangi sıklıkla veya kaç kez tekrarlandığının ölçümünün kitleye bölümünü

ifade etmektedir. Standart sapma, grubun başarı ölçümünde kendi içerisinde elde edilen başarının ne oranda değişiklik gösterebileceği anlamını taşımaktadır. Bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri öncelikle parametrik diğer bir ifadeyle normal dağılım gösteren gruplarda uygulanmaktadır. Bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizleri ölçekli gözlemlerin sırasıyla iki ya da ikiden daha fazla olan örneklem değişkenleri arasında farkın olup olmadığını istatistiki olarak belirlemek için kullanılır (Büyüköztürk, 2012).

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri çerçevesinde elde edilen verilerin analizi ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri Nelerdir?

Tablo 11

Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri

	Min	Max	$\bar{x}$	ss
Duygu ifadelerini öğrenme başarıları	30,30	96,96	72,68	16,84

Tablo 11’de yer alan bilgiler doğrultusunda öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin genel başarı düzeyleri değerlendirildiğinde en fazla alınan puanın 96,96 en az alınan puanın ise 30,30 olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, çalışma grubunda 33 soruluk başarı testinin en fazla 32 sorusunu, en az 10 sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin bulunduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca görsel metin sorularından aldıkları ortalama ($\bar{x}$) puan 72,68 puan olup standart sapması (SS) 16,84 olarak tespit edilmiştir. Başka bir anlatımla, başarı testindeki maddeleri, ortalama değerler üzerinden öğrencilerin yaklaşık %70’inin doğru yanıtladığı sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

4.2. Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri Bazı Değişkenlere Göre Farklılık Göstermekte Midir?

4.2.1. Seviyeye Göre

Tablo 12

Seviye Değişkenine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (t - testi)

Seviye	n	$\bar{x}$	SS	t	Sd	p
B1	42	65,51	18,17	-4,376	80	,000
B2	40	80,21	11,31			

p = .05

Tablo 12’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan öğrencilerin duygu durumu ifadelerini öğrenmelerine ilişkin genel başarı düzeyleri ile seviye (B1-B2) değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır [t(80)=-4,376, p<0.05]. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin duygu durumu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin başarı düzeyleri seviyelere (B1-B2) göre farklılaşmaktadır. 95 güven aralığında boşluk doldurma soru tipinde B2 seviyesindeki öğrencilerin başarı düzeyinin ($\bar{x}$ =80,21) B1 seviyesine göre ($\bar{x}$ =65,51) daha fazla olduğu saptanmıştır. Başka bir anlatımla B1 seviyesindeki öğrencilerin başarı puanları arasındaki uyum (fark) puanının B2 seviyesine daha düşük olduğu görülmüştür. Bu araştırmada, seviye değişkeni, öğrencilerin genel başarı düzeyini etkileyen bir değişken olmuştur.

4.2.2. Cinsiyete Göre

Tablo 13

Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (t - testi)

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	t	Sd	p
Erkek	47	70,72	16,91	1,226	80	,224
Kadın	35	75,32	16,62			

p = .05

Tablo 13’te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeylerine ilişkin genel başarı

düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$t(80)=1,226$, $p>0.05$]. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin genel başarı düzeyleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmamaktadır. 95 güven aralığında kadın öğrencilerin boşluk doldurma soru tipindeki başarı düzeyi ($\bar{x}=75,32$) erkek öğrencilere göre ($\bar{x}=70,72$) daha fazla bulunmuştur; ancak var olan uyum puan farkı istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuç olarak bu araştırmada cinsiyet değişkeni, öğrencilerin genel başarı düzeyini etkileyen bir değişken olmamıştır.

4.2.3. Yaş Göre

Tablo 14

Yaş Değişkenine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)

Yaş	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
15-20 yaş	19	73,68	17,26	,097	,962	-
21-25 yaş	42	72,07	17,15			
26-30 yaş	16	73,86	16,52			
31-35 yaş	5	70,30	18,48			

p = .05

Tablo 14'te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenme düzeylerine ilişkin genel başarı düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,097$, $p>.05$]. Başka bir anlatımla, duygu ifadelerinin öğrenilme düzeyi öğrenci grubunun yaşına göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin yaşının, başarı testinde öğrencilerin genel başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.2.4. Türkiye’de Bulunma Süresine Göre

Tablo 15

Türkiye’de Bulunma Süresine Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)

	Ay/yıl	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Süre	1-3 ay	1	60,60	.	,502	,734	-
	4-6 ay	56	72,77	17,50			
	7-9 ay	6	66,66	20,90			
	10-12 ay	3	80,80	22,74			
	1 yıl üzeri	16	73,85	12,41314			

p = .05

Tablo 15’te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin genel başarı düzeyleri ile Türkiye’de bulunma süreleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,502$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, duygu bildiren ifadelerin öğrenilmesine ilişkin öğrencilerin genel başarı düzeyi, öğrenci grubunun Türkiye’de bulunma süresine göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu Türkiye’de bulunma süresinin öğrencilerin genel başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.2.5. Eğitim Durumuna Göre

Tablo 16

Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenmelerine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)

Eğitim	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Lise	25	72,23	18,06	,145	,932	-
Lisans	30	71,81	14,88			
Y.Lisans	23	73,51	19,16			
Doktora	4	77,26	12,73			

p = .05

Tablo 16’da yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin genel başarı düzeyleri ile eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,145$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, duygu durumu ifadelerinin öğrenilmesine ilişkin genel başarı düzeyi, öğrenci grubunun eğitim durumuna göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, eğitim durumunun, öğrencilerin genel başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.2.6. Bildiği Dil Sayısına Göre

Tablo 17

Öğrencilerin Bildiği Dil Sayısına Göre Duygu İfadelerinin Öğrenilmesine İlişkin Genel Başarı Düzeyleri (ANOVA testi)

Bildiği dil sayısı	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
2	25	67,38	15,13			
3	34	72,18	18,38			
4	19	78,46	15,70	1,593	0,18	-
5	2	80,29	6,42			
6	16	22,91	5,85			

p = .05

Tablo 17’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin genel başarı düzeyleri ile öğrencilerin bildiği dil sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=1,593$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, duygu durumu bildiren ifadelerin öğrenilmesine ilişkin genel başarı düzeyi, öğrenci grubunun bildiği dil sayısına göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin bildiği dil sayısının, genel başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.3. Öğrencilerin Duygu Durumu Bildiren İfadeleri Öğrenme Düzeyi Soru Tiplerine Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

Tablo 18

Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri

Soru tipi	Min	Max	$\bar{x}$	SS
Boşluk doldurma	3,03	33,33	22,95	7,99

Tablo 18’de yer alan bilgiler doğrultusunda yabancı uyruklu öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi değerlendirildiğinde en fazla alınan puanın 33,33 en az alınan puanın 3,03 olduğu görülmektedir. Ayrıca boşluk doldurma soru tipinden aldıkları ortalama ($\bar{x}$) puan 22,95 puan olup standart sapması (SS) 7,99 olarak tespit edilmiştir. Başka bir anlatımla, öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde gösterdikleri

başarı düzeyi 100 üzerinden değerlendirildiğinde öğrencilerin yaklaşık %69'unun soruları doğru yanıtladığı sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

Tablo 19

Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri

Soru tipi	Min	Max	$\bar{x}$	SS
Diyaloglu metin	9,09	33,33	24,06	6,77

Tablo 19'da yer alan bilgiler doğrultusunda yabancı uyruklu öğrencilerin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi değerlendirildiğinde en fazla alınan puanın 33,33 en az alınan puanın 9,09 olduğu görülmektedir. Ayrıca diyaloglu metin soru tipinden aldıkları ortalama ($\bar{x}$) puan 24,06 puan olup standart sapması (SS) 6,77 olarak tespit edilmiştir. Başka bir anlatımla öğrencilerin diyaloglu metin soru tipinde gösterdikleri başarı düzeyi 100 üzerinden değerlendirildiğinde, öğrencilerin yaklaşık %72'sinin soruları doğru yanıtladığı sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

Tablo 20

Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri

Soru tipi	Min	Max	$\bar{x}$	SS
Görsel metin	9,09	30,30	25,72	5,11

Tablo 20'de yer alan bilgiler doğrultusunda yabancı uyruklu öğrencilerin görsel metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi değerlendirildiğinde en fazla alınan puanın 30,30 en az alınan puanın 9,09 olduğu görülmektedir. Ayrıca görsel metin soru tipinden aldıkları ortalama ($\bar{x}$) puan 25,72 puan olup standart sapması (SS) 5,11 olarak tespit edilmiştir. Başka bir anlatımla öğrencilerin diyaloglu metin soru tipinde gösterdikleri başarı düzeyi 100 üzerinden değerlendirildiğinde, öğrencilerin yaklaşık %77'sinin soruları doğru yanıtladığı sonucuna ulaşıldığı söylenebilir.

4.4. Öğrencilerin Soru Tiplerinde Gösterdikleri Başarı Düzeyleri Bazı Değişkenlere Göre Anlamlı Bir Farklılık Göstermekte Midir?

4.4.1. Seviyeye Göre

Tablo 21

Seviye Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)

	Seviye	n	$\bar{x}$	SS	t	Sd	p
Boşluk Doldurma	B1	42	19,05	8,23	-5,205	80	,000
	B2	40	27,04	5,29			

p = .05

Tablo 21’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin seviye değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır [t(80)=-5,205, p<0.05]. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin başarı testinde boşluk doldurma soru tipindeki başarı düzeyi seviyelerine (B1-B2) göre farklılaşmaktadır.

95 güven aralığında B2 seviyesindeki öğrencilerin boşluk doldurma soru tipindeki başarı düzeyi ($\bar{x}$ =19,05) B1 seviyesine göre ($\bar{x}$ =27,04) daha fazla bulunmuştur. B1 seviyesindeki öğrencilerin başarı puanları arasındaki uyum (fark) puanının B2 seviyesine daha düşük olduğu görülmüştür. Bu araştırmada seviye değişkeni, öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde duygu durumu ifadelerini öğrenmeye ilişkin gösterdikleri başarıyı etkileyen bir değişken olmuştur.

Tablo 22

Seviye Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)

	Seviye	n	$\bar{x}$	SS	t	Sd	P
Diyaloglu metin	B1	42	21,64	7,16	-3,505	80	,001
	B2	40	26,51	5,21			

p = .05

Tablo 22’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile seviye değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır [t(80)=-3,505, p<0.05]. Diğer bir ifade ile

araştırmaya katılan öğrencilerin başarı testinde diyaloglu metin soru tipindeki başarı düzeyi seviyelere göre farklılaşmaktadır. 95 güven aralığında B2 seviyesindeki öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ($\bar{x}=26,51$) B1 seviyesine göre ($\bar{x}=21,64$) daha fazla bulunmuştur. Başka bir anlatımla, B1 seviyesindeki öğrencilerin başarı puanları arasındaki uyum (fark) puanının B2 seviyesine göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu araştırmada, seviye değişkeni, öğrencilerin diyaloglu metin soru tipinde duygu durumu ifadelerini öğrenmelerine ilişkin gösterdikleri başarı düzeyini belirleyen bir değişken olmuştur.

Tablo 23

Seviye Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)

	Seviye	n	$\bar{x}$	SS	t	Sd	p
Görsel metin	B1	42	24,81	5,48	-1,653	80	,102
	B2	40	26,66	4,56			

p = .05

Tablo 23'te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin görsel metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile seviye değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [t(80)=-1,653, p>0.05]. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin görsel metin sorularındaki başarı düzeyi seviyelerine (B1-B2) göre farklılaşmamaktadır. 95 güven aralığında B2 seviyesindeki öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde gösterdikleri başarı ($\bar{x} =26,66$) B1 seviyesindeki öğrencilere göre ($\bar{x}=24,81$) daha fazla bulunmuştur; ancak uyum (puan) farkı bulunsa da bu fark istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuç olarak bu araştırmada, seviye değişkeninin, görsel metin soru tipinde öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenmeye ilişkin başarı düzeylerini etkileyen bir değişken olmadığı tespit edilmiştir.

4.4.2. Cinsiyete Göre

Tablo 24

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	t	Sd	p
Boşluk Doldurma	Erkek	47	22,17	8,29	1,010	80	,315
	Kadın	35	23,98	7,58			

p = .05

Tablo 24'te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [t(80)=1,010, p>0.05]. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin boşluk doldurma sorularındaki başarı düzeyi cinsiyetlerine göre farklılaşmamaktadır. 95 güven aralığında kadın öğrencilerin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ($\bar{x}$ =23,98) erkek öğrencilere göre ($\bar{x}$ =22,17) daha fazla bulunmuştur; ancak var olan uyum (puan) farkı istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuç olarak bu araştırmada cinsiyet değişkeni, öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenmelerine ilişkin boşluk doldurma sorularında gösterdikleri başarı düzeyini etkileyen bir değişken olmamıştır.

Tablo 25.

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	t	Sd	p
Diyaloglu metin	Erkek	47	22,63	6,71	2,225	80	,029
	Kadın	35	25,89	6,34			

p = .05

Tablo 25'te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenmeye ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [t(80)=2,225, p>0.05]. Diğer bir ifade ile, araştırmaya katılan öğrencilerin diyaloglu metin sorularındaki başarı düzeyi cinsiyet değişkenine göre farklılaşmamaktadır. 95 güven aralığında kadın öğrencilerin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı ($\bar{x}$ =25,89)

erkek öğrencilere göre ($\bar{x}=22,63$) daha fazla bulunmuştur; ancak var olan uyum (puan) farkı istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuç olarak bu araştırmada, cinsiyet değişkeni öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenmelerine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterilen başarıyı etkileyen bir değişken olmamıştır.

Tablo 26

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (t - testi)

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	t	Sd	p
Görsel metin	Erkek	47	25,92	6,07	-,405	80	,687
	Kadın	35	25,45	4,32			

p = .05

Tablo 26’da yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [t(80)=-,405, p>0.05]. Diğer bir ifade ile araştırmaya katılan öğrencilerin görsel metin soru tipindeki başarı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. 95 güven aralığında erkek öğrencilerin diyaloglu metinde gösterdiği başarı ($\bar{x}=25,92$) kadın öğrencilere göre ($\bar{x} =25,45$) daha fazla bulunmuştur; ancak var olan uyum (puan) farkı istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuç olarak bu araştırmada, cinsiyet değişkeni duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde öğrencilerin başarı düzeyini etkileyen bir değişken olmamıştır.

4.4.3. Yaşa Göre

Tablo 27

Yaş Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Yaş	N	$\bar{x}$	SS	f	p	Fark
Boşluk doldurma	15-20 yaş	19	23,29	7,70	,774	,512	-
	21-25 yaş	42	22,58	7,81			
	26-30 yaş	16	24,81	8,73			
	31-35 yaş	5	18,79	8,94			

p = .05

Tablo 27’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. [$f(3:79)=,774$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, boşluk doldurma soru tipinde verilen cevaplar öğrenci grubunun yaş dağılımına göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin yaşlarının, duygu ifadelerini öğrenmeye ilişkin boşluk doldurma soru tipinde gösterilen başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 28

Yaş Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Yaş	N	$\bar{x}$	SS	f	p	Fark
Diyaloglu metin	15-20 yaş	19	23,92	6,99	,065	,978	-
	21-25 yaş	42	24,17	6,81			
	26-30 yaş	16	23,48	6,21			
	31-35 yaş	5	24,85	8,41			

$p = .05$

Tablo 28’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,065$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, diyaloglu metin sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun yaş dağılımına göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin yaşlarının, duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterilen başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 29

Yaş Değişkenine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Yaş	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Görsel metin	15-20 yaş	19	26,63	5,01	,373	,773	-
	21-25 yaş	42	25,25	5,45			
	26-30 yaş	16	25,57	5,07			
	31-35 yaş	5	26,67	2,54			

$p = .05$

Tablo 29’da yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,373$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, görsel metin sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun yaş dağılımına göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin yaşlarının, duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipindeki başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.4.4. Türkiye’de Bulunma Süresine Göre

Tablo 30

Türkiye’de Bulunma Süresine İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Ay/yıl	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Boşluk doldurma	1-3 ay	1	18,18	.	,665	,618	-
	4-6 ay	56	23,10	8,38			
	7-9 ay	6	19,69	10,45			
	10-12 ay	3	28,28	6,30			
	1 yıl üzeri	16	22,91	5,85125			

$p = .05$

Tablo 30’da yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin Türkiye’de bulunma süreleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,665$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, boşluk doldurma sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun Türkiye’de bulunma süresine göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresinin, duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin boşluk doldurma soru tipinde gösterilen başarıyı etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 31

Türkiye’de Bulunma Süresine İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Ay/yıl	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Diyaloglu metin	1-3 ay	1	18,18	.	,538	,708	-
	4-6 ay	56	24,18	6,82			
	7-9 ay	6	21,71	8,44			
	10-12 ay	3	27,27	10,49			
	1 yıl üzeri	16	24,05	5,24			

p = .05

Tablo 31’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,538$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, diyaloglu metin sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun Türkiye’de bulunma süresine göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresinin, duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterilen başarıyı etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 32

Türkiye’de Bulunma Süresine İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Ay/yıl	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Görsel metin	1-3 ay	1	24,24	.	,270	,897	-
	4-6 ay	56	25,48	5,59			
	7-9 ay	6	25,25	3,66			
	10-12 ay	3	25,25	6,30			
	1 yıl üzeri	16	26,89	3,81			

p = .05

Tablo 32’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,270$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, görsel metin sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun Türkiye’de bulunma süresine göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin Türkiye’de bulunma süresinin, duygu ifadelerini

öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterilen başarıyı etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.4.5. Eğitim Durumuna Göre

Tablo 33

Eğitim Durumuna İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Eğitim	N	$\bar{x}$	SS	f	p	Fark
Boşluk doldurma	Lise	25	22,42	8,15	,587	,625	-
	Lisans	30	23,02	7,18			
	Y.lisans	23	22,52	9,30			
	Doktora	4	28,02	4,54			

p = .05

Tablo 33’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu durumu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,587$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla başarı testindeki boşluk doldurma sorularına verilen cevaplar, öğrenci grubunun eğitim durumuna göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin eğitim durumunun, duygu ifadelerinin öğrenilmesine ilişkin boşluk doldurma soru tipinde başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 34

Eğitim Durumuna İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Eğitim	N	$\bar{x}$	SS	f	p	Fark
Diyaloglu metin	Lise	25	23,51	7,38	,189	,903	-
	Lisans	30	23,83	6,20			
	Y.lisans	23	24,89	6,95			
	Doktora	4	23,48	6,71			

p = .05

Tablo 34'te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,189$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla diyaloglu metin sorularına verilen cevaplar, öğrenci grubunun eğitim düzeyine göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin eğitim düzeyinin duygu ifadelerinin öğrenilmesine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde öğrencilerin başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 35

Eğitim Durumuna İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Eğitim	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Görsel metin	Lise	25	26,42	4,83	,479	,698	-
	Lisans	30	24,84	5,53			
	Y.lisans	23	26,08	5,30			
	Doktora	4	25,75	1,74			

$p = .05$

Tablo 35'te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,479$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, başarı testindeki görsel metin sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun eğitim durumuna göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin eğitim durumunun, duygu ifadelerinin öğrenilmesine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterilen başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.4.6. Bildiği Dil Sayısına Göre

Tablo 36

Bildiği Dil Sayısına İlişkin Öğrencilerin Boşluk Doldurma Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Bildiği sayısı	dil	N	$\bar{x}$	SS	f	P	Fark
Boşluk doldurma	2		25	19,51	7,62	2,963	,025	(2)-(4) dil bilen
	3		34	22,72	7,93			
	4		19	26,63	7,46			
	5		2	28,78	2,14			
	6		2	28,78	2,14			

p = .05

Tablo 36’da yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin boşluk doldurma soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin bildiği dil sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$f(3;79)=2,963$, $p < .05$]. Başka bir anlatımla, başarı testindeki boşluk doldurma sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun bildiği dil sayısına göre farklılaşmıştır. Bu farkın iki dil bilen öğrenci ile dört dil bilen öğrenciler arasında gerçekleştiği saptanmıştır. Dört dil bilen öğrencilerin başarısının ($\bar{x}=26,63$) iki dil bilen öğrencilerin başarısından ($\bar{x}=19,51$) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin bildiği dil sayısının, boşluk doldurma soru tipinde gösterilen başarı düzeyini etkilediği biçiminde yorumlanabilir

Tablo 37

Bildiği Dil Sayısına İlişkin Öğrencilerin Diyaloglu Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Bildiği sayısı	dil	N	$\bar{x}$	SS	f	p	Fark
Diyaloglu metin	2		25	22,30	6,05	1,151	,339	-
	3		34	23,70	7,43			
	4		19	26,15	6,32			
	5		2	27,27	,00			
	6		2	27,27	4,28			

p = .05

Tablo 37’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile bildiği dil sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=1,151$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, başarı testindeki diyaloglu metin sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun bildiği dil sayısına göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin bildiği dil sayısının, duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin diyaloglu metin soru tipinde gösterilen başarıyı etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 38

Bildiği Dil Sayısına İlişkin Öğrencilerin Görsel Metin Soru Tipindeki Duygu Durumu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri (ANOVA testi)

	Bildiği dil sayısı	N	$\bar{x}$	SS	f	p	Fark
Görsel metin	2	25	25,57	4,79	,219	,927	-
	3	34	25,75	5,69			
	4	19	25,67	4,98			
	5	2	24,24	4,28			
	6	2	28,78	2,14			

$p = .05$

Tablo 38’de yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin duygu ifadelerini öğrenme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterdiği başarı düzeyi ile öğrencilerin bildiği dil sayısı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır [$f(3:79)=,219$, $p> .05$]. Başka bir anlatımla, başarı testindeki görsel metin sorularına verilen cevaplar öğrenci grubunun bildiği dil sayısına göre farklılaşmamıştır. Bu bulgu, öğrencilerin bildiği dil sayısının, duygu ifadelerinin öğrenilme düzeyine ilişkin görsel metin soru tipinde gösterilen başarı düzeyini etkilemediği biçiminde yorumlanabilir.

4.5. Öğrencilerin Duygu Durumu Türlerine İlişkin Duygu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri Nelerdir?

Tablo 39

Duygu Durumlarına İlişkin Öğrencilerin Duygu İfadelerini Öğrenme Düzeyleri

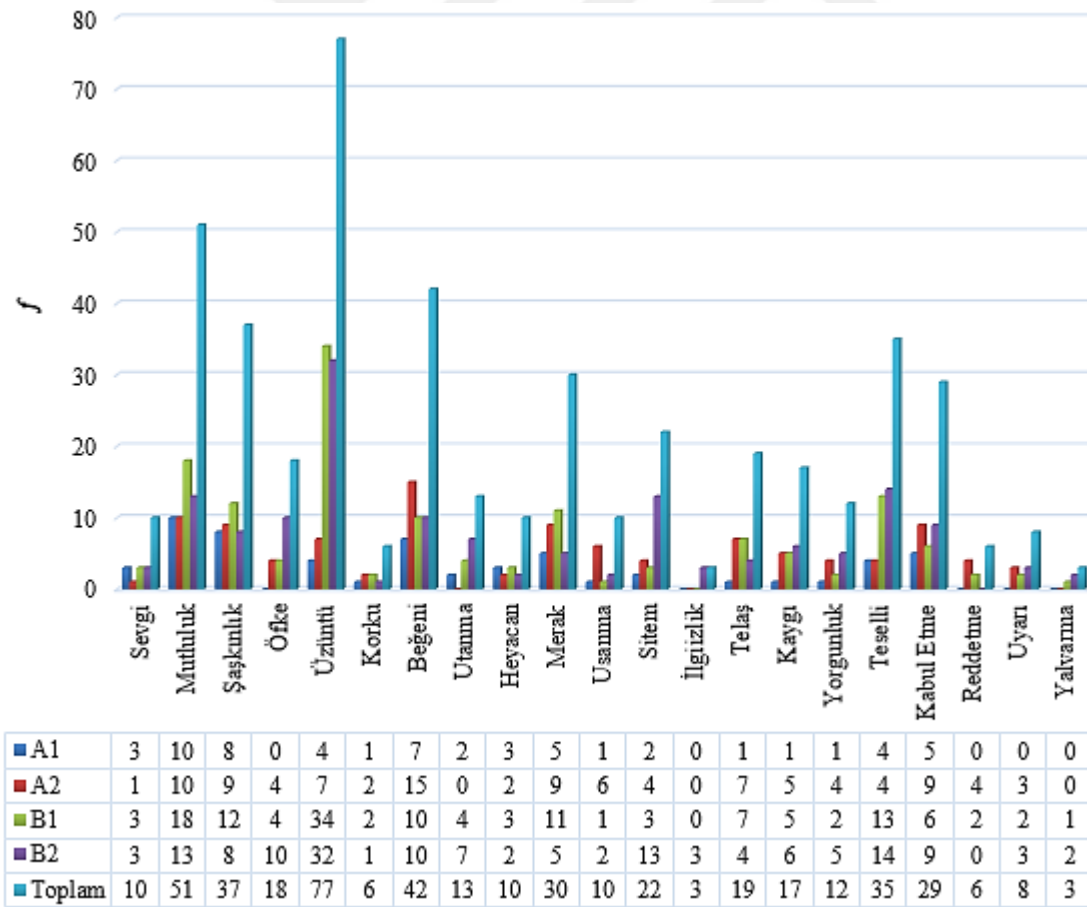
Sıra (çoktan aza)	Duygu Durumu	Doğru		Yanlış/Boş	
		Sayı	%	Sayı	%
1.	Kabul etme	78	95,1	4	4,9
2.	Telaş	75	91,1	7	9,7
3.	Kaygı	70	85,1	12	14,7
4.	Mahcubiyet	67	81,7	15	18,3
5.	Korku	66	80,3	16	19,4
6.	Merak	65	79,1	17	20,7
7.	Kayıtsızlık	63	76,7	19	23,2
8.	Yorgunluk	63	76,7	19	23,2
9.	Sevgi	62	75,6	20	24,4
10.	Kızgınlık	62	75,5	20	24,4
11.	Mutluluk	58	70,7	24	29,3
12.	Reddetme	58	70,7	24	29,3
13.	Yalvarma	58	70,7	24	29,3
14.	Beğeni	56	68,3	26	31,5
15.	Heyecan	55	67,1	27	32,9
16.	Teselli	55	67,1	27	32,9
17.	Üzüntü	55	67,1	27	32,9
18.	Sıkılma	54	65,9	28	34,1
19.	Şaşkınlık	54	65,9	28	34,1
20.	Uyarı	52	64,7	30	36,7
21.	Sitem	36	43,9	46	56,1

Tablo 39’da yer alan bilgiler doğrultusunda öğrencilerinin duygu durumu ifadelerini öğrenme düzeyini tespit etmeye yönelik başarı düzeyleri her bir duygu bazında ayrı ayrı incelenmiştir. 82 öğrencinin başarı testinde en fazla doğru yanıtladığı duygu durumlarının sırasıyla; kabul etme %95,1(n=78), telaş %91,1, (n=75), kaygı % 85,1 (n=70) utanma

%81,7 (n=67) ve korku %80,3 (n=66) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin en az doğru yanıtladığı duygu durumlarının ise sitem %43,9(n=36), uyarı %64,7, (n=52) usanma %65,9 (n=54) ve şaşkınlık %65,9 (n=54) olduğu görülmektedir. Diğer taraftan 65 ile 55 aralığında olup doğru yanıtlanan duygu durumlarının sırasıyla; merak %79,1 (n=65), kayıtsızlık %76,7 (n=63), yorgunluk %76,7 (n=63), sevgi %75,6 (n=62), öfke %75,5 (n=62), mutluluk %70,7 (n=58), reddetme %70,7 (n=58), yalvarma %70,7 (n=58), beğeni % 68,3 (n=56), heyecan %68,3 (n=56), teselli %67,1 (n=55) ve üzüntü %67,1 (n=55) olduğu tespit edilmiştir.

4.6. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yararlanılan Bazı Kitaplarda Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Kullanım Sıklığı Nedir ?

4.6.1. Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2-B1-B2) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?

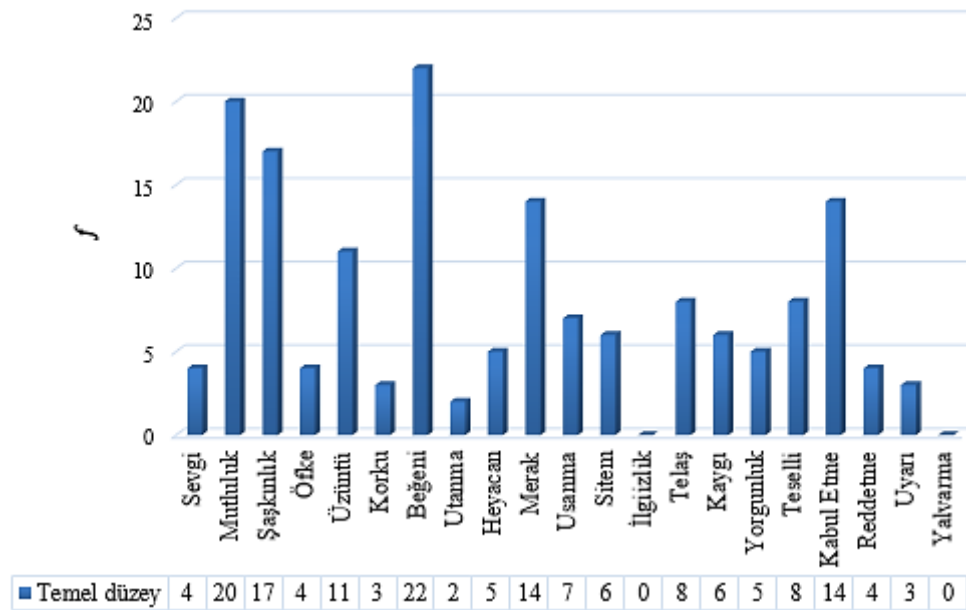

Şekil 5. Yedi iklim Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2-B1-B2) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 5'te yer alan bilgiler doğrultusunda Yedi iklim Türkçe öğretim setindeki ders ve çalışma kitapları seviye bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı açısından incelendiğinde, en fazla yer verilen duyguların: A1 düzeyinde mutluluk (f:10), şaşkınlık (f:8) ve beğeni (f:7); A2 düzeyinde beğeni (f:15), mutluluk (f:10), şaşkınlık (f: 9), merak (f:9) ve kabul etme (f:9); B1 düzeyinde üzüntü (f:34), mutluluk (f:18) ve teselli (f:13); B2 düzeyinde üzüntü (f:77), mutluluk (f:51) ve beğeni (f:42) olduğu görülmektedir. Yedi İklim Türkçe öğretim seti toplamda duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde; en fazla yer verilen duyguların sırasıyla üzüntü (f:77), mutluluk (f:51), beğeni (f:42), şaşkınlık (f:37) ve teselli (f:35) olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte ilgisizlik (f:3), yalvarma (f:3), korku (f:6), reddetme (f:6) ve uyarı (f:8) Yedi İklim Türkçe öğretim setinde en az yer alan duygu durumlarıdır.

Gözün aydın! (A2, s. 22) / *Gerçekten mi?* (A1, s. 150) / *Oooo! Çok güzel bir kazak seçmişsin* (A2, s. 116) / *Kahkahalarla güldüler* (A2, çk. s. 69) / ... *gözyaşları içerisindeydi* (B1, s. 163) / ...*yüzü gülmeye başladı* (B1, çk. s.44) / ...*üzüntü ve çaresizlik içinde çırpınmaya başladı* / (B2, s. 42) / *Güldükçe yüzünde güller açıyor adeta* (B2, s. 66) gibi ifadeler kitapta yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.2. Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

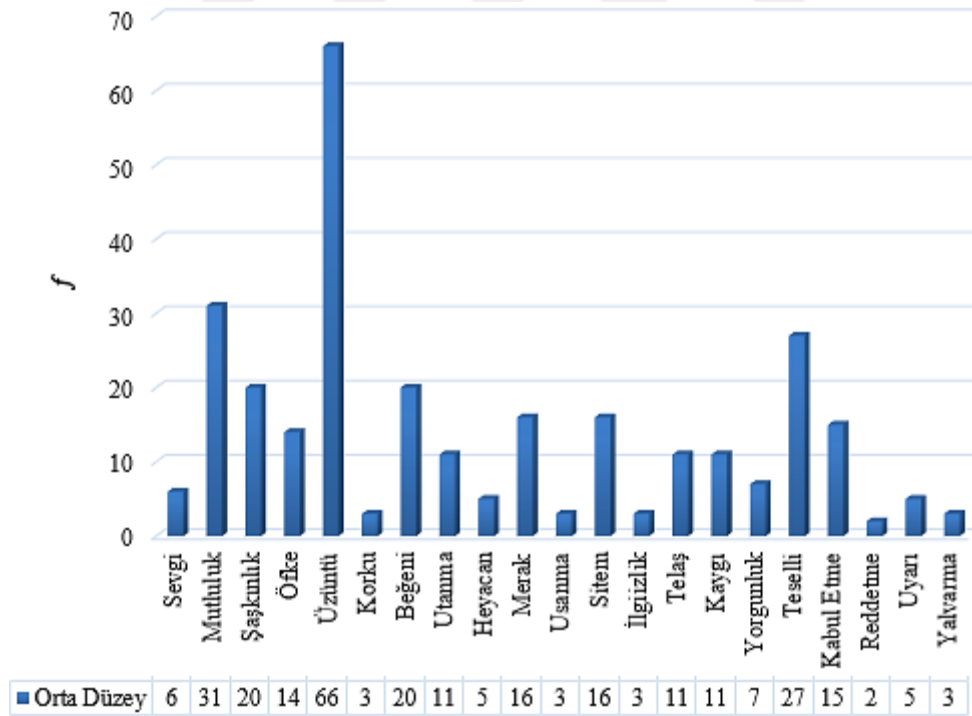

Şekil 6. Yedi iklim Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 6’da yer alan bilgiler doğrultusunda Yedi İklim Türkçe öğretim setindeki temel düzey ders ve çalışma kitapları duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından incelendiğinde, en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; beğeni (f:22), mutluluk (f:20), şaşkınlık (f:17), merak (f:14) ve kabul etme (f:14) olduğu görülmektedir. Bunun yanında ilgisizlik ve yalvarma duygularına temel düzeyde hiç yer verilmemiştir. Utanma (f:2), uyarı (f:3) ve korku (f:3) temel düzeyde en az yer alan duygu durumlarıdır. Yedi İklim Türkçe öğretim setinde temel seviye kitaplarında toplam 163 duygu ifadesine yer verilmiştir.

Tadı damağımda kaldı! (A1, çk. s. 94) / *Yaşasın !* (A2, çk. s. 33) / *İnanamıyorum !* (A2, s. 31) / *Çok merak ettim. Hayırdır inşallah?* (A1, s. 150) / *elbette olur* (A2, s. 98) gibi ifadeler temel düzey kitaplarında yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.3. Yedi İklim Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

Şekil 7. Yedi İklim Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

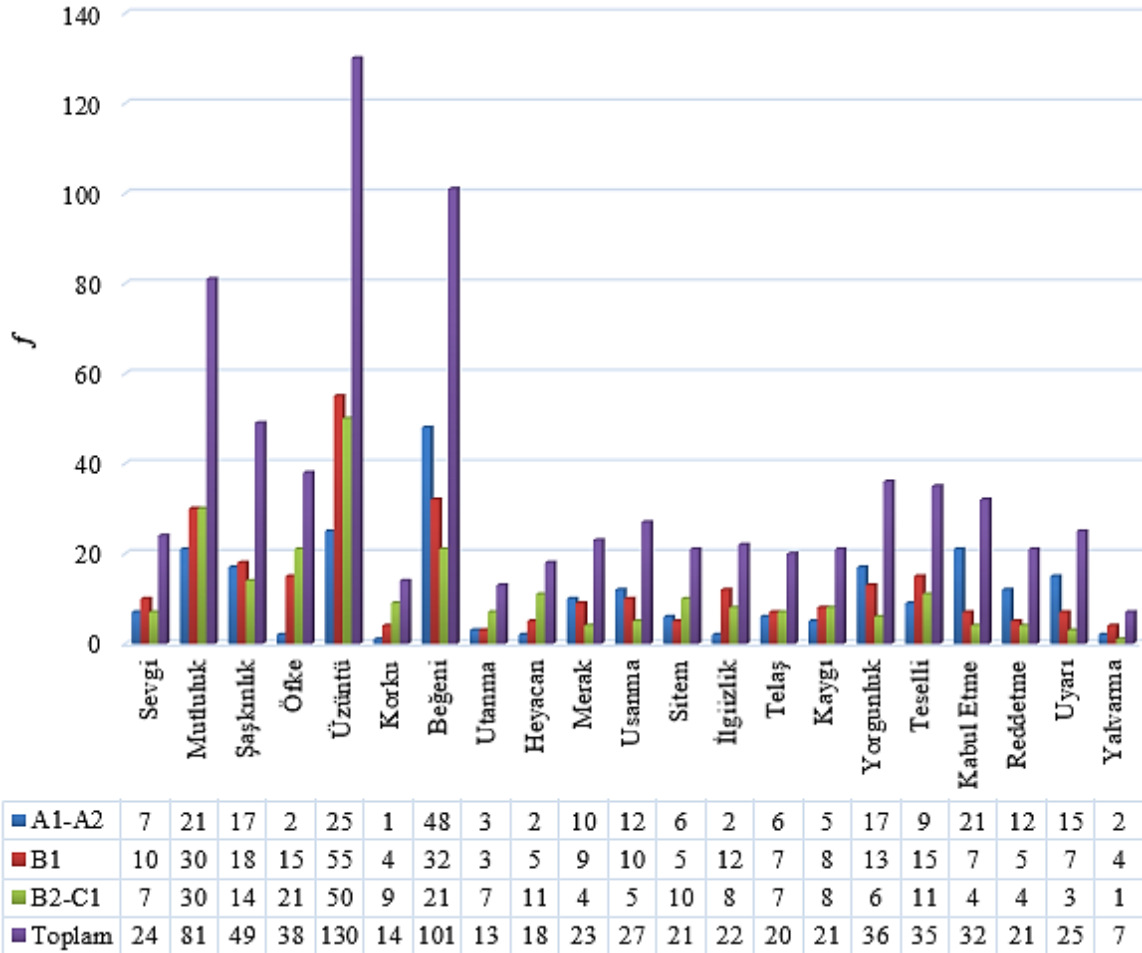
Şekil 7’de yer alan bilgiler doğrultusunda Yedi iklim Türkçe öğretim setindeki orta düzey ders ve çalışma kitapları duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde, en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:66), mutluluk (f:31), teselli (f:27),

şaşkınlık (f:20) olduğu görülmektedir. Bunun yanında reddetme (f:2), korku (f:3), ilgisizlik (f:3) ve yalvarma (f:3) duygu durumlarına ise en az yer verilmiştir. Yedi İklim Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında toplam 295 duygu ifadesi yer almaktadır.

Maalesef hiç vaktim yok (B1, s. 59) / *Hayırlısı olsun kardeşim* (B1, s. 11) / *Bu da geçer ya hu!* (B2, s. 71) / *Tüh! Yazdıklarımı kaydetmemiştim* (B2, s.52) /... *ağlaya ağlaya annesinin yanına dönmüş* (B1 çk. s. 58) / *...gülesim geliyordu* (B2, s. 85) / *Allah'ım sana şükürler olsun!* (B1, s. 49) gibi ifadeler kitaplarda yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.4. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu

Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2/B1/B2-C1) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?

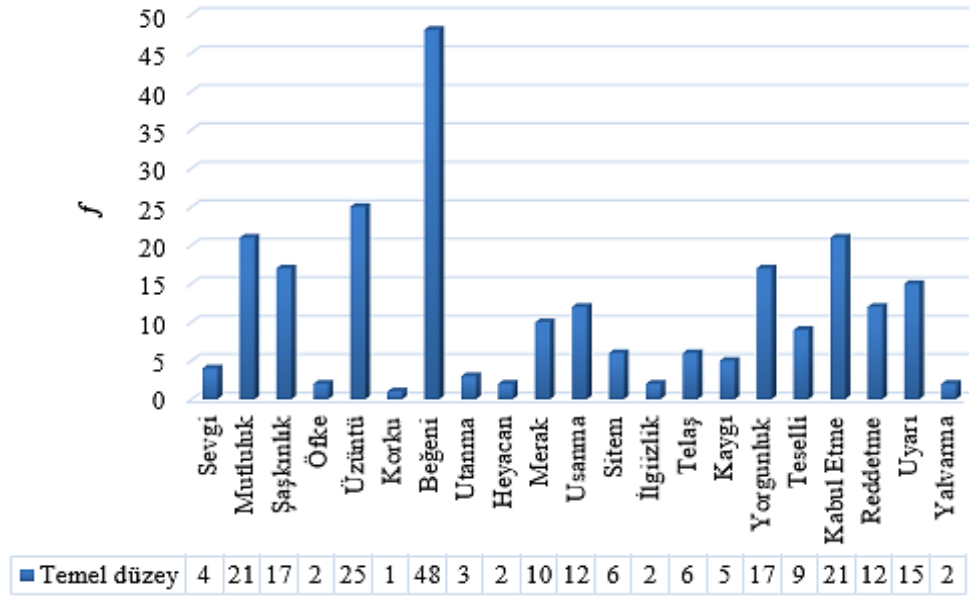
Şekil 8. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2/B1/B2-C1) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 8’de yer alan bilgiler doğrultusunda Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki ders ve çalışma kitapları seviye bazında duygu ifadelerinin kullanım sıklığı

açısından değerlendirildiğinde, A1-A2 düzeyinde en fazla yer verilen duyguların beğeni (f:48), üzüntü (f:25) ve mutluluk (f:21); B1 düzeyinde üzüntü (f:55), beğeni (f:32) ve mutluluk (f:30); B2-C1 düzeyinde ise üzüntü (f:130), beğeni (f:101) ve mutluluk (f:81) olduğu görülmektedir. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti toplamda duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:130), beğeni (f:101), mutluluk (f:81), şaşkınlık (f:49) ve öfke (f:38); en az yer verilen duyguların ise yalvarma (f:7), utanma (f:13), korku (f:14) ve heyecan (f:18) olduğu görülmektedir.

Mutluluktan havalara uçacaktır (A1-A2, çk. s. 54) / *...hıçkırır hıçkırır ağladım* (A1- A2, s. 136) / *O kadar çok beğendim ki* (A1-A2, çk. s. 79) / *Güzel mi güzel üç kızı varmış* (B2-C1 çk. s. 45) / *Uzun zamandır hiç keyfim yok* (B1, çk, s. 123) / *Kendimi hayal kırıklığına uğramış hissediyordum* (B2-C1, s. 21) / *Çocuklar sevinçten bayram eder* (B1, s. 137).

4.6.5. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

Şekil 9. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

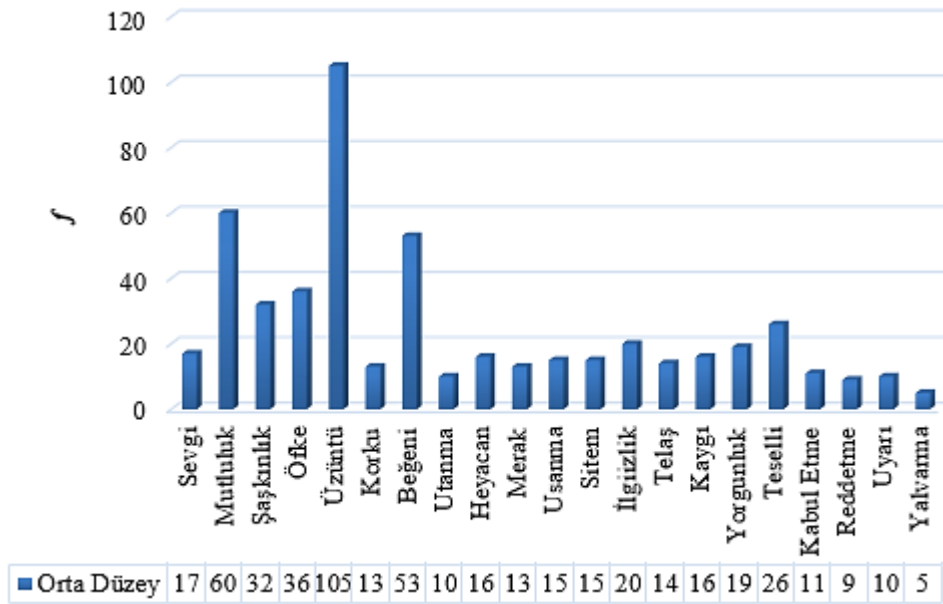
Şekil 9'da yer alan bilgiler doğrultusunda Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki temel düzey ders ve çalışma kitapları duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; beğeni (f:48),

üzüntü (f:25), mutluluk (f:21), kabul etme (f:21), şaşkınlık (f:17) ve yorgunluk (f:17) olduğu görülmektedir. Bunun yanında korku (f: 1), heyecan (f:2), ilgisizlik (f:2) ve yalvarma (f:2) durumlarına ise temel düzeyde en az yer verilmiştir. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe temel düzey kitaplarında 240 duygu ifadesi yer almaktadır.

Allah Allah! İnanmıyorum (A1- A2, s. 85) / *Nerede kaldın? Annem meraktan ölmek üzere!* (A1-A2, s.146) / *Of! Çok sıkıldım. Başımı alıp gitmek istiyorum* (A1- A2, çk. s. 68) / *Ay, off! Çok yoruldum, kollarım koptu* (A1-A2, s. 112) gibi ifadeler kitaplarda yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.6. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu

Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

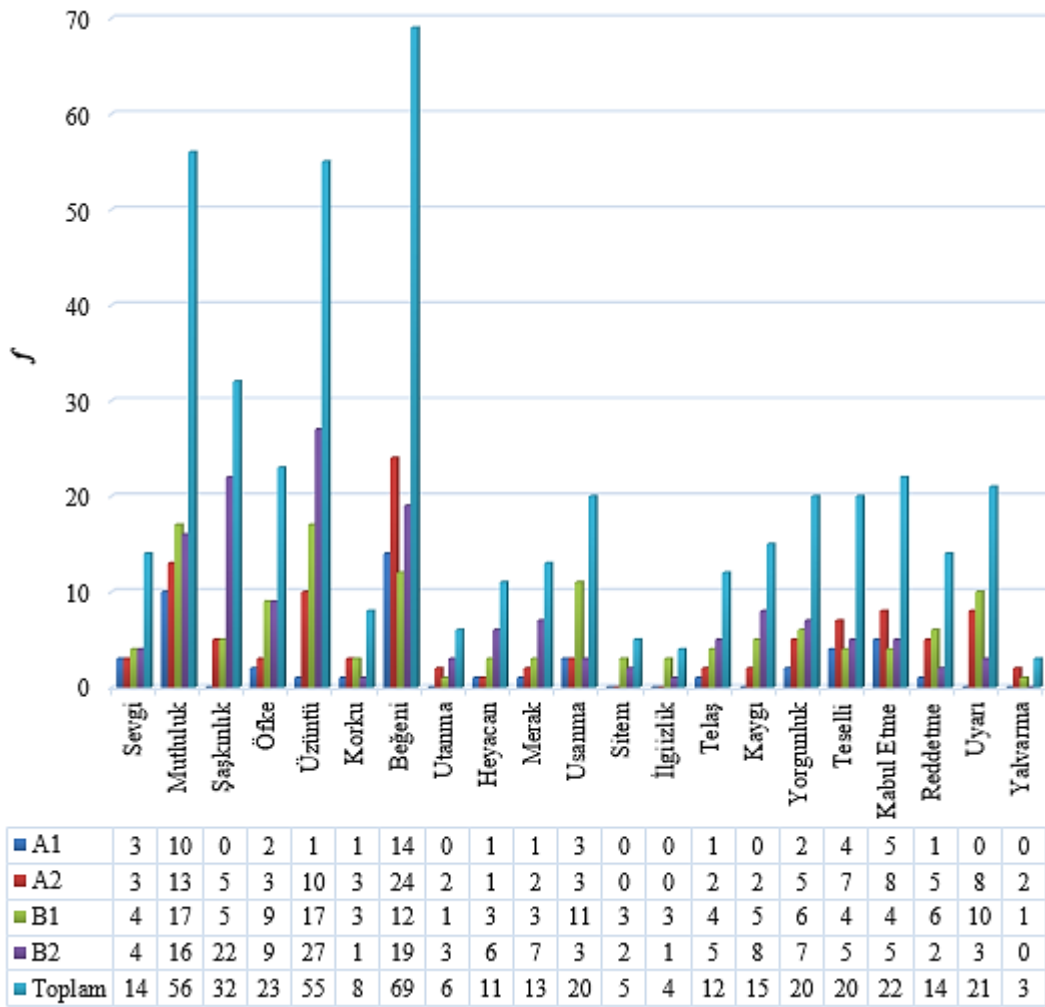

Şekil 10. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 10'da yer alan bilgiler doğrultusunda Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki orta düzey ders ve çalışma kitapları duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde, ortalama ($\bar{x}=20$) iki basamaklı sıklık düzeyi karşımıza çıkmaktadır. En fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:105), mutluluk (f:60), beğeni (f:53), öfke (f:36) ve şaşkınlık (f:32) olduğu görülmektedir. Bunun yanında yalvarma (f:5) ve reddetme (f:9) duygularına ise en az yer verilmiştir. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe orta düzey kitaplarında 515 duygu ifadesi yer almaktadır.

Dünyaya bir daha gelmeyeceğiz gününüzü gün etmeye bakın (B1, s. 140) / *Tabi ki neden olmasın!* (B2-C1, s. 20) / *...kendisini deliler gibi seven bu delikanlının* (B1, s. 117) / *ayaklarıma kara sular indi* (B1, çk. s. 30) / *Çok acelesi vardı* (B2-C1, çk. s. 15) gibi ifadeler kitapta yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.7. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2-B1-B2) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?

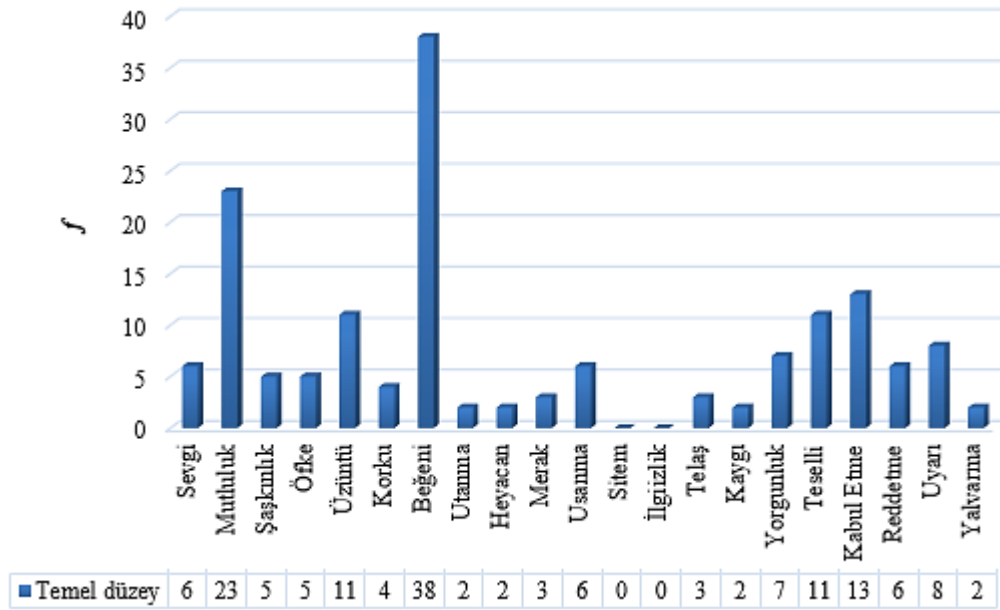
Şekil 11. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2-B1-B2) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 11’de yer alan bilgiler doğrultusunda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki ders ve çalışma kitapları, seviye bazında duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duygular: A1 düzeyinde; beğeni (f:14), mutluluk (f:10) ve kabul etme (f:5); A2 düzeyinde beğeni (f:24), mutluluk (f:13) ve üzüntü

(f:10); B1 düzeyinde mutluluk (f:17), üzüntü (f:17), beğeni (f:12) ve usanma (f:11), B2 düzeyinde üzüntü (f:27), şaşkınlık (f:22) ve beğeni (f:19) sıralaması dikkati çekmektedir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti toplamda duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; beğeni (f:69), mutluluk (f:56), üzüntü (f:55) ve şaşkınlık (f:32), en az yer verilen duyguların ise yalvarma (f:3), ilgisizlik (f:4) ve sitem (f:5) olduğu görülmektedir.

Kahkahaya boğuldu (A2, s. 33) / *Oh !Çok şükür* (B2, s. 94) / *Vicdan azabı çekiyor* (B1, çk s. 32) *Şaştım kaldım* (B2, s. 89) / *Herkesi kendine hayran bırakıyor* (A2, çk. s. 25) gibi ifadeler kitapta yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.8. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

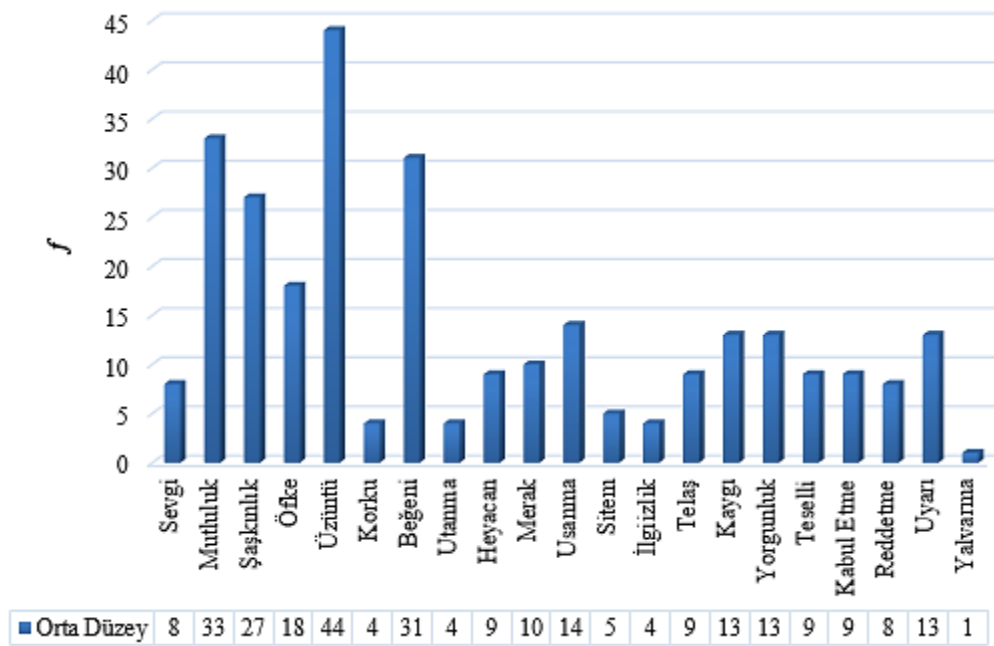
Şekil 12. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 12’de yer alan bilgiler doğrultusunda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki temel düzey ders ve çalışma kitapları duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; beğeni (f:38), mutluluk (f:23), kabul etme (f:13), üzüntü (f:11) ve teselli (f:11), en az kullanılan duyguların ise kaygı (f:2), heyecan (f:2), utanma (f:2) ve yalvarma (f:2) olduğu

görülmektedir. Bunun yanında sitem ve ilgisizlik duygularına hiç yer verilmemiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe temel düzey kitaplarında 157 duygu ifadesi yer almaktadır.

Kahkaha atıyorlar (A1, çk. s. 38) / *İşte! Ağzıma layık bir lokma* (A2, s. 61) / *Ayyy! Evet, evet* (A2, çk. s. 39) / *İnşallah başka sefere* (A1, s. 46) / *Ne olur derdime bir çare bul* (A2, çk. s. 27) gibi ifadeler kitaplarda yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.9. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

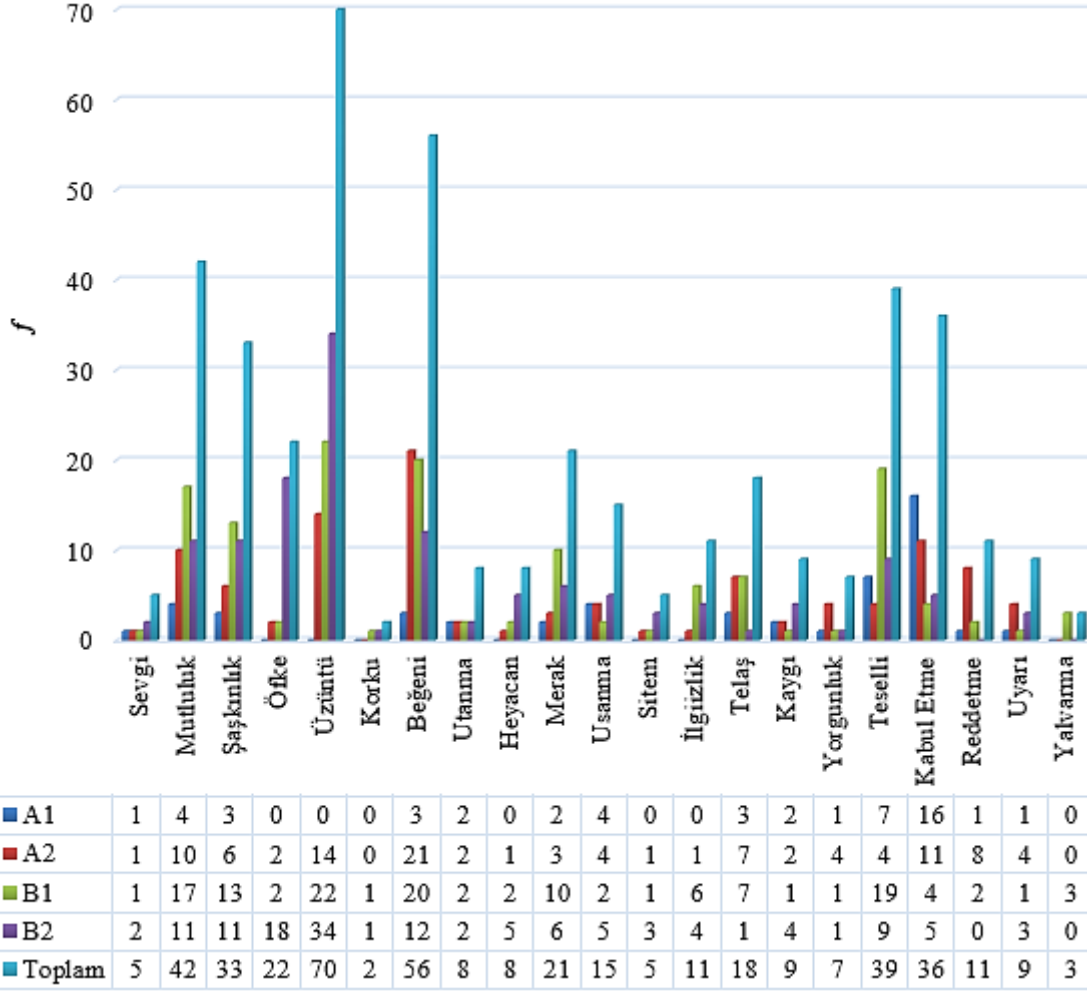

Şekil 13. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 13'te yer alan bilgiler doğrultusunda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki orta düzey ders ve çalışma kitapları, duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:44), mutluluk (f:33), beğeni (f:31) ve şaşkınlık (f:27) olduğu görülmektedir. Bunun yanında yalvarma (f:1), korku (f:4), utanma(f:4) ve ilgisizlik (f:4) duygularına ise en az yer verilmiştir. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe orta düzey kitaplarında 286 duygu ifadesi yer almaktadır.

Ayaklarıma kara sular indi (B2, çk. s. 8) / *Of! Canım ders çalışmak istemiyor* (B1, çk. s. 46) / *Kalbim yerinden fırlayacakmış gibi atıyor* (B1, s. 91) / *Allah bir kapıyı kapatırsa ötekini açar* (B1, s. 72) / *Off! Keşke...* (B2, s. 47) / *Sevinçten bayılmak üzereydi* (B2, çk. s. 17) gibi ifadeler kitaplarda yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.10. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Seviyelere (A1-A2-B1-B2) Göre Kullanım Sıklığı Nedir?

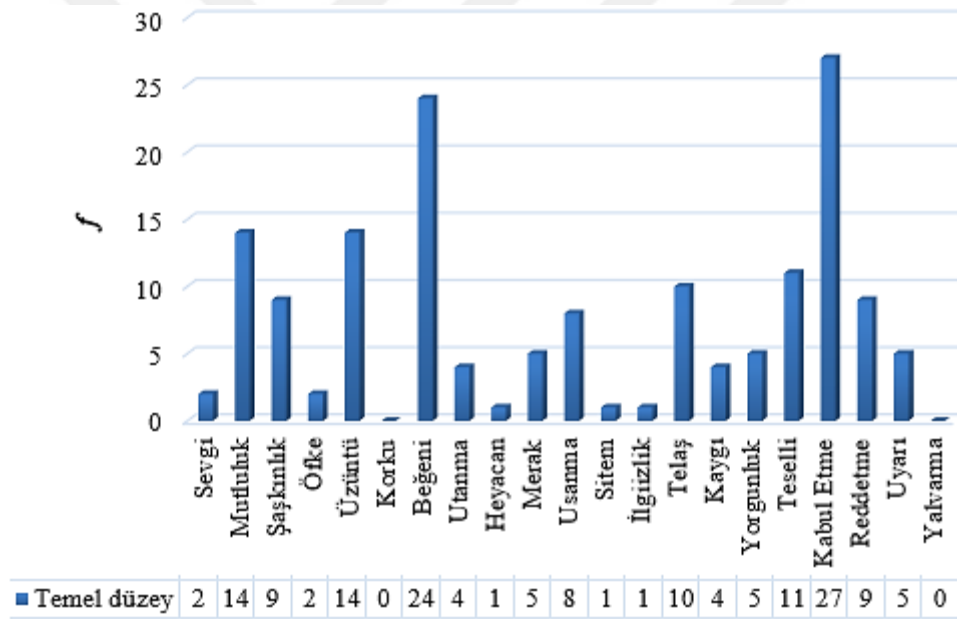
Şekil 14. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti seviye (A1-A2-B1-B2) bazında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 14'te yer alan bilgiler doğrultusunda Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki ders ve dilbilgisi kitapları seviye bazında duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duyguların; A1 düzeyinde kabul etme (f:16) ve teselli (f:7); A2 düzeyinde beğeni (f: 21), üzüntü (f:14) ve kabul etme (f:11); B1 düzeyinde üzüntü (f:22), beğeni (f:20) ve teselli (f:19); B2 düzeyinde üzüntü (f:34), öfke (f:18) ve beğeni (f:12) sıralaması dikkat çekmektedir. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti toplamda duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:70), beğeni (f:56),

mutluluk (f:42) ve teselli (f:39), en az yer verilen duyguların ise korku (f:2), yalvarma (f:3) ve sitem (f:5) olduğu görülmektedir.

Hay hay (A1, s. 34) / *Olamaz ya!* (A2, s.87) / *Ooo! Oldukça rahat* (A2, s. 54) / *Sen canını sıkma* (B1, s. 25) *Rahmetlinin mekânı cennet olsun* (B1, dk. s.181) / *Aman Allah'ım bu manzara o kadar güzel ki!* (B1, s. 57) /... *günden güne bir mum gibi erir* (B2, s. 65) / *Filmi gözleriniz dolarak izleyeceksiniz* (B2, s. 65) /... *beyninden vurulmuşa dönmüş* (B2, s. 42) / *Vay be!* (B2, s. 46) / *Bir hışımla kadın yerinden kalkmış* (B2, s. 41) gibi ifadeler kitaplarda yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.11. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Temel Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

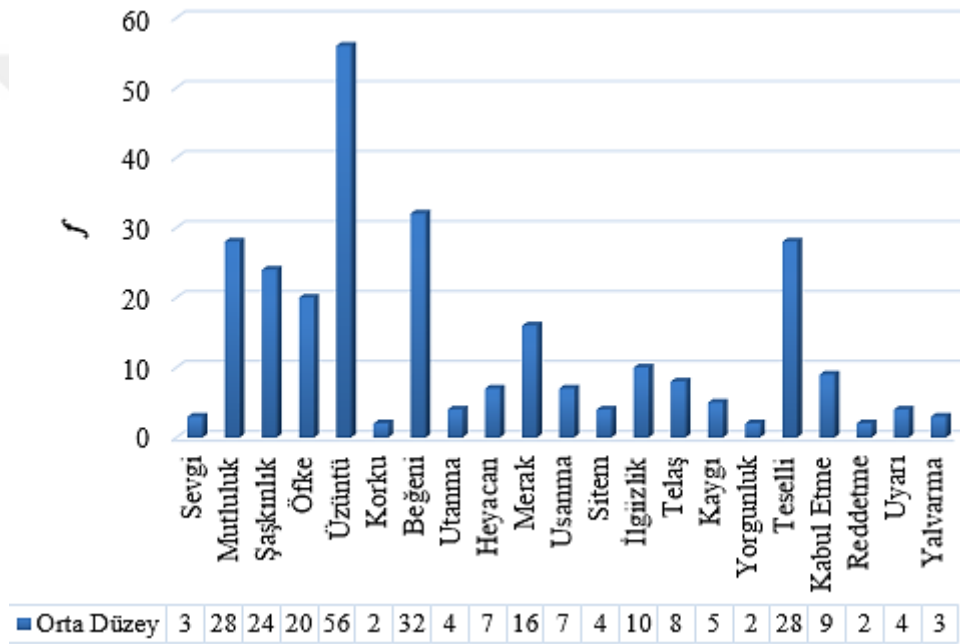
Şekil 15. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti temel düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

Şekil 15'te yer alan bilgiler doğrultusunda Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki temel düzey ders ve dilbilgisi kitapları duygu ifadelerinin kullanım sıklığı açısından incelendiğinde, duygu durumlarına ortalama ($\bar{x}=7,5$) tek basamaklı sıklığında yer verilmiştir. Öğretim setinde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; kabul etme (f:27), beğeni (f:24), mutluluk (f:14) ve üzüntü (f:14) olduğu görülmektedir. Bunun yanında heyecan (f:1), sitem (f:1) ve ilgisizlik (f:1) duygularına en az yer verildiği, korku ve yalvarma duygularına ise temel düzey kitaplarında hiç yer verilmemiştir. Gazi

Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe temel düzey kitaplarında 156 duygu ifadesi yer almaktadır.

Ne demek, tabii ki (A2, dk. s. 150) / *Ooo, çok güzel görünüyor!* (A1, s. 32) / *Yaşasın!* (A2, s. 13) / *Biraz moralim bozuk* (A2, s. 64) / *Hayırdır? Çok merak ettim* (A2, s. 34) / *Çok geçmiş olsun* (A2, s. 64) gibi ifadeler kitaplarda yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.12. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Orta Düzeyde Kullanım Sıklığı Nedir?

Şekil 16. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti orta düzey kitaplarında duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı

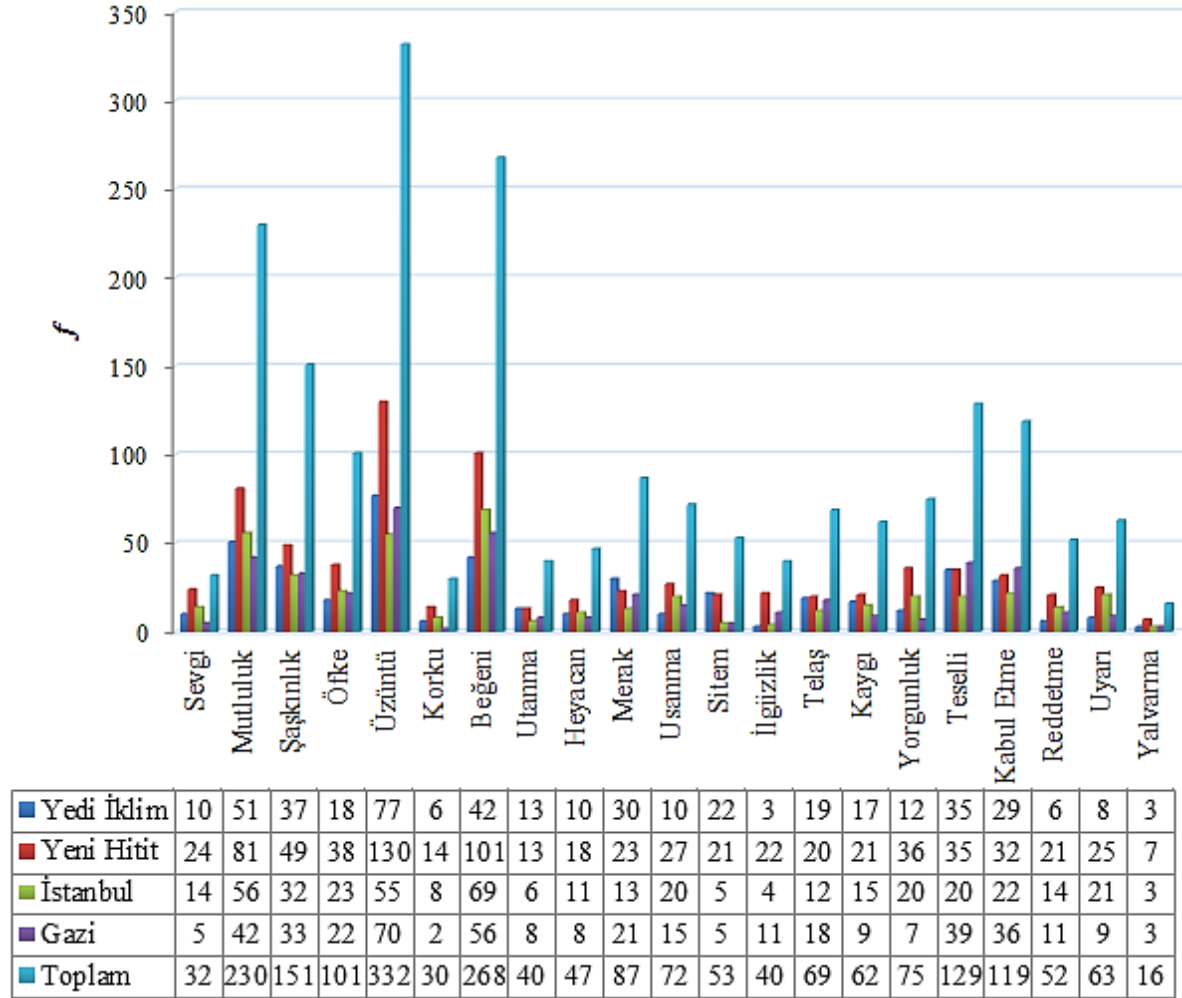
Şekil 16’da yer alan bilgiler doğrultusunda Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim setindeki orta düzey ders ve dilbilgisi kitapları ifadelerinin kullanım sıklığı açısından incelendiğinde duygu ifadelerine ortalama ($\bar{x}=8.32$) tek basamaklı sıklığında yer verilmiştir. Orta düzeyde en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:56), beğeni (f:32), mutluluk (f:28) ve teselli (f:28) olduğu görülmektedir. Bunun yanında korku (f:2) yorgunluk (f:2), reddetme (f:2) duygularına ise en az yer verilmiştir. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe orta düzey kitaplarında 274 duygu ifadesi yer almaktadır.

Lütfen kendini üzme! (B2, s. 36) / *Tüh! Bu ödevi tamamen unuttum* (B2, s. 78) / *Öyle mutluyum ki* (B1, s. 73) / ... *korkuya kapılmayın* (B1, s. 50) / *Öyle sıkıldım ki çılgılık atasım*

geliyor! (B2, dk. s.25) /*Abayı yakmak* (B2, s. 13) / *Bu mümkün değil!* (B1, s .60) gibi ifadeler kitaplarda yer alan örneklerden bazılarıdır.

4.6.13. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Yararlanılan Setlerde

Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Toplam Kullanım Sıklığı Nedir?

Şekil 17. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan setlerde duygu durumu bildiren ifadelerin toplam kullanım sıklığı

Şekil 17’de yer alan bilgiler doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan dört Türkçe öğretim setinde duygu ifadelerinin sıklık toplamaları görülmektedir. Setlerdeki duygu durumlarının toplam kullanım sıklığının sırasıyla; üzüntü (f:332), beğeni (f:268), mutluluk (f:230), şaşkınlık (f:151), teselli (f:129), kabul etme (f:119), öfke (f:101), merak (f:87), yorgunluk (f:75), usanma (f:72), telaş (f:69), uyarı (f:63), kaygı (f:62), sitem (f:53), reddetme (f:52), heyecan (f:47), utanma (f:40), ilgisizlik (f:40), sevgi (f:32), korku (f:30) ve yalvarma (f:16) biçiminde olduğu görülmektedir. Türkçe öğretim setlerinde toplamda 2065 duygu ifadesine yer verilmiştir. En fazla duygu

durumu ifadesinin yer verildiği setlerin sırasıyla; Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe (f:755),Yedi İklım Türkçe (f:458), İstanbul Yabancılar İçin Türkçe (f:443) ve Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe (f:430) ğretim setleri olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve TARTIŞMA

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde duygu durumu bildiren ifadelerin öğrenilme düzeyini ve Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu ifadelerinin kullanım sıklığını tespit etmek amacıyla yapılan araştırma bulgularına göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim Uygulama ve Araştırma Merkezindeki 82 öğrenciye uygulanan duygu durumu ifadeleri başarı testinde öğrencilerin genel başarı düzeyinin %70 olduğu tespit edilmiştir. Başarı testi seviye (B1-B2) bazında değerlendirildiğinde ise B2 düzeyindeki öğrencilerin başarı düzeyinin (80,21) B1 düzeyindeki öğrencilerin başarı düzeyinden (65,51) daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Duygu durumu ifadeleri başarı testinde öğrencilerin en fazla doğru yanıtladığı duygu durumlarının kabul etme (n=78) %95,1, telaş (n=75) %91,1, kaygı (n=70) %85,1, utanma (n=67) %81,7 ve korku (n= 66) % 80,3 olduğu tespit edilmiştir. En az doğru yanıtlanan duygu durumlarının ise usanma (n=54) %65,9, şaşkınlık (n=54) %65,9, uyarı (n=52) %64,7 ve sitem (n=36) 43,9 olduğu saptanmıştır.
- Duygu durumu başarı testindeki boşluk doldurma ve diyaloglu metin soru tiplerinde seviye değişkenine (B1-B2) göre öğrenci başarısında anlamlı bir farklılık bulunduğu ortaya çıkmıştır. Görsel metin soru tipinde ise öğrenci başarı düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuca göre B1 düzeyindeki öğrencilerle B2 düzeyindeki öğrenciler arasında dilsel yeterlik farkı olmasına rağmen görsel metin soru tipinde öğrenci başarılarının birbirine benzer olduğu saptanmıştır. Bu doğrultuda, jest ve mimiklerin yer aldığı görsel materyal kullanımının duygu durumu ifadelerini anlamayı kolaylaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Duygu durumu ifadeleri başarı testindeki boşluk doldurma soru tipindeki sonuçlar doğrultusunda dört dil bilen öğrencilerin başarı puanının (26,63) iki dil bilen öğrencilerin başarı puanından (19,51) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin bildiği dil sayısı arttıkça başarı düzeyinin de arttığı saptanmıştır.
- Duygu durumu ifadeleri başarı testindeki soru tipleri öğrencilerin başarı düzeyi açısından değerlendirildiğinde boşluk doldurmalı soruları öğrencilerin yaklaşık %69'unun, diyaloglu metin sorularını öğrencilerin %72'sinin, görsel metin sorularını ise öğrencilerin yaklaşık %77'sinin doğru yanıtladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğrencilerin başarı testinde öğrencilerin boşluk doldurmalı soru tipinde daha çok zorlandıklarını, görsel metin soru tipindeki soruları daha kolay cevapladıklarını göstermektedir.
- Duygu durumu ifadeleri başarı testindeki sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, Türkiye'de bulunma süresi gibi değişkenlerin öğrencilerin duygu durumu bildiren ifadeleri öğrenmelerine ilişkin başarı düzeyini etkilemediği tespit edilmiştir.
- Yedi İklim Türkçe öğretim seti duygu ifadelerinin toplam kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde (f:458) duygu ifadesine yer verildiği tespit edilmiştir. Temel düzey kitaplarında (f:163), orta düzey kitaplarında ise (f:295) duygu ifadesine rastlanmıştır. Bunun yanı sıra en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:77), mutluluk (f:51) ve beğeni (f:42); en az yer verilen duyguların ise yalvarma (f:3), ilgisizlik (f:3) ve korku (f:6) olduğu tespit edilmiştir.
- Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti duygu ifadelerinin toplam kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde (f:755) duygu ifadesine yer verildiği tespit edilmiştir. Temel düzey kitaplarında (f:240), orta düzey kitaplarında ise (f:515) duygu ifadesine rastlanmıştır. Bunun yanı sıra en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:130), beğeni (f:101), mutluluk (f:81) en az yer verilen duyguların ise yalvarma (f:7) ve korku (f:14) olduğu tespit edilmiştir.
- Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti duygu ifadelerinin toplam kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde (f:430) duygu ifadesine yer verildiği tespit edilmiştir. Temel düzey kitaplarında (f:156), orta düzey kitaplarında ise (f:274) duygu ifadesine rastlanmıştır. Bunun yanı sıra en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; üzüntü (f:70), beğeni (f:56) ve mutluluk (f:42), en az yer

verilen duyguların ise korku (f:2), yalvarma (f:3) ve sitem (f:5) olduğu tespit edilmiştir.

- İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim seti duygu ifadelerinin toplam kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde (f:443) duygu ifadesine yer verildiği tespit edilmiştir. Temel düzey kitaplarında (f:157), orta düzey kitaplarında ise (f:286) duygu ifadesine rastlanmıştır. Bunun yanı sıra en fazla yer verilen duyguların sırasıyla; beğeni (f:69), mutluluk (f:56) ve üzüntü; (f:55) en az yer verilen duyguların ise yalvarma (f:3), ilgisizlik (f:4) ve utanma (f:6) olduğu tespit edilmiştir.
- Dört Türkçe öğretim seti toplamda duygu durumları açısından değerlendirildiğinde, en fazla yer verilen duygu durumlarının üzüntü (f:332), beğeni (f:264), mutluluk (f:230) olduğu saptanmıştır. Bu duygu durumlarına en fazla yer veren Türkçe öğretim setinin Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe olduğu tespit edilmiştir [üzüntü (f:130), beğeni (f:101), mutluluk (f:81)]. Türkçe öğretim setlerinde en az yer verilen duygu durumlarının ise yalvarma (f:16) ve korku (f:30) olduğu ortaya çıkmıştır.
- Türkçe öğretim setlerinde en fazla yer verilen *üzüntü* duygusu, psikolojide duygu teorisyenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirildiğinde bu duygunun olumsuz olan temel duygulardan olduğu bilinmektedir. Araştırmalar dilde olumsuz duyguların olumlu duygulardan daha kapsamlı betimlendiğini göstermektedir. Voltan Acar, Türkçede olumlu duyguları yansıtan sözcük ve deyimlerin olumsuz duyguları yansıtan sözcük ve deyimlere oranla daha az olduğunu olumsuz duyguları anlatmak için Türk dilinin oldukça zengin olduğunu belirtmiştir (2003, s.125). Türkçe öğretim setlerinin incelenmesi sonucu ortaya çıkan bu netice psikolojide duygu araştırmacılarının görüşleriyle paralellik göstermektedir. Sonuç olarak olumsuz duyguları anlatmak için Türk dilinin oldukça zengin olduğu sayısal verilerle ortaya konulmuştur.
- Araştırma sonuçları doğrultusunda üzüntü duygusu (f:332) toplamda en fazla yer verilen duygu durumu olmasına karşın bu duygunun, öğrencilerin duygu durumu türüne göre başarı düzeyi sınıflamasında 17. sırada yer alması dikkat çekicidir. Türkçe öğretim setlerinde toplamda en az yer verilen yalvarma duygusu (f:16) öğrencilerin başarılı olduğu duygu durumlarında 13.sırada yer alırken bu duygudan

sonra Türkçe öğretim setlerinde en az yer verilen korku (f:30) duygusunun öğrencilerin başarılı olduğu duygu durumlarında 5.sırada yer aldığı saptanmıştır.

- Dört Türkçe öğretim setinde de temel düzey kitaplarında orta düzey kitaplarına oranla daha az sayıda ve basit yapıda duygu ifadelerine yer verildiği, seviye artışına paralel olarak duygu ifadelerinin sıklık düzeyinin ve zorluk derecesinin arttığı saptanmıştır.
- Türkçe öğretim setleri duygu ifadelerinin sıklık düzeyi açısından karşılaştırıldığında duygu durumlarına sayısal olarak benzer sıklıkta yer verildiği, ancak üzüntü (f:130), beğeni (f:101), mutluluk (f:81) duygularına en fazla yer veren Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe öğretim setinde bunun yanı sıra yorgunluk (f:36), şaşkınlık (f:49) ve öfke (f:38) duygu durumlarına da diğer setlere oranla daha fazla yer verildiği dikkat çekmektedir.
- Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılan Türkçe öğretim setlerinde duygu durumu bildiren ifadelerin kullanım sıklığı araştırılmış ve çalışmada belirlenen 21 duygu durumu ifadesinin sıklık düzeyinin toplamda 2086 olduğu tespit edilmiştir. Türkçe öğretim setleri 21 duygu durumu ifadesinin toplam kullanım sıklığı açısından değerlendirildiğinde, en fazla duygu durumuna yer veren Türkçe öğretim setlerinin sırasıyla; Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe (f:755), Yedi İklim Türkçe (f:458), İstanbul Yabancılar İçin Türkçe (f:443) ve Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe (f:430) öğretim seti olduğu tespit edilmiştir. Bu noktadan hareketle Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe öğretim setinin duygu ifadeleri sıklığı bakımından diğer setlere oranla daha zengin olduğu saptanmıştır.

5.1. Öneriler

- Hayatın ayrılmaz parçasını oluşturan duyguların ifadesinde kullanılan dil yapılarının öğretiminde dilbilgisi kuralları ve ezbere dayalı yöntemlerden ziyade dilin iletişimsel boyutunu göz önünde bulunduran ve öğrencileri aktif kılan yaratıcı drama, rol yapma, eğitsel oyunlar, grup etkinlikleri gibi öğretim tekniklerinden yararlanılmalıdır.
- Ünlemler, birleşikler, atasözleri, deyimler, ikilemeler ve kalıp sözler Türk toplumunun duygusal tepkilerindeki anlatım gücünü ve zenginliğini yansıtan kültürel içerikli dil unsurlarıdır. Bu yapılara kitaplarda daha sık yer verilerek

öğrencilerde kültürel farkındalık oluşturulmalıdır. Aynı zamanda ders kitaplarının son bölümünde bu yapıların anlamları, işlevleri ve bağlam özellikleri göz önünde bulundurularak açıklayıcı özet bilgiler bulunmalıdır. Böylelikle öğrencilerin sözcüksel yeterliğini geliştirmelerine ve dilsel üretim yapabilme becerilerine katkıda bulunulmalıdır.

- Türkçe duygu bildiren ifadeler yönüyle oldukça zengindir. Ders kitaplarında yer alan metinler ve diğer etkinlikler dilin psikolojik yönü göz önünde bulundurularak Türkçenin duyguları anlatmadaki inceliğini ve zenginliğini yansıtacak nitelikte hazırlanmalıdır. Bunun yanı sıra bir duygu durumu aynı sözcük veya kolay kullanımlardan ziyade öğrencinin düzeyine göre o duyguyu betimleyen değişik kelime gruplarıyla, çeşitli zengin göstergelerle, bağlama uygun farklı kullanımlarıyla öğrenciye sunulmalıdır.
- Çalışma neticesinde ders kitaplarında en sık kullanılan duyguların üzüntü, beğeni ve mutluluk olduğu tespit edilmiştir. Dil öğretiminde ders kitapları bu duygu durumlarıyla birlikte öğrencilerin yaşam içinde karşılaşabileceği farklı duygu durumlarını da yeterli düzeyde kapsamalıdır. Aynı zamanda temel duyguları ifade eden duygu durumları eşit oranda bir dağılımla kitaplarda yer verilmelidir.
- Duygu bildiren kalıplaşmış dil birimlerinin çoğu mecaz anlamlı, ünlemler de polisemik (çok anlamlı) yapıya sahip olduğundan kavranması öğrenciler tarafından uzun zaman almaktadır. Bu nedenle bu yapıların öğretilmesinde öğrencilere çoklu öğrenme ortamı oluşturacak müzik parçaları, video, kısa filmler, dizilerden bazı bölümler ve resimler vb. gibi öğrencilerin görme ve işitme duyu organlarını harekete geçirecek materyallerden yararlanılmalıdır. Görsel ve işitsel materyal kullanımının öğrencide kültürel farkındalık oluşturduğu, anlaşılması zor kavramları kolaylaştırdığı, öğretimde verimi ve kalıcılığı artırdığı, öğrenci motivasyonunu artırarak olumlu ve güdüleyici bir öğrenme ortamı oluşturduğu göz önünde bulundurulmalıdır.
- Polisemik yapıya sahip ünlemlerin öğretimi yazı dilinde bağlamdan hareketle anlam açıklığına kavuşturacak alıştırma ile yapılmalıdır. Bununla birlikte noktalama işaretleri konusunda özellikle ünlemlerin kullanım yerlerine dikkat çekerek öğrencilerde duygu ifadelerine karşı farkındalık oluşturulmalıdır.
- Anlam gücünü ses özelliklerinden alan ünlemlerin öğretimi işitsel materyallerle; vurgu, ton, uzunluk, durak, ezgi gibi dilin parçalar üstü birimleri algılatmaya

yönelik etkinliklerle sağlanmalıdır. Dinleme becerilerinde ünlemlerin ifade ettiği duyguları ve işlevlerini aktaran farklı cümleler öğrencilere dinletilmelidir. Sınıf içi etkinliklerde bağlama uygun ton ,vurgu ve ezgi gibi ses özelliklerini kullanarak aktarılacak istenen duygu durumları ile ilgili öğrencilerle uygulamalı bir şekilde alıştırmalar yapılmalıdır.

- Öznel yargılar ve duygu paylaşımı daha çok sözel etkileşimin hâkim olduğu konuşma dilinde varlığını sürdürür. Öğretici sınıf içi ve sınıf dışındaki etkinliklerle konuşmada duygu bildirimine eşlik eden jest ve mimik hareketlerinin kullanım biçimine dair öğrencilerde farkındalık oluşturulmalı ve öğrencilerin iletişimsel ve kültürel yeterlik kazanmasına yardımcı olunmalıdır.
- Duygu durumu bildiren dil araçlarının öğretilmesinde sadece kitaplara veya ders süresine bağlı kalınmamalı, öğrencilerin öğrendiklerini günlük yaşama aktarabilmesini sağlayabilmeleri adına ders içi ve ders dışı her ortam değerlendirebilmelidir.
- Kitaplarda yer alan dinleme etkinlikleri video görüntüleri de olacak nitelikte hazırlanmalıdır. Böylelikle beden duruşu, jest ve mimiklerin eşlik ettiği duyguların, doğal süreçte anlaşılması daha kolay olur. Aynı zamanda hangi duygu durumunda kime, neyi, ne zaman ifade edileceğine dair yabancı öğrenci bilgi sahibi olurken hedef dilin kişiler arası ilişkilerindeki duygusal tepkileri ve kültürel kodları anlamlandırma süreci hızlanır.
- Dinleme becerisindeki diyaloglar, ders kitaplarının son bölümünde yazılı metin hâlinde yer almalıdır. Böylelikle öğrencilerin dinlediği kişinin ses tonundan ayırt ettiği, duygusal tepkilerinde kullandığı sözcüklere yazılı metin olarak ulaşma imkânı verilerek öğrencilerin dinlediklerinin pekişmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Adaklı, Erol, S. (2013). *Otizm tanısı almış ve almamış kişilerde duygu ifadelerine ilişkin çalışma belleği ve duygu ifadelerinin anlamlandırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Akpınar, M. (2010). *Deyim ve atasözlerinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımı üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin söz denizinde*. Ankara: Bilgi.
- Aksan, D. (1996). *Türkçenin sözvarlığı*. Ankara: Engin.
- Aksan, D. (2005). *Türkçenin zenginlikleri incelikleri*. Ankara: Bilgi
- Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü 1-2*. İstanbul: İnkılâp.
- Arnold, M. B. (1970). *Feelings and Emotions: The Loyola Symposium*, New York. Academic.
- Arık, İ. A. (1996). *Motivasyon ve heyecana giriş*. İstanbul: Çantay.
- Arslan, M., & Ergin, A. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, 147(3), 63-86.
- Arslan, N., & Durukan, E. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2 (4), 247-265.
- Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). *Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*. Almanya: telc GmbH.
- Aytan, N., & Kılıçarslan, R. (2015). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde müzik klipleriyle bazı ünlem kelimelerinin öğretimi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(4), 207-218.

- Ayverdi, İ. (2005). *Kubbealtı lugatı Türkçe sözlük*. İstanbul: Kubbealtı.
- Balcı, A. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem.
- Banguoğlu, T. (1986). *Türkçenin grameri*. Ankara: TDK.
- Barın, E. (2004). Yabancılarla Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1, 19-30.
- Beğeni (t.y). [Fotoğraf]. https://pbs.twimg.com/media/B5Nqo_7CYAAevgD.jpg sayfasından erişilmiştir.
- Bilgegil, M. K. (1964). *Türkçe dilbilgisi*. Ankara: Güzel İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Bozkurt, F. (2014). Sözlüklerdeki temel duygu kavramlarının yeniden tanımlanması: Bir yöntem önerisi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 21(1), 25-34.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Carvey, C. S., & M. F. Scheir (1990) Origins and fuctions of pozitive anad negative affect acontrol process view. *Psychological Review*, 97(1), 19-35.
- CEFR (2002), *Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment case studies*. https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Cevizci, A. (1999). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma.
- Ceyhan, A. A. (2000). *Üniversite öğrencilerinin duygu ifade eden sözcük ve deyimlere yükledikleri duygu yoğunluklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Cooper, R. K., & Sawaf, A. (1999). *Liderlikte duygusal zekâ* (Z.B. Ayman & B. Sancar Çev.). İstanbul: Sistem.
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve davranış*. İstanbul: Remzi.
- Çalışkan, N., Karadağ, E., & Çalışkan, N. F. (2006). *Eğitim, iletişim ve öğretmenin beden dili*. Ankara: Kök.

- Çelebi, S., & Uzun, D. (2015). TDK güncel Türkçe sözlük ile TDK sesli Türkçe sözlüğün ünlemlerin işlevleri bakımından karşılaştırılması. *International Journal of Language Academy*, 3 (1), 303-318.
- Çotuksöken, Y. (1988). *Deyimlerimiz*. İstanbul: Özgül.
- Demir, N., & Yılmaz, E.(2010). *Türk dili el kitabı*. Ankara: Grafiker.
- Demir, M. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçede kalıp sözlerin öğretimi* . (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Dilek, İ. (2015). Yabancı dil olarak Türkçede ikileme öğretimi: Örnek alıştırmalar [Özel Sayı]. *International Journal Of Language' Education and Teaching*, 5, 1436-1452.
- Dimdik, P. (2014). Yabancılarla Türkçe öğretiminde görsel malzeme kullanımı: Akbaba dergisi karikatür örneği. *Türk Dünyası Kültür Dergisi*,55 (327), 62-64
- Dökmen, Ü. (2000). *Yarına kim kalacak? Evrenle uyumlaşma sürecinde var olmak gelişmek uzlaşmak*. İstanbul: Sistem.
- Ekman, P. (1992). An argument for basic emotions. *Cognition and Emotion*, 6, 169-200.
- Ekman, P. (1993). Facial expression and emotion. *American Psychologist*, 48(4), 384- 392.
- Elçin, Ş. (1986). *Halk edebiyatına giriş*. Ankara: KB.
- Emotion.(t.y.). In Encyclopaedia Wikipedia online. .Retrieved from <http://dictionary.reference.com/browse/emotion>.
- Ergin, M. (1983). *Türk dilbilgisi*. İstanbul: Boğaziçi.
- Erol, Ç. (2007). *Türkiye Türkçesinde kalıp sözler üzerine bir inceleme*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Hatiboğlu, V. (1981). *Türk dilinde ikileme*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Hengirmen, M. (1995). *Türkçe dilbilgisi*. Ankara: Engin. .
- Feldman, S. R. (1997). *Essentials of understanding psychology*. New York: McGrawHill.
- Frijda, N. H. (1986). *The emotions*. England: Cambridge University.
- Fromm, E. (2004).*Yaşam sanatı*.(A. Arıtan, Çev.).İstanbul:Arıtan.
- Gedizli, M. (2015). Türkçede ünlemler ve temel işlevi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (36), 126-136.

- Gencan, T. N. (2001). *Dilbilgisi*. Ankara: Ayraç.
- Goleman, D. (2010). *Duygusal zeka neden IQ' dan daha önemlidir?* (B. Seçkin Yüksel, Çev.). İstanbul: Varlık.
- Göçmenler, H. (2011). *Beden dilinin yabancılara Türkçe öğretiminde etkisi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Gökdayı, H. (2011). *Türkçede kalıp sözler*. İstanbul: Kriter.
- Greenberg, L. S. ve J. D. Safran, (1987). *Emotion in psychotherapy: Affect, cognition, and the process of change*. New York: Guilford .
- Güzel, A.,& Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ.
- Hacızade, N. (2012). *Duyguların dili*. Konya: Çizgi.
- Hengirmen, M. (2007). *Deyimler sözlüğü*. Ankara: Engin.
- Izard, C. E. (1991). *Human Emotions*. New York: Plenum.
- Izard, C. E. (1992). Basic emotions, relations among emotions, and emotion-cognition relations. *Psychological Review*, 99, 561–565.
- İlgisizlik.(t.y).[Fotoğraf].https://i1.wp.com/i.telegraph.co.uk/multimedia/archive/01898/smug_1898757c.jpg sayfasından erişilmiştir.
- Kabul Etme. (t.y). [Fotoğraf] <https://tr.depositphotos.com/75912445/stock-photo-adult-daughter-giving-to-her.html> sayfasından erişilmiştir.
- Kaplan, M. (2003). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergah.
- Karabekiroğlu, K. (t.y.). *Duygu nedir, duygular nasıl oluşur* <http://www.cocukhayat.com/yazi/duygu.html> sayfasından erişilmiştir.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Koç, N. (1990). *Yeni dilbilgisi*. İstanbul: İnkılap.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi grameri*. Ankara: TDK.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK
- Korku. (t.y). [Fotoğraf]. <http://www.ruya.com/wp-content/uploads/a%C4%9Flamak.jpg> sayfasından erişilmiştir.

- Kövecses, Z. (2000). *Metaphor and emotion*. Cambridge: Cambridge University
- Langelier, C. A. (2006). *Duygu yönetimi beceri çalışma kitabı*. (M. Bilgin, & R. Çeçen, Çev.). Ankara: Pegem.
- Lazarus, R. S. (1991). Progress on a cognitive-motivational-relational theory of emotion, *American Psychologist*, 46(8), 819–834.
- Lerner, H. (1999). *Öfke dansı: Yakın ilişki modellerini değiştirmek isteyen kadınlar için rehber*. (S. Gül, Çev.). İstanbul: Varlık.
- Lupton, D. (2002). *Duygusal yaşantı. Sosyo-kültürel bir inceleme* (M. Cemal, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- McLaren, K. (2011). *Duyguların dili* (Z. Yalçınkaya, Çev.). İstanbul: Butik.
- Merak. (t.y). [Fotoğraf]. <http://cdn-hayat.sozcu.com.tr/2014/11/merak-71.jpg> sayfasından erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve programı. <http://adp.meb.gov.tr/nedir.php> sayfasından erişilmiştir.
- Morgan, G. T. (1981). *Psikolojiye giriş. Ders kitabı* (H. Arıcı vd., Çev.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Mutluluk. (t.y). [Fotoğraf]. <http://media.sinematurk.com/film/6/c9/d4c93d040a15/GülenGözl er.jpg> sayfasından erişilmiştir.
- Oatley, K. & J. M. Jenkins, (1992). Human emotions: Function and dysfunction. *Annual Review of Psychology*, 43, 55–85.
- Okur, A., & Keskin, F. (2015). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği. *International Journal of Language Academy*, 3 (1), 8-17.
- Onan, B. (2003). Divân-ı Lügât-it Türk'ün dil öğretim yöntemleri ve dünya filolojisine katkıları bakımından bir değerlendirilmesi. *Tübar*.13, 425-445
- Oskay, Ü. (1992). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: İletişim
- Öfke. (t.y). [Fotoğraf]. <https://i.cnnurk.com/ps/cnnurk/75/650x0/55cf3b3486857614dc910487.jpg> sayfasından erişilmiştir.

- Özbayrak, C. (2006). *Türkiye örnekleminde duygular ve bilişsel-duygu değerlendirme süreci*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Parrott, W. G. (2001). *Emotion by groups*. http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_emotions sayfasından erişilmiştir.
- Sağlam, M. Y. (2004). *Atasözleri kaybolan kültür mirasımız*. Ankara: Ürün.
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9 (3), 185-211. [http://dx. doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG](http://dx.doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG) sayfasından erişilmiştir.
- Sapir, E. (1983). *XX. yüzyıl dilbilimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Sartorius, M. (1999). *Kadınlarda duygusal zeka. EQ'yu daha iyi kullanmanın yolları* (Ş. Erendor, Çev.). İstanbul: Varlık.
- Sertel, A. (2006). *Tecrübenin dili konu konu atasözleri*. İstanbul: Pozitif.
- Shakin, Z. (2012). *Türkçede ve Rusçada ünlemler*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Şaşkınlık. (t.y). [Fotoğraf]. <https://i.ytimg.com/vi/rQQoKHnakm8/0.jpg> sayfasından erişilmiştir.
- Tarhan, N. (2016). *Duyguların psikolojisi ve duygusal zeka*. İstanbul: Timaş.
- Tuğrul, C. (1999). Duygusal zeka. *Klinik Psikiyatri*, 1, 12-20.
- Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Türk Dil Kurumu. (2012). *Yazım kılavuzu*. Ankara: TDK.
- Uludağ, M. E. (2008). *1923-1950 dönemi çocuk romanlarında sevgi ve korku motiflerinin çocuk eğitimine etkisi*. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Uluyağcı, M. (Ed.). (2013). *Sözlü ve sözsüz iletişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ungan, S. (2013). Yabancılarla Türkçe öğretimi el kitabı. M. Durmuş & A. Okur (Ed.), *dil ve dünya dilleri içinde* (s.15-22). Ankara: Grafiker.
- Uyar, Y. (2007). *Türkçe öğretiminde kültür aktarımı ve kültürel kimlik geliştirme*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Uzun, D., Furtun, M. .& Çelebi, S. (2014) Yabancılar Türkçe öğretiminde öğrencilerin duygu değeri taşıyan ünlemlerin işlevlerini algılama düzeyleri. *International Journal of Language Academy*, 2(3), 302-318.
- Ünlü, S. (2001). *Psikoloji*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi.
- Üzüntü. (t.y). [Fotoğraf]. http://i.milliyet.com.tr/YeniAnaResim/2012/10/01/fft99_mf2675937.Jpeg sayfasından erişilmiştir.
- Voltan Acar, N. (1987). Duygu yansıtan sözcüklerin anlamsal çözümlemesi. *Nöroloji NöroŞirurji- Psikiyatri Dergisi*, 29-33.
- Wierzbicka, A. (1994). *Emotion language and culturel scripts*. Washington: American Psychological Association.
- Wierzbicka, A. (1999). *Emotions across languages and cultures. Diversity and Universals*. New York: Cambridge University.
- Yağmur, K. (2013). Dil öğretiminde anadili, ikinci dil ve yabancı dil kavramları. M. Durmuş & A. Okur (Eds.), *Yabancılar Türkçe öğretimi içinde* (s.181-200). Ankara: Grafik.
- Yavuzer, N. (2000). *İletişim ve etkili yaşam kültürü, çocuklarımız için eğitim sohbetleri*. Ankara: Pegem.
- Yazıcı, A. (2006). William James'in Descartes'in Duygu Kuramına Eleştirisi. *Felsefe Dünyası Dergisi*, 2 (44), 146-158.
- Yeşilyurt, Ş. (2016). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kısa filmlerin oluşturulması ve öğrenci başarısına etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, F., & Ertürk, Şenden, Y. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kalıp sözlerin etkinliklerle öğretimi. [Özel Sayı]. *Asya Öğretim Dergisi*, 1, 53-63
- Yorgunluk. (t.y). [Fotoğraf]. <http://www.sebepleri.com/wpcontent/uploads/2016/02/Yorgunluk.jpg> sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1. Başarı Testti

1. Adınız: _____	Soyadınız: _____
2. Cinsiyetiniz: Kadın ☐	Erkek ☐
3. Yaşınız:	
15- 20 ☐	20- 25 ☐
25-30 ☐	30-35 ☐
4. Türkiye’de bulunma süreniz.	
1-3 ay ☐	3-6 ay ☐
6-9 ay ☐	9- 12 ☐
1 yıl ve üzeri ☐	
5. Ülkeniz : _____	
6. Ana diliniz : _____	
7. Eğitim durumunuz:	
Lise ☐ Lisans ☐	Yüksek Lisans ☐
	Doktora ☐
8. Kaç dil biliyorsunuz?	
2 ☐	3 ☐
4 ☐	5 ☐
6 ☐	7 ve üzeri ☐

SORULAR

1. Eşim 6 aylık hamile. Yakında bir kızımız olacak .Baba olacağımı düşündükçeYaşasın!

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Bunalıma giriyorum. Huzurum kaçıyor.
- B) Ağlayasım geliyor. Neden böyle şeyler benim başıma geliyor?
- C) Of! Bendeki şansa bak.
- D) Sevinçten içim içime sığmıyor.

2. Sınav sonucum birazdan açıklanacak. Öyle heyecanlıyım ki.....

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Kalbim küt küt atıyor.
- B) Kalbim yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyor.
- C) Ne diyeceğimi bilemiyorum. Kusura bakma ya, çok üzgünüm.
- D) Şimdi düşüp bayılacağım.

3. Bebek kız mı olacak erkek mi? Hadi söyleyin artık!

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Meraktan çatladım.
- B) Korkudan tir tir titredim.
- C) Heyecandan dilim tutuldu.
- D) İçim kan ağladı.

4. İki gündür oğluma ulaşamıyorum. Telefonu kapalı.....

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Maşallah! Oğlum çok başarılı bir öğrenci.
- B) Allah korusun! Başına bir şey mi geldi acaba?
- C) Allah'a şükür! Oğlumla gurur duyuyorum.
- D) Ne kadar güzel değil mi? Bu telefonu bana oğlum hediye etti.

5. Vay be! Ne kadar güzel bir elbise.....

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Bayıldım gerçekten.
- B) Harika! Hayran kaldım.
- C) Çok hoşuma gitti.
- D) Eh! Fena değil.

6. Yeni taşındığımız ev 15. katta. Dün sabah asansöre bindim 5.kata inerken asansör bir anda durdu ve elektrikler kesildi. Asansörde yalnızdım o an korkudanSonra nasıl olduysa birkaç dakika içinde asansör çalıştı ve sorun olmadan apartmandan çıkabildim. Dünkü olayı hiç unutamayacağım çok korkmuştum.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) İçim rahatladı.
- B) İçim parçalandı.
- C) Kalbim duracaktı.
- D) Kalbim kırıldı.

7. Sınavdan kaldığın için inan ben de senin kadar üzüldüm..... Bir sonraki sınava daha çok çalışır geçersin.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Takma kafana arkadaşım.
- B) Hiç üzülmüyorum. Sana kaç kere söyledim beni dinlemedin!
- C) Umurumda değil! Ne yaparsan yap!
- D) Oh olsun! Sen de çalışsaydın. Ailen sana kızmakta haklı.

8.Geç kalıyoruz, tren hareket etmek üzere!.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Merak etmeyin.
- B) Haydi, çabuk!
- C) Üzüldüğün şeye bak!
- D) Tamam, sakın ol.

9. Anne, alışveriş merkezine ben de gelmek istiyorum. Evde ders çalışmak istemiyorum.....sizinle gelmeme izin ver.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Allah'ını seversen, lütfen
- B) Yalvarırım!
- C) Ne olur!
- D) Tüh ya!

10.bir daha benden izinsiz kitaplarımı alma! Yoksa fena olur. Anladın mı!

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Sakın
- B) Bak! Son kez uyarıyorum.
- C) Tabi, sen ne zaman istersen alabilirsin.
- D) Bak! Bu son olsun.

11. Bunu asla kabul edemem. Biz ikimiz hiç anlaşıyoruz. Onunla aynı evde yaşamamız imkânsız.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Hayatta olmaz.
- B) Tamam, yeter ki iste.
- C) Olacak iş değil!
- D) Mümkün değil.

12. A: Zavallı kadıncağz çocuğunun hastalığına çok üzüldü.

B: Evet, haklısın. Çocuğunun hastalığını öğrendiği günden beri

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Gözlerinden yaş dinmedi.
- B) Gözlerinin içi gülüyor.
- C) Yüzünde güller açıyor.
- D) Keyfi yerinde.

13. A: Kızım, ablanla oda değişikliği yapmaya ne dersin?

B:.....onun odası çok küçük ve karanlık üstelik biraz soğuk. Ben orada yaşayamam.

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Hayatta olmaz!
- B) Hayır, istemiyorum!
- C) Bu mümkün değil!
- D) Tam bana göre!

14. “Eee!” ifadesi aşağıdakilerin hangisinde kızgınlık ifade etmektedir?

- A) Eee! Sonra ne oldu?
- B) Eee! Anlat bakalım!
- C) Eee! Yeter artık! Bu kadarı da fazla!
- D) Eee! Peki o ne demiş?

15. A: Arkadaşım, biraz otur. Bir saattir bir o tarafa bir bu tarafa dolanıp duruyorsun. Biraz sakın ol!

B: Elimde değil. Birazdan Elif’le buluşacağım. Ona evlenme teklifi edeceğim heyecandan.....

Bu diyalogdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Yerimde duramıyorum. Kalbim küt küt atmaya başladı
- B) Hiç gücüm kalmadı. Öyle yorgunum ki.
- C) Hıçkıra hıçkıra ağladım.
- D) Kulaklarıma inanamadım.

16. A: Farkında mısın? Ahmet Elif’le beraberken çok mutlu ve heyecanlı. Yüzü hep gülüyor.

B: Evet, haklısın. Anlaşılan Ahmet Elif’e abayı yakmış. Gözü ondan başkasını görmüyor.

Yukarıdaki diyalogda altı çizili ifade yerine aşağıdakilerin hangisi kullanılabilir?

- A) Çok kızmış.
- B) Âşık olmuş.
- C) Çok kırılmış.
- D) Çok şaşırmış.

17. A:Eyvah!

B:Hayırdır ne oldu?

A:.....

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Cüzdanım bulamıyorum. Çantama baktım yok! Yoksa biri mi çaldı?
- B) Babam bana para göndermiş.
- C) Yemek çok güzel olmuş.
- D) Ceketin çok yakışmış.

18. Anne: Kızım, teyzen bizi bu akşam yemeğe davet etti. Hadi hazırlan da gidelim.

Derya : Anne, maalesef ben gelemeyeceğim siz gidin

Bu diyalogdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse Derya'nın yorgun olduğu anlaşılır?

- A) Bugün ofiste durmaksızın çalıştık. Hiç hâlim yok, öldüm bittim.
- B) Yarın çok önemli bir sınavım var. Ders çalışmam gerekiyor
- C) Az önce okuldan bir arkadaşım beni aradı. Canı sıkılmış, bize davet ettim.
- D) Bu akşam okuldan bir arkadaşımın doğum günü, gitmezsem çok kırılır.

19. A: Nereden geliyorsun?

B: Elif' in doğum günüydü. Bu akşam ona sürpriz bir parti hazırladık. Çok eğlendik.

A:..... Bana niye haber vermedin? Bilseydim ben de gelirdim.

Bu diyalogdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Aşk olsun.
- B) Çok kırıldım sana.
- C) Bunu senden beklemezdim.
- D) Seni tebrik ederim.

20. Merve: Sana ödünç verdiğim ayakkabıyı getirdin mi? Bu akşam arkadaşımın doğum günü partisinde giymeyi düşünüyordum. Hatırlıyorsun değil mi?

Zeynep:.....

Bu diyalogdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse Zeynep'in mahcup olduğu anlaşılır?

- A) Hiç hatırlamıyorum. Ne zaman konuştuk?
- B) Yaa, çok özür dilerim. Ne diyeceğimi bilemiyorum. Ben onu tamamen unuttum çok üzgünüm gerçekten.
- C) Ben ne yapabilirim ki? Sen de vermeseydin!
- D) Sen yanlış hatırlıyorsun. Sen onları bana değil kuzenine ödünç verdin.

21. Müşteri: Beyefendi, üç gündür otelinizde kalıyorum. Temizlik ve yemek hizmetinizden hiç memnun değilim. Geldiğimden beri odam temizlenmedi. Otelde yemek çeşidi az ve yemekler güzel değil.

Otel müdürü:.....Siz hiç merak etmeyin.

Bu diyalogdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Beni hiç ilgilendirmez. Umurumda değil! Siz de burayı tercih etmeseydiniz.
- B) Anlıyorum efendim. Mesele ile hemen ilgileneceğim.
- C) Haklısınız. Gerekli düzenlemeyi yapacağız.
- D) Yaşadığınız sorunlardan dolayı çok özür dileriz. Eleştirilerinizi dikkate alacağız.

22. A: Eliiif! Neredesin?

B: Efendim abla! Odadayım.

A: Bilgisayarımın şarj aletini gördün mü? Bulamıyorum.

B: Şey... Ben aldım abla. Geçen gün bana lazım oldu. Nasıl olduysa bozuldu. Çok üzgünüm.

B: Bak! Son kez uyarıyorum.....benden izinsiz eşyalarımı kullanma. Bu son olsun!

Bu diyalogdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Allah Allah! Daha önce hiç bozulmamıştı.
- B) Sorun değil. Üzülme!
- C) Sakın bir daha.
- D) Üzüldüğün şeye bak! Yenisini alırsız olur biter.

23. A: Off ya! Bak saat 9.00 olmuş.

B: Eyvah! Sınava yarım saat kaldı yani.

A:.....Yoksa geç kalacağız.

Bu diyalogdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Haydi, acele et!
- B) Endişe etmeye gerek yok
- C) Biraz yavaş yürü. Sana yetişemiyorum.
- D) Ne bu telaş? Biraz sakin ol!

24. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun değildir?

- A) Aman Allah'ım! Yemek nefis görünüyor. Ağzıma layık
- B) Ooo! Kebaba bak! Yeme de yanında yat.
- C) Vay be! Parmaklarımı yiyebilirim.
- D) Bu ne biçim yemek! Görünce iştahım kapandı vallahi.

25. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun değildir?

- A) Bana ne kardeşim!
- B) Heyecandan kalbim küt küt atıyor!
- C) Beni hiç ilgilendirmez!
- D) Hiç kimse umurumda değil!

26. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun değildir?

- A) Allah'ın belası, def ol git başımdan!
- B) Yeteeeeer! Yeter be! Deli etme beni! Bıktım senden
- C) Öfkeden deliye döndüm! Ağzıma geleni söyledim.
- D) Üzüldüğün şeye bak! Sen hiç merak etme, ben hallederim.

27. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun değildir?

- A) Aaa! Gerçekten mi?
- B) Allah Allah! İnanılır gibi değil
- C) Gözlerime inanamıyorum!
- D) Heyecandan kalbim duracak.

28. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yukarıdaki görsel için uygun değildir?

- A) Onlar bugün güzel bir haber aldılar. Öyle sevinçliler ki gözlerinin içi gülüyor.
- B) Oh ya! Bugün annee ve dede olduk. Öyle mutluyuz ki dünyalar bizim oldu.
- C) Komşumuz bugün vefat etti. Üzüntüden kahrolduk.
- D) Oğlumuz okuldan birincilikle mezun oldu. Çocuklar gibi sevindik.

29. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun değildir?

- A) Üzüntüden kahroldum.
- B) Çocuklar gibi sevindim.
- C) Gözyaşlarına boğuldum.
- D) Gözyaşlarımı tutamadım.

30. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun olabilir?

- A) Ayy, niye zahmet ettiniz! Çok teşekkür ederim.
- B) Kadıncağız gözyaşları içerisinde derdini anlatıyor.
- C) Off! Canım hiçbir şey yapmak istemiyor. Moralim bozuk.
- D) Ben bunu hak edecek ne yaptım? Neden kızdın?

31. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun değildir?

- A) Yorgunluktan ölüyorum.
- B) Çok yoruldum, canım çıktı vallahi.
- C) Bugün çok yoruldum. Yürümekten ayaklarıma kara sular indi.
- D) Eee! Söyle hadi. Meraktan öldürdün.

32 .Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun olabilir?

- A) Sevinçten uçabilirim.
- B) Kusura bakmayın ya, geç kaldım.
- C) Korkudan ölmek üzereyim.
- D) Heyecandan yerimde duramıyorum.

33. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yandaki görsel için uygun olabilir?

- A) Acaba ne konuşuyorlar? Meraktan çatladım.
- B) Gözün aydın! Senin adına çok sevindim.
- C) Korkudan tır tır titredim.
- D) Yaşasın! Baba oluyorum.

EK 2. Türkçe Öğretim Setlerinde Duygu Durumu Bildiren İfadelerin Aktarılış Şekli
Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti

Duygu Durumu	Duygu İfadelerinin Aktarılış Şekli	Kitaptaki Yeri Seviye-Sayfa
1. Sevgi	<i>Gözüm başka birini görmüyor.</i>	B1-72
	<i>Gönülден sevmek</i>	B1-145
	<i>...gönül verdiğimiz...</i>	B1-145
	<i>Senin elinden zehir olsa içerim.</i>	B1-145
	<i>Gönlünde taht kurmuşlar.</i>	B1-166
	<i>...aşık olur.</i>	B1-150
	<i>...bir tanem.</i>	B1 çık-44
	<i>...aşık olmuş.</i>	A2 çık-17
	<i>Ay hayatım, şekerim...</i>	A2 140
	<i>Ah!Sevgili teyzem</i>	A2 114
2. Mutluluk	<i>Gözünüz aydın!</i>	A1 -66, B1 çık-73
	<i>...mutluluktan ağlıyor.</i>	A1-100
	<i>...mutluluk duyacağız.</i>	A1-149
	<i>Çok güzel !Gerçekten çok sevindim.</i>	A1-150
	<i>...keyfini çıkarıyorum.</i>	A1-164
	<i>sevinçten ağlamak</i>	A1-100
	<i>Çok mutlu oldum.</i>	A1 çık -98, B1 çık-44, A2 çık-33
	<i>Ben de senin kadar sevindim.</i>	B1-121
	<i>O kadar mutluyum ki!</i>	A1 çık-80
	<i>Kahkahalarla güldüler.</i>	A2 çık-69
	<i>...çok sevinecek.</i>	A1 çık-98
	<i>....içimi sevinç kaplar.</i>	B1-139
	<i>...çok şükür!</i>	B1-158
	<i>Yüzümde kocaman bir gülümseme vardı.</i>	B1-158
	<i>Allah'a şükürler olsun!</i>	B1-165
	<i>Haydi, gözümüz aydın!</i>	B1-49
	<i>Harika!</i>	B1-119
	<i>Allah'ım sana şükürler olsun!</i>	B1-49
	<i>...çok sevindi.</i>	B1-112
	<i>...onu mutlu ediyor.</i>	A2 çık-29
	<i>...yüzü gülmeye başladı.</i>	B1 çık-44
	<i>...çok mutluydu.</i>	B1 çık-60
	<i>Gözün aydın!</i>	B1 çık-73, A2-22

	...çok sevinçliyiz.	B1çk- 37
	Gülen gözlerle bana baktı.	B1 çk- 85
	Çok şükür ,...halimiz keyfimiz yerinde.	B2-10
	kahkaha sesleri yükselirken..	B2-58
	...kahkahalarla gülmeye başlamış.	B2-92
	Ne güzel!	A1-111
	...insanlara huzur veren...	B1 çk-81
	...mutluluğumuza mutluluk katarız.	B2-58
	...mutluluk veriyor.	B2-73
	Ooo! Gözünüz aydın.	B2-79
	...yüzünde herkese karşı gülümseme vardı.	B2 çk-20
	Hayatım müjde!	B2-97 A2-22
	...talih kuşu kondu.	B2-136
	Ne kadar neşeli kız. Güldükçe yüzünde güller açıyor adeta.	B2-66
	Harika bir haber bu!	B2-68
	Aaa,bu çok güzel bir haber!	B2-97
	...zevk alıyoruz.	A2-72
	gülesim geliyordu.	B2-85
	Kendimle gurur duyuyorum.	A2 çk-33
	Yaşasın !	A2 çk-33
3. Şaşkınlık	içinden bir “oh” çekti.	A2 çk-86
	çok sevindim. /çok sevindi.	A2-22 , A2-120
	Çok şanslıyım.	A2 çk-27
	Bir de ne göreyim!	A1-101
	Aaa !	A1-128 ,A2 çk-85, A2-60
	Aman Allah 'ım! O da ne?	A1-126
	Öyle mi?	A1-140, A1 çk-79
	Ne? Ciddi misin?	A1-150
	Gerçekten mi?	A1-150 ,A2-129
	Aman Allah 'ım! Nasıl bir şey bu?	B1-95
	Aaa! Gerçekten mi?	B1-70
	Hadi canım! İnanamıyorum.	B1-95
	İnanamıyorum !	A2-31, A2 çk-85
	İnanılmaz bir şey!	B1-95
	...hayretler içerisinde kalır.	B1-98
	Aaa, öyle mi?	B1-142, B1 çk-68
	Sahi mi?	B1-49

	<i>Nasıl yani?</i>	B1-22
	<i>Ha,!</i>	B1-70
	<i>O da ne!</i>	B1.çk -45, B2-92, B2 çk-92
	<i>Gözlerine inanamamış.</i>	B2-92
	<i>Bir de ne görsün!</i>	B1 çk-58
	<i>Gözlerime inanamıyorum!</i>	B2-10
	<i>Şu Allah'ın hikmetine bak!</i>	B2-73
	<i>Aaa, elektrikler kesildi</i>	B2-52
	<i>Ya, öyle mi?</i>	B2 çk -33
	<i>Hadi canım sen de!</i>	B2 çk-37
	<i>...hayretle bize bakıyorlar.</i>	A2-77
	<i>Bir de ne görelim !</i>	A2-77
	<i>Yok canım!</i>	A2-98
	<i>Taş olasin!</i>	A2-18
	<i>Bre adam !Sen ne biçim doktorsun! Senin gibi doktor olmaz olsun.</i>	A2-38
	<i>Nasıl sakın olabilirim!</i>	B1 -51
	<i>...çok sinirlenmiş.</i>	B1-54
	<i>...kendi kendine söyleniyor.</i>	B1-54
	<i>...kurusun ağzım dilim!</i>	B1-155
	<i>...çok sinirliydi ,bana patladı.</i>	B1 çk-94
	<i>Herkese bağırp çağırmaya başladılar.</i>	B2-159
	<i>Nesin sen, kör mü ! Görmüyor musun?</i>	B2-16
	<i>Elleri kırılmalı!</i>	B2-29
	<i>Kör olası !</i>	B2-29, B2 çk-15
	<i>Çok gerginim...</i>	A2-74
	<i>Cehenneme direk yolun var!</i>	B2 çk-15
	<i>Ne münasabet!</i>	B2-60
	<i>...kavga ediyor.</i>	A2-36
	<i>Haydaaaa! Bunlar ne yahu?</i>	B2 çk -44
	<i>Hayda!</i>	B2 çk-47
	<i>Hanım ,deli etme beni,...düş önüme</i>	B2 çk-44
	<i>...maalesef...</i>	A1-30, A1çk- 79, A2 çk-17 ,B1 çk-95
	<i>...gözyaşları içinde...</i>	A1-100
	<i>...göz yaşı dökerler.</i>	A2-56
	<i>...başı derttedir.</i>	A2-139
	<i>Off! Yetişemedik.</i>	A2-116 ,A2 çk-68

5. Üzüntü

<i>Off! Geç kaldık.</i>	B1-14
<i>...bu acıya dayanamamış.</i>	A2 çık -17
<i>...gözümüz yaşla dolsa bile.../...içine kapanarak</i>	B1 34-60
<i>Çok üzgünüm...</i>	B1-68
<i>Aaa, öyle mi? Çok üzüldüm.</i>	B1 çık-68
<i>...kendini yiyip bitirdi.</i>	B1-102
<i>Hay Allah !...</i>	B1-165
<i>Feryat ederek çığlıklar atar.</i>	B1-154
<i>dert etmek</i>	B1-12
<i>Bu duruma çok üzülen Emrah hastalanır ve yataklara düşer.</i>	B1-154
<i>...gözyaşları içerisindeydi .</i>	B1-163
<i>Boş yere aldandım./Boş yere kandım /Sen ağladın canım ben ise yandım.</i>	B1-29
<i>...yazık ki...</i>	B1-42
<i>Canım hiçbir şey istemiyor.</i>	B1-145
<i>Ne yazık ki...</i>	B1-150, B1 çık-19
<i>Ah yalan dünyada...</i>	B1-29
<i>Keşke babamın sözünü dinleseydim. Şimdi çok pişmanım .</i>	B1-50
<i>Çok üzüldüm.</i>	B1 çık-8, B1 çık-68 ,B2-48
<i>...gözlerimden yaş dinmedi.</i>	B1 çık -43
<i>Evlendiğimden beri gün yüzü görmedim.</i>	B1 çık -44
<i>Aksilik işte, geldi mi arka arkaya gelir.</i>	B1 çık -45
<i>...ağlaya ağlaya annesinin yanına dönmüş.</i>	B1 çık-58
<i>...bunalıma girdi.</i>	B1 çık -60
<i>Gül gibi sararıp soldum.</i>	B1 çık-61
<i>Kendim ettim kendim buldum .</i>	B1 çık -61
<i>Sözüm kar etmiyor yara.</i>	B1-çık-61
<i>Karadır bahtım kara</i>	B1 çık-61
<i>Eyvah!</i>	B1 çık -61, B2 çık-52
<i>Eyvah! Konuşma kesildi.</i>	A1-140
<i>...çok pişman olmuş.</i>	B1 çık-83
<i>Bu acıya dayanamamış.</i>	A2 çık-17
<i>Ee, ne yaparsın hayat yıpratıyor insanı.</i>	B2-10
<i>Çok yazık olmuş.</i>	B2-11
<i>...canları yanmış.</i>	B2-58
<i>...birbirimizin canını acıttık</i>	B2-58

	<i>kalbini kırmak</i>	B2-60
	<i>...kimim kimsem kalmadı.</i>	B2-73
	<i>...aşkından sararıp solduğuna...</i>	B2-116
	<i>...canı yanmaya başlıyor.</i>	B2-36
	<i>Çok üzgün görünüyorsun.</i>	B2-46
	<i>Tüh! Yazdıklarımı kaydetmemiştim.</i>	B2-52
	<i>Dramatik temalı oyun yürek burkuyor.</i>	B2-55
	<i>...umutsuzluğa kapılıyorum.</i>	B2-61
	<i>...hiç kimse beni anlamıyor.</i>	B2-66
	<i>... hiçbir şeyden tat alamıyorum .</i>	B2-66
	<i>Tüm sorun bende!</i>	B2-66
	<i>Bu sözlerle beyninden vurulmuşa döner.</i>	B1 çık-87
	<i>Ah o kadrini bilmediğim günler!</i>	B2-11
	<i>Allah'ım canımı al da kurtulayım!</i>	B2-71
	<i>...üzüntü ve çaresizlik içinde çırpınmaya başladı.</i>	B2-42
	<i>Belki bir derdi vardır</i>	B2-66
	<i>...ben de kırıldım.</i>	B2-47
	<i>Her şey canımı sıkıyor işte!</i>	B2-66
	<i>Arkadaşımın sözleri beni çok yaraladı.</i>	B2-62
	<i>...sıkıntıya düşmüş.</i>	B2 çık-20
	<i>Aaah ,ah! Dost kara günde belli olurmuş.</i>	B2 çık-28
	<i>...dert ,tasa da insanı öyle perişan eder ,yıpratır.</i>	B2-125
	<i>Duvarı nem, insanı gam öldürür.</i>	B2 çık -34
	<i>Ağacı kurt, insanı dert yer.</i>	B2 çık-34
	<i>Ah ihtiyarlık, diye iç geçirir.</i>	B2 çık -37
	<i>...iki yıl yas tuttu.</i>	B2 çık -63
	<i>Sıkıntı çekmek</i>	B2 çık -70
6. Korku	<i>...çok korktu.</i>	A1-111
	<i>Korkudan eli ayağı birbirine dolandı.</i>	B1-120
	<i>Yüzün bembeyaz oldu.</i>	A2-31
	<i>Çok korkuyorum.</i>	A2-41
	<i>...korkudan titriyor.</i>	B1-120
	<i>...görünce donakaldı.</i>	B2-169
7. Beğeni	<i>Ne güzel!</i>	A1-111, A2-72, B1-57
	<i>Ooo! Harika olur.</i>	A1-114
	<i>...çok beğendim.</i>	A1-81

	...çok güzel...	A1-157, A1 k-80, A2 k-65
	...tadı damağımda kaldı.	A1 k.94
	Harika!	A1 k.96, B1-119
	...çok hoşuma gitti / ...çok hoşuma gider.	A2-114, A2-54
	...hoşuma gidiyor /...hoşumuza gitti	A2-78, B2 k-81
	Oooo! Çok güzel bir kazak seçmişsin.	A2-106
	Yatağımy çok sevdim oldukça rahat.	A2-114
	...gerçekten güzelmiş.	A2-106, B1-134
	...çok yakışmış.	A2-106, B1-111
	İnanılmaz güzellikte...	A2-77
	...mis gibi kokular geliyor.	A2-122
	Maşallah, aslan gibi delikanlı..	A2 k 24
	Off ,çok güzel olmuş	B1-42
	...gezmeye bayılıyoruz.	A2 k-49
	...öve öve bitirememişler, çok beğenmişler.	B1-119
	...hayranlığını kazandı.	B1-163
	...bayılacaksınız.	B1-98
	...güzel mi güzel ...	B1 k -58
	Maşallah, Allah nazardan saklasın!	B2-73
	...tadına doyulmaz.	B2-102
	Karikatürlerinizi gençler çok seviyor.	B1 k-19
	...hoşumuza gidiyor .	B2-109
	...hayran hayran bakarak ...	B2-113
	Her şey dört dörtlüktü, bir kuş sütü eksikti	B2-115
	Hem nasıl da güzel	B2-73
	...görsel şölen sunuyor .Gözünüzü bir an olsun perdeden ayıramıyorsunuz.	B2 k-23
	Toplantı boyunca konuşmacılardan gözünü alamadı	B2 k 54
	...hayran olduğum...	B2 k.77
8. Utanma	Kusura bakma canım ,çok trafik vardı. yüzden geç kaldım.	A1-150
	Özür dilerim .Beni affetmeyecek misin?	A1 k-98
	...çok utanmış, çok mahcup olmuş.	B1-121
	Utandığım zaman yüzüm kızarır	B1-145
	Özür dilerim.Şimdi getiriyorum.	B1 k-44
	...bağırdığı için özür diledi	B1 k-94
	Özür dilerim beyefendi, ben sizi çıkaramadım .	B2-10
	Özür dilerim ,bilmiyordum bilseydim	B2-11

	<i>hiç...mazdım.</i>	
	<i>Ay çok özür dilerim! Telefonumun sesi kapalıydı. Duymamışım.</i>	B2-14
	<i>Ev biraz dağınık kusura bakmayın.</i>	B2-165
	<i>...ikisinin de yüzü kıpkırmızı oldu.</i>	B2-71
	<i>Affedersiniz teyzeciğim. Sizi görmemişim. Buyurun oturun lütfen.</i>	B2-65
	<i>...söyleyecek tek kelime bulamadılar.</i>	B2-71
9. Heyecan	<i>Heyecan içinde...</i>	A1-126
	<i>...çok heyecanlıydım.</i>	A1-156
	<i>...sabahı zor etti.</i>	A1 çık -48
	<i>...bacaklarım titreyerek kalbim çarparak...</i>	B1-161
	<i>Ayy, çok heyecanlıyım kalbim neredeyse yerinden fırlayacak.</i>	B1-49
	<i>Şu an çok heyecanlıyım.</i>	A2-62
	<i>Kalbim küt küt atmaya başladı.</i>	B1 çık -9
	<i>...çok heyecanlıydı...</i>	B2 176
	<i>...heyecandan kalbim duracak.</i>	A2 çık-85
10. Merak	<i>....çok merak ettim .Hayırdır inşallah ?</i>	A1-150
	<i>sen beni meraktan öldüreceksin!</i>	A1-150
	<i>Aramazdın bu saatte .Hayırdır?</i>	B1-98
	<i>Bir şey mi oldu?</i>	A1-100
	<i>Meraktan çatladım.</i>	A2 çık-85
	<i>Hadi Esin söyle artık!</i>	A1-150
	<i>Oğlum dur! Hayrola...?</i>	A2-22
	<i>Eee, sonra?</i>	A2-22
	<i>şimdi daha çok merak ettim</i>	A2-60
	<i>Bakalım.... neler olacak?</i>	A2-140
	<i>Başka haberler de mi var ?Çok merak ettim, söyle haydi!</i>	A2-13
	<i>Hayırdır inşallah. Ne gördün?</i>	B1-111
	<i>Peki, başka ne gördün?</i>	B1-111
	<i>Peki, sonra?</i>	B1-112
	<i>...merak ettim./ Merak ettim ona gitmek istiyorum.</i>	B1-119 A1 çık-98
	<i>Ee, söyle bakalım sen nasıl bir ev istiyorsun?</i>	B1-70
	<i>Ne oluyor, bu gürültü ne?</i>	B1-49
	<i>Hanım ne oldu?</i>	B1-83
	<i>Acaba ..neden?</i>	B1-112
	<i>Çok merak ediyorum. Nasıl ..?</i>	B1-30

	<i>Ee, anlat bakalım!</i>	B2-10
	<i>Hayırdır ,ne oldu ?</i>	B1 çk-68
	<i>Ee, evlendin mi?</i>	B2-11
	<i>Sahi, ne oldu?</i>	B2-11
	<i>Yaa ,bak şimdi çok merak ettim.</i>	B2-14
	<i>Haydi bakalım ,söyleyin artık.....çatlatmayın bizi.</i>	B2-60
11. Usanma	<i>...çok fazla üzerime geliyorlar.</i>	B2-66
	<i>Off! Şu yüzümdeki sivilceler canımı çok sıkıyor.</i>	B2-66
	<i>...canım çok sıkılıyor.</i>	A2-145
	<i>Off! ,ne zaman bitecek bu hastalık? Çok sıkıldım!</i>	A2 çk -19
	<i>...canım çok sıkıldı tren ne zaman gelecek</i>	A2 çk-82
	<i>Canım sıkıldı.</i>	A1-111
	<i>Off! Ne kadar çok konuştu.</i>	A2 çk-85
	<i>Bıktım artık meyve yemekten!</i>	A2 çk-19
	<i>Sıkıntıdan patladım.</i>	A2 çk-85
	<i>Sıkıldım, ders bir an öne bitsin!</i>	B1 çk-25
12. Sitem	<i>...sana kırgınım .</i>	A1 çk-98
	<i>Sözüm kar etmiyor yara.</i>	B1.çk -61
	<i>Senin bu yaptığını düşman yapmaz.</i>	B1 çk-85
	<i>Sen düşürdün beni dara.</i>	B1 çk-61
	<i>Ay efendim olur mu öyle şey?</i>	B2-165
	<i>Laf da söylenmiyor ayol!</i>	B2-60
	<i>Aaah, ah! zamane gençleri ne olacak!</i>	B2-65
	<i>Böyle yaparak beni çok üzüyorsun.</i>	B2-98
	<i>...sana biraz kırgınım.</i>	B2-14
	<i>Aşk olsun!</i>	B2-165
	<i>Anlaşılan biz dış kapının mandalıyız .</i>	B2-60
	<i>Hani beni çok seviyordun !</i>	B2-15
	<i>Demek hala beni tanıyamamış!</i>	B2-48
	<i>Sana çok kırgın.</i>	A2-53
	<i>Sözleri beni yaraladı.</i>	B2-62
	<i>sana kırgınım .Çok kırıcı şeyler söyledin.</i>	A1ç.k-98
	<i>Ah Aysel Hanım ah!</i>	B2 çk-44
	<i>Beni çok kırdın ...</i>	B2 çk-76
	<i>Hep böyle yapıyorsun !</i>	A2 -18
	<i>Bak bu hiç iyi olmadı.</i>	A2-22

	<i>Yok canım öyle şey olur mu?</i>	A2-98
13. İlgisizlik	<i>.....kulak ardına atarım.</i>	B2-61
	<i>...umurumda değildi.</i>	B2-61
	<i>....görmezlikten geldi.</i>	B2 çk-70
14. Telaş	<i>İşe geç kalıyorum. Hemen çıkayım.</i>	A1-128
	<i>Uçağımız kalkmak üzere. Acele edelim.</i>	A2-146, A2-116
	<i>Lütfen çabuk !</i>	A2-116
	<i>İşleri bir an önce bitirmeliyim.</i>	B1-139
	<i>Haydi çabuk ol...</i>	B1 çk-44
	<i>Biraz daha hızlı gidemez miyiz...?</i>	B1 çk-45
	<i>Çok acele...gitmeliyim.</i>	B1 çk-45
	<i>...çok telaşlısınız.</i>	B1 çk-45
	<i>...bir an önce yetişmeliyiz.</i>	B1 çk-45
	<i>Acele giden ecele gider.</i>	B1 çk-80
	<i>...şimdi hemen ...eve gitmem lazım.</i>	B2-59
	<i>Çabuk!</i>	B2-177
	<i>Acele edelim!</i>	A2-116
	<i>Bizim evde bir telaş bir telaş!</i>	A2-137
	<i>Haydi haydi !...</i>	B2-66
	<i>Biraz acele edelim.</i>	A2-146
	<i>Çabucak....</i>	A2-135
	<i>Acele giden ecele gider.</i>	B2 çk-34
15. Kaygı	<i>Allah Allah! Nerede kaldı bu kız?</i>	B1-165
	<i>Nerede kaldı bu çocuklar?</i>	A1-166
	<i>Allah korusun başlarına bir şey mi geldi acaba?</i>	B1-165
	<i>Hayırdır inşallah! Bu saatte kim olabilir?</i>	B1-14, B1 çk-16
	<i>Allah Allah! Sabah sabah kim acaba?</i>	A2-133
	<i>Hayırdır inşallah! Bu saatte kim acaba?</i>	A2-147
	<i>Sorular aklını kemirip duruyordu.</i>	B2-177
	<i>Ee ,ne olacak peki?</i>	B2-20
	<i>tedirgin etmek</i>	B2-61
	<i>Acaba...?</i>	B2-177
	<i>Ya kötü bir şey olduysa, ya...sa?</i>	B2-177
	<i>Peki, şimdi ne olacak?</i>	B2-177
	<i>Bu durumdan tedirgin oluyorlar.</i>	B1-110 A2 çk-43
	<i>Bu çocuğun hali ne olacak böyle !</i>	A2 çk-86
	<i>Acaba önemli bir şey mi var ?</i>	A2-44

16. Yorgunluk	<i>Çok yoruldum.</i>	A1-87, B1-18, A2 çk-82
	<i>Of anne çok yoruldum ayaklarıma kara sular indi.</i>	B1-63
	<i>Gücüm kalmadı. Bir adım daha atamam.</i>	A2 çk-68
	<i>...kendimi yorgun hissediyorum.</i>	B2-66
	<i>Çok bitkinim.</i>	B2-68
	<i>...çok yorgun görünüyorsun.</i>	B2-68, A2-76
	<i>...iyice yoruldum vallahi.</i>	B2-65
	<i>Çok yorgunum</i>	A2 çk-68
17. Teselli	<i>Geçmiş olsun.</i>	A1-106 ,B1-121, B1 çk-73
	<i>Dur canım. sakın ol!</i>	A1-150
	<i>Önemli değil .</i>	A1-30
	<i>Merak etme...</i>	A1-166 ,B1-14, B1-15 , A2-38
	<i>Sorun değil.</i>	B1-121
	<i>Hiç merak etmeyin.</i>	B1-24, A2-24
	<i>Endişelenmene gerek yok.</i>	B1 çk-73
	<i>Üzülme Hay' dan gelen Hu' ya gider.</i>	B1 çk-58
	<i>Sen de canını sıkma.</i>	B1 çk-68, B1-121
	<i>Boş ver nasıl olsa geçer.</i>	B1 çk-94
	<i>Hayırlısı olsun kardeşim.</i>	B2- 11
	<i>Surat asma!</i>	B2-48
	<i>Haydi bakalım artık yüziün gülsün.</i>	B2-48
	<i>Belki de böylesi daha iyi olmuştur.</i>	B2-12
	<i>Nasipten öteye köy yoktur.</i>	B2-12
	<i>Bu da geçer ya hu!</i>	B2-71
	<i>Sakin olun !</i>	B2-18, A2-41, B1-78
	<i>Sakin merak etmeyin.</i>	A2 çk-97
	<i>Merak etmeyin...</i>	B2 çk-41, B1-110
	<i>Allahtan umut kesilmez.</i>	B2 çk-74
	<i>Allah şifa versin.</i>	B2 çk-74
	<i>Allah kavuşturusun .</i>	B2 çk-74
	<i>Nur içinde yatsın.</i>	B2 çk-74
	<i>Allah can sağlığı versin.</i>	B2 çk-93
	<i>Başımız sağ olsun .</i>	B2 çk-93
18. Kabul Etme	<i>Tabiki.</i>	A1-122, A2 çk-66
	<i>Olur tabi.</i>	A1-157, B2-20
	<i>...buyurun.</i>	A1-122
	<i>İyi olur, teşekkür ederim.</i>	A1-140

	<i>...tabi.</i>	A2-60, A2-116
	<i>Tabi tabi.</i>	B1-57
	<i>Olur.</i>	B1-33
	<i>Elbette.</i>	B1-59, A2-135
	<i>Olur canım. Ne demek!</i>	B1-118
	<i>Elbette, seve seve yardım ederim.</i>	B1 k-68
	<i>Harika olur.</i>	B1 k-73
	<i>...size zahmet olacak.</i>	B2 165
	<i>Aşk olsun, ne diye zahmet ettiniz.</i>	B2-165
	<i>Hay hay! Baş üstüne.</i>	B2-53
	<i>Emriniz başım üstüne sultanım.</i>	B2-113
	<i>Öyle ya!</i>	B2-11
	<i>...ya, ya!</i>	B2-65
	<i>Evet ,evet.</i>	B2-10
	<i>Elbette, buyurun.</i>	B2 k-44
	<i>Ay niye zahmet etti? Çok teşekkür ederim.</i>	A2-123
	<i>Tabi, isterim.</i>	A2-72
	<i>Elbette olur.</i>	A2-98
	<i>...çok iyi olur.</i>	A2-109
	<i>Olabilir.</i>	A2 k-30
19. Reddetme	<i>Maalesef hiç vaktim yok.</i>	B1-59
	<i>Maalesef işim var.</i>	B1 k-73
	<i>Olmaz.</i>	A2-140
	<i>Kesinlikle gelemem.</i>	A2-118
	<i>...maalesef...</i>	A2 k -66
	<i>...üzgünüm ,işim var.</i>	A2 k -68
20. Uyarı	<i>Unutma !</i>	B1-36
	<i>Fakat bilmiş ol ki...</i>	B2-42
	<i>Hastanın yanında lütfen sessiz olalım.</i>	B2 k-42 B1 -93
	<i>Unutmayın bu grup hem iç organlarınızı hem cildinizi tahrip ederek erken yaşlandırır.</i>	B2 k-39
	<i>Şimdiden söylüyorum.</i>	A2-134
	<i>Dikkat! İş makinesi çıkabilir.</i>	A2 k-72
	<i>Dikkat dikkat !Sayın yolcularımız....</i>	A2-k-85
21. Yalvarma	<i>Ne olur yardım et !</i>	B1-19
	<i>Allah 'ım sana yalvarıyorum...</i>	B2-42
	<i>Ne olur beni bırak!</i>	B2-49

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti

Duygu Durumu	Duygu İfadelerinin Aktarılış Şekli	Kitaptaki Yeri Seviye-Sayfa
1. Sevgi	...deli gibi aşık olur.	A1 -A2-100
	...aşkın beni yakıyor...	A1 -A2 -115
	Ona hemen aşık olmuş.	B1-19
	Hala delice aşığım .	A1- A2-93
	Bir gün kendisi de bir güzele aşık oldu.	A1 -A2- 49
	...aşık olduğumdan beri toz pembe gözlüklerle bakıyorum.	B1-116
	Öl desenez ölürüm sizin için.	B1-47
	...gönlünü çeler.	B1-108
	...görür görmez aşık oldu.	B1-110
	...kendisini deliler gibi seven bu delikanlının...	B1-117
	Beni körü kürüne sev.	B1-117
	...gönüllerini aşk ateşi ile yakardı.	B1-117
	...aşık oldum, aklım hep onda.	B1 çık-55
	...aşka kendini kaptırıyorlar.	B1 çık-28
	...aklım hep onda. Sanırım aşık oldum.	B2-C1-34
	...yeniden birbirine aşık olmuşlardı .	B1 çık-28
	seni o kadar çok seviyorum ki, sen olmadan hayatın hiçbir tadı olmayacağını düşünüyorum .	B2-C1-22
	sen benim için her şeyden değerlisin.	B2-C1-36
	birisine sevdalanmak	B2-C1-36
	insan aşık olunca yemeden içmeden kesilir.	B2-C1-37
	...onsuz yaşayamam.	B2-C1-40
	abayı yakmak	B2-C1-40
	gönül ferman dinlemez	B2-C1-76
	...çok mutluyum .	B2-C1-128
2. Mutluluk	Bu ne güzel sürpriz .	A1 -A2-75, B1-127, A1- A2-80, B1 çık-69
	...güle oynaya arkadaşlarıyla buluşmaya gitti.	A1 -A2-84
	Aaa! Sınavı geçmişim. Yaşasın !	A1 -A2 -136
	Çok mutlular.	A1-A2 çık-48
	Tüm seyirciler heyecan ve coşkuyla kupa sürecine takımlarını...	A1- A2 çık-21
	Kalabalığın içindeki coşkuya kendimizi	B1 çık-17

	<i>kaptırdık.</i>	
	<i>Gözün aydın .</i>	B1 çk-17
	<i>Geç saatlere kadar eğlendik.</i>	A1 - A2 çk-33
	<i>...çok sevindim.</i>	A1 -A2 çk-29
	<i>Çok sevineceksiniz.</i>	A1 -A2-çk-34
	<i>Çok rahatladım.</i>	A1 -A2-87
	<i>...mutluluktan havalara uçacaktır.</i>	A1- A2 çk-54
	<i>...beni gerçekten çok mutlu etti.</i>	A1- A2-çk-61
	<i>...keyif yapalım</i>	A1 -A2-çk-64
	<i>...oh! ..</i>	A1- A2-çk-68
	<i>...gözünüz aydın!</i>	B1- 10
	<i>...toz pembe gözlüklerle bakıyorum.</i>	B1-20, A1- A2 çk-33
	<i>...mutluluktan uçacaktık.</i>	B1-47
	<i>Gurur duyduğum Beşiktaş Kulübü'nün..</i>	B1-57
	<i>Halk doyasıya eğlenir.</i>	B2-C1- çk-55
	<i>...doyasıya eğlendi...</i>	B1 çk-67
	<i>...içimi neşe kaplar.</i>	B1-85
	<i>...çok mutlu olurum .</i>	B1-103
	<i>...bayram havası yarattı.</i>	B1-107
	<i>...ne mutlu onlara...</i>	B1-126
	<i>O kadar sevindi ki ağlamamak için kendini zor tuttu.</i>	B1-134
	<i>Çocuklar sevinçten bayram eder.</i>	B1-136
	<i>...gününü gün eder.</i>	B1-137
	<i>Çok eğleniyorum.</i>	B1-137
	<i>Ne kadar da mutlusunuz.</i>	A1- A2 çk- 13
	<i>...yüzünüzde kocaman bir gülümsemeyle...</i>	B1-142
	<i>...kahkaha attım.</i>	B1-142
	<i>...neşeli ve hayat doluydum.</i>	B1 çk-13
	<i>İkizlerden biri çok şen şakrak...</i>	B1-çk-22
	<i>Ziyaret etmenize ne kadar sevindim, bilemezsiniz.</i>	B1-çk-23
	<i>Yüzün gülüyor.</i>	B1 çk-71
	<i>Herkesi kahkahalarla güldürdü.</i>	B1-çk-26
	<i>...keyfin yerine geldi .</i>	B1 çk-34
	<i>...mutluluğum katlandı.</i>	B1-çk-26
	<i>...mutlu ve huzurlu hissettiğini söylüyordu.</i>	B1-çk-70
	<i>...kahkahalarla güldürüyor.</i>	B2 çk-16
	<i>...kıs kıs gülüyorlarmış.</i>	B2-C1 -11

	...gölmekten kırılıyorduk.	B2-C1-11
	...kahkahayı bastılar.	B2-C1-11
	...kendi kendime gülüyordum.	B2-C1-11
	...keyfim yerindeydi.	B2-C1-13
	Oh ne güzel	B2-C1-13
	Gençliğin keyfini çıkarıyor ...	B2-C1-20
	İşe kabul edildiğini öğrenince delirmişçesine çılgılık attı.	B2-C1-28
	...gülüşüp duruyorsunuz.	B2-C1-40
	...büyük keyif alıyorum.	B2-C1- 47
	...değmesinler keyfimize.	A1- A2- 75, B2-C1- çk-8
	...toplantının ortasında kahkaha attım.	B2-C1- 57
	makaraları koy vermek	B1 çk-12
	...ağzı kulaklarında .	B2-C1- 76
	...kahkaha savurduğumuzda...	B2-C1- 76
	Çok neşeliydi.	B2-C1- 80
	Yüzümüze bir tebessüm yerleştirdiğimizde.	A1- A2-74
	Kendi kendime gülüyordum.	B2-C1- 80
	...kıkırdayıveririz .	B2-C1-13
	...kahkahalar attıran...	B2-C1- 80
	...gençlik döneminin gülüp eğlenmekten ibaret olduğudur.	B2-C1- 80
	Çok sevindiğinizde havalara uçacak gibi olursunuz.	B2-C1-18
	...kahkahalarla güldüğümüzü...	B2-C1- çk-20
	Mutlu mu mutlu bir hayat...	B2-C1- 86
	Keyif almak amacıyla..	B2-C1- çk-45
	...kahkahadan kırıp geçirmiştir.	B2-C1- çk-32
	..beni ziyaret etmenize ne kadar sevindim bilemezsiniz.	B2-C1- 86
	...coşku içinde geçti.	B1 çk-71
	...gölmekten kırılıyoruz.	B1 -143
	...kahkahalarla güldürüyor.	B2-C1- çk-45
	...gülüp oynamak...	B2-C1-10
	...değmeyin keyfime.	B2-C1- 87
	Aaa! öyle mi?	B2-C1- 121, B2- C1-57
3. Şaşkınlık	... şaşkın şaşkın ...	A1 A2 -29, A1A2 çk-27, B1-32
	Aaa! Eve hırsız girmiş.	B1 çk-56
	Aaa ,benim bina da o...	A1 -A2 74

<i>İnanmıyorum!</i>	A1 -A2 75
<i>Aaa! Aslı evlenmiş mi?</i>	A1- A2 84, B1-108
<i>Öyle miymiş! Kiminle evleniyormuş?</i>	A1- A2 -94
<i>Şok geçirdim.</i>	A1- A2- 95
<i>Aaa, saat 12.00 olmuş.</i>	B2-C1- çk-76
<i>Aa, Ahmet hoş geldin .</i>	A1- A2- 102
<i>İnanamıyorum!</i>	A1- A2- 135
<i>Aaa! Çok pahalı .</i>	A1- A2- 112
<i>Aaa, Ayşe hoş geldin.</i>	A1- A2 çk -13
<i>Hayret!</i>	A1- A2 çk-29
<i>Öyle mi?</i>	A1- A2 çk-28
<i>Aaa! Çocuklar nerde ?</i>	A1 -A2 çk-28, A1- A2 çk-31
<i>...şaşkınlık içinde...</i>	A1- A2 çk-31
<i>Sahi mi? Bilmiyordum .</i>	B2-C1- çk-44
<i>...çok şaşırdım /...çok şaşırdık.</i>	A1- A2 çk-32
<i>Öyle mi! Hiç haberim yoktu.</i>	A1- A2 çk-28 ,B2-C1- çk-45
<i>Aa! Elektrik faturasının son ödeme günü bugünmiş.</i>	A1- A2 çk-50
<i>Çok şaşıyorum gerçekten.</i>	B1- 15
<i>...şaşkına dönmüştük.</i>	B1-36
<i>...hayret vericiydi.</i>	B1-57
<i>Allah Allah! İnanmıyorum.</i>	B1-79
<i>...kulaklarıma inanamadım .</i>	A1- A2- 85
<i>...bir de ne göreyim!</i>	B1-112
<i>Aa, siz burda mısınız ?</i>	B2-C1- çk-71
<i>Hepimiz şok olduk.</i>	B1-115
<i>...insanı şaşkınlık içinde bırakmaktadır .</i>	B2-C1- çk-70
<i>...hayret ediyorum .</i>	B1-122
<i>Bir yaşıma daha girdim .</i>	B1-136
<i>Herkes ,şaşkın şaşkın onu izliyordu.</i>	B1-137
<i>İnanamıyorum!</i>	B1 çk-56
<i>Vay anasını!</i>	B1 çk-70
<i>Gemideki insanlar toplanıp güverteye şaşırp kalacaktı .</i>	B2-C1 -11
<i>...şaşkın şaşkın bakıyordu .</i>	B2-C1-14
<i>İnanılır gibi değil!</i>	B2-C1-39
<i>şaka gibi gelmek</i>	B2-C1-76
<i>...şaşakaldım.</i>	B2-C1-77

	...acayip şaşırdım .	B2-C1-79
	...kızgın kızgın bakıyordu.	B2-C1-79
	...bağırıp çağırmaya başladı .	A1- A2 çk-40
	...çok ayıp !	A1- A2 çk-68
	Sokağın ortasında bağıra çağıra kavga etmiyorlar mı!	B1-15
	Öfkeyle kalkan zararlar oturur.	B2-C1- çk-71
	Ayıp hoca ayıp!	B2-C1- çk-49
	Esin ve Ceren kavga etti.	B2-C1- çk-44
	...çok sinirli oluyorum.	B1-40
	En iyi arkadaşım kavga ettik.	B1-103
	Kavga etmek ve dövüşmek niyetindeki taraftarlar bile...	B1 çk-12
	...bıktım artık!	B1 çk-17
	kıyamet kopmak	B1-40, B1 çk-26, B2-C1-38
	Çok sinirli herkese bağırıp duruyor.	B2-C1- çk-39
	Şu anda ikimiz de çok gerginiz.	B2-C1- çk-26
	Yeter artık!	B1 çk-18
	Allah Allah! Ne biçim konuşuyorsun sen!	B1-44
	...çok sinirlendim.	B1-63
	Çok sinirleneceğini bildiğim için...	B1-136
	...çok kızdı ,tekme tokat girişti.	B1 çk-69
	...tartışırken kendimi kaybettim.	B1-137
	Ben birine kızdığım da...	B1 çk-13
	...çok sinirli.	B1 çk-55
	Bıktım usandım artık!	B1 çk-18
	...kaşlarını çatıp “Sus bakayım,şimdi ağzına biber doldururum.”	B1 çk-70
	O kadar sinirlenmişim ki ,avazım çıktığı kadar bağırarak istedim.	B2-C1-10
	Kendimi öyle kızgın hissediyordum ki...	B2-C1-21
	Artık onu görmek bile istemiyorum.	B2-C1-21
	... bağırıp çağırmaya başladı.	B2-C1-21
	...bağırıp çağırıyor .	A1 A2 çk-68, B2-C1-87
	...delirmişçesine sağa sola saldıran adamdan...	B2-C1-39
	Şeytan görsün yüzünü !	B2-C1-39
	Ne hali varsa görsün !	B2-C1-76
	Derse geç gelen küçük öğrencisine kaşlarını çatıp...	B2-C1-76, B2-C1-153

4 Öfke

	<i>Üstüme iyilik sağlık...</i>	B2-C1-35
	<i>Geleceği varsa göreceği de var.</i>	B2-C1-76
	<i>...sinirli sinirli etrafına bakınıyor.</i>	B2-C1-115
5. Üzüntü	<i>Hay Allah! Otopark ne tarafta?</i>	A1- A2 72, A1-A2 çk-42, A1- A2-108
	<i>Maalesef ...</i>	B2-C1- 39
	<i>Eyvah!</i>	A1- A2 71
	<i>Üzüntüden günden güne erimiş bir deri bir kemik kalmış.</i>	A1- A2 85
	<i>...günlerce ağlaştı.</i>	A1- A2 93
	<i>Aaa, çok üzüldüm.</i>	B1 çk-17
	<i>Ne yazık ki...</i>	A1- A2 çk-44
	<i>Seni böyle görünce içim parçalanıyor.</i>	A1- A2 111, A1- A2-124, A1- A2 çk-29
	<i>Bir söz bile beni kırabiliyor.</i>	B2-C1- çk-47
	<i>Hiç yoktan sinirim bozuldu.</i>	B2-C1- çk-47
	<i>Ayrılık acısı çekiyorlar.</i>	B2-C1- çk-45
	<i>...huzurumuzu bozdu.</i>	A1- A2- 111
	<i>Herkesin keyfi kaçmış.</i>	B2-C1- çk-45
	<i>Dostumu kaybettiğim için çok üzgünüm.</i>	B2-C1- çk-45
	<i>...acı çekiyorlar.</i>	B2-21
	<i>Kadın gözyaşları içerisinde ağlaya sızlaya hayatını anlattı.</i>	A1 -A2- 100
	<i>Niçin onu üzüyorsun?</i>	A1- A2- 137
	<i>...moralimizi bozar.</i>	A1- A2 çk-42
	<i>...hıçkırığa hıçkırığa ağladım.</i>	A1- A2- 142
	<i>...herkese rezil oldum.</i>	A1- A2 -136
	<i>Tam o sırada ayağıma bir ağrı girdi.</i>	A1- A2 çk- 40
	<i>Off! Başımız dertte.</i>	B1 çk-23
	<i>Başımız dertte!</i>	A1- A2 çk-40
	<i>...canımızı sıkar.</i>	A1- A2 -72
	<i>...ağlayıp zırladı</i>	A1- A2 çk-67
	<i>Ah nerde o eski bayramlar!</i>	A1- A2 çk-68
	<i>...ne yazık ki sen yoksun.</i>	B1-128
	<i>Şanssızlık işte...</i>	A1- A2 çk-79 , A1- A2 çk-72, B1 çk-21, B1 çk-69
	<i>Çok üzgünüm çünkü maçı kaybettik.</i>	A1- A2 çk-79
	<i>Zavallım...</i>	A1- A2 çk- 79
	<i>Yerde acılar içinde kıvranırken..</i>	B1-10

...canımı çok sıkıyor.	B1 k-22
...beni k ziyor.	B1-13
Of! Kafam çok karışık ,ne yapmalıyım bilemiyorum.	B1-13
....huzurumu kaçırdı.	B1-14
Of! Gecikme faizi ödemek zorundayız.	B1-14
Depresyona girdiğinizde bütün dünya üstünüze geliyor gibi olur.	B1-15
...hayal kırıklığına uğradım.	B2-C1- k-20
Bu durum canımı çok sıkıyor.	B1-34
...pişmanlık duydum.	B1 14
...boşuna okumuşum yıllarca.	B1-34
...yüzü hiç glmiyor.	B1-61
Sonbaharda sararan ve dökülen yapraklar insanı hznlendirir.	B1-39
...Çok zldm.	B1 k-53
...Çok üzüldü/... Çok zldk.	A1 -A2 54, B1 k-12 , B1-34
Of !Kredi kartımı evde unutmuşum .	B1-40 B2 k-75
Bu ayrılık kızlarını bunalıma sokmuştur.	B1-63, A1- A2- 50
...bozulan moraller...	B1-75
ne yazık ki çırpınıyor zavallı dünya	B1-98
...iki gözü iki eşme	B1-101
...bağrı yanık garibin,	B1-101
.....içi kan ağılıyor,	B1-101
kanadı kırık kuş gibi	B1-101
boynunun bklmesinde ...	B1-101
glmz soluyor ,yuvamız,ocağımız gidiyor elden	B1-101
zntden ne yapacağını bilemez olmuştı	B1-101
zavallı Phsike...	B1-116
hi keyfim yok	B1-116
gzyaşlarını tutamadı	B1-122
ocuğın yaşadığı hayal kırıklığı	B1-126
yas tutuyorum	B2-C1-15
ok bozulmuş	B1-132
...pişman ettin/ pişman oldum/ pişman olduk	B1-137
...gcenmiş.	B1-137, B2-C1-120
...moralim bozuluyor .	B1-137
...sinirlerim bozuluyor.	B1-137

<i>Beni çok kırdığı halde...</i>	B1 çk-18
<i>Ben yaşamışım yaşamamışım kimim umurunda?</i>	B1-139
<i>Var mıyım yok muyum, bu dünyada belli değil.</i>	B1-140
<i>Canım hiçbir şey istemiyor.</i>	B1-140
<i>...tutunacak tek bir dalı bile olmadığından ...</i>	B1-143
<i>...yasını tutuyor.</i>	B1-144
<i>Aaa, yazık...</i>	B1-145
<i>Batsın bu dünya...</i>	B1-145
<i>...kalbini kırdınız.</i>	B1-146
<i>sinirleri bozulmak</i>	B1 çk 7
<i>Keşke...</i>	B1 çk-18
<i>...şimdi çok pişmanım.</i>	B1 çk-20
<i>...çok pişmanmış.</i>	B1 çk-21
<i>...acılar içinde ...</i>	B1 çk-70
<i>...ah şu...</i>	B1-çk-22
<i>Yüzü hiç gülmüyor.</i>	B1 çk-22
<i>Of! Hala aynı kilodayım. Bir haftadır rejim yapıyorum.</i>	B1 çk-23
<i>Bendeki şansa bak! Ne zaman okuldan kaçsam babama yakalanıyorum.</i>	B1 -çk-34
<i>...aksilik bu ya!</i>	B1-çk-34
<i>Ali senin sözlerine alındı bence.</i>	B1 çk-37, B2-C1-20
<i>Kötü sınav notlarını görünce yıkıldı.</i>	B1 çk-42
<i>Ne yazık ki hiç kimse çevre temizliğine önem vermiyor.</i>	B1 çk-42
<i>Maalesef hırsızlar hala yakalanamamış .</i>	B1 çk-42, B2-C1-131
<i>Mutsuzluğu giderek artıyor bir haber gelmezse nefes alamayacağını hissediyordu.</i>	B1 çk-43
<i>...morali çok bozuk.</i>	B2-C1-40
<i>...hayal kırıklığı yaşadı .</i>	B1 çk-43
<i>Ne yazık ki küresel ısınmanın...</i>	B1 çk-56
<i>...pişman oldum .</i>	B1-97 B2-C1-51
<i>Eyvah !Senden aldığım CD' yi getirmeyi unuttum.</i>	B1 çk 70
<i>Gülümsemeyi dahi unutmuş gibi Kahır dolu bir simaya sahipti</i>	B1 çk-71
<i>Film o kadar acıklıydı ki hepimizi ağlattı</i>	B2-C1-39
<i>...gücenmiş.</i>	B1 çk-40
<i>Ah, keşke biletleri dün alsaymışız .Gördün mü</i>	B1 çk -70

	<i>bak hiç yer kalmamış!</i>	
	<i>Tüh!Bir dakika erken gelseymişiz...</i>	B2-C1 -12
	<i>...zavallı kadın uzun süredir kocasından şiddet görüyormuş.</i>	B2-C1- 12
	<i>...başı sıkışan...</i>	B2-C1- 12
	<i>Kırılır sonra kolun kanadın</i>	B2-C1- 13
	<i>Ah o kadrini bilmediğim günler!</i>	B2-C1- 18
	<i>Hiçbir şeyden zevk alamıyorum.</i>	B2 18
	<i>Büyük bir hayal kırıklığı yaşadı.</i>	B2-C1- çk-25
	<i>...yoğun stres altında yaşıyorsanız...</i>	B1 çk-56
	<i>kendimi hayal kırıklığına uğramış hissediyordum.</i>	B1 çk-7
	<i>Kötü sınav notlarını görünce yıkıldı.</i>	B2-C1- 21
	<i>Kendimi yapayalnız hissediyorum.</i>	B1 çk-42
	<i>Annenizin kalbini kırdınız.</i>	B2-C1-21
	<i>...yüzüme bile bakmadı.</i>	B1 çk-7
	<i>...sırtımdan vurdu .</i>	B2-C1- 21
	<i>Bizi bağlayan en sonunda maalesef bizi ayırıyor.</i>	B2-C1- 21
	<i>Yüzün hiç gülmez oldu .</i>	B2-C1- 22
	<i>....o kadar üzıldüm ki...</i>	B2-C1- 31
	<i>...moraliniz oldukça bozuksa...</i>	B2-C1- 31
	<i>...canınız hiçbir şey yapmak istemiyorsa...</i>	B2-C1- 33
	<i>...birbirimize darıldık.</i>	B2-C1- 33
	<i>Yaşama sevinci kalmamışsa ...</i>	B1 çk-13
	<i>...ağlayacak gibi olmuyor değilim.</i>	B2-C1-33
	<i>...kalbini kırıyorum.</i>	B2-C1- 36
	<i>...strese giriyoruz.</i>	B2-C1- 55
	<i>Tüh!Süt şişesi yere düştü.</i>	B2-C1-54
	<i>Bugün biraz keyifsizim.</i>	B2-C1- 74
	<i>Zavallı çocuğu...</i>	B2-C1-74
	<i>...nasip değilmiş.</i>	B2-C1- 75
	<i>...biraz bozuluyorum .</i>	B2-C1- 77
	<i>Ama ne yazık ki</i>	B2-C1- 77
	<i>Ağlaya ağlaya bir hal oldun.</i>	A1- A2 78
	<i>Eyvah! Çikolata sevmediğinizi bilmiyordum.</i>	B2-C1- 79
	<i>...acılar çekmiş.</i>	B2-C1-7
	<i>...talih gülmedi.</i>	B2-C1- 80
	<i>Laf işitince ağlamaya başladı.</i>	B2-C1- 83

	<i>her şeyden çok sıkıldım.</i>	B2-C1-10
	<i>Maalesef....kazanç elde edemedik.</i>	B1 çk-9
	<i>Saati alacaktım ama satılmış maalesef...</i>	B2-C1-24
	<i>Uzun zamandır hiç keyfim yok.</i>	B2-C1- çk-8
	<i>Söylediklerimizi duyduysa ikimiz de rezil oluruz.</i>	B1-123
	<i>Gözyaşlarına hakim olamıyordu.</i>	B2-C1—15
	<i>...keyfimiz kaçtı.</i>	B2-C1- çk-22
	<i>Keyifsiz olduğum için ...</i>	B2-C1- 87
	<i>Yemeden içmeden kesilmek</i>	B2-C1-120
	<i>Kavga çıkarıp keyfimizi kaçırdın.</i>	B2-C1- çk-25
	<i>...ağlayacak gibi oldu.</i>	B2-C1-87
	<i>Moralim bozuk. Sorularınızla beni bunaltmayın.</i>	B2-C1- çk-23
	<i>Bunalıma bile girebilir.</i>	B2-C1- çk-53
	<i>İnsan ...30,40,50 olduğunda tuhaf bir hüzne kapılır.</i>	B2-C1-19
	<i>...içime sindiremiyorum.</i>	B2-C1-26
	<i>...sinirlerim bozuk.</i>	B2-C1- 93
	<i>...bunalıma girmiş.</i>	B2-C1- 100
6. Korku	<i>Korkudan yüreğim ağzıma gelmişti.</i>	B1 çk-56
	<i>Her gök gürlediğinde tir tir titreyerek yere yatar...</i>	B1 çk-74
	<i>Telefonun sesiyle irkildim .</i>	B2-C1- çk-20
	<i>...kalbim deli gibi çarpıyordu.</i>	B2-C1-13
	<i>Çok korkmuştu sanırım. Onu gördüğümde yüzü bembeyaz olmuştu.</i>	B1 çk-54
	<i>Korktuğunuzda yüreğiniz ağzınıza gelmiş gibi olur.</i>	B2-C1- çk-20
	<i>Çok korktum .</i>	A1- A2 çk-72
	<i>adeta donakalmıştım .</i>	B2-C1-13, B2-C1- çk-26
	<i>Korkudan bayılacak gibi oldum .</i>	B2-C1- çk-20
	<i>Elini hızla kaldırınca ödüm koptu .</i>	B2-C1-39
	<i>herkesin yüreği ağzına geldi.</i>	B2-C1-36
	<i>...donakaldık.</i>	B2-C1-135
	<i>ne güzel ...</i>	B2-C1-135
	<i>Harika!</i>	A1- A2 çk-28, A1- A2-89, A1- A2 çk-30
	<i>...çok güzeldi.</i>	A1- A2 çk-27, B1 -8, A1- A2-50, A1- A2-89, A1- A2-29, A1- A2 çk-64, B1 çk-67
	<i>...çok güzel...</i>	A1- A2 çk -27, B2-C1- çk-75
	<i>Eşimi ilk gördüğümde evleneceğim insan işte bu demiştim.</i>	B1 çk-50, B1 çk-51, B2-C1-15, B2-C1-16
	<i>Şarkıların çok sevineceğine inanıyoruz.</i>	B2-C1- çk-68

	...çok nefistir.	B2-C1- çk-34
	...güzel bir kahvaltı...	B1 çk-51
	Çok hoşuna gitti.	A1- A2-27
	Yemek çok lezzetliydi.	B2-10
	Göz değmesin. Maşallah çok terbiyeli bir kızınız var.	B1 çk-51
	Ağzının tadını bilmek	B2-C1-10
	Tadı damağında kalmak	B2-C1- çk-25
	...tadına doyum olmuyor.	B2-C1- çk-25
	O kadar güzel kokar ki hepimizin ağzının suyu akar.	B2-C1- çk-25
	...hoşuma gidiyor.	B2-C1- çk-25
	...gerçekten çok güzel...	B1-67
	Bu gömleği çok beğendim ama pahalı.	A1- A2 çk -31
	Bu arada kek harika olmuş.	B1 çk-18
	...çok beğeniyorlar.	A1- A2 çk -33
	En lezzetli yemekleri pişirtti.	A1- A2 çk-41
	...bu takım gerçekten harika.	B1 çk-38, B2-C1- çk-45
	...çok beğeniyorum.	B1 çk-20
	Eminim çok beğeneceksiniz.	A1- A2 çk-59
	Yılın en şahane günü.	B1 çk-6
	Ne kadar güzel...	B1-134
	...izlemekten hoşlanıyoruz.	A1- A2 çk -52 , A1- A2-95, B1-8
	Sarışın sevimli bir kız.	A1- A2-121
	Gençken ne kadar güzelmışsin.	A1 A2 çk-35
	Çok beğendim.	A1 -A2-52
	Güzel bir yemek.	B1-108
	Ev gayet bakımlı...	A1- A2 çk-38
	Çok güzelsiniz.	B1-123

7. Beğeni	<i>Çok yakışıklısiniz.</i>	A1- A2 çk-58
	<i>Orayı öyle çok beğendik ki....</i>	A1- A2 çk-58
	<i>En çok hangi meyveyi seviyorsun?</i>	B2-C1- çk-19
	<i>O enfes kebabları başka etlerden....</i>	A1- A2 çk-41
	<i>Nefis bir pasta yaptı.</i>	A1- A2 -64
	<i>Ay, şuna bak ,çok sevimli .</i>	A1- A2 çk-43
	<i>O güzelim yemeklerden yiyelim.</i>	A1- A2 çk-63
	<i>Benim için 1 numara .</i>	A1 -A2 çk-54
	<i>O kadar çok beğendim ki .</i>	A1- A2 çk -64
	<i>çok güzel... /Harika ...</i>	A1- A2 çk -79
	<i>Yakışıklı erkekler peşimden koşsa.</i>	A1- A2 29
	<i>Avcı çok yakışıklıymış.</i>	B1 çk-19
	<i>Güzel mi güzel üç kızı varmış.</i>	A1- A2-94
	<i>Çok cazip gelmiş.</i>	B2-C1- çk-45
	<i>...adeta büyülenmiş.</i>	A1- A2-91
	<i>Kızın dillere destan bir güzelliği varmış.</i>	A1 - A2-93
	<i>O kadar güzel bir tablo ki bakmaktan kendimi alamadım.</i>	A1- A2-95
	<i>Sizden bin kat daha güzel.</i>	B1-20
	<i>...gözleri kamaştıracak kadar parlak.</i>	A1- A2-92
	<i>...göz alıcı...</i>	B1-37
	<i>Patates kızartmasına bayılıyor.</i>	B1-53
	<i>Ama sorun bakalım enfes merfoların yanında genellikle ne var: Kırmızı et.</i>	A1- A2-58
	<i>Lokantanız çok şık. Yemekler de lezzetli.</i>	A1- A2-64
	<i>Çok zarif çok hoş bir kadındı.</i>	A1- A2-71
	<i>...bayılırlar.</i>	B2-C1- çk-75
	<i>Oraya bayılır Mine.</i>	B1-53 B2-11
	<i>Bu hediyeye bayılacağından şüphem yok.</i>	A1- A2 50
	<i>Aferin ...</i>	B1 çk-71
	<i>...şapka çıkarılacak cinsten.</i>	B1-57
	<i>...çok yakışmış.</i>	B1-58
	<i>...göze kulağa hoş gelmeli.</i>	A1- A2 50
	<i>O kadar şirin ki.</i>	B1-67
	<i>O kadar güzel o kadar alımlıydı ki...</i>	B1-68
	<i>Tam aradığınız kazak !</i>	B1-117
	<i>Vay anasını!</i>	B1-142
	<i>İnsanlar gözlerini sizden alamayacak.</i>	B2-10

	<i>Muhteşem bir manzara!</i>	B1-142
	<i>İşte bu!</i>	B2 çk-68
	<i>Eviniz gerçekten çok güzel.</i>	B1-144
	<i>...gerçekten güzel...</i>	A1- A2 çk-33
	<i>...inanılmaz güzeldi.</i>	B1-159
	<i>Bu renk sana yakışır.</i>	B1-51
	<i>...çok yakıştı.</i>	A1- A2-105
	<i>Ne hoş!</i>	B1 çk-32
	<i>...lezzetli yemekleri...</i>	B1 çk-42
	<i>Of! Şu arabaya bak! Kim bilir ne kadar pahalıdır.</i>	B2-44
	<i>Manzara muhteşemdi.</i>	B1-çk-71
	<i>Uzun boylu güzelce bir kızdı.</i>	A1 -A2-91
	<i>...hoşuna gitti .</i>	A1- A2-91
	<i>...aman ne cici ...</i>	B2-C1- 11
	<i>Çok güzel inanılmaz bir müzik.</i>	B2- C1-11
	<i>Göze kulağa hoş gelmelidir.</i>	B1-37
	<i>Göz değmesin maşallah .</i>	B1-67
	<i>Çok beğeneceğini düşündüğüm bir saat...</i>	B2-C1- 11
	<i>Çok iyi fikir.</i>	B2-C1- çk-67
	<i>...giysiler o kadar cazip ki.</i>	A1- A2 çk-30
	<i>Ne kadar güzel uçuyorlar.</i>	B1 çk-27
	<i>Herkesten daha güzel daha şık olacaksınız.</i>	B1-33
	<i>Tam benlik!</i>	B1-142
	<i>....sevimli dostları da unutulmuyor.</i>	B2-C1- 20
	<i>...göz kamaştıran erkekler...</i>	B1-89
	<i>...göze kulağa hitap eder.</i>	B2-C1- 36
	<i>Herkes yemeklerime hayran.</i>	B2-C1- 46
	<i>...anlata anlata bitiremedi.</i>	B2-C1- çk-13
	<i>Damak tadına hitap etmek</i>	B2-C1- 79
	<i>...hayranlığını toplamıştır.</i>	B2-C1-45
	<i>Ağızına layık olmak</i>	B2 -C1-86
	<i>...hayran kalmasını ...</i>	B2-C1-45
	<i>Gözlerimi ondan ayıramıyorum.</i>	B2-C1- 110
	<i>...yüzümüz kızarırdı.</i>	A1- A2-76
	<i>Çok özür dilerim ama unuttum .</i>	A1- A2-115
	<i>Ah ,özür dilerim.</i>	B2-C1- 116
	<i>Kusura bakma, ev bugün dağınık.</i>	A1- A2 çk-42

8. Utanma	<i>...nasıl özür dileyeceğimi bilmiyorum.</i>	B1-57
	<i>Kalabalığın önünde hata yaptığınızda yerin dibine geçmiş gibi olursunuz.</i>	B1 çık-16
	<i>Ayıp oldu davetlerini kabul etseydik.</i>	B2- C1 çık-20
	<i>Almanın sözlerinden dolayı komşumuzun yüzü kızarmış .</i>	B1 çık-21
	<i>Doğrusunu söylese yabancıya karşı ayıp olacak.</i>	B2-C1- 10
	<i>Kusura bakmayın söz verdiğim günde ödevi teslim edemedim çünkü ancak yetişebildim.</i>	B2- C1-11
	<i>...rezil oluruz.</i>	B2- C1 çık-64
	<i>Kusura bakmayın ,çok trafik vardı ancak gelebildim./kusura bakmayın geldiğiniz sırada...</i>	B2-C1-15
	<i>...dilimiz dolanırdı .</i>	B2- C1 123, B2- C1 çık-26
9. Heyecan	<i>...çok heyecanlıydım /...çok heyecanlıydık.</i>	A1 -A2-115
	<i>...çok heyecanlı olurum.</i>	A1- A2 çık-40, B2- C1 çık-75
	<i>Çok heyecanlıyım.</i>	B1-107
	<i>Heyecandan tek bir kelime edemiyorum.</i>	B1-127, B1 çık-66 , B2-C1-15
	<i>Genç kızın dizlerinin bağı çözülür hatta bayılacak gibi olur.</i>	B1 çık-22
	<i>Bulunduğunuz ortama girmesiyle kalbinizin küt küt atmasından ..</i>	B2-C1- 34
	<i>O kadar heyecanlıyım ki kalbim yerinden çıkacakmış gibi güm güm atıyor.</i>	B2-C1- 34
	<i>...kalbiniz yerinden fırlayacak gibi olur.</i>	B2-C1 çık-22
	<i>...heyecanımız bir kat daha arttı.</i>	B2-C1 çık-20
	<i>Kalbim yerinden fırlayacak gibi...</i>	B2-C1 çık-13
	<i>Kalbim yerinden fırlayacakmışçasına çarpıyordu .</i>	B2-C1- 35
	<i>Heyecandan bacaklarım titredi .</i>	B2-C1- 39
	<i>...fena halde kal geldi .</i>	B2-C1- 79
	<i>...heyecandan dilim tutuldu.</i>	B2-C1- 79
10. Merak	<i>Eee ,anlat bakalım. Nelere şahit oldun bugün?</i>	A1- A2-102
	<i>Balkondaki kim acaba?</i>	B1-37
	<i>Acaba ne yapıyordur?</i>	B2-C1- 127
	<i>Ne gördün anlat bakalım?</i>	A1- A2 çık-43
	<i>Merak ediyorum ,neydi?</i>	B1-37
	<i>Ne oldu?</i>	A1- A2 -90
	<i>Ne dedi ,peki?</i>	A1- A2-109
	<i>Türk Kültürüne olan merakım daha da arttı.</i>	B1 çık-62

	<i>Meraklı gözlerle onu seyrediyordum.</i>	B2-C1- çk-16
	<i>Acaba benim için hediye almış mıdır?</i>	B1 çk-69
	<i>Söyle hadi!</i>	A1- A2 çk-54
	<i>Çok merak ediyorum gelecekteki binalar nasıl olacak?</i>	A1- A2-109
	<i>Ben de merak edip sabahları erken kalkıp kalkmadığımı sordum.</i>	A1- A2-78
	<i>...çok merak etmiş.</i>	B1 çk-62
	<i>...çok merak ettim.</i>	A1- A2 95, A1 -A2-54
	<i>Aa,ne oldu kızım !Anlat, ne oldu?</i>	B1 çk-50, A1- A2-136
	<i>Merak uyandıracak bir sonla...</i>	B1-63
	<i>Çok merak ettim .Lütfen söyle!</i>	B2-C1-119
	<i>Sen gel otur bakayım şuraya. Anlat ne oldu</i>	B1 çk-50
	<i>Acaba ...?</i>	B1-63
	<i>Bir sorun mu var?</i>	B2-C1- 15
	<i>Üff! Sıkılıyorum her gün aynı iş, yapmaktan.</i>	A1- A2- 68
11.Usanma	<i>Off! /Of!</i>	A1- A2- 89 B2-C1-31
	<i>Bıktım bu sınavlardan.</i>	A1- A2 -109
	<i>Off! Beklemekten çok sıkıldım .</i>	A1- A2- 132
	<i>Buradan çok sıkıldım .</i>	A1- A2-138
	<i>...nasihatlerden sıkılan kalfa...</i>	A1- A2 çk-45
	<i>Parasız kalmaktan bıktım.</i>	B2-C1- çk-9
	<i>Bütün bunlar canıma tak etti ve ayrılmaya karar verdim.</i>	A1- A2 çk-65
	<i>Of!Çok sıkıldım ,başımı alıp gitmek istiyorum .</i>	B1 çk-23
	<i>Bıktım böyle yaşamaktan</i>	A1 -A2 çk-68
	<i>Tatilde can sıkıntısından bir sürü oyun oynadık</i>	B1-141
	<i>Canım çok sıkıldı.</i>	B1 çk-64
	<i>İnsanlar sıkılmıyor muydu?</i>	A1- A2 çk-68
	<i>Bıkıp usandım artık!</i>	A1- A2 çk-31
	<i>Çok canım sıkılıyor .</i>	B1 çk-70
	<i>Canın sıkıldıysa ...</i>	B1 32
	<i>Dün akşam canım çok sıkılıyordu.</i>	B1- 56
	<i>Konser çok sıkıcıydı.</i>	A1- A2-48
	<i>Yoğunluktan çok sıkılıyorum.</i>	B1 çk-51
	<i>...başımızın etini yedi.</i>	A1- A2-132
	<i>....çok sıkılıyor.</i>	B1- 64

	<i>Sabahtan beri evdesin hiç canın sıkılmıyor mu?</i>	B1- 147
	<i>Bir ara sıkıntıdan patlayacakmış gibi oldum .</i>	B1 çk-24
	<i>Üstüme gelmesinden bıktım artık.</i>	B2-C1 -35
	<i>...canları sıkıldıklarında..</i>	B2-C1-39
	<i>...oflayıp pufluyorum.</i>	B2-C1-58
12. Sitem	<i>...çok kırgınım.</i>	A1- A2 çk-45
	<i>Burcu 'ya kırgınım.</i>	A1- A2 çk-68, B2-C1- çk-19
	<i>Sana biraz kırgınım hiç aramıyorsun.</i>	B2-C1-118
	<i>Artık ben de ona çok kırgınım.</i>	A1 -A2-115
	<i>Günlerdir arayıp sorduğun yok.</i>	B2-C1-21
	<i>Hep böyle yapıyorsun.</i>	B2-C1- çk-60
	<i>Bizi hiç arayıp sormaz oldun. O kadar mı meşgulsün?</i>	A1- A2 çk-47
	<i>Hani bir daha yaramazlık yapmayacaktın?</i>	B2-C1- çk-23
	<i>Tamam jölen senin olsun.</i>	A1- A2 çk-48
	<i>..... mıydın ?Hangi dağda kurt öldü.</i>	A1- A2-47
	<i>Alper uzun zamandır beni aramıyor. Beni çok üzüyor.</i>	B2-C1- çk-70
	<i>En yakın arkadaşlarını ne çabuk unuttun !</i>	A1- A2 -133
	<i>Ne zamansam aynı şeyi yapıyorsun.</i>	B1-47
	<i>Senin bu yaptığına içerledim.</i>	B1-63
	<i>Buraya kadar gelip bize uğramamasına üzüldük doğrusu.</i>	B1 çk-71
	<i>Beni bir kalemde sildiğine inanamıyorum.</i>	B1 çk-71
	<i>...hiç arayıp sormaz oldun.</i>	B2-C1-21
	<i>Neler duyuyorum senden? Üstüme iyilik sağlık.</i>	B2-C1-31
	<i>Hiç arayıp sorduğun yok .</i>	B2-C1-76
	<i>Çok kırıldım.</i>	B2-115
	<i>Aşk olsun !</i>	B1-34
13. İlgisizlik	<i>O ,hiçbir şeyi önemsemez. kendisi hakkındaki eleştirilere bile gülüp geçer.</i>	A1- A2-121
	<i>...dünya yıkılsa haberin olmuyor.</i>	A1- A2 çk-68
	<i>...kulak asmadım.</i>	B1 çk-22
	<i>...böyle gelmişse böyle gider.</i>	B1-34
	<i>Dünya umurunda değil!</i>	B2-C1-135
	<i>...çevre sorunlarına duyarsız kalırsa...</i>	B1-114
	<i>Kimsenin çevre sorunlarını umursadığı yok.</i>	B2-C1- çk-12
	<i>...hiç aldırış etmiyorsun .</i>	B2-C1- çk-60

	<i>Her şeye boşverin bugün varız yarın yok.</i>	B1-136
	<i>Dünyaya bir daha gelmeyeceğiz, gününüzü gün etmeye bakın.</i>	B1-140
	<i>Etliye sütlüye karışmayın</i>	B1-140
	<i>Dünyayı siz mi kurtaracaksın size ne başkasının derdinden tasasından siz kendinizi kurtarın yeter.</i>	B1-140
	<i>Hayat hoş gerisi boş!</i>	B1-140
	<i>Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın .</i>	B1-141
	<i>Ben kendi işime bakarım .</i>	B1-141
	<i>Takmayın kafanıza.</i>	B1-141
	<i>Israrlarına hiç kulak asmiyorum.</i>	B2-38
	<i>...boş verircesine...</i>	B2-C1-118
	<i>...ciddiye almıyormuş gibi...</i>	B2-C1-80
	<i>Hayatı ciddiye almamak her daim gülüp eğlenmek gerek.</i>	B2-C1-80
	<i>Artık bundan sonrasına hiç karışmam .</i>	B2-C1-81
14. Telaş	<i>Çok acelesi vardı.</i>	A1- A2-146
	<i>...çok acelem var.</i>	B2-C1-çk-15
	<i>Otobüs kalkmak üzere biraz acele et!</i>	B2-C1-76
	<i>..acil bir telefon gelmiş hemen ofise gitmesi gerekiyordu.</i>	A1- A2 çk-79
	<i>Bu kadar acelem varken bu kalabalık da nerde çıktı!</i>	B1 çk-9
	<i>Neden bu kadar telaşlı olduğunu anlayamadığımdan...</i>	B1 çk-15
	<i>Çok acil bir rapor yazılması gerekiyordu.</i>	B1 çk-69
	<i>Hadi biraz acele et!</i>	B2 çk-68
	<i>Telaşlandığınızda eliniz ayağınıza dolaşmış gibi olursunuz.</i>	B1 çk-14
	<i>O kadar acelesi vardı ki olan biteni bir solukta anlatıp gitti.</i>	B2 çk-20
	<i>Acele edelim.</i>	B2-C1- çk-67
	<i>Acele edin.</i>	A1- A2 çk-54
	<i>Hemen eve dönmem lazım çünkü dışarı çıkarken ütünün fişini çekmeyi unuttum!</i>	A1 -A2 çk-76
	<i>Acele etmemiz lazım .</i>	B1 çk-71
	<i>Çok geç kaldık. Acele edelim!</i>	B1 çk-42
	<i>Aceleyle alışverişimizi tamamladık.</i>	A1- A2 -54
	<i>Sağimde solumda hemşire doktor telaş içinde bir şeyler yapıyordu.</i>	A1- A2-58
	<i>Aceleci adımlarla odayı terk etti.</i>	B1 çk-22

	<i>Çabuk karar ver!</i>	B2-C1-95
	<i>....acele et !</i>	B2-C1- çk-10
	<i>Cüzdanımı telefonumu alelacele çantama koyup kendimi dışarıya attım.</i>	B1 çk-14, B2-C1-15
15. Kaygı	<i>Nerede kaldın? Annem meraktan ölmek üzere.</i>	A1- A2-85
	<i>Eyvah! Cüzdanım yok.</i>	A1 -A2 -146
	<i>Allah Allah! Bu saatte kim geldi acaba ?</i>	B2-C1-13
	<i>Seni çok merak ettim .</i>	A1 A2-85
	<i>Çok geç kaldık. Annem bizi merak etmiştir.</i>	B1-8
	<i>Sen uzun zaman beni aramayınca ben çok meraklandım.</i>	A1- A2 çk-54
	<i>...nerde kaldı acaba? Yoksa.....</i>	B1 çk-57
	<i>Eyvah !Ayşe eve gittiyse.../Eyvah! Çocuklar...kitapları unutmasın</i>	A1 -A2 çk-55
	<i>...haber ver de merak etmeyeyim.</i>	B1 -56, B2-C1- çk-8
	<i>Neden hala gelmediler? Kötü bir şey mi oldu?</i>	B1-103
	<i>Eyvah! Su siparişi vermeyi unutmuşum .Evde bir damla su yok.</i>	B1 çk-34
	<i>.....aramayınca çok meraklandım .</i>	B1 çk-53
	<i>Aman kimse görmesin !</i>	B1 çk-57
	<i>Nerede kaldı acaba!</i>	B2-C1-20
	<i>...başına kötü bir şey gelmesinden korkmamız...</i>	A1- A2 çk-55
	<i>Eyvah! Yaşlanıyorum.</i>	B2-C1- çk-11
	<i>Sen çok merak ettim</i>	B2-C1-26
	<i>İçi içini yemek</i>	B1-8, B2-C1-7
	<i>...ellerinin kirleneceğinden endişe etmektedir.</i>	B2-C1-33
	<i>...niye bu saatte kadar haber vermedi acaba? Başına bir şey mi geldi ki!</i>	B2-C1-38
	<i>İnsan endişeye kapılmazsa...</i>	B2-C1-111
16. Yorgunluk	<i>...kollarım koptu.</i>	A1- A2- 112
	<i>...çok yorgunum.</i>	A1- A2- 112
	<i>Ay! Off çok yoruldu.</i>	B2-C1-26
	<i>...yorgunum.</i>	A1 -A2 -112 , A1 -A2-148, A1- A2 çk-79, A1- A2-69 , A1 -A2-46 , A1- A2-117 , B1 çk-60
	<i>...çok yoruluyorum.</i>	A1- A2-121
	<i>...eve gelmeyi başardım ama yorgunluktan da ölüyordum.</i>	A1- A2 çk-60, A1- A2 çk-63, A1 A2 çk-15
	<i>Yorgun hissetmesine...</i>	B1 çk-15

	<i>Çok yorgun olduğumu biliyordun.</i>	B1 çk-75
	<i>Yorulduğunuzda dayak yemiş gibi olursunuz.</i>	B2-C1-7
	<i>Çok yorulduk.</i>	B2-C1- çk-20
	<i>İşleri bitirdim bitirmesine ama benim de canım çıktı.</i>	A1- A2-56
	<i>Uykusuzluktan bayılacağım.</i>	B2-C1- çk-61
	<i>Çok yorgun olduğumdan...</i>	B2-C1-127
	<i>...uykusuzluktan ölüyorum.</i>	B1 çk-69
	<i>Çok yoruldum.</i>	B1 çk-24
	<i>Çamaşırları astım. Kollarım koptu.</i>	A1- A2-113
	<i>...ama hareket etmeye gücüm yok.</i>	A1- A2-113
	<i>O kadar yorgundum ki.</i>	A1 -A2-132
	<i>...çok yorgun görünüyorsun .</i>	B2-C1-123
	<i>O kadar yorgun düşmüştü ki!</i>	B1-20, B1-56
	<i>O kadar yoğun çalıştık ki yorgunluktan ölüyorum</i>	B2-C1-72
	<i>Akşam eve gelince o kadar yorgun oluyoruz ki.</i>	B1-32 , B2-C1-127
	<i>Üff! ben çok yoruldum , hiç gücüm kalmadı .</i>	B2-C1-43
	<i>Off ,dayanamayacağım ,bir adım atacak halim kalmadı.</i>	B1-36
	<i>Ayaklarıma kara sular indi .</i>	B1-36
17. Teselli	<i>Canın sağ olsun ,önemli değil .</i>	A1 -A2-135, A1 -A2 çk-30 A1- A2-138
	<i>....kafanıza takmayın.</i>	A1- A2-136
	<i>Geçmiş olsun .</i>	B1 çk-30
	<i>Sen merak etme.</i>	A1- A2 çk-146
	<i>Sağlık olsun da...</i>	A1- A2 çk-46 , B2-35 B2-75
	<i>...merak etmeyin.</i>	B1-10
	<i>Tamam, sakın olun.</i>	A1- A2 çk-32, B2 çk-12
	<i>Umutsuz olma.</i>	A1- A2 çk-28
	<i>Hemen umutsuzluğa kapılma, bir çıkar yol buluruz mutlaka.</i>	A1- A2 çk-74
	<i>Olmuşla ölmüşe çare yok.</i>	B2-C1- çk-48
	<i>Merak etmenize gerek yok hastanın durumu ciddi değil.</i>	B1-99
	<i>Önemli değil çalışır düzeltirsin .</i>	B2-C1- çk-16
	<i>Kaçırdığın fırsatlara bu kadar üzülme.</i>	B1- 57
	<i>Üzülme...</i>	B1- çk-50

	<i>Takmayın kafanıza</i>	B1-137, B1 k-70, B2-C1-25
	<i>Dünya fani .</i>	B1-141, B2-C1-38
	<i>Olmuşla ölmüşe çare yok.</i>	B1-141
	<i>Biraz kendini toparlamaya çalış.</i>	B1-99
	<i>Her şey yoluna girer .</i>	B1 k-14
	<i>Üzülme bil ki ağladığın kadar güleceksin.</i>	B1 k-32
	<i>Niye üzülüyorsun bu kadar ,alt tarafı...</i>	B2-C1-25
	<i>Üzülmeysin efendim bizimkiler daha neler söylüyor sizinki iyi yine maşallah.</i>	B1 k-34
	<i>Kendini olur olmaz her şeye üzme.</i>	B2-C1-10
	<i>Hiç merak etme...</i>	B1 k-56
18. Kabul Etme	<i>Aaa, evet.</i>	A1- A2-29
	<i>Elbette .</i>	A1- A2-87
	<i>tabii, nasıl isterseniz.</i>	A1- A2-142
	<i>Tabii gelirim.</i>	A1- A2-146
	<i>Tabii buyurun.</i>	A1- A2-106
	<i>Tabii...</i>	A1 -A2 114 B2-C1-k-10
	<i>Tabi geliyorum.</i>	A1- A2 k-13, A1- A2-62, A1 A2-69, A1- A2 138
	<i>Tabi ki koşa koşa giderim.</i>	A1- A2-78
	<i>Tamam tamam.</i>	B2-C1-19
	<i>Evet, evet çok iyi olur.</i>	A1 -A2-88
	<i>Tabi ki.</i>	A1- A2- 56
	<i>Evet evet</i>	A1- A2-60
	<i>Tamam çok iyi.</i>	A1- A2 k-34
	<i>Peki o zaman.</i>	A1- A2 k-33
	<i>Tabii, benim ,için sorun olmaz.</i>	A1- A2 k-45
	<i>Kabul ettim.</i>	A1 -A2 k-59
	<i>Öğretmen kabul eder.</i>	A1- A2-137
	<i>Razı oldum.</i>	A1- A2-51
	<i>Elbette ki.</i>	B1-34
	<i>Tamam anne tamam.</i>	B1-49
	<i>...katlanmaya razı oldu.</i>	B1-63
	<i>Peki, sen nasıl istersen .</i>	B1-117
	<i>Seve seve yardım ederim.</i>	B1-159
	<i>Olur .</i>	A1- A2-137
	<i>Evet, tabii</i>	B1 k-34
	<i>Tabi ki neden olmasın?</i>	B1 k-63

	<i>Tam benlik!</i>	B2-C1-20
	<i>Elbette .</i>	B2-C1-20
	<i>Üzgünüm...</i>	B2-C1-20
19. Reddetme	<i>Maalesef...</i>	A1- A2 çk- 44
	<i>Ne yazık ki...</i>	A1- A2 çk-44, A1- A2-115, A1 A2-75
	<i>Maalesef hayır çünkü zamanım yok.</i>	A1- A2 çk 44
	<i>Hayır.</i>	A1- A2-44
	<i>Hayır, hayır.</i>	A1- A2-44, A1- A2-60
	<i>Üzgünüm ama...</i>	A1- A2-86
	<i>Hayır olmaz . Bu mümkün değil.</i>	B1-8, A1- A2-44
	<i>Ne yazık ki imkansız.</i>	B2-C1 çk-75
	<i>Mümkün değil .</i>	B1-34
	<i>Yok ,üzüm almayayım.</i>	B1- 95, A1- A2-117
	<i>Gerek yok.</i>	A1-A2-56
	<i>yo, olmaz .</i>	A1- A2-32
	<i>Gerek yok zaten biliyoruz.</i>	B1-159
	<i>Hiç bana göre değil, hayatta olmaz .</i>	B1-12
	<i>Asla!</i>	B2-C1-20
	<i>Hiç zamanım yok.</i>	B2-C1-21
	<i>Yoo.</i>	B2-C1-51
20. Uyarı	<i>Odama gireceğin zaman lütfen kapıyı çal.</i>	A1- A2 105, B1 çk-42, B1 çk-54
	<i>Sakin eve geç kalma / Sakın soldu diye...</i>	B1 çk-54
	<i>...bin kere uyardım.</i>	A1- A2 124, B2-C1 çk-12
	<i>Lütfen ,dikkat edin.</i>	A1- A2 140
	<i>Sakin unutma !</i>	A1- A2 çk-30
	<i>Bir daha kesinlikle eşyalarım dokunma.</i>	A1- A2 çk-41
	<i>Aman dikkat edin .</i>	A1- A2 çk-47
	<i>Şunu asla akından çıkarma.</i>	A1- A2 çk-77
	<i>Yemek masasında asla sigara içmeyin.</i>	B1-33
	<i>....onu asla dışarı çıkarmayın.</i>	A1- A2 çk-37
	<i>Lütfen...</i>	A1- A2-51 B2-C1-77
	<i>Lütfen bir daha yalan söyleme!</i>	B1-39, A1- A2-108, A1- A2 -106
	<i>Lütfen tam zamanında gel.</i>	A1- A2 çk-66
	<i>Bir daha...</i>	A1- A2-78
	<i>Bir daha...ona göre!</i>	B2-C1- çk-11
	<i>Lütfen değerli eşyalarınızı yanınıza alınız.</i>	B1-56
	<i>Daha sağlıklı bir yaşam için hepiniz derhal</i>	A1- A2 çk-78

	<i>sigarayı bırakmalısınız.</i>	
	<i>Aman dikkat edin.</i>	B1 k-6
	<i>Bundan sonra ...</i>	A1- A2 k-77
	<i>benden söylemesi ...</i>	B1 k-13
21. Yalvarma	<i>Lütfen 5 dakika daha!</i>	A1- A2-85
	<i>Ne olur anneme söyleme!</i>	B2-C1-84
	<i>Ayaklarına kapanıp ...ne olur...</i>	A1- A2 k-65
	<i>ayaklarıma kapanıp yalvarsa</i>	B1-116
	<i>Allah 'ını seversen...</i>	B1-148
	<i>Lütfen söyle!</i>	B1 k-34
	<i>...ayaklarına kapandığım ...</i>	B1 k-50

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti

Duygu Durumu	Duygu İfadelerinin Aktarılış Şekli	Kitaptaki Yeri Seviye-Sayfa
1. Sevgi	<i>Seni çok seviyorum .</i>	A1-73
	<i>Ailem benim her şeyim onları çok seviyorum.</i>	A1 k-39
	<i>...çok özledim .</i>	A1 k-16
	<i>...birbirlerini çok seviyorlarmış.</i>	A2-64
	<i>Babası kızını çok seviyormuş.</i>	A2-59
	<i>...çok özledim.</i>	A2-58
	<i>...seni çok seviyorum .</i>	A2 k-9
	<i>Yavruuum, kuzuum!</i>	A2 k-39
	<i>Gel, bir tanem!</i>	A2 k-39
	<i>Kalbini fethetmek</i>	B1-22
	<i>...birbirimize aşık olduk.</i>	B1-75
	<i>...görür görmez aşık oldular.</i>	B2-15
	<i>...duyduğu sonsuz aşk...</i>	B2-78
	<i>...gizli ve derin bir aşk beslemekteydi.</i>	B2-81
	<i>Gönül ferman dinlememek</i>	B2-88
	<i>...birbirinizi görür görmez aşık olursunuz .</i>	B2 k-7
2. Mutluluk	<i>...çok mutluyum /Hepimiz mutluyuz /Herkes çok mutlu oluyor / ...çok mutluydu</i>	A1-77, A1 k-33, A1-73 A2 k-13
	<i>...kahkaha atıyorlar.</i>	A1 k-38
	<i>...çok mutluyum. / ...o çok mutlu oluyor./...beni mutlu ediyor.</i>	A1 k-15, A1 k-37, A1-73 B1-26
	<i>...çok eğleniyorlar. / ...çok eğleniyoruz.</i>	A1 k-26, A1 k-31, A1-56
	<i>Harika!</i>	A2-19, A2 k-8

Gözün aydın!	A2-21
Yaaa ! Çok iyi	A2-85
Hmm, bu çok iyi!	A2-85
Süper!	A2-11
Yaşasın!	A2-61, A2-78
Çok güzel bir gündü.	A2-62
Ooooh, ne ala !	A2-93
...kahkahaya boğuldu.	A2-33
...bu ziyaretlerden mutluluk duyarlar .	A2 çk-37
...piknikte güle oynaya eğlendik.	B1-10
Çok mutluyum.	B1-14
...ziyaret etmesine çok sevindim.	B1-26
Oh, çok şükür!	B1-36
keyfini çıkarmak	B1-52
...komşusu bu işe pek sevinir .	B1-97
...mutluluk göz yaşı döktüm .	B1-63
...şen kahkahalar attıkça ...	B1-93
...yüzlerinden tebessüm eksik olmuyor, mutluluktan uçuyorlardı .	B1-93
...yüzlerindemutluluğu okunuyordu .	B1-93
...büyük bir alkış koptu .	B1 çk-11
...övgüleri o topluyor .	B1 çk-27
...güneşin tadını çıkaralım .	B1 çk -27
...gülmekten ölürdün	B1çk-33
...bu duruma çok sevindiler.	B1 çk-39
...gözlerinden mutluluk okunuyordu .	B1 çk-40
...çocuklar gülüp oynayarak...	B1 çk-40
Herkesin yüzü gülmeye başladı.	B1 çk-45
...çok sevindi.	B2-14, B2-21
...kocaman kahkahası yükseldi.	B2-94
...mutluluktan havaya uçu .	B2-14
Tadını çıkarmak	B2-20
...içten içe gülerdim .	B2-25
...herkesi çok sevindirdi.	B2-47
...çok mutluyum .	B2-50, B1-14
Kendimi çok iyi hissediyorum ,çok mutluyum.	B2-84
Oh! Çok şükür.	B2-94
Ne iyi ettin de geldin!	B2-98

	<i>Başına talih kuşu konmak</i>	B2-108
	<i>Ne kadar güzel bir gün !</i>	B2-47
	<i>...çocuklar gibi sevindi.</i>	B2 çk-5
	<i>...çok sevindi.</i>	B2-çk-5
	<i>Sevinçten bayılmak üzereydi.</i>	B2-çk-17
	<i>...deliye her gün bayram.</i>	B2 çk-18
3 Şaşkınlık	<i>Gerçekten mi?</i>	A2-19
	<i>Aaaa! Öyle mi?</i>	A2-27
	<i>Aaa! Rüstem Efendi geldi .</i>	A2 çk-39
	<i>Aaaa! Kiminle...</i>	A2-19
	<i>Öyle mi?</i>	B1- 12
	<i>İnanamıyorum...</i>	B1- 71
	<i>Gözlerine inanamadı.</i>	B1 çk-11
	<i>Şok oldum .</i>	B1 çk-32
	<i>İnanamıyorum!</i>	B1 çk-32
	<i>Şaştım kaldım.</i>	B2-89, B2 çk-38
	<i>...şaşkınlık uyandırıyor .</i>	B2-91
	<i>Bir de baktım ki...</i>	B2-98
	<i>A!(Aa! Aaa!),</i>	B2-104
	<i>A! Öyle miymiş?</i>	B2-104
	<i>Ah! Ben bunu nasıl da duymadım</i>	B2-104
	<i>Allah! Allah!</i>	B2-104
	<i>Bak sen!</i>	B2-104
	<i>Daha neler!</i>	B2-104
	<i>E! (Eee!),</i>	B2-104
	<i>Ha! (Haa!),</i>	B2-104
	<i>Hadi canım sen de!</i>	B2-104
	<i>Hadi oradan!</i>	B2-104
	<i>Gerçekten mi!</i>	B2-104
	<i>Çok şaşırdım</i>	A2 çk-23, B2-12
	<i>İnanmıyorum!</i>	B2-104
	<i>O! (Oo! Ooo!)</i>	B2-104
	<i>Vallaha mı!</i>	B2-104
	<i>Yok artık!</i>	B2-104
	<i>Yok canım!</i>	B2-104
	<i>Şaşkın şaşkın etrafa bakınan kızı tanıyor musun?</i>	B2 çk-5
4. Öfke	<i>...çok kızgınım .</i>	A1-47

...çok sinirli ...	A1-84 B2 k-5
...çok sinirlendi.	A2-46
Ayıp komşu ayıp!	A2-60
...çok sinirlenir.	B1-36
...sert sert bakıyor sanırım ona çok kızdı.	A2 k-25
...çok kızdı /...onu çok kızdırdım.	B1-48, B2-44
...bıktım....	B1-68, B1-35
...daha çok sinirleniyordu.	B1-91
Bir daha yüzüne bile bakmamak	B1 k-33
Tefeci çok hiddetlenmiş, öfkeden köpürmüş.	B1 k-43
...çok kızarım.	B2-37
...çok kızdı .	B2-62, B1-72
Gözüm görmesin de nereye gidersen git!	B2-98
Ne utanmaz bir adamsın sen!	B2-69
Adam sen de!	B2-98
Yeter, yeter!	B2-99
Cehennem ol !	B2-104
Aaaaa! Hemen sinirlendirme beni	B2-114
Allah Allah !Bir lafı da doğru anlasan olmaz mı?	B2-114
...çok üzgün görünüyorsun .	A1-61
Evimize hırsız girdi, bu yüzden çok üzgünüm.	A2-28
Keloğlan çok üzölmüş ,çok ağlamış.	A2-56
...çok üzölmüş.	A2-64
Zavallı kadıncağız, ona yardım edeyim ...	A2 k-24
Onlara yazık...	A2 k-26
...bir “of!” çekti ...	B1 k-32
...çok ağlamış.	A2-54
...adam çok üzölmüş.	A2 k-27
...maalesef ...	A2 k-32
Dizini dövmek	B1-52
Çocuk çok ağlıyor..	B1-44
....pişman oldum.	B1-46
...feryat ediyorsun.	B1-97
Dert yanmak	B1-99
...düş kırıklığı yaratan ...	B1-57
...hüngür hüngür ağlayan...	B1 k-17
Bana çok kırılmış.	B1 k-22

5. Üzüntü

...vicdan azabı çekiyor .	B1 çk-32
Bu gün de boşuna dolanıp durdum .	B1 çk-32
İçinden bir şeylerin koptuğunu hissetti .	B1 çk-32
....karısının cevabıyla yıkıldı.	B1 çk-32
...yüzümü asık görürseniz ...	B1 çk-36
Ne yazık ki...	B2-90, B2-93
...çok üzüliyorum .	B1 çk-41
Kimin başı sıkışsa ona gidip....	B1 çk-43
...sinirlerim bozuluyor .	B1 çk-46
Canım bir şey yapmak istemiyor.	A2 çk-37
Moralin bozuksa...	B1 çk-35
...duyunca çok üzüldüm	B2-12
...çok üzüldü /... bizi çok üzdü.	B2-14 B1-26
...bize biraz kırılmış.	B2-21
Yaşadığım düş kırıklığını anlatamam.	B2-25
Şimdi ağlayıp üzüliyorum.	B2 çk-40
...çok pişman .	B2-48
Çok üzgünüm.	B2-50
...bu derde düşmeden önce.	B2-51
Artık dayanacak gücüm kalmadı.	B2-57
Seninle uğraşmaya gücüm kalmadı.	B2-69
Maalesef...	B2-69
Zavallı adamcağızın ne bitmez çilesi varmış.	B2-71
Canı çok sıkılmış.	B2-70
...çaresiz bir şekilde aşkını içine attı.	B2-81
canına tak etmek	B2-88
...ne yazık ki yüzlerce insan ölmüş.	B2-93
Çok üzüliyorum ,elimden hiç bir şey gelmiyor.	B2-93
Off! Keşke ...	B2-47
Off! Kendimi çok kötü hissediyorum.	B2-47
Of! Hala aynı kilodayım.	B1 çk-34
...çok içleniyor, gözleri doluyor.	B2 çk-5
... kendisine borç vermeyince ona bozuldu.	B2 çk-7
...çok huzursuzdum.	B2-18
...sonucu öğrenince yıkıldı.	B2 çk-12
...hepimizi ağlattı.	B2-57
...içinizde bir burukluk hissediyorsanız ...	B2 çk-17
...ağlayıp üzüliyorum.	B2 çk-40

6. Korku	<i>...çok korktuk. /...çok korkmuş/...çok korkarım.</i>	B1 k-9, A2-54, A2 k-24, A2-85
	<i>... köpekten çok korkuyor.</i>	A1-44
	<i>...baştan aşağı titredi.</i>	B1 k-
	<i>Amam Allah 'ım! Korkun bir şey.</i>	B1 k-32
	<i>...birden irkildim.</i>	B2 k-7
	<i>...bayılıyor.</i>	A1-43
	<i>Ooo!</i>	A1-75
	<i>Türk yemeklerini çok seviyorlar.</i>	A1 k-27
	<i>Gerçekten çok güzel bir kitaptı .</i>	A2-27
	<i>Çok beğendim, muhteşem bir filmdi.</i>	A2-30
	<i>En lezzetli yemek kebab.</i>	A1-88
	<i>İşte! Ağzıma layık bir lokma.</i>	A2-61
	<i>Ne kadar güzel...</i>	A2-83, A1-75
	<i>...çok güzel ...</i>	A2-86, A1-22, A1-56, A2 k-17 B1-70, A1 k-17, A1 k-36, A2-65
	<i>...göl gerçekten muhteşemdi.</i>	A2 k-12
	<i>Ooo, çok güzel bir ev görüyorum.</i>	A2 k-18
	<i>Ağzına sağlık.</i>	A2 k-18
	<i>...herkesi kendine hayran bırakıyor.</i>	A2 k-25
	<i>Çok sık giyinilebileceğini...</i>	B2 k-26
	<i>...çok güzeldi.</i>	A2 k-26
	<i>Yemek çok güzel olmuş.</i>	A2 k-32
	<i>Rıhtımda sabah pek güzeldir.</i>	A2-k-39
	<i>Eşsiz bir doğa parçası .</i>	A2 k-39
	<i>..çok güzel yemekler yedim. Hepsinin tadı damağımda.</i>	B1-18
	<i>O da bana sık bir kıyafet alıyor.</i>	A1 k-37
	<i>...çok beğendim /...çok beğeniyorum/... çok beğenmiş</i>	B1-19, B2 k-27 , B1-30, A1-84 A2 k-23 ,B2 k-33
	<i>Çok güzelmış.</i>	B1-16
	<i>...çok beğendim/... çok beğendi</i>	B1-74, A2 k-11/ A2 k-23
	<i>Bülbül gibi sesi var. Çok güzel şarkı söylüyor.</i>	A2 k-21
	<i>...daha çok hayran oluyorum</i>	B1-91
	<i>Sucuklar çok lezzetliydi /... çok lezzetli.</i>	A2 k-12/ A2-12, A2-85 B2-99
	<i>Aferin ...</i>	B1-63
	<i>Gerçekten çok beğendim.</i>	B1-75
	<i>Her şey çok güzeldi .</i>	B1-87

7. Beğeni	<i>Hah! Müşteri dediğin böyle kılığı düzgün olacak.</i>	B1 k-32
	<i>...ok gzel bronzlaşmışım.</i>	B2-20
	<i>Gz alıcı bir kravatla ...</i>	B2-67
	<i>...gz kamaştırıcı gzellikteki gen eşine</i>	B2-78
	<i>...gzeller gzeli ...</i>	B2-78
	<i>...hayranlık uyandırıyor .</i>	B2-91
	<i>...ok gzel resim yapıyor.</i>	B2-92
	<i>...ekmeğini de ağzımıza layık, dillere destan ...</i>	B2-99
	<i>...mis gibi kokusuyla size ferahlık verir.</i>	B2-99
	<i>...hayran kaldık.</i>	B2-11
	<i>Her zaman şık ve bakımlı grnmekten yanayım .</i>	B2-69
	<i>Pelmeni 'ye bayılıyorrum.</i>	A2-20
	<i>...Eren 'den yakışıklı.</i>	A1-87
	<i>Yemekler ok lezzetliydi.</i>	B2 k-44
	<i>Lezzetli yemekler ...</i>	B1-21
	<i>Harika!</i>	B2-77
	<i>Yakışıklı bir ocukla buluşuyorum.</i>	A2 k-8
	<i>Bu ok iyi!</i>	B2-103
	<i>Yemeğin stne tavşan kanı bir ay ielim.</i>	B1 k-34
	<i>...cazip hale getiriyor.</i>	B2 k-8
	<i>...herkesin ceketime hayran kaldığını grdm .</i>	B2 k-26
	<i>Bu peruk sana ok yakıştı.</i>	B1 k-32
	<i>Bu harika gn batımını ekmeliyim.</i>	B1 k-32
	<i>Polisiye filmlerinden ok hoşlanıyorum/... hoşlanıyor.</i>	A1 k-21/ A1-44, A1-45
	<i>...ok beğendim.</i>	B2 k-27, A2-62, B1-19
	<i>...kıymalı breği ok seviyor.</i>	A2-19
	<i>...ok hoşunuza gidecektir.</i>	B2 k-27
	<i>...gerçekten ok gzel ...</i>	B2 k-37
	<i>Hayatımda yediğim en gzel yemektir.</i>	B2 k-44
8. Utanma	<i>...adam ok utandı, kıpkırmızı oldu.</i>	A2-65
	<i>Ah ,affedersiniz ya!</i>	B2-40
	<i>Adam utanından kıpkırmızı oldu.</i>	A2 k-25
	<i>....zr dilerim.</i>	B1 k-7
	<i>...ok heyecanlıyım.</i>	A1 k-35
	<i>...ok heyecanlı .</i>	A2 k-8
	<i>ok heyecanlandım. /ok heyecanlandık.</i>	B1-18/ B2-13

9. Heyecan	<i>kalbim yerinden fırlayacakmış gibi atıyor.</i>	B1-91
	<i>...yüreğim hop ediyor .</i>	B1-91
	<i>...dilim tutuldu ,hiçbir şey söyleyemedim.</i>	B2-36
	<i>...heyecandan bayılmış.</i>	B2-41
	<i>...heyecanlanınca yüzü kıpkırmızı oluyor.</i>	B2 çk-7
	<i>Çok heyecanlıyım /...çok heyecanlanırım.</i>	B2 çk-21, B2-37
10. Merak	<i>Eee, bu akşam ne yapıyoruz, çok merak ediyorum.</i>	A1-85
	<i>Hayrolsun inşallah ? Ne gördün?</i>	A2-63
	<i>Eee, sonra ?</i>	A2 çk-??
	<i>Hayırdır ,ne oldu?</i>	B1-35
	<i>Ne oluyor?,</i>	B1 çk-32
	<i>Merak ediyorum ,kim öğretti acaba?</i>	B1 çk-46
	<i>meraktan çatlamak</i>	B2-22 B2 çk-8
	<i>Merak ediyorum acaba....</i>	B2-25
	<i>Hayırdır?</i>	B2-18
	<i>Kapıdaki adam sana ne söyledi?</i>	B2-47
	<i>...meraktan çatladık.</i>	B2 çk-8
	<i>...merak ediyorum.</i>	B2 çk-34
11. Usanma	<i>...çok sıkıldık.</i>	A1-74
	<i>....kalabalıktan sıkılıyorum.</i>	A1-46
	<i>...çok sıkıcı .</i>	A1 çk-30
	<i>Çok sıkılıyorum .</i>	A2 çk-7
	<i>Canım sıkılıyor .</i>	A2 çk-37
	<i>Off! Yine mi iş?</i>	B1-25
	<i>Sıkıldım artık !</i>	B1-25
	<i>Çok sıkıldım.</i>	B1-35
	<i>Çalışmaktan bıktım.</i>	B1-68
	<i>Ne zaman erken gitsem sıkıntıdan patlarım.</i>	B1-76
	<i>Canına tak etmek</i>	B2-88
	<i>İçime fenalık geldi.</i>	B1-98
	<i>Gezmekten tozmaktan sıkıldım .</i>	B1-63
	<i>Seninle uğraşacak gücüm kalmadı.</i>	B2-69
	<i>Canım çok sıkılıyordu.</i>	B1 çk-9
	<i>Fotoğraf çekmek can sıkıntısına öyle iyi geliyor ki...</i>	A2 çk-37
	<i>...canım çok sıkıldı.</i>	B1 çk-31
	<i>...canı sıkıldı.</i>	B1 çk-32

	<i>Of! Canım ders çalışmak istemiyor .</i>	B1 k-46
	<i>Sıkıldım.</i>	B2-104
12. Sitem	<i>Benimle konuşmayarak kalbimi kırıyorsun.</i>	B1-10
	<i>...beni çok üzdün.</i>	B1-10
	<i>Neden selam vermeden geçiyorsun? Sana bir şey mi yaptım?</i>	B1 k-7
	<i>Sen de mi!</i>	B2-95
	<i>İstanbul'a kadar gelmiş de bana uğramamış</i>	B2-98
	<i>Unuttuysan unuttum. Ne olmuş sanki!</i>	B1 k-34
	<i>...umurunda bile değil!</i>	B2-88
	<i>Bana ne yahu !</i>	B1 k-32
	<i>Ne kadar umursamaz bir toplum olduk.</i>	B1 k-32
14. Telaş	<i>...acele edelim.</i>	A2 k-32
	<i>...acele ediyor. /...acele ediyoruz.</i>	A2-88/ B1-8
	<i>Çabuk ol, vapur kalkmak üzere!</i>	B1-57
	<i>Çabuk...</i>	B1 k-9, A1 k-17
	<i>Lütfen acele edin ...</i>	B1 k-32
	<i>...panik içinde ...</i>	B1 k-32
	<i>Hadi ne oyalanıyorsun?</i>	B2-80
	<i>Çabuk ...</i>	B2-94
	<i>...aceleyle evden çıkıp...</i>	B2-94
	<i>Çabucak ...bitirmeliyim.</i>	B2-47
	<i>Haydi sallanmayın.</i>	B2 k-5
15 Kaygı	<i>Eyvah, geç kaldım.</i>	A2-78
	<i>Eyvah! Cüzdanımı yanıma almamışım.</i>	A2 k-23
	<i>Eyvah, banyoyu su basmış.</i>	B1-21
	<i>...yine de bunlar içimizi kemirir.</i>	B1-72
	<i>Kızım beni her hafta aramasa meraktan ölürüm.</i>	B1 k-30
	<i>...meraklandı.</i>	B1 k-32
	<i>...çok endişelendi. /...çok endişendik.</i>	B2-14 / B2 k-7
	<i>...haber alıncaya değin çok huzursuzdum .</i>	B2-18
	<i>Onu bulamayınca çok telaşlandım .</i>	B2-93
	<i>Merak ediyorum dün aramadı bu gün de aramadı .</i>	B2-102
	<i>Onu çok merak ediyorum.</i>	B2-107
	<i>Eyvah!</i>	B2-47
	<i>Neden hala gelmediler? Yoksa kötü bir şey mi oldu?</i>	B1 k-34

	...çok meraklandı.	B2 çk-5
16. Yorgunluk	...çok yorgun oluyorum.	A1 çk-21
	...çok yorgun.	A2 çk-20
	...o kadar yorgundum ki...	A2-90
	...çok yorgunlar.	A2-10
	...çok yoruluyordum.	B1-18
	...çok yorulduk.	B1 çk-7
	Kendimi çok yorgun hissediyorum.	B1 çk-27, B2 çk-45
	Çok yorgunum .	B1 çk-31 A1-47, A1 çk-23, A2-14
	ayaklarına kara sular inmek	B2-22
	Camı çıkmak	B2-22
	...çok yorgun görünüyordu.	B2-60
	...yorgun düşen insanlar...	B2-60
	...ayaklarıma kara sular indi .	B2 çk-8, B1 çk-30
	...bir adım dahi atamayacağım.	B1 çk-30
	...canımız çıktı .	B2 çk-8
	...çok yorgundum.	B2 çk-37, A2-28
17. Teselli	Geçmiş olsun.	A1-10, A1 -31, A2-10, A2-8, A1-19
	Beni hiç merak etmeyin .	A1-çk 38
	Niye üzülüyorsun bu kadar? Kırılırsa kırılın alt tarafı bir vazo.	B1 çk-34
	Üzülme ...	A2-56
	Merak etme...	A2-90
	Başınız sağ olsun.	A2 çk-5
	Üzülme!	A2 çk-18
	Üzülme. Hay'dan gelen Huy'a gider	A2-56
	...her şey yoluna girer.	B1 çk-32
	Allah bir kapıyı kapatırsa ,ötekini açar.	B1-72
	...ufak tefek şeyler için üzülme lütfen !	B2-21
	Neyse ki cana geleceğine mala gelmiş.	B2-93
	Bir şey olmaaaaz! Merak etme.	B2-18
	Lütfen! Sakin olunuz , telaş yok.	B2-99
	Tabii...	A1-43 A1 çk-22 A2-74
	Elbette .	A1-61
	Tamam, buyurun.	A1 çk-12, A1-47
	Peki.	A2-12
	Tamam.	A2-12, B1 çk-32 ,B2-40

18. Kabul Etme	<i>Tamam o zaman.</i>	A2-45
	<i>Olur.</i>	A2-52 B1 k-34 B1-12
	<i>Evet, tabi.</i>	A2-72
	<i>Evet, tamam.</i>	A2-74
	<i>Ayyy! Evet, evet</i>	A2 k-39
	<i>Neden olmasın !</i>	B1-61 B2-68
	<i>Olur tabi .</i>	B1-15
	<i>Evet, evet.</i>	B2-95
	<i>Benim için uygun.</i>	B2 k-33
	<i>Çok iyi olur.</i>	B2 k-33
19. Reddetme	<i>İnşallah başka sefere .</i>	A1-46
	<i>Üzgünüm...</i>	A2-14
	<i>Gerek yok.</i>	A2-83
	<i>Hayır, hayır! Bu mümkün değil!</i>	A2-85
	<i>Hayır! olmaz.</i>	A2 k-39
	<i>Yaa, istemez.</i>	A2 k-39
	<i>Hayır, hayır.</i>	B1-68
	<i>Maalesef, hayır.</i>	B1-35
	<i>Canımmak istemiyor .</i>	B1 k-11
	<i>Hiç zamanım yok.</i>	B1-30 B1-68
	<i>Çok işim var.</i>	B1-45
	<i>Hayır, böyle şey olmaz .</i>	B2-100
	<i>Hayır, maalesef.</i>	B2-77
20. Uyarı	<i>Şunu asla unutma.</i>	A2-38
	<i>Sakın...</i>	A2-93, A2 k-17, B1 k-8
	<i>Dikkatli ol canım ...</i>	A2 k-18
	<i>Dikkat et!</i>	A2 k-21, B1 k-11 A2-91
	<i>Sakın o sütü içme...</i>	A2 k-27
	<i>Dikkat edin!</i>	A2 k-38
	<i>Konuşurken dikkatli olun.</i>	B1-19
	<i>Sakın... şaşırmayın .</i>	B1-19
	<i>Sakınkırıp dökmeyin.</i>	B1-31
	<i>Aslareddetmeyin.</i>	B1 k-10
	<i>Bu filmi asla izlemeyin.</i>	B1 k-32
	<i>Dikkat!</i>	B1 k-20 B2-68
	<i>Elinizdeki işleri bitirin lütfen.</i>	B1 k-30
	<i>...kağıdına sakın bakma!</i>	B1 k-32
	<i>Unutmayın ...</i>	B1 k-36

	<i>Gözünü aç da ...</i>	B2-98
	<i>Sakin bir daha ...</i>	B2-47
	<i>Dikkatli ol lütfen !</i>	B2 çk-12
21. Yalvarma	<i>Lütfen anne, beni de götür ,lütfen!</i>	A2 çk-16, B1
	<i>Ne olur derdime bir çare bul.</i>	A2 çk-27

Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti

Duygu Durumu	Duygu İfadelerinin Aktarılış Şekli	Kitaptaki Yeri Seviye-Sayfa
1. Sevgi	<i>Seni çok özliyorum .</i>	A2-22
	<i>...aşık olmuştum.</i>	B2 dk-69
	<i>Seni seviyorum.</i>	A2-28
	<i>Abayı yakmak</i>	B2-13
	<i>Burnunda tutmek</i>	B2-58
2 Mutluluk	<i>...çok mutluyum .</i>	A1- 62 A1 dk-47 B2-37
	<i>Harika!</i>	A1 110 B1-74
	<i>...çok sevinçlisin .</i>	A2-27
	<i>...beni çok mutlu etti.</i>	A2-30
	<i>Öyle mi, çok sevindim .</i>	A2-36
	<i>Öyle mutluyum ki anlatamam.</i>	A2-47
	<i>Yaşasın !</i>	A2-13
	<i>Senin adına çok sevindim .</i>	A2 -73 B1-74 B2-37
	<i>Aaaa! Çok sevindim.</i>	A2-73
	<i>...kahvenizi yudumlarken keyifle bayılacaksınız.</i>	B1-46
	<i>...çok sevindi.</i>	B1-63
	<i>Bu harika bir haber!</i>	B1-73
	<i>Öyle mutluyum ki.</i>	B1-73, B1-26
	<i>Ben de senin kadar sevindim.</i>	B1-73, B1-26
	<i>Süper!</i>	B1-74
	<i>Öyle mutluyum ki!</i>	B1-25
	<i>O kadar mutluyum ki.</i>	B1-74
	<i>Aaa, hayırlı olsun çok sevindim.</i>	B1-29
	<i>Gözlerinin içi parlamak</i>	B2 -25
	<i>...talih yüzüme güldü.</i>	B2-81
	<i>Gününü gün etmek</i>	B2-153
	<i>...pek mutlu olmuşlar .</i>	A2 dk- 124
	<i>...mutluluktan ölebilirim .</i>	A2 dk-164
	<i>Şükürler olsun .</i>	B1 dk-235

	<i>Seni gördüm pek mutlu oldum.</i>	B1 dk-256
	<i>Hepsi de çok muthuydu.</i>	B1 dk-261
	<i>Zıp zıp zıplayasım, hop hop hoplayasım var.</i>	B2-dk—26
	<i>...hoplaya zıplaya ...</i>	B2-dk—29
	<i>Ohh, ne güzel!</i>	A1 -73
	<i>...güle oynaya ...</i>	B2-dk-29
	<i>...duyduğum sevinci anlatamam.</i>	B2-55
	<i>...beni çok sevindirdiniz.</i>	B2-133
	<i>...çok iyi geldi içimiz açıldı.</i>	B2-143
	<i>...yüzümüzün akıyla mezun olduk.</i>	B2-143
3. Şaşkınlık	<i>Aaa bak ...</i>	A1-39
	<i>Ooo!,Aman Allah'ım .</i>	A1-48
	<i>Yaa!</i>	A1-56
	<i>Aa! Mesaj geldi.</i>	A1-104
	<i>Sahi mi? Bilmiyordum.</i>	A1 A2 -34
	<i>Öyle mi?</i>	A2-31
	<i>Aaa!</i>	A2-36 A2-64 A2 dk-150
	<i>...şaşkınlığı iyice artmış.</i>	B2-18
	<i>İnanmıyorum!</i>	A2-139
	<i>Ne yani !Bu kocaman bina mı kitabevi?</i>	B1-47
	<i>Aman Allah'ım!</i>	B1-57
	<i>Ooo..</i>	B1-66
	<i>İnanamıyorum!</i>	B1-73, B1-74
	<i>Hadi ya!</i>	B1-74
	<i>Gerçekten mi?</i>	B1-74
	<i>...hayret etmiş .</i>	B1-82
	<i>...büsbütün şaşırın padişah...</i>	B1-82
	<i>Aaa !Gerçekten mi?</i>	B1-22
	<i>O kadar şaşırdım ki anlatamam.</i>	B1 -48
	<i>Aaa ,uyumuş yavrucuğum .</i>	B1-85
	<i>Aaa nasıl olur!</i>	B -85
	<i>Ciddi misin?</i>	B2-56
	<i>Haaa!</i>	B2-76
	<i>...gözlerine inanamayacaksınız!</i>	B2-93
	<i>...hayrete düşürecek kadar ...</i>	B2 -39
	<i>Nasıl yani?</i>	B2-50
	<i>Ooo! Öyle mi?</i>	B1 dk-192
	<i>...beni çok şaşırttı.</i>	A1-107

	...şaşırdım kaldım.	B2-dk- 126
	...gözlerime inanamadım.	B2-dk -126
	...şaşakaldık.	B2-dk -141
4. Öfke	...çok gergindi .	A2-52
	...çok sinirlenir .	B1-74
	...kaşlarını çatarak “Seni utanmaz, hain evlat seni!”	B1-82
	Küplere binmek	B2 -58
	Başımın belası!	B2-76
	Ah be Karagözüm bir şeyi de doğru anla!	B2-76
	Al sana!	B2-76
	...canlarına okuyacağım.	B2-81
	Kaşlarını çatmak	B2 -68
	Tepesi atmak	B2 -68
	Burnundan solumak	B2 -68
	Senden bıktım!	A2 dk-76
	Bu nasıl bir söz !	B1 dk-194
	Geberesi!	B2 dk-24
	Canı çıkasica!	B2 dk-26
	...patlayısica!	B2 dk-26
	...sonunda patladım.	B2 dk-29
	..inca deli olurum .	B2 dk-33
	Uf ya ,gelmezsen gelme !	B2 dk-104
	Aman ,gidersen git be!	B2 dk-104
	...sinirlenince kendi kendine söyleniyordu.	B2 dk-137
	...öyle öfkелendirdi ki dövesim geldi.	B2 dk-142
	Ne yazık ki...	A2-5, B1-54, B1-20, B1 dk-212 A2 dk-137
	...biraz moralim bozuk .	A2-64
	...üzgün bir tavırla başını öne eğdi .	A2-68
	Aaaah ,ah zavallı !	A2-86
	Offf! Hatırlatma lütfen.	A2 -33
	Olamaz yaa!	A2 -87
	Yine yüzün asık.	B1-6
	...yakında gülmeyi unutacağım.	B1-6
	Başıma çok kötü bir olay geldi.	B1-20
	Maalesef ...	B1-25, B1-74, B1-57, B2-21 B2-56 B2-98 B2 db-23
	...çok üzülüyorum .	B1-55

5. Üzüntü	<i>Nasıl olur ?Başka bir yol yok mu?</i>	B1-66
	<i>...bu duruma çok üzülür.</i>	B1-67
	<i>.....gibi duygular moralimizi bozar.</i>	B1-6
	<i>Hay Allah!</i>	B1-67
	<i>yazık ki, üzgünüm ...</i>	B1-74
	<i>Elimden bir şey gelmez.</i>	B1-74
	<i>...kocasını çok çaresiz kalmış.</i>	B1-84
	<i>...birden suratı asılmış.</i>	B1-82
	<i>Kalbini kırmak</i>	B1-89
	<i>...hayal kırıklığına uğradım .</i>	B1-45
	<i>...günden güne bir mum gibi erir.</i>	B1-86
	<i>...çok üzüldü .</i>	B2-16
	<i>...çok büyük hayal kırıklığına uğradım .</i>	B2-21
	<i>Baba-kız hikayesi bu kadar dokunaklı...</i>	B2-63
	<i>Canınız sıkkın ...</i>	B2-46
	<i>Yüreğimi burkan...</i>	B2-63
	<i>Filmi gözleriniz dolarak izleyeceksiniz.</i>	B2-65
	<i>...içli içli ağlıyordu.</i>	B2-72
	<i>Hasan içi sızlayarak sordu.</i>	B2-72
	<i>Tüh tüh !</i>	B2-76
	<i>Ah! Dur yapma.</i>	B2-76
	<i>Tüh! Bu ödevi tamamen unuttum.</i>	B2-78
	<i>Ümitsizliğe düştüğüm bir sırda...</i>	B2-81
	<i>...strese sokmaktadır, bunaltmaktadır.</i>	B2-97
	<i>...sıkıntıya girmektedir .</i>	B2-97
	<i>...görseniz yüreğiniz dayanmaz.</i>	B2-97
	<i>...canı sıkılıyormuş .</i>	B2 -41
	<i>...beyninden vurulmuşa dönmüş.</i>	B2-42
	<i>Öff dede ya, her şey bir dert .</i>	B2 -79
	<i>Her şey üst üste geliyor.</i>	B2-79
	<i>Tüm terslikler beni buluyor.</i>	B2-79
	<i>...ağlayışı içime işledi .</i>	B2-95
	<i>.....Offf!</i>	B2-150
	<i>...içime sinmedi .</i>	B2-159
	<i>...derin derin iç çekmiş .</i>	B2-169
	<i>Kendinden geçmiş bir şekilde dizine vurarak bağırmaya başladı.</i>	B1-46
	<i>....ağlamaktan gözleri kızarmış</i>	A2 dk-76

	<i>Kendine eziyet etmek</i>	A2 dk-96
	<i>Tanrı 'm olamaz !</i>	A2 dk-124
	<i>Aman Allah 'ım çok yemişim.</i>	A2 dk-125
	<i>Emeklerim boşa gitmiş.</i>	A2 dk-125
	<i>...kalbini kırmış mısın ?</i>	A2 dk-131
	<i>Üzgünüm...</i>	A2 dk-135
	<i>...hatırladıkça gözleri doluyor .</i>	B2 dk -53
	<i>...gözlerinde yaş vardı .</i>	B2 dk-54
	<i>...çok üzülmüştü .</i>	B2 dk-67
	<i>...hiç içime sinmedi .</i>	B2 dk-79
	<i>Yas tutmak</i>	B2 dk-89
	<i>Keşke bu ofisi siz kiralasaymışsınız.</i>	B2 dk-98
	<i>Keşke bu işe hiç karışmayaymışım.</i>	B2 dk-98
	<i>Kalbini istemeden kırdım .</i>	B2 dk-137
	<i>...kalbini kırdın.</i>	B2 dk-143
	<i>...yana yakıla derdini anlatıyordu .</i>	B2-143
6. Korku	<i>korkudan kendinden geçmiş.</i>	B2 dk- 143
	<i>...korkuya kapılmayın.</i>	B1-50
7.Beğeni	<i>Ooo! Güzel .</i>	A1-32
	<i>Çok güzel ...</i>	A2-5
	<i>Güzel !</i>	A2-9
	<i>Aaa, bu çok iyi bir fikir!</i>	A2-9
	<i>Harika bir fikir .</i>	A2-13
	<i>Gerçekten iyi iş çıkardın.</i>	A2-14
	<i>Çok iyi olur.</i>	A2-23
	<i>...öyle güzel bir yer ki...</i>	A2-47
	<i>...çok iyiymiş .</i>	A2-49
	<i>Gerçekten çok güzel!</i>	A2-52
	<i>Ooo! Oldukça rahat .</i>	A2-54
	<i>Ne güzel...</i>	A2-77
	<i>Aferin sana !</i>	A2-77
	<i>Sen bir numarasın .</i>	A2-86
	<i>...cennetten bir köşe.</i>	A2-89
	<i>...cennet gibi.</i>	A2-89
	<i>Ooo!</i>	A2-43, B1 dk-243
	<i>...ne kadar güzelmiş .</i>	B1-14
	<i>...gerçekten güzelmiş.</i>	B1-14
	<i>...çok beğeniyorum.</i>	B1-34

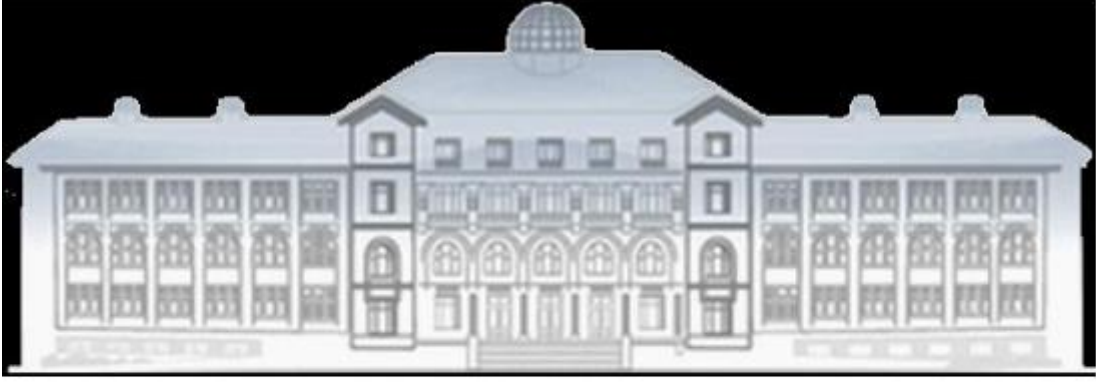
...kitaplarımıza bayılacaksınız.	B1-46
Kulağa hoş geliyor.	B1 -15
...dört dörtlük !	B1-46
...iki seçim de çok iyi.	B1-52
...güzel mi güzel bir kız gördük .	B1-57
Aman Allah'ım ,bu manzara o kadar güzel ki !	B1-57
...oldukça cazip geliyor .	B1-68
Yedigöller'e bayılacaksın.	A2-88
...bayıldım .	B1-70
...hayranı olduğum ...	B1- 45
Ooo!.Gerçekten müthiş.	B2-46
Çok iyiydi gerçekten .	B2-63
...çok hoşuma gitti.	B2-76
Beni benden almak	B2-95
Gözleri kamaşmak	B2-95
Ruha hitap etmek	B2-95
Vay be!	B2-46
Gözlerini alamamak	B2-154
Onun yemeği harika!	A1 dk-38
...mis gibi birer çay içelim.	B1 dk -184
...sana çok yakışmış.	B1 dk-197
Ne kadar güzel görünüyorsun!	B1 dk-199
...yemekler harika!	B1 dk-216
...çok güzelmiş.	B1 dk-224
Ne kadar güzel gülüyorsun!	A2 dk-199
...cennet kadar güzel.	B1 dk -244
Ne kadar muhteşem...	B1 dk-244
...bu denli hoş sözler duymak...	B1 dk-246
Şık şık hanımlar doldurdular salonu.	B1 dk-248
...mis gibi toprak kokusu kapladı.	B1 dk-258
Ooo, harika!	B2 dk-35
...kokusu mis gibi geliyordu .	B2 dk-46
....gözlerimi kamaştırdı.	B2 dk-130
...öyle güzeldi ki...	B2 dk-141
Öyle güzel görünüyordu ki...	B2 dk-142
Meyvenin tadı harika !	A2 dk-92
Arabanın boyası çok hoş!	A2 dk-92

	<i>Ellerine sağlık! Yemek çok güzel olmuş.</i>	A2 dk-132
	<i>Küçük kediden pek hoşlandım.</i>	B1 dk-229
	<i>...hoşuma gitti .</i>	A2 dk-111
	<i>Harika olmuşsunuz .</i>	A2 dk-125
8 Utanma	<i>Kusura bakmayın...</i>	A1-97, A2-7, B1-67
	<i>Özür dilerim ...</i>	A1-97, B1-79
	<i>Herkesten özür diliyorum...</i>	A2 dk-109
	<i>...utana sıkıla...</i>	B2 dk-29
	<i>...ezile büzüle...</i>	B2 dk-29
9. Heyecan	<i>...heyecan duyduğunu düşünüyor.</i>	B2-26
	<i>...çok heyecanlıydım .</i>	B1 dk-258
	<i>Seni görünce çok heyecanlanıyorum.</i>	B2 dk-30
	<i>...çok heyecanlandım .</i>	A2 ,B2 dk-46
	<i>...çok heyecanlıydı.</i>	B2 dk-48
	<i>...kalbim duracak gibi oluyor.</i>	B2 dk-49
10. Merak	<i>Merak ediyorum ...</i>	A1-59
	<i>Aaa,neden?</i>	A1-116
	<i>Hayırdır? Çok merak ettim ...</i>	A2-34
	<i>Aaa, peki sonra ne yaptın ?</i>	A2-64
	<i>Eee, buraya nasıl geliyor o zaman?</i>	B1-47
	<i>Eee, ne zaman kaydolacaksın?</i>	B1-73
	<i>Eee,? Bakayım ne ..</i>	B1-79
	<i>... sultanı merak içinde bırakır.</i>	B1-79
	<i>Eeee, neymiş?</i>	B1-87
	<i>Karagöz oynatıcılığına merak sarmıştır.</i>	B2-76
	<i>İlanlar ise bende merak uyandırıyor.</i>	B1-68
	<i>Ne oldu ki? Nasıl..nereden.. anlatsana.</i>	B2-46
	<i>...çok merak ettim .</i>	B2 62-93
	<i>Hayrola?</i>	B2 dk-73
	<i>Hayırdır?</i>	B2-76, A2-27
	<i>Bakalım bugün neler olmuş?</i>	B1 dk-188
	<i>....çok merak ediyorum.</i>	B1 dk-200
11. Usanma	<i>...çok sıkıldım .</i>	A2- 23,B1 dk-238, A1-92, A1 dk-57, A1 dk-65, A2 dk-76
	<i>...canım çok sıkılıyor.</i>	A2-67
	<i>...çok sıkılıyoruz .</i>	A1 dk-57
	<i>...çok bunaldım hava almam gerek.</i>	B1 dk-173
	<i>...öyle bunaldık ki ...</i>	B2 dk-25

	<i>...sıcaktan bunalıyor.</i>	A2 dk-76
	<i>Öyle sıkıldım ki çılglık atasım geliyor.</i>	B2 dk-25
	<i>...uflaya puflaya...</i>	B2 dk-29
	<i>...sıkıntıdan bayılacaktım.</i>	B2 db-75
	<i>...öyle sıkıcıydı ki bayılasım geldi.</i>	B2 dk-142
12 Sitem	<i>...beni çok üzdün.</i>	A1 -101
	<i>Seni gidi köftehor.</i>	B2-76
	<i>Beni ne aradı ne sordu.</i>	B2-98
	<i>...çok ayıp ettin .</i>	B2 dk-78
	<i>peki ,öyle olsun.</i>	B1 dk-241
13. İlgisizlik	<i>...umurumda değil.</i>	B1-74
	<i>Bana ne! Beni ilgilendirmez.</i>	B1-74
	<i>Dünya umurumda değil.</i>	A2-122
	<i>İlgilenmiyorum !</i>	B1-74
	<i>Yapabileceğim bir şey yok!</i>	B1-74
	<i>...kafana takmamalısın.</i>	B1 dk-207
	<i>...aldırış etmemeliyim .</i>	B1 dk-208
	<i>...duymazlıktan geliyor.</i>	B2 dk-145
	<i>...görmezden gelmiş.</i>	B2 dk-91
	<i>...yapacak bir şey yok!</i>	B2 dk-106
	<i>Ne yapalım boş ver!</i>	B2 dk-106
14. Telaş	<i>Eyvah!</i>	A1-108
	<i>Çabuk olun...</i>	A1 112-108
	<i>Çok geç kaldık. Acele edelim!</i>	A2-54
	<i>Aceleyle alışverişimizi tamamladık.</i>	A2-58
	<i>Eyvah! Yağmur başladı</i>	A2-13
	<i>...acele edin.</i>	A1, A2-127
	<i>Acele edelim...</i>	A1 -93
	<i>...çok acil yardımın gerekiyor .</i>	B1-20
	<i>Çabuk!</i>	B1-82, B1 dk-201
	<i>Acele etmeliyim, okula geç kalıyorum.</i>	A2 dk-64
	<i>Acele et...</i>	B1-88, A2-146, B1 dk-182
	<i>..hemen/... acilen/... derhal/... çabuk</i>	B1 dk-180
	<i>Hemen ...ya gitmeliyim, çabuk !</i>	B1 dk-201
	<i>Nerede kaldın oğlum?</i>	A1-112
	<i>Eyvah !</i>	A1-112
	<i>Allah Allah ,nereden gelmiş ki.</i>	B1 -71
	<i>Çok endişeli ve...</i>	A2-52

15. Kaygı	<i>Endişe duymak</i>	B2-32
	<i>Endişeye düşmek</i>	B2-32
	<i>Aman Allah 'ım! Ders başlamış.</i>	A2 dk-125
	<i>Telefon kayboldu diye çok telaşlandım.</i>	B2 dk-30
	<i>...paniğe kapıldı.</i>	B2 dk-38
16. Yorgunluk	<i>...çok yorgunum.</i>	A1- 41, A2 -31-71, B2 dk-57
	<i>Çok yorgunum şuracıkta uyuyabilirim.</i>	A2 dk-164
	<i>Off, bugün çok yorulmuşum .</i>	A2 dk-124
	<i>Çok yoruldunuz, dinlenmelisiniz .</i>	B1 dk-168
17. Teselli	<i>Allah sabır versin .</i>	A1-11
	<i>Geçmiş olsun .</i>	A1 40-42-100, B1-30, A1 -100
	<i>Allah kavuştursun .</i>	A1-100
	<i>Allah şifa versin .</i>	A1-101
	<i>Çok geçmiş olsun .</i>	A2-64
	<i>Hiç sorun değil!</i>	A2-70
	<i>Geçmiş olsun kardeş!</i>	B1-20-26-30
	<i>Sakin ol!</i>	B1-27
	<i>Sen canını sıkma.</i>	B1-25-74, B1 -5
	<i>Sorun değil...</i>	B1-26-74, A2-52, B1-5
	<i>Başın sağ olsun .</i>	B1-30, B1-10, A2-68
	<i>Tamam ,sen hiç telaşlanma.</i>	B1-73
	<i>Hiç önemli değil...</i>	B1-79
	<i>Sen kafana takma.</i>	B1 -39
	<i>Lütfen kendini üzme.</i>	B2 -37
	<i>Merak etme...</i>	B2-80, A2-52
	<i>Tamam ,sakin olun.</i>	B2 -150
	<i>Sen hiç telaşlanma.</i>	B1-73
	<i>Sıkmayın canınızı .</i>	B2-187
	<i>Rahmetlinin mekanı cennet olsun .</i>	B1 dk-181
	<i>Adamcağızın toprağı bol olsun.</i>	B1 dk-181
	<i>Tanrı günahlarını affetsin.</i>	B1 dk-181
	<i>Allah rahmet eylesin.</i>	B1 dk-181
	<i>Boş ver,canın sağ olsun .</i>	B2 dk-106
	<i>Lütfen telaşlanmayın .</i>	B2 dk-123
	<i>Tabiii .</i>	A1-28-54-75-63, A2-14, B1-14, B2-93, A2-5
	<i>Hay hay !</i>	A1-34-37
	<i>Tabii, yardımcı olayım.</i>	A1-28

18. Kabul Etme	<i>Olur.</i>	A1-39
	<i>Elbette.</i>	A1-39-97, A2-54, B1-6, B2-56
	<i>Tabii ki.</i>	A1-110-97, B2-93, A2 dk-137, A2-139
	<i>Peki.</i>	A1-70
	<i>Tabii, efendim buyurun.</i>	A1-38
	<i>Buyurun .</i>	A1-75-39-48, A2-54, B1-66
	<i>Tamam o zaman .</i>	A2-23
	<i>Neden olmasın!</i>	A2-62
	<i>Bence mümkün.</i>	B1-29
	<i>Tabi ,nasıl isterseniz.</i>	A1, A2-147
	<i>Olabilir .</i>	B1-29
	<i>Ne demek, tabii ki .</i>	A2 dk-150
	<i>Evet iyi olur.</i>	B1 dk-186
19. Reddetme	<i>Hayır, teşekkürler .</i>	A1-33
	<i>Üzgünüm, vaktim yok.</i>	A2-31
	<i>Hayır, ne yazık ki.</i>	A2 dk-137
	<i>Üzgünüm...</i>	A2-31-71
	<i>Bu mümkün değil!</i>	B1-60, A2 dk-160
	<i>Üzgünüm, çok yorgunum.</i>	A2-31
	<i>Ne yazık ki mümkün değil.</i>	A2 dk-160
	<i>Hayır, olmaz, pazarlık yok!</i>	B1 dk-194
20. Uyarı	<i>Lütfen sessiz olunuz! /Lütfen...</i>	A1 -51/ B2-81
	<i>...kurallara uymayan yayaları ikaz etti.</i>	B2-77
	<i>Dikkatli olun.</i>	A2-14
	<i>Sakın ...</i>	A2-27
	<i>Lütfen aklınızı başınıza toplayın !</i>	B2-81
	<i>Unutmayalım ki...</i>	B2-87
	<i>Aklında olsun ...</i>	A2-84
	<i>Aman faturaları unutmasınlar...</i>	B1 dk-182
	<i>...sakın kaçırmayın .</i>	A2- 29
21. Yalvarma	<i>Allah rızası için ..</i>	B1-74
	<i>Yalvarırım Allah 'ım bana yardım et!</i>	B1 dk-181
	<i>Ne olur bu geziye sen de katıl .</i>	B1 dk-191

GAZİ GELECEKTİR...!